

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zemstvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inserate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Prevažni trenutki

Ni srečanje srečnih slučajev ali za nas slučajno ugodna igra in protigrila sil, ki do-
ločajo v današnjem vojnem metežu usodo in
obliko novega sveta, ki se poraja na razvali-
nah starega, kar je ohranilo naši državi do
sedaj mir. Zasluga za to dejstvo, za katero
moramo biti Bogu brezmejno hvaležni, gre
v polni meri modri politiki jugoslovanskega
režima od leta 1935 dalje, ko je v smislu po-
litične oporoke pokojnega velikega kralja za-
čela Jugoslavija politiko tako do svojih so-
sedov na Balkanu, kakor tudi do evropskih
velesil, urejati v smislu trdnega prijateljstva
brez ozira na to, kakšni skupini pripadajo
tako glede svojega notranjega ustroja, kakor
glede svojega stališča, kakšen bo novi svet
in red, ki je začel rasti pod skorjo versajskih
mirovnih pogodb. Kolikšen je pri tem delež
našega kneza-namestnika, ki je uvedel to
novo dobo naše srečne usmeritve v nevarnem
vrenju, iz katerega počasi vstaja podoba po
novih vidikih oblikujoče se Evrope, ni treba
posebeč poudarjati, saj ga beleži vsa svetovna
javnost s splošnim priznanjem.

Največja preizkušnja, ali bo ta politika
zares srečno prestala prvo razdobje sedanje
vojne, v kateri so že padle zelo važne od-
ločitve, je za nami in naša država lahko za-
znamuje zase rezultat, ki je ta, da se je njen
položaj v svetu le okreplil, medtem ko je cela
vrsta drugih držav morala položiti na oltar
vojnege besa žrtve svoje neodvisnosti, dasi
so se bile zavarovale z vsemi mogočimi pakti
medsebojne ali enostranske vojaške pomoči.
Ko se zdaj spričo pričakovanja spopada, ki
bo v glavnem končnoveljavno odločil usodno
vprašanje, katera sila ali sile bodo imele na
naši celini pretež, začenjajo zopet zbirati go-
stejši oblaki, ki so rodili nevihto baš na ob-
močju Balkana, pa je prav Jugoslavija eden
najvažnejših činiteljev, na katerem sloni moč-
no utemeljeno upanje, da nihče ne bo tvegala
koraka, ki bi — izrabljajoč položaj, ki je na-
stal po znani zahtevi Sovjetske unije, postavi-
ljeni romunskemu kraljestvu, kar bo Rusiji
dalo nepričakovano močan položaj na ustjih
prevažne prometne zveze med Srednjo Evropo
in Črnim morjem — skušali uresničiti z orož-
jem v roki svoje želje po popravil sedanjega
posestnega stanja posameznih držav na Bal-
kanu. Politika Jugoslavije, ki v prid tudi na-
nadaljnje ohranitve miru zasleduje cilj, da bi
se v tem pogledu na Balkanu ne ukrenilo
s pomočjo fizične sile ničesar, kar bi moglo
še bolj zaplesti sedanjo krvavo razpravo
Evrope, se popolnoma sklada z enakim gle-
danjem velesil, s katerimi je Jugoslavija
imela že dozdaj najbolj prijateljske zveze in
s politiko velesil, s katero v sedanjem času
ni samo vpostavila spricho sedanjega položaja
nujno potrebnega gospodarskega sodelovanja,
ampak je vpostavila z njo tudi prijateljske
redne diplomatske odnose, ki so bili dobrih
dvajset let prekinjeni. Ker naša zunanja po-
litika že dolgo teče vzporedno tudi z našo
turško zaveznico in je znala obenem ohraniti
najboljše prijateljstvo tudi s silami zapadne
demokracije, so bile odstranjene tudi nevar-
nosti, ki bi mogle prihajati iz katere koli
strani ter potegniti v vojno vihar Balkan.
Zato moremo tudi v sedanjem trenutku, ki
je prinesel novo, toda nikakor ne nepriča-
kovano težavo, na katero smo bili pripravi-
ljeni, ostati pomirjeni, da se bodo tudi te
rešile v prijateljskih razgovorih in pogajanjih
in da bodo ta vprašanja likvidirana samo v
prid čimprejnejše vpostavitve srečnega miru
v Evropi in pametne preureditve vsega sveta
v nujnih novih praveh.

Pri tej priliki moramo beležiti izjavo vo-
dilnega jugoslovanskega državnika, predsed-
nika naše vlade, g. Cvetkoviča, ki jo je podal
dne 19. junija in v kateri pravi, da novi čas
nujno zahteva tudi od naše države, da pre-
loži z velekapitalistično usmerjenostjo jav-
nega in gospodarskega življenja ter socialne
skladnje in da je treba preusmeriti vse ob-
like našega skupnega življenja v državi v
korist delovnega ljudstva, da se bodo posa-
meznikove koristi podredile ljudski skup-
nosti. To je zadeva, ki so jo bile velesile
zapadne demokracije temeljito zamudile, pre-
zirajoč ali nerazumevajoč klica novega časa,
kar je bil poglavitni vzrok udarcev, ki so jih
danes zadeli in ki jih je že pred leti pred
drugimi predvideval znani francoski pisatelj
Henry de Montherlant, ki je že takrat po-
gumno zaklical sodobni Franciji, da bo strmo-
glavila v brezno, če se ne bo odpovedala
moralnemu propadanju, iz katerega se skuša
rešiti s prepovedmi, ki, če se oziramo na po-
vpredno takoiimenovano inteligentno množico,
sploh ni bil resno mišljen, ampak le nekako
modno geslo, ki se je zdelo interesantno, ni
pa imelo v sebi nobene dejanske prepore-
ditelne sile. Podobne misli pa je tudi že davno
izrekel z znano svojo duhovitostjo angleški
pisatelj Bernard Shaw, ki je hudo bičal, in
tudi danes še huje biča vzroke in posledice
globokih moralnih in socialnih ran svoje do-
movine. Času primeren in nujen klic našega
ministrskega predsednika po socialni preure-
ditvi sloni tudi na spoznanju potrebe po
navrstnem preporedu jugoslovanskih na-
rodov v naši državni skupnosti.

Tak preobrat, ki gotovo ne bo prišel pre-
zgodaj, mora biti kajpada odkrit in izhajati

Sovjetske čete zasedajo Besarabijo in severno Bukovino

Rdeča vojska je vkorakala v Romunijo včeraj dopoldne — Sovjetska vlada ni zahtevala oporišč ob izlivu Donave — Zasedba mora biti končana v štirih dneh

Moskva, 28. junija. t. Reuter: Popoldne so
sovjetske radijske postaje objavile, da je Ro-
munija odstopila Sovjetski Rusiji Besarabijo
in severno Bukovino. S tem je romunska vla-
da ugodila sovjetskim zahtevam.

Rdeče čete so prekorale romunsko me-
jo ob 14 in sedaj korakajo v smeri proti Čer-
novicam, Akermanu in Kišinjevu. Romunija je
dobila rok štirih dni, da umakne svoje čete iz
teh pokrajin.

Madžarski in bolgarski ultimati Romuniji?

New York, 28. junija. t. Reuter: Napovedovalec
radijske družbe »Columbia Broadcasting Corpora-
tion« poroča iz Rima svojim radijskim postajam,
da so v Rimu prepričani, da bosta Madžarska in
Bolgarija v 24 urah poslali romunski vladi ultimati
in zahtevali vrnitev svojih nacionalnih ozemelj.

Napovedovalec je še dodal, da Italija ni bila
pripravljena upreti se sovjetskim zahtevam proti
Romuniji. Sovjetska je namreč obljubila Italiji ve-
like gospodarske koristi, če sprejme izvedbo so-
vjetskih načrtov na vzhodu.

Budimpešta, 28. junija. b. Madžarski ministrski
svet je pozno ponoči končal svoje delo. Takoj nato
sta ministrski predsednik in minister zunanjih po-
slov sprejela poslanika Nemčije in Italije. Diplo-
matski opazovalci so prepričani, da tako Nemčija
kakor Italija pritiskata na Madžarsko in Bolgarijo,

da v tem kritičnem trenutku umakneta svoje za-
hteve.

Sofija, 28. junija. b. Tukaj se z največjo pozor-
nostjo zasledujejo dogodki v Romuniji. Kralj Boris
je sprejel ministrskega predsednika Filova, ki
mu je podal obširen referat o položaju. »Dnes«
objavlja članek, v katerem poudarja, da neke drža-
ve niso nikdar hotele slišati o opravičenih zahte-
vah Bolgarije, ki je vedno hotela rešiti vsa ta vpra-
šanja na temelju dobrega sosedstva. Vendar pa ni-
so še zaprta vsa vrata. »Utro« prinaša brzojav iz
Rima, da se je Italija odločila, da bo na bodoči mi-
rovni konferenci zastopala interese Bolgarije

Spopadi med rdečo vojsko in romunskimi vojaki

Bukarešta, 28. junija. t. Reuter: Med rdečo
vojsko in romunskimi četami je prišlo do številnih
spopadov danes, ko so rdeče čete začele korakati
v Besarabijo. Romunske čete namreč še niso bile
prejele ukaza, da se sovjetskim četam ne smejo
upirati. Sicer se pa sovjetska okupacija Besarabije
vrši brez večjih spopadov ali incidentov.

Romunska vlada je poslala še eno noto v
Moskvo, v kateri zahteva poročila, zato, da se
romunski civilnim in vojaškim oblastem ne bo
zgodilo ničesar hudega, dokler se romunske obla-
sti ne bodo mogle preseliti. Prav tako želi romun-
ska vlada zaščito vsega državnega imetja v Besa-
rabiji in Bukovini.

Romunski kralj Karol

3. Sovjetske čete bodo zasedle
28. junija mesta Černovice, Kišinjev
in Akerman.

4. Romunska vlada mora zagotoviti, da bo za-
ščitila in neopškodovane izročila vse javne zgradbe,
prometna sredstva itd. v odstopljenih pokrajinah.

5. Ustanovila se bo sovjetsko-romunska komi-
sija in se bo sestala za rešitev vseh vprašanj, ki
so v zvezi z izpraznitvijo imenovanih pokrajin.

Dalje zahteva sovjetska vlada od-
govor romunske vlade do 28. junija
ob 12. uri.

Končni odgovor romunske vlade

Romunski poslanik v Moskvi je izročil 28. ju-
nija ob 11. sledeči odgovor:

Romunska vlada izjavlja, da se strinja z vo-
jaško zasedbo Besarabije in severne Bukovine,
kakor tudi s pogoji izpraznitve teh pokrajin, ven-
dar pa prosi za podaljšanje roka, ki je bil določen
za zasedbo (točka 1 in 2 sovjetskih predlogov).

Sovjetska vlada je izjavila, da je
pripravljena odložiti zasedbo ime-
novanih pokrajin za nekaj ur. Kot svoja
predstavnik v mešani komisiji je sovjetska vlada
imenovala generala Rozlova in Boldima.
Sedež komisije je Odesa. Ker je romunska vlada
sprejela sovjetske predloge, so sovjetske čete
28. junija ob 14 prestopile mejo in
začele zasedati mesta Černovice, Ki-
šinjev in Akerman.

Kako so potekala pogajanja med Sovjetijo in Romunijo

Po romunski ustavi mora parlament odobriti odcepitev drž. ozemlja

Moskva, 28. junija. DNB: Po posebnem poro-
čilu, ki je bilo objavljeno po vseh sovjetskih radijskih
postajah, je prišlo med sovjetsko vlado in ro-
munsko vlado v zadnjih dneh do mirne rešitve
sovjetsko-romunskega spora glede Besarabije in
Bukovine. Komisar za zunanje zadeve Molotov je
izročil 26. junija romunskemu poslaniku v
Moskvi Davidescu noto, v kateri sovjetska
vlada opozarja na zgodovinsko pripadnost Besarabije
in Rusiji in na zasedbo te pokrajine 1918 od
strani Romunije. Sovjetska vlada predlaga, naj se
tako reši vprašanje Besarabije pod sledečimi po-
gogi:

Obseg sovjetskih pogojev

1. Besarabija naj se takoj vrne Sovjetski
Rusiji.

2. Severni del Bukovine se mora odstopiti
Sovjetski Rusiji po karti, ki je priložena noti.

V noti, ki je bila poslana Romuniji, izraža
sovjetska vlada upanje, da bo romunska vlada vse
predloge sprejela, in da bo na ta način pripomogla
k mirni rešitvi spora med Sovjetsko Rusijo in Ro-
munijo. Sovjetska vlada pričakuje odgovor romun-
ske vlade v teku 27. junija.

Izmenjava not

Romunski poslanik v Moskvi je izročil sovjetski
vladi 27. junija odgovor, s katerim je romunska
vlada izrazila soglasje s predlogom za mirno re-
šitvijo v sovjetski noti omenjenih vprašanj in je
pripravljena, da začne s sovjetsko vlado pogajanja
na najširši osnovi. Zato naproša sovjetsko vlado,
naj določi tudi čas in kraj pogajanj. Romunska
vlada bo s svoje strani imenovala svoje delegate
in upa, da bo rešitev imenovanih vprašanj po-
vzročila dobre odnose in prijateljstvo med obema
državama.

Na utmerno vprašanje komisarja za zunanje
zadeve Molotova, ali je po vsem tem romunska
vlada pripravljena odstopiti! Sovjet-
ski Rusiji Besarabijo in severno Bu-

iz globoke zavesti vseh tistih, ki so v službi
našega ljudstva na odgovornih mestih. Temelji-
to se bodo morali izpremeniti pojmi, s katerih se
gledajo in se praktično urejajo odnosi med po-
sameznimi stanov. Vzgoja naše mladine bo morala v mnogih pogledih
kreniti na drugo pot, da se ji vcepi smisel
za potrebno disciplino podreditve sebičnih
želja in teženj ter lahkomišljenega gledanja
na svet in na koristi lastne narodne skup-
nosti obnemem blagru, in da bo znala prav
ceniti duhovne in nprastvene vrednote so-
življenja v narodni in državni občini. Po
Montherlantovih besedah bo treba, da se »na-
rod reši samo z moralo, ki mu ni po volji,
zakaj sedaj umira zaradi morale oziroma ne-
moralne, ki mu je všeče in ki zavzema čedalje
bolj pogubne oblike splošnega nprastvenega
razkroja, kar žal opažamo prav močno in
jasno tudi sredi nas.

To so vse usodna vprašanja in upati je,
da se bodo rešila, še preden bi bilo prepozno.

kovino, je romunski poslanik odgo-
voril pritrdilno.

V novi noti, ki je bila poslana romunski vladi,
je sovjetska vlada izjavila, da romunski odgovor
ni jassen in da ne vsebuje jasne privolitve v sovjete-
ske zahteve. Toda iz izjave Davidescu je
sovjetska vlada sklepal, da želi romun-
ska vlada sporazum s sovjetsko vlado in zaradi te-
ga sovjetska vlada predlaga:

Kako naj se izvede zasedba

1. Romunske čete se morajo v štirih dneh, za-
čenši z 28. junijem ob 14 umakati iz imenovanih
pokrajin.

2. Sovjetske čete bodo začele istočasno zase-
dati imenovani pokrajini.

Danes seja romunskega parlamenta

Bukarešta, 28. junija. AA. DNB: S kr. ukazom
je sklican romunski parlament za soboto 29. t. m.,
ker je za odstopitev pokrajin po ustavi potreben
sklep parlamenta in ker nobenega dela države
pravnoveljavno ne more odstopiti niti krona niti
vlada. Smatrajo, da bo parlament sprejel potreben
sklep, da se Besarabija in Severna Bukovina izro-
či Sovjetski Rusiji.

Bukarešta, 28. junija. AA. Stefani: Druga seja
kronskega sveta je bila končana ob 23.30. Izdano
ni bilo nobeno uradno sporočilo. Kakor pa se
izve, je romunska nota kot odgovor na noto sov-
jetske vlade prispela zvečer ob 20.30 v sovjetski
komisariat za zunanje zadeve.

Preosnova romunske vlade

Bukarešta, 28. junija. Rador: Ostavko so po-
dati sledeči člani vlade: zunanji minister Giurgiu,
minister brez portfelja Urdariano, državni podtaj-
nik Portocala, minister za zunanjo trgovino Christu,
minister za vero in umetnost Cobano in državni
podtajnik Sibicano.

V preosnovo Tatarescove vlade so stopile sle-
deče osebnosti: minister brez portfelja Vajda Vo-
jevod, kraljevi svetnik in predsednik skupščine,
zunanji minister Argeliano, kr. svetnik in pred-
sednik senata, minister brez portfelja Inkulec, mi-
nister brez portfelja Nestor, minister za zunanjo
trgovino Mirca Kantikov, minister za narodno go-
spodarstvo, ki bo začasno opravljal tudi še eno
drugih ministrstev, minister za vero in umetnost
Diuresco, minister za propagando Sidorovici, po-
veljnik organizacije straže Carej.

Bukarešta, 28. junija. AA. DNB: V preosno-
vano vlado sta danes stopila dva predstavnika mladih
desničarskih nacionalistov. Vodja bivše železne
garde in naslednik Codreana Boris Horia Sima je
imenovan za državnega podtajnika v prosvetnem
ministrstvu, vodja desničarske narodne studentske
organizacije iz leta 1922 dr. Simon Usku pa je ime-
novan za državnega podtajnika v ministrstvu za
zdravstvo.

Bukarešta, 28. junija. AA. Stefani: Romunska
vlada se je preosnovala ponoči ob treh. V poli-
tičnih krogih posebno poudarjajo dejstvo, da so
vstopili v vlado politiki iz Besarabije, ki jo pred-
stavljata Inkules in Wistor, kakor tudi eden iz-
med voditeljev erdeljskih Romunov Vajda Vo-
jevod. Razen tega poudarjajo dejstvo, da je od-
stopil Urdariano, ki je bil šele pred tremi dnevi
vstopil v vlado.

Poročilo dvornega ministra

Bukarešta, 28. junija. Rador: Dvorni minister
je objavil sledeče sporočilo:

1. Danes ob 0.30 se je pod predsedstvom kra-
lja Karola sestel kronski svet na dvoru v Buka-
rešti.

2. Kronski svet je razpravljal o noti, katero
je 26. t. m. ob 22 sovjetska vlada izročila našemu
poslaniku v Moskvi in v kateri zahteva sovjete-
ska vlada prepustitev Besarabije in severne Bu-
kovine s tem, da romunska vlada svoj od-
govor v teku 27. t. m.

3. Kronski svet je v želji, da ohrani mirolju-
bne odnose s Sovjetijo, sprejel sklep romun-
ske vlade, naj se zahteva, da vlada Sovjetije
določi kraj in dan sestanka delegacije obeh
vlad, ki naj bi preračevali in sprejeli sklepe o
sovjetski noti. Pričakujejo zato odgovor sovjete-
ske vlade.

Seje kronskega sveta so se udeležili vsi kra-
ljevi svetniki, predsednik vlade Tataresco, dvor-
ni minister Urdariano, vsi člani vlade in načel-
nik glavnega generalnega štaba.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved za 29. junij:
Delno oblačno bo na severozahodu in v Primorju,
pretežno oblačno pa v ostalih krajih. Lahen dež
tu pa tam, zlasti v severovzhodnih predelih. Top-
lota brez znatne spremembe.

Politični zapiski

Duh junakov

»Novine Slovenske Krajine« prinašajo uvodni članek s tem naslovom, kjer se list spominja Vidovega dne na Kosovu ter kosovskih junakov. Nato pa med drugim tudi to le naglašajo: »Mnogo stvari se v življenju posameznika in družbe nekako ponavlja. Zato se bomo vedno morali učiti zgodovine.« Nato prehaja na vdor turške sile v Evropo ter pravi, da je islam s svojim fanatizmom zmagoval ter se je sam razglašal za dopolnilno krščanstvo. »Morda se ne motimo če sodimo — pravi list — da tudi nekatera moderna gibanja in nauki imajo precej podobnosti z nauki islama. To vse nam daje misliti. Gotovo je, da dosega največje uspehe tisti, ki je vse prepričan o pravilnosti svoje ideje in je za njeno uresničitev pripravljen vse žrtvovati, tudi življenje. Ni pa za vse potrebno jasno poznanje. Glavno je, da jih vsaj nekaj jasno poznamo, drugi bodo sledili, če bodo videli vodilne ljudi na pravem mestu. Vedno so posamezniki vodili: pomislimo le na moč genijev in svetnikov. Prehodne dobe kar kriče za novimi svetniki. Vse kaže, da smo tudi mi na pragu nove dobe. Ni nam dano videti njenega obraza. Eno pa je gotovo: le delo in žrtve bodo Slovence prinesle svetlo prihodnost. Slovenci, Hrvatje in Srbe je združil že zgodovinski razvoj in boj zoper sovražnika v teku stoletij. Krvne vezi so silne. To nam mora vedno biti pred očmi. Duh kosovskih junakov nas mora voditi!«

Bogati za revne

Zagrebska mestna občina je storila zelo pamenen sklep, ki ga je vredno pohvaliti ter postaviti za vzor v posnemanje. Sklenila je namreč sezidati nekaj tisoč malih stanovanj in hiš, kjer bi prebivali mali ljudje. Z mesečno najemščino bi v 20. letih hišico, kjer prebivajo, odplačali ter bi postala njihova last. Od kod pa dobiti potreben denar? Ta zadeva bo namreč vendarle precej veljala, zagrebska občina pa nima denarja. Zato so mestni svetniki sklenili predlagati mestnemu zastopu, naj se v Zagrebu razpiše 4% prisilno posojilo, ki bi se amortiziralo v 20 letih. To prisilno posojilo pa bi bili primorani vpisati le bogati zagrebski prebivalci brez razlike, ki imajo več kakor 10.000 dinarjev mesečnih dohodkov. To pomeni, da bi morali vsi veliki zagrebski posestniki in drugi bogataši pomagati zidati hiše za revnejše Zagrebčane.

Nova uredba o zagrebski univerzi

Kakor poroča »Hrvatski Dnevnik«, je bila na predlog bana banovine Hrvatske podpisana nova uredba o vseučiliščih. List pravi: »Nova uredba pomeni vrnitev k starim hrvatskim vseučiliškim tradicijam ter je odstranjen vse, kar so pozneje spreminjali na hrvatskem vseučilišču in kar ni bilo v skladu s tradicijami tega vseučilišča. Nova uredba pomeni vrnitev k stari organizaciji vseučilišča, zlasti pa vrnitev k avtonomiji fakultet. Odpravljen je svet vseučiliških profesorjev ter so zdaj vseučiliške oblasti te-le: rektor, dekani, senat, fakultetski svet, nižje disciplinsko sodišče, višje disciplinsko sodišče in sodišče za slušatelje. Rektorja volijo dekani in profesorji vseh fakultet poleg po dveh odposlancev vseh fakultet, izmed katerih mora po eden biti redni profesor. Izvoljen je tisti, ki dobi nadpolovično večino... Volitev rektorja odobrava ban. Če ga ne odobri, morajo biti nove volitve, ne more pa biti voljen tisti, ki je bil odklonjen.« Prav tako je o volitvi dekana. »Po novi uredbi je razširjena avtonomija fakultet.«

»Novi Balkan« zoper Slobodana Jovanovića

Belgrajski list »Novi Balkan«, ki ga izdajata Kreta Civičarič in Svetolik Savič, je te dni prinesel oster članek zoper Slobodana Jovanovića, ki je predsednik »Srpskega kulturnega kluba«, kateri je započel hudo gonjo zoper sporazum. »Novi Balkan« piše zato o Slobodanu Jovanoviću med drugim takole: »Mason Slobodan Jovanović, znani punktš, ki je začel znano akcijo, da bi podrla diktatorski režim ter našel podlago za sporazum s Hrvati, je drugače mislil in drugače delal. Misli je s pomočjo svojih puktacij priti do oblasti. Ko je videl, da je izigran, takrat je s masonom Dragišem Vasićem ustanovil »Srpski kulturni klub« in list »Srpski glas«, kjer eta klicala Srbe na okup ter metala polena in kamenje na vladu. Če bi bilo treba ustvariti srbsko gibanje, bi ga nikakor ne smeli voditi masoni in punktšije.«

Tudi športna zveza s Sovjetijo

Zagrebski »Jutranji list« poroča iz Belgrada: »Naš trgovinski in politični sporazum z Rusijo bo ekoro imeti svoj vpliv tudi na sklenitev športnih zvez z ruskimi športniki. Vrhovna nogometna zveza v Belgradu je že zdaj potrebno ukrenila, da bi bila mogoča mednarodna tekma med Rusijo in Jugoslavijo tukaj pri nas, in sicer že prihodnje leto. Napredek ruskega športa nam ni znan, zato bi ob takih bolj pogostih srečanjih mogli spoznati moč brateškega slovanskega naroda na športnem polju. Kakor kaže, ko kmalu moskovski športni klub »Dinamo« prvi gostoval v Bolgariji in Jugoslaviji.« — Mislimo, da mora moskovskim voditeljem se predati to otročje gobezdanje o »brateškem slovanskem« prijateljstvu iz Moskve, ki je nam že docela jasno na ves glas in vsemu svetu po svoji uradni agenciji razglasil, da je norec tisti, ki misli, da ima Sovjetska zveza kaj smisla za veselovanske sanje. Ker pa sodimo, da pieci takih veselovanskih tirad v nekaterih jugoslovanskih listih tudi vedo, kako je s sovjetskim veselovanstvom, zato mislimo, da so taki članki napisani nalašč za to, da bi trapiili zdravo pamet jugoslovanskega ljudstva. Namen je očiten: delati prijatelja za naše komuniste.

»Meznani junaki« v politiki

V Slavonski Požeži je imel poslanec HSS dr. Tanaj sestanke krajevne organizacije HSS. Kakor poročajo hrvatski listi, je dr. Tanaj govoril o tem, da morajo ljudje imeti potrpljenje, ker se dandanes ne dajo vse reforme tako naglo izvesti, kakor bi ljudje želeli. Nato je opozoril zastopnike ljudstva, naj sami držijo red in disciplino v stranki ter ne dovoljujejo, da bi se nepoklicani vmešavali v notranje zadeve organizacij HSS. Zlasti pa naj somišljeniki HSS pobijajo razne »meznane junake«, ki se zdaj selijo v prve vrste. Končno je sporočil, da bodo poslej občinski odbori delovali v sporazumu s krajevnimi organizacijami HSS, da bo tako delo občinskih odborov v skladu z voljo prebivalstva.

Zagrebske novice

Zagreb, 28. junija. b. Finančni minister dr. Su-tej je po svoji vrnitvi iz Vukove gorice danes dopoldne konferiral s podbanom prof. dr. Krbeškom. Jutri bo odpotoval v Belgrad, od koder potuje skupno z ministrom Smoljanom v Sarajevo, da tam prisostvuje glavni letni skupščini »Napredka«.

Vidovdanske slovesnosti v Belgradu

Belgrad, 29. junija. m. Na današnji praznik so bile v vseh cerkvah žalne službe božje. Tudi v dvorni kapeli je bila žalna služba božja, katere so se udeležili Nj. Vis. kralj Peter II., knez namestnik Pavle, knežinja Olga, dvorne dame ter civilni in vojaški dostojanstveniki.

Zadušnice v saborni cerkvi so se udeležili predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, pravosodni minister dr. Marković, prosvetni minister Maksimović, zunanji minister dr. Cincar Marković, minister za vojsko in mornarico armadni general Milan Nedić, minister za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Budisavljević in minister za notranje zadeve Mahaldžić.

Pri službi božji v cerkvi Kristusa Kralja pa so zastopali vladno gradbeni minister dr. Krek, minister za pravosodje dr. Marković, minister za pošto, brzojav in telefon dr. Torbar. Spominke službe božje se je udeležil tudi apostolski nuncij msgr. Ettore Felici.

Belgrad, 29. junija. m. Današnji proslavi Vidovega dne v šoli za sestre, ki jih vzdržuje društvo Rdečega križa v Belgradu, je bila navzoča tudi Nj. Vis. knežinja Olga, ki je ob tej priliki razdelila nagrade in diplome vsem učenkam te šole in imela tudi lep nagovor, v katerem je poudarila, da je glavna naloga te šole izučiti sestre bolničarke, ki bodo bdele nad bolnimi in ranjenimi, rešiti jim življenje ter jim lajšati bol in trpljenje.

Izjava dr. Mačka o notranji in zunanji politiki ter novem gospodarstvu

Belgrad, 28. junija. AA. DNB. Podpredseda vlade in voditelj Hrvatske dr. Maček je izjavil zastopniku DNBja v Belgradu, da se prebivalstvo Jugoslavije veseli, da so prenehale sovražnosti med Nemčijo, Italijo in Francijo. Je upanje, je pristavil dr. Maček, da bo to premirje pomenilo začetek nove dobe trajnega mira v Evropi, katere se že sedaj občuti pri splošnem popuščanju duhovne napetosti in pri olajšavah v državnih preračunih, ki služijo sedaj večinoma neproduktivnim namenom oboroževanja. Sedaj bodo preračuni vseh držav lahko služili za dvig blagostanja vsega prebivalstva.

Kar se tiče notranje politike Jugoslavije, je dr. Maček poudaril, da se Jugoslavija dograjuje na temelju enakopravnosti. Nastaja nov državni sistem, ki ustreza tipu federativne države.

V gospodarskem pogledu stremi Jugoslavija za boljšim notranjim redom. Kmet mora vedeti, ali n. pr. more za metrske stot pšenice ali žita dobiti določeno količino blaga neodvisno od cen na svetovnem trgu in neodvisno od špekulacije. Jugoslavija je začela to politiko z znano uredbo o maksimiranju cen žita, ki je še ostalo od zadnje žetve. Uredba je bila objavljena konec t. m. Takoj na

nimi, rešiti jim življenje ter jim lajšati bol in trpljenje.

Vidovdanska slovesnost v Solunu

Solun, 28. junija. AA. V današnjem spomin-skem dnevu kosovske bitke je tukajšnja jugoslovanska kolonija priredila slovesno cerkveno opravilo v čast padlim junakom. Navzočni so bili zastopniki krajevnih grških oblasti, generalni konzul Gjurović z osebjem generalnega konzulata, ravnatelj jugoslovanskega svobodnega pasu Nešović, predsednik jugoslovanske trgovinske in industrijske zbornice Pantazićević, predsednik jugoslovanskega kluba Cupara, ter številni člani jugoslovanske kolonije. Prota Vladojević je v cerkvi, generalni konzul Djurović pa pri kostnici poudaril svetli narodni zgled carja Lazarja in kosovskih mučnikov ter izrekel nato priznanje drugim padlim junakom in narodnim mučnikom za njihove zasluge pri ustvarjanju kraljevine Jugoslavije. Generalni konzul Djurović je položil venec na spomenik našim padlim vojakom, nato pa vence na grob grškega neznanega junaka in na vse druge vojaške grobove drugih narodov na Zejtinliku. Poveljnik 3. grškega armadskega zbora, general Matuzis, je z oddelkom vojske in z vojaško godbo izkazal čast ob prihodu ter odhodu jugoslovanskega generalnega konzula.

začetku nove žetve bo objavljena nova podobna uredba, s katero bodo določene cene pšenice in koruzi za vse prihodnje leto. To določanje cen se uravnava po količini in kakovosti žetve. Vrhovni svet za zaščito gospodarstva, ki ga tvorijo predsednik in podpredsednik vlade, bo fungiral v bodoče kot vrhovni instrument načrtnega gospodarstva, ki se bo še dalje bolj uveljavljalo. Da je mogoče tako načrtno gospodarstvo na splošnem izvesti, je potrebna ne samo stalnost cen, temveč tudi sistem dolgoročnih pogodb. To velja predvsem za sklepanje medsebojnih sporazumov s strani posameznih državnih gospodarskih organizacij.

Prav tako je rekel dalje dr. Maček: Kakor denar ni več merilo vrednosti, tako je treba narediti konec v tudi zajedalskemu delovanju posredovalcev v trgovini, ki v vsakem pogledu svoje sebične zasebne koristi predpostavljajo skupnim koristim. Tako se vidi, da kmečka demokracija, za katero stremimo, nima nič skupnega z buržujsko demokracijo zahodne Evrope. Narodi jugovzhodne Evrope morajo poskusiti, da tudi na političnem in gospodarskem polju najdejo formo meddržavnega sodelovanja, ki bo ustrezala njihovim razmeram.

Turško brodovje križari po Črnem morju

Ankara, 28. junija. AA. Reuter: Izvedelo se je, da je del turške mornarice začel križariti po Črnem morju.

Carigrad, 28. junija. AA. DNB: Križarka Javuz je v spremstvu dveh manjših križark in več patrolnih ladij odpeljala na križarjenje po Črnem morju. Turške enote bodo opravljale kontrolno službo v turških teritorialnih vodah.

Carigrad, 28. junija. AA. Stefani: Turški listi

Sovjeti zasedajo v sporazumu s Nemčijo in Italijo (Nadaljevanje s 1. strani)

Berlin, 28. junija. b. Stefani: V dobro poučenih nacionalno-socialističnih krogih se izjavlja, da so ruske zahteve glede odstopa Besarabije in severne Bukovine bile stavljene v sporazumu med Nemčijo in Italijo. Italija in Nemčija sta izjavili, da odobravata ruski korak. Obe državi osiščata se zedinili o načinu, da se ruske zahteve izvedejo tako, da ne bodo izzvale splošne vojske na Balkanu ali težkih gospodarskih pretresiljav v jugovzhodni Evropi.

Berlin, 28. junija. b. Na merodajnem mestu se poroča, da z okupacijo Besarabije s strani Sovjetske unije niso prizadeti interesi Nemčije. Zasedba Besarabije je izključno stvar Sovjetov in Rumunije. Nemčija v tem primeru ne bo dala nikakih nasvetov in ne bo igrala vloge arbitra. Čeprav je ta korak Sovjetske Rusije prišel za javnost nepričakovano, se s službene strani naglašajo, da so bile te stvari v Berlinu znane in jasne že pretečeno jesen. V Berlinu so prebricani, da zaradi odstopa Besarabije in severne Bukovine mir na jugovzhodu Evrope ne bo ogrožen.

Izselitev iz Besarabije predvidena

Bukarešta, 28. junija. DNB: Telefonske zveze s Cernovicami, Kišinjevom in Akermanom so pretrgane. Letalski promet v notranjih romunskih zvezah je ustavljen. Železniški promet z Besarabijo in severno Bukovino je rezerviran samo za prevoz in izpraznitve Besarabije in severne Bukovine. Vse potrebne priprave so na romunski strani uredili že pred meseci. Tudi septembra 1939 so bile izvedene vse priprave za izselitev, kar so pa pozneje opustili.

Sovietski poslanik na poti v Belgrad

Sofija, 28. junija. m. Novo imenovani sovjetski poslanik v Belgradu Plotnikov bo na poti iz Moskve v Belgrad jutri zvečer dopotoval v Sofijo. Belgrajska vlada mu je poslala v Ruščuk poseben salonski voz. Plotnikov se bo verjetno v Sofiji zadržal kak dan ter bo izkoristil to priliko za izmenjavo misli o gotovih aktualnih vprašanjih s sovjetskim poslanikom na bolgarskem dvoru S Plotnikovom potujejo v Belgrad tudi ostali člani sovjetskega poslanstva kakor tudi belgrajski dopisnik agencije Tasa g. Poletajev.

12. rojstni dan kraljeviča Andreja

Belgrad, 29. junija. m. Najmlajši sin pokojnega kralja Aleksandra in Nj. kr. Vis. kraljice Marije, Nj. Vis. kraljevič Andrej je danes obhajal svoj 12. rojstni dan.

1300 letni jubilej hrvatskega naroda se je začel

Zagreb, 28. junija. b. Jutri se prično slovesnosti 1300 letnice pokristjanjenja Hrvatov. Nocoj bo z zvonenjem po vseh cerkvah Hrvatske razglašen začetek tega velikega jubileja. V zagrebski katedrali bo jutri začel slovesnosti pomožni škof dr. Franjo Salis-Seediš.

SUZOR se mora razdeliti!

Zagreb, 28. junija. b. V prostorih Delavske zbornice je snoči zasedal plenum Hrvatskega radniškega saveza. Na seji so razpravljali o delitvi SUZOR-ja in je bilo sklenjeno, da bo hrvatsko delavstvo prenehalo s plačevanjem svojih prispevkov, ako se SUZOR v najkrajšem času ne deli. Zvezni upravi je bilo naročeno, da vse ukrene, da se to vprašanje čimprej reši.

Osebnosti

Belgrad, 29. junija. m. Današnji vojni list objavlja ukaz o napredovanju aktivnih in rezervnih častnikov: za armadnega generala je napredoval divizijski general Peter Nedeljković, v čin sodnega generala brigadni general Miloš Jakovljević, v čin topniškega brigadnega generala polkovnik Dušan Stojanović.

Belgrad, 29. junija. m. Za uradniškega pravnišnika v gradbenem ministrstvu je postavljen inž. Radivoj Poženel iz Jesenice.

Belgrad, 29. junija. m. Za predsednika časnikaškega razsodišča v Ljubljani je imenovan Ivan Brelih, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani.

Iz sodne službe

Belgrad, 29. junija. m. Napredoval je v 5. skupino dr. Jakob Milnar, tajnik upravnega sodišča v Celju. Postavljeni so naslednji sodni pripravniki: k okrožnemu sodišču v Maribor: Danilo Dobnik, dr. Drago Tribnik od okrožnega sodišča v Murski Soboti. K okrožnemu sodišču v Ljubljani Karel Tassatti od okrožnega sodišča v Murski Soboti, dr. Slavko Čeplak od okrožnega sodišča v Mariboru, Anton Majdič in Rajko Svetek od okrožnega sodišča v Celju. Za sodnika okrožnega sodišča v Novem mestu je imenovan Josip Rezelj, sodnik okrajnega sodišča v Cramlju.

Upokojeni so: Marijan Modic, sluga pri okrajnem sodišču v Kranju, Ivan Bizjak pri okrajnem sodišču v Kostanjevici, in Franc Kranje, pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

Francoski vojaki na švicarskih tleh

»La Suisse«, ki izhaja v Zenevi, prinaša dopis o francoskih beguncih. Dan za dnem prihajajo na švicarsko mejo francoski vojaški oddelki, katerih število je še dalje večje. Včasih pridejo celi štabi z višjimi častniki na čelu, včasih veliki vojaški oddelki sami, ki pa niso urejeni, ampak pestro pomešani med seboj. Bliskovito prodiranje nemških armad v obmejno pokrajino Franche Comte med Francijo in Švico je povzročilo, da so bile francoske armade presekane in razdeljene. Švicarska vlada je izvrstno organizirala sprejem in razorožitve ter internacijo francoskih vojakov. Tabori so bili že pripravljeni, so ograjeni in obdani od močnega kordona švicarskih vojakov. Avtomobil iz romana tanki, ki so jih privlekli Francozi s seboj, so hudo zdeleni. Vojaki so večinoma močni in zdravi. Pravijo, da bi se bili borili dalje, da pa so bili brez vodstva in odredb. Vmes je veliko Arabcev in Senegaleev. Njihovi ljubki mali konjički so privezani na godnem obronku in jih krmijo vojaki švicarskega trena. Seveda so pridno na delu tudi švicarski zdravniki in usmiljenke, ki zdravijo zlati noge, ki so od dolgih maršev ena sama rana. Vojaki neke kamijonske kolone so nekoliko začuden, ko jim švicarski častniki dajejo povelje, da se postrojijo. Imajo utrujene trmastožalostne obraze in tožijo, da so morali doživeti tak strahoten poraz. Pravijo, da so se hoteli boriti, pa niso mogli. Enemu oddelku je manjkalo vodstva, drugemu municije, tretjemu topov in tankov, četrtemu prehrane. To so Alžirci, ki pripadajo nekemu ponosnemu polku.

Ob toku globoko v skale zarezano reko Douls so švicarske straže posebno močne in stroge, ker tukaj je treba vzdrževati red s posebno energijo. Francoske kolone prekorakajo počasi reko in ob švicarski carinski hiši sami odložijo orožje in municijo, nekateri pa tudi čelado. Na ogromnem kupu vidimo semtertja sablje, čelade in pištole še iz časov naših dedov in pradedov. Potem se Francozi postrojijo in švicarski vojaki jih peljejo v vas, kjer je že pripravljeno taborišče in dobijo reveži najprej jesti. Zdravniki potem preiščejo vsakega moža in konja, pa tudi kužne in celo mačke, ki spadajo po prastari navadi k vsaki francoski četi in se niso mogle od nje ločiti. Z vrhov pa se sliši bobnenje topov. Med Francozi je bilo v tem predelu tudi 12.000 Poljakov. Delo švicarjev je zelo težko, vojaki pa bodo s časom odposlani v notranjost dežele, kjer so zgrajena prava internacijska taborišča.

Naznanjamo, da nas je po dolgi in mučni bolezni za vedno zapustil naš dragi brat in stric, gospod

Fran Cölestin

trgovski sodrnik trdke I. C. Mayer v Ljubljani v pok.

dne 28. t. m. v 70. letu starosti, previden s tolažili svete vere. K zadnjemu počitku ga spremilo v nedeljo, 30. junija 1940 ob pol petih popoldne na farno pokopališče pri Sv. Juriju ob južni železnici.

Sv. Jurij ob juž. žel., dne 28. junija 1940.

Zalujoči rodbini Cölestin in Vardijan.

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

V soboto, dne 22. junija ob 18.50 zvečer je bilo podpisano premirje med Nemčijo in Francijo v gozdu Compiègne v severni Franciji. Takoj nato so francoski pooblaščenec z letalom odpotovali v Italijo na pogajanja z Italijo. Tudi z Italijo pogajanja niso potekala dolgo in že v ponedeljek, dne 24. junija, zvečer je bilo objavljeno, da se je končalo vojskovanje tudi med Francijo in Italijo. Sovražnosti na vsej fronti so ponehale dne 25. junija ob 1.35 zjutraj.

Vojaški pregled

Tako se je vojaška kronika za ta teden zelo zožila. Odpadla je tako imenovana zahodna fronta, kajti na evropski celine se je vojskovala proti Nemčiji in Italiji prav za prav samo Francija. Anglija je imela na francoskem bojišču le nekaj nad 10 divizij; nekoliko večja je bila delavnost angleškega letalstva, ki je skušalo zavirati silni razmah nemške ofenzive proti sredini in jugu Francije.

Dasi so se že razvijala pogajanja za premirje, je nemška vojska nemoteno prodirala v notranjost Francije. Tako je kmalu padel Lyon, nato še Tours in nemška vojska se je na vzhodu razgrnila tja doli do Grenobla, na zahodu pa je kmalu prišla do velikih pristanišč Nantes in la Rochelle ter do ustja reke Gironde.

Vojskovanje med Italijo in Francijo pa se ni moglo razviti, kajti pogajanja za premirje so dohitela italijansko armado prav v največjem razvoju njene ofenzive v Alpah. Ko je ob 1.35 zjutraj dne 25. junija zapela trobenta miru, se je italijanska vojska ustavila na svojih postojankah.

Po premirju je nadaljevala vojno proti Italiji in Nemčiji samo Anglija, nizozemski, norveški in poljski zavezniki pa so se ji postavili ob stran. Med Nemčijo in Anglijo se je ta teden razvijalo hudo letalsko vojskovanje; nemška letala so pogosto, skoraj vsako noč poletela nad angleška industrijska središča in jih obsipavala z bombami. Prav isto pa so počela angleška letala, ki so bombardirala ne samo važna središča v Nemčiji, ampak tudi letališča na Nizozemskem in na Norveškem.

Nekoliko živahnije pa je bilo vojskovanje med Italijo in Anglijo. Italijanska letala skoraj dnevno po šestkrat do sedemkrat napadejo Malto, angleška letala pa skušajo razdejati vojaške naprave v Abesiniji in v vzhodnoafriških italijanskih kolonijah. Na meji med Libijo in Egiptom je prišlo do številnih prask, ki pa za splošni potek vojskovanja v Afriki še nimajo velikega pomena. Južno od italijanskih afriških kolonij pa napada italijanske posesti južnoafriško letalstvo. V Sredozemskem morju še ni bilo nobenega važnejšega dogodka.

Politični pregled

Premirje, ki je bilo ta teden uveljavljeno na zahodnem evropskem bojišču, mu imelo velike posledice na ves razvoj političnih razmer v Evropi. Francija je s podpisom premirja priznala, da je bila poražena. Klonila je velika evropska velesila, ki je odločilno sodelovala pri ohranitvi evropskega ravnotežja. Mednarodne posledice tega dogodka še niso prav vidne, pač pa je ta poraz do dna pretresel vso francosko republiko.

Premirje je podpisala vlada, ki ji predseduje sivolasi maršal Petain. V številnih govorih in izjavah je maršal Petain francoskemu narodu pojasnjeval vzroke poraza in ga pomirjeval, da naj hrabro in hladnokrvno prenese ta hud udarec usode. V svojih govorih je maršal Petain tudi pojasnjeval, zakaj je morala Francija kloniti. Tako je omenil v enem izmed svojih govorov, da je Francija v tej vojni imela »premalom naraščajočo, premalom orožja in premalom zaveznikov«. Kmalu nato je v enem izmed svojih govorov navedel, da se vojska ne da dobiti z zlatom in surovinami, ampak s pravo in obsežno vojaško pripravo in vojaškimi sredstvi. Francija je podpisala premirje, da bi ljudstvu prihranila vsaj najtežje preizkušnje.

Francoska vlada zaseda v Bordeauxu, kjer je bil tudi sprejet sklep, da se premirje odobri in podpise. Premirje Francijo popolnoma razorožuje; vse suhozemske vojaške naprave morajo biti razorožene in orožje oddano. Letalstvo bo razdrlo in spravljeno v skladišča, vojna mornarica pa mora domov, kjer jo bodo razorožili pod nemškim in italijanskim nadzorstvom. Skoraj dve tretjini Francije bosta ostali zasedeni, dokler se bosta Nemčija in Italija vojskovali proti Angliji. Zasedbeno nemško posadko mora plačevati francoska vlada. V nezasedenem delu Francije ne sme poslovati nobena radijska postaja, popolno oblast pa lahko vlada izvaja samo v nezasedenem delu Francije. Vsa francoska pomorska oporišča v Sredozemskem morju morajo biti dana na razpolago Nemčiji in Italiji. Italija dobi prost prehod skozi Džibuti in prost prevoz po progi, ki vozi iz Džibutija v Addis Abebo, glavno mesto Abesinije.

Francoska vlada izjavlja, da bo lojalno izvajala vse določbe premirja. V torek, dne 25. junija, je govoril o sklenjenem premirju predsednik angleške vlade Churchill, ki je izvajal med drugim tudi to,

da bi bila Anglija najbrž razvezala Francijo zavezniških dolžnosti, če bi Francija poslala v angleška pristanišča vso svojo vojno mornarico. Francija tega ni storila. V lordski zbornici pa je neki član izjavil, da bo Anglija že napravila francosko vojno mornarico neškodljivo, če bi morala služiti sovražniku.

Poleg tega se je v Londonu ustanovil še istega dne Francoski narodni odbor, ki je ostro napadel Petainovo vlado zaradi tega, ker je sklenila premirje. Ta odbor, ki ga je angleška vlada že priznala, vodi sedaj general de Gaulle, ki čaka na francoske državljane, ki naj pridejo v London, kjer bi se naj sestavila narodna vlada proti vladni maršala Petaina. Do sedaj še ni znano, kateri francoski državljani so v Londonu, pač pa je ostal v Bordeauxu bivši predsednik francoske vlade Reynaud, ki je obsodil delovanje generala de Gaullea.

Izvajanje določb premirja bo trajalo zelo dolgo; uvodne določbe o razorožitvi Francije pravijo, da se mora razorožitev izvesti v 10 do 15 dneh. Preden se ne bo vse to končalo, ni pričakovati, da bi se sprožilo vojskovanje večjega obsega proti Angliji.

Med tem pa se je začelo na vzhodu: Sovjetska Rusija je nenadoma z ultimatomom zahtevala od Romunije, da se ji vrne Besarabija in severna Bukovina. Sovjeti so z ultimatomom zahtevali tudi oporišča ob izlivu Donave.

Romunska vlada je po seji kronskega sveta objavila, da je sprejela sovjetske zahteve zato, da bi lahko preprečila vdor madžarske vojske. Madžari namreč tudi zahtevajo od Romunije, da se jim vrne Transilvanija, prav tako bi pa lahko postavila svoje zahteve tudi Bolgariji, ki terja nazaj Dobrudžo.

Sovjetska vojska že opravlja svoj posel zasedbe, o madžarskih in bolgarskih korakih pa še ni nobenih poročil.

Tudi v Siriji in Maroku sovražnosti ustavljene

Tetuan, 28. junija. Generalni rezident Francije v francoskem Maroku, ki so mu podrejene vse francoske kolonialne sile tudi v Alžiru in Tunisu, je telegrafno pozval vse poveljnike francoskih armad severne Afrike, da odločno vzdržijo disciplino in odgovornost med nekaterimi francoskimi elementi v kolonijah, ki jih skuša nelegalni londonski odbor pregovoriti, da se ne bi pokorili legalni francoski vladi v Bordeauxu. Temu pozivu so se odzvali vsi komandanti, ki so izdali že tozadevna povelja in odredbe. Prebrali so v radiu tudi poziv vojnega ministra generala Weyganda, ki predčuje kolonijam neizogibnost vdaje Francije, ki je težka, a ni zalila časti domovine. Njena bodočnost je zanjamčena samo v odgovornosti polni zavestni pokorščini vladi maršala Petaina in avtoriteti predsednika republike.

Lizbona, 28. junija. AA. DNB: Po vestih iz Casablanca bo francoska radijska postaja v Maroku v kratkem na ukaz francoske vlade in na podlagi pogojev za premirje prenehala z oddajami. Ta sklep smatrajo kot znak, da so francoske oblasti v Maroku pripravljene pokoravati se ukazom vlade maršala Petaina.

Jeruzalem, 28. junija. AA. Reuter: Poveljniki zavezniških čet v Siriji general Mittelhauser je sporočil, da so sovražnosti v Siriji ustavljene. General Mittelhauser je v svoji izjavi pristavil, da bo francoska zastava še naprej plapolala v Siriji.

Belgijska vlada se pogaja za mir z Nemčijo

Bordeaux, 28. junija. Havas: V imenu belgijske vlade je predsednik vlade Pierlot izjavil, da je njegova vlada storila korake, da stopi v zvezo s predstavniki nemških oblasti. V svoji izjavi, ki ima značaj apela, je rekel Pierlot sledeče:

Izvršujoč misijo, katero nam je belgijski narod soglasno zaupal, smo prišli v Francijo, da nadaljujemo vojno skupaj z zavezniki. Kar se pa tiče same vojne, nam sreča ni bila naklonjena, kakor tudi ne francoski vojski, ki je bila po sijajnih naporih potolčena in je prenehala z borbo. Premirje med Francijo in Nemčijo je bilo sklenjeno. Od tega trenutka obstoji naša dolžnost v tem, da zagotovimo vrnitev v domovino našim vojakom, uradnemu in belgijskim beguncem in da na ta način podpremo edinstvo vseh Belgijcev v nesreči, ki je najtežja od vseh, kar nas je kdaj zadela.

Pierlot je nato poudaril, da bo belgijska vlada javnost točno obvestila o odgovoru nem-

Notranji pregled

Zadružna zveza v Ljubljani, največja slovenska zadružna organizacija, je imela dne 26. junija v Ljubljani svoj občni zbor, ki mu je predsedoval g. dr. Anton Korošec. V svojem govoru, kjer je podal kratak zgodovinski pregled slovenskega duhovnega in gospodarskega preporoda po dr. Mahničju in Kreku, se je spominjal rajnih zadružnih delavcev, ki so nesebično ustvarjali temelje za sedanjo veliko zadružno zgradbo slovenskega naroda. Vabil pa je v krog zadružnikov tudi mladino. Zadružna zveza je danes največja gospodarska organizacija med Slovenci ter med največjimi v Jugoslaviji. V njej je zdaj včlanjenih 739 zadrug, med njimi 342 kreditnih. Zgradba še ni dovršena ter bo treba še mnogo dela, da se spopolni vse tisto dobro, kar je slovenska zadružna organizacija ustvarila dobrega v 40 letih svojega obstanka.

V Vukovi gorici na Hrvaškem ob Kolpi je bil v četrtek, 27. t. m., sestanek nekaterih članov sedanje vlade. Prišel je predsednik vlade Dragiša Cvetković z notranjim ministrom, na drugi strani pa dr. Maček s finančnim ministrom ter banom dr. Subašičem. Navzoča sta bila tudi glavni tajnik HSS dr. Krnjevič in podpredsednik Košutič. Sešli so se na obletnico tistega dne, ko sta lani osorej na istem kraju Cvetković in dr. Maček med seboj dosegla sporazum, ki je bil dne 26. avgusta razglašen in podpisan. Časnikarjem so povedali, da se pogovarjajo o važnih gospodarskih in drugih zadevah, ki jih nalaga sedanji čas.

Med Jugoslavijo in Sovjetsko Unijo so doseženi tudi diplomatski stiki ter je bil za jugoslovanskega poslanika v Moskvi imenovan dr. Gavrilović, šef zemljoradniške stranke, za sovjetskega poslanika v Belgradu pa je bil imenovan Viktor Plotnikov, ki je bil poprej poslanik na Norveškem.

Zaradi razdelitve SUZOR-ja je bila prejšnji teden konferenca v Zagrebu, ki je uravnala nekatere spore med hrvaško banovino in SUZOR-jem, naker je bilo sklenjeno, da se bodo glede razdelitve SUZOR-ja menili na posebni konferenci.

Newyork, 28. junija. b. Po poročilih iz Casablanca je vrhovni poveljnik francoske vojske v severni Afriki general Nogues izdal naredbo, da se aretirani bivši predsednik francoske vlade Edouard Daladier, ki je nedavno prišel iz Francije v Afriko.

Nadalje se trdi, da je izbruhnil upor med francoskimi zračnimi in pomorskimi silami v severni Afriki, ker se nočejo predati Nemčiji in Italiji. Po zanesljivih poročilih se dozna, da je veliko številno francoskih bojnih ladij v Sredozemskem morju sinoči odplovalo skozi Gibraltar v Casablanca, medtem ko so druge bojne ladje odplule v Alžir. Vest, da so francoske bojne ladje odplule skozi Gibraltar, prihaja iz španskega mesta Algapirasa.

Herriot pri Pétainu

Bordeaux, 28. junija. AA. Havas: Predsednik vlade maršala Petaina je včeraj med drugimi obiskal tudi predsednik francoske skupščine Herriot. »Petit Parisien« trdi, da je zelo verjetno, da obstoji neke vrste zveza med tem obiskom in preiskavo, ki je bila v Franciji uvedena zaradi zarote proti varnosti države.

San Sebastian, 28. junija. AA. Reuter: Po vestih iz Bordeauxa je maršal Petain imenoval še štiri nove ministre. To so Pomaret, ki bo minister za delo, prometni minister bo Fernier, gradbeni minister bo Frossard, notranji minister pa Marquet.

ške vlade in da bo takoj nato obvestila vse svoje sodržavljanke.

Izjava ministra Jasparja

London, 28. junija. AA. Reuter: V izjavi, ki je bila danes v Londonu objavljena, je belgijski minister Jaspar rekel med drugim, da bo Belgija nadaljevala z vojno, ker zaupa v besedo Velike Britanije. Minister je pristavil, da je dobil veliko število obljub za sodelovanje ob Belgijcev iz vseh krajev britanskega in francoskega imperija ter iz belgijskega Konga. Njegova akcija ima cilj, da vsa razpoložljiva sredstva postavi v službo britanskega imperija za doseg svojih bode.

Pred velikim letalskim napadom na Anglijo

London, 28. junija. t. Reuter: Notranje ministrstvo je danes opozorilo vse prebivalstvo, da je nocoj pričakovati velikega sovražnega letalskega napada na Anglijo. Ministrstvo opozarja vse prebivalstvo, da naj bo to noč čimbolj previdno in da naj se drži točno vseh predpisov o zaščiti pred letalskimi napadi.

Poročilo angleškega letalskega ministrstva

London, 28. junija. t. Reuter: Angleško letalsko ministrstvo javlja, da so angleška letala opravila zelo razsežne izvidniške polete nad Severnim morjem, Rokavskim prelivom, ob Skandinaviji in nad Nizozemsko. Letala so napadla mnogo sovražnih ladij.

Letalski oporišči v Helderju in Texelu sta bili bombardirani in bombnik znamke Heinkel je bil pri tem na tleh razbit. Pet naših letal se ni vrnilo.

Včeraj so naši bombniki opravljali svoje polete nad Francijo in globoko v Nemčijo tja do Hannovera. Tam so letalske bombe zažgale dve benecinskih skladišč. Dva naša bombnika se s tega poleta nista vrnila. Dva naša lovca se tudi nista vrnila z izvidniškega poleta nad Francijo.

Ponoči so naši bombniki napadli vojaške naprave na Danskem in nad Severno Nemčijo. Bombe so zažgale petrolejska skladišča v Nyborgu pri Kodanju.

Letalske tovarne v Weimarju in v Mecklenburgu so bile hudo bombardirane. Zgorele so letarske tovarne pri Deichhausenu. Duisburg je bil

Priprave za sklenitev miru med Anglijo in Nemčijo?

Washington, 28. junija. AA. Stefani: V diplomatskih krogih se še naprej vzdržujejo navzlic britanskemu zanikanju vesti o resnih pripravah za sklenitev miru med Veliko Britanijo na eni in Nemčijo in Italijo na drugi strani. Po pisanju »Newyork Timesa« se zdi, da sovjetski premiki proti Balkanu pospešujejo te priprave.

Italijansko vojno poročilo

Nekje v Italiji, 28. julija. AA. Stefani: Sporočilo št. 17 glavnega štaba italijanske oborožene sile:

Naše letalstvo je izvedlo uspešne in močne akcije v severni in vzhodni italijanski Afriki. Uspešno so bile bombardirane angleške motorizirane kolone in zbirališča sovražnih čet. Eno britansko letalo je bilo prisiljeno spustiti se v Asmaru. Posadka je ujeta. Pri Asabu je bilo zbito sovražno letalo, dve drugi letali pa sta bili resno poškodovani.

Genova, 28. junija. AA. Stefani: Italijanski in tuji časniki so imeli priložnost prepricati se o škodi, katero so britanska letala povzročila v Genovi. Lahko so ugotovili, da niti en vojaški objekt ni bil zadet in da gmotna škoda ni velika ter da so bile prizadete edino zasebne zgradbe.

Japonska in njene zahteve

Tokio, 28. junija. AA. Stefani: »Nič Nič« poročila, da bo japonsko zunanje ministrstvo izdalo še danes sledeče sporočilo:

1. Nemško-italijanske zmage so ustvarile nov red, zaradi tega je treba revidirati vprašanje statusa quo.

2. Japonska ima iste cilje kakor Italija in Nemčija in bo japonska vlada zavzela isto stališče, kar se tiče pravične razdelitve surovin.

3. Kar se tiče vprašanja skrajnega Vzhoda in jugozahodnega dela Tihega oceana, smatra Japonska, da ne more v ta del pustiti nobenega tujega vpliva. Japonska je v največji meri zainteresirana na vseh vprašanjih, ki se tičejo reda v Vzhodni Aziji.

Tiencin, 28. junija. AA. Reuter: Med japonskimi oblastmi in predstavniki britanske oblasti v Tiencinu je bilo sklenjeno soglasje glede vzdrževanja reda. Po tem sporazumu bodo britanski in japonski policaji izjemoma opravljali službo.

Tokio, 28. junija. Japonske čete operirajo dalje na meji med angleško kolonijo Hongkongom in južnim Kitajskem. Danes so zasedle najvzhodnejšo točko polotoka, na katerem leži Hongkong.

Welkee bo kandidiral proti Rooseveltu

Filadelfija, 28. junija. AA. Reuter: Ko komentirajo izvolitev Welkeea za kandidata republikanske stranke, poudarjajo ameriški politični krogi veliko popularnost, katero ta mož uživa, in pravijo, da je Welkee edini kandidat, ki bi mogel premagati Roosevelta v primeru, če bi ta proglasil svojo tretjo kandidaturu. V primeru, če Roosevelt ne bi postavil svoje kandidature, pa ameriški politični krogi mislijo, da bo Welkee gotovo pmagal.

Filadelfija, 28. junija. AA. Reuter: Pri drugem glasovanju za predsedniškega kandidata republikanske stranke ni noben kandidat dobil potrebne večine. Po uradnih podatkih o drugem glasovanju je dobil Dewey 538 glasov, Taft 203 glasove, Welkee 171 glasov, Vanderberg 75 glasov, James pa 66 glasov. Bivši predsednik Združenih držav Hoover je deveti in je dobil 21 glasov.

Promet med Jugoslavijo in Italijo se je začel

Split, 28. junija. b. Včeraj je priplula v Metković italijanska motorna ladja »Marija Evandro«, ki je natovorila les za Italijo. Prihod italijanske ladje je vzbudil v pomorskih krogih veliko zadovoljnost, ker je to prva italijanska ladja, ki je priplula v naše vode, odkar je Italija stopila v vojsko. To je znamenje, da se bo spet začel redni morski promet z Italijo. Ker je tudi jugoslovanski parnik »Galeb« odpul v Italijo, se pričakuje, da se bo začela redna izmenjava dobrin.

zopet bombardiran. Prav tako je bila bombardirana municijska tovarna blizu Düsseldorfa. Vsa naša letala so se s teh poletov srečno vrnila.

Nemška letala nad Anglijo

London, 28. junija. AA. Reuter: Nemška letala so letela nad jugovzhodnim delom Škotske in so vrgla štiri bombe, ki niso povzročile nobene škode. Nemška letala so letela nad severovzhodnim delom Anglije in so pri tem vrgla več deset zažigalnih bomb.

London, 28. junija. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča: Tuja letala so to noč preletela obalo. Protiletalsko topništvo je streljalo.

London, 28. junija. AA. Reuter: Admiraliteta sporoča:

Naša podmornica »Tetrac« je potopila ob južni norveški obali sovražno prevozno ladjo, natovnjeno z 8000 tonami blaga. Dva torpeda sta ladjo zadela. V spremstvu ladje so bili štiri rušilci, ki so poskušali z napadom na podmornico. Toda podmornici se je posrečilo rešiti se.

Simla, 28. junija. t. Reuter: Uradno objavljajo, da je pristanišče v Bombaju začasno zaprto. Vsa druga pristanišča v Indiji so odprta za ves promet.

Madrid, 28. junija. AA. DNB: Windsorski vojvoda je dobil včeraj v času svojega potovanja po Portugalski dovoljenje, da lahko podaljša svoje bivanje v Španiji. Vojvoda se je takoj nato vrnil v Madrid, kjer bo ostal še nekaj dni.

Madrid, 28. jun. AA. Reuter: General Jague je bil odstavljen z mesta letalskega ministra. Na njegovo mesto je prišel general Vigon.

Nemške čete v Bordeauxu

Bordeaux, 28. junija. b. Reuter. Danes dopoldne so vkorakale nemške čete v Bordeaux. Prebivalstvo je bilo pozvano, da ne demonstrira. Predstraže nemških čet, ki so dosepele že do španske meje med Irunom in Sant Jeanom, so že prevzele obmejne straže.

Nemško vojno poročilo

Glavni stan vodje rajha, 28. junija. AA. Vrhovno poveljstvo sporoča: Naši hitri oddelki, ki napredujejo ob obali, so prispeli moči južno od Sayonne na špansko-francosko mejo, kakor je bilo to določeno s premirjem. S tem je celotna obala ob Rokavskem prelivu in atlantska obala Francije v naši oblasti.

Kapitan bojne ladje Fien poroča o potopitvi 140.000 ton sovražnih trgovskih ladij. Preteklo noč so naše letalske sile izvedle uspešne napade na pristaniške naprave v južni in srednji Angliji. Eksplozije in velike požare je bilo mogoče opazovati še tu pa tam dolgo po napadu. 27. junija so britanska letala letela na več krajih nad holandsko in belgijsko obalo. Naša lovka letala so jih napadla ter so v eni bitki zbila šest britanskih letal. Dve sovražna letaloma se je posrečilo skozi oblake priti nad Hannover, kjer sta izvedli bombni napad. Bilo je več mrtvih in ranjenih in nekaj gmotne škode. Preteklo noč so britanska letala letela nad zahodno in severno Nemčijo in metala bombe. Naša lovka letala so zbila tri sovražna letala. Pri poskusu napada na letališče pri Stavangru je bilo britansko letalo

zbito, še, ko je letelo nad morjem. Protiletalsko topništvo vojne mornarice je zbito dve sovražni letali. Skupno je sovražnik 27. junija izgubil 12 letal, medtem ko je protiletalsko topništvo zbito štiri letala in eno naših letal.

Irun, 28. junija. AA. DNB. Poveljniki nemških oddelkov, ki so prispeli v predele gornjih Pirenejev, je prispel s svojimi štabom na špansko mejo. Nemškega generala je na meji pozdravil poveljnik 6. armadne oblasti general Lopez Pinto.

Berlin, 28. junija. AA. DNB. Angleški bombniki so v noči med 24. in 25. t. m. z velike višine bombardirali Geronweiler. Ubili eta bili dve osebi. Tri pa težko ranjene. Tri kmečke hiše so bile razbite.

Berlin, 28. junija. AA. DNB. Neko britansko letalo je 26. t. m. letelo zelo nizko nad mestom Herne v Westfaliji. Letalo je vrglo osem bomb, ki so ubile štiri osebe, 10 pa ranile. Med ubitimi so trije otroci. V mestu in okolici ni niti enega vojaškega objekta.

Drobne novice

Newyork, 28. junija. AA. Stefani: Listi poročajo, da vlada na Havajskem otočju vojno stanje in da je mornarica odplula s pismenimi ukazi v zapечатih kuvertah, katere bodo poveljniki odprli šele na odprtem morju.

Newyork, 28. junija. AA. Stefani: Križarka »Penix«, ki je odpeljala za Valhaleso, je tretja križarka, ki je odpeljala na obisk v Južno Ameriko.

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina v maju

Po statističnih podatkih Glavnega ravnateljstva carin je znašal naš uvoz meseca maja letos 143.554 ton (aprila 149.554, maja 1939 98.360 ton) za 500,9 (641,84, oz. 424,1) milij. din.

Izvoz pa je znašal maja letos 355.200 (aprila 1940 376.948, maja 1939 33.097) ton za vrednost 742,7 (693,2, oz. 466,5) milij. din.

Glavni predmeti našega uvoza so bili naslednji (v oklepajih podatki za april): surov bombaž 934 (2.514) ton za 15,0 (40,9) milij. din, bombažna preja 388 (1.042) ton za 16,2 (39,55) milij. din, bombažne tkanine 296 (424) ton za 24,9 (36,3) milij. din, ovčja volna 359 (330) ton za 15,7 (14,74) milij. din, volnena preja 57 (50) ton za 6,25 (5,9) milij. din, volnene tkanine 80 (118) ton za 14,85 (21,47) milij. din, svileni predmeti 324 (411) ton za 16,9 (20,74) milij. din, razni izdelki iz železa 1.390 (3.057) ton za 27,4 (37,8) milij. din, nafta 25.549 (18.564) ton za 45,9 (28,54) milij. din, kava 510 (610) ton za 6,47 (6,8) milij. din, premog 68.082 (79.236) ton za 80,2 (32,86) milij. din, stroji, orodje in aparati 2.719 (2.243) ton za 48,2 (47,2) milij. din, elektrotehnični predmeti 830 (1.032) ton za 19,3 (27,36) milij. din, prevozna sredstva 542 (607) ton za 21,75 (15,14) milij. din.

Izvažali pa smo največ naslednje predmete v maju (v oklepajih podatki za april 1940): pšenica 9.911 (12.975) ton za 22,2 (27,1) milij. din, suhe češnje 4.362 (3.456) ton za 15,9 (13,9) milij. din, tobak 2.143 (142) ton za 80,95 (5,6), konoplja 1.298 (1.754) ton za 38,6 (45,9) milij. din, konji 2936 (5257) glav za 12,9 (17,5) milij. din, prašiči 5992 (2223) glav za 11,0 (4,1) milij. din, sveže meso 1.310 (2.480) ton za 22,3 (39,4) milij. din, izdelki iz mesa 370 (597) ton za 10,3 (15,4) milij. din, svinjska mast 980 (581) ton za 20,4 (11,6) milij. din, jajca 2.922 (3.187) ton za 33,1 (38,74) milij. din, drva 18.832 (30.665) ton za 4,7 (7,0) milij. din, stavbni les 129.597 (139.481) ton za 162,36 (160,36) milij. din, oglje 1.477 (1.178) ton za 1,1 (0,9) milij. din.

cement 13.318 (27.278) ton za 4,27 (8,15) milij. din, baker 7.949 (4.251) ton za 139,0 (84,06) milij. din, razne rude 130.131 (112.587) ton za 36,4 (35,7) milijonov dinarjev.

Veliko povečanje izvoza je torej pripisovati predvsem znatno višjemu izvozu tobaka in bakra, katerega smo izvozili skoraj še enkrat toliko kot aprila meseca.

Naš uvoz meseca maja je prihajal v glavnem iz naslednjih držav (v milij. din, v oklepajih podatki za april 1940):

Nemčija 249,7 (304,3), Italija 66,8 (114,8), Rumunija 45,0 (14,3), Severna Amerika 29,2 (47,7), Anglija 25,3 (22,0), protektorat 25,1 (21,5), Argentina 20,3 (16,0), Madžarska 19,1 (22,7), nizozemska Indija 11,8 (2,1), Švica 11,3 (5,9), Brazilija 6,96 (6,96).

Izvažali pa smo največ v naslednje države meseca maja: Nemčija 205,0 (170,7), Francija 172,3 (113,5), Italija 96,54 (104,7), Madžarska 53,57 (40,4), protektorat 48,67 (50,3), Anglija 25,55 (38,8), Španija 23,0 (23,2), Švica 20,2 (17,8), Slovaška 17,9 (7,7), Albanija 8,1 (9,6).

Skupno je znašal naš uvoz v prvih 5 mesecih letos 552.716 (lani v prvih 5 mesecih 496.514) ton v skupni vrednosti 2.615,3 (2.099,6) milij. din. Tako je naš uvoz po količini narasel za 11,32%, po vrednosti pa zaradi zvišanja cen na svetovnih tržiščih za 24,56%.

Nadalje je znašal naš izvoz v prvih 5 mesecih letos 1.571.593 ton (lani 1.340.068) ton v vrednosti 3.283,8 (1.981,3) milij. din. Tako je letos v primeri z lanskim letom količina izvoza narasla za 17,28, vrednost pa za 63,74%.

Trgovinska bilanca izkazuje v maju letos aktivnost za 181,8 milij. din, aprila je znašala aktivnost 51,3, lani maja pa 22,5 milij. din. Skupno je bila trgovinska bilanca v prvih 5 mesecih letos aktivna za 668,5 milij. din, dočim je znašala lani aktivnost v prvih 5 mesecih 118,3 milij. din.

Sporočilo osrednjega urada za nadzorstvo nad cenami

Osrednji urad za nadzorstvo nad cenami v Belgradu sporoča: Z zadnjo uredbo o kontroli zalog blaga so bili postavljeni pod nadzorstvo glede cen še nekateri predmeti. Zaradi tega ne smejo po predpisih uredbe o nadzorstvu nad cenami uvozniki, trgovci na veliko in producenti (predelovalci) prodajati teh predmetov v notranjem prometu po višjih cenah kot so jih prodajali ob uveljavitvi uredbe t. j. dne 14. februarja 1940, če nimajo za to odobritve pristojne oblasti (ozemeljske pristojne banske uprave, odn. uprave mesta Belgrada).

Poleg tega se mora ob vsaki prodaji v državi producentom (predelovalcem) in trgovcem v svrhu predelave, odn. nadaljnjega prodaje izdati obvezno račun po prodajalcu. Ravno tako so producenti (predelovalci) in veletrgovci s kontroliranimi predmeti dolžni legitimiranim organom nadzorstva dovoliti pristop v svoje poslovne prostore in jim na njih zahtevo dati vpogled v poslovne knjige in korespondenco in sploh vsa potrebna obvestila o poslovanju s kontroliranimi predmeti. Kontrolni organi imajo pravico ugotoviti tudi količine odnosnega blaga, s katerim producenti na veliko razpolagajo.

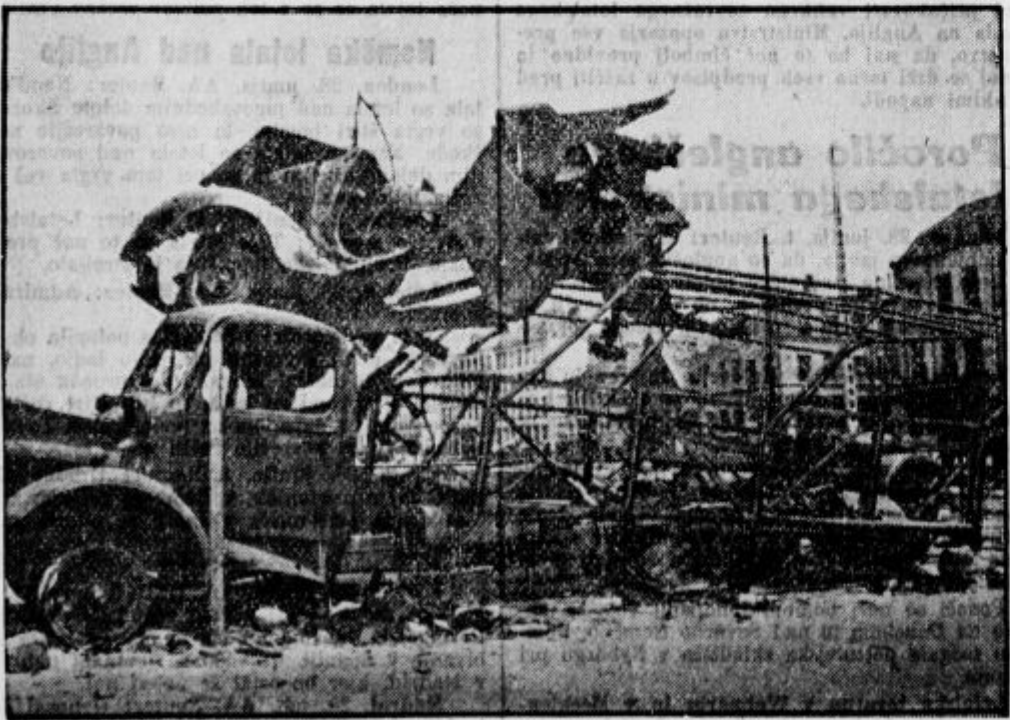
Vsi oni uvozniki, trgovci na debelo in producenti (predelovalci), ki se ne bi držali navedenih predpisov, bodo kaznovani v veleprodaji z zaporom do 6 mesecev in denarno kaznijo do 50.000 din, v mali prodaji pa z zaporom do 30 dni in kaznijo do 5000 din.

Prijavo lahko pošlje vsakdo in sicer prvostopni upravni oblasti (okrajnemu načelnstvu, odn. mesnemu poglavarstvu).

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatenice urejuje naravno »Franz-Josefov« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefov« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogi. reg. S. br. 30474/35.

Gradnja železobetonskega mostu čez Bistrico pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Za 9. julij 1940 je razpisana prva licitacija za gradbo železobetonskega mostu čez Bistrico pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Proračunska vsota 271.693,40 din. Novost v licitacijskih pogojih je le-ta, da mora podizatelj podpisati izjavo, da bo zaposlil v prvi vrsti le nezaposlene delavce iz občine Sv. Peter, odn. jih izbral iz kadra, ki jih ima na razpolago režijski odbor za preložitve klanca Skopečno pri Sv. Petru pod Sv. gorami.

Učinek nemških bomb.

Luisa Ulrich, Viktor de Kowa in Heinrich George v izvrstni in zabavni komediji

Tebi na ljubo

Himna poštvovalne ljubezni, ki je vedno pripravljena na največje žrtve!

Film, ki bo navdušil vse gledalce in oboževalce mlade filmske umetnice Luise Ulrichove

Predstava danes in jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri

Premiera danes! Kino Sloga tel. 27-30

KINO UNION tel. 22-21

Predstave danes in v nedeljo ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri

Krasen pevski film čarobnega petja in lepih melodij ter izredno močne in napete vsebine

TITO SCHIPA

slavni italijanski tenorist in francoski umetnik, lepotica Mirelle Ballin

OGNJENA ZEMLJA

(Terre de feu)

ISA MIRANDA

Originalni zbor Donskih kozakov.

KINO MATICA tel. 21-24

HOTEL IMPERIAL

Dejanje se odigrava v vrtincu Evropske špijoneže. Ljubljana drama lepe Poljakinje in avstrijskega huzarskega oficirja.

Danes in jutri ob 10-30, 15., 17., 19. in 21. uri

Pred uvedbo kontrole uvoza iz neklirinskih držav. Iz Belgrada poročajo, da se merodajni faktori bavi o mislijo uvesti splošno kontrolo uvoza iz neklirinskih držav. Kontrola naj bi bila ravno tako izvajana kot pri uvozu iz neklirinskih držav.

Dobave pšenice in koruze drž. ustanovam. — Priv. izvozna družba je izdala naslednje pojasnilo: V zvezi z uredbo o maksimiranju cen in prisilnem odkupu pšenice in koruze se sporoča, da lahko lastniki blaga, ki so po predpisih zavezani prijaviti zaloge družbi in jih dati na razpolago zaradi izkoristitve prvenstvene odkupne pravice, tvorijo blago brez posebnega dovoljenja Priv. izvozne družbe vse količine, ki so jih zaključili do dneva uveljavljanja uredbe, pa jih odpremljajo na naslov državnih in samoupravnih oblastev.

Grki zahtevajo zopet kliring. Iz Belgrada poročajo, da se je grška vlada obrnila na našo vlado s predlogom, da se ponovno začne trgovinska pogajanja. Grčija želi namreč ukinitve plačevanja z devizami, kakor je bilo to nedavno uvedeno, in da se vrne nazaj na stari klirinski sistem.

Iz hrvatskega trgovinskega registra. Pri Znanstvenem zavodu prof. dr. F. Bröslerja v Zagrebu je izbrisan član ravnateljstva Milrath Hugo, vpisan pa Doič Hugo. — Pri mednarodni banki v Zagrebu so bili izbrisani člani uprave: dr. Walter Rendić, Oton Šik, Oton Polak in Vladimir Pexidr-Sriča, vpisani pa: Pavle dr. Ostrovič, dr. Vjekoslav Fleischer, Josip Kuner, Oton Polak in Vladimir Pexidr-Sriča pa sta bila vpisana za ravnatelja za vodo. — Pri Slobodni plovi Topić na Sušaku je bil vpisan član uprave dr. Branko Krnić.

Povišanje izplačil pri Jugoslovanski banki v Zagrebu. Počeniš s 1. julijem začne izplačevati Jugoslovanska banka poleg obresti za 1. polletje 1940 tudi naslednje kvote, ki so zvišane napram dosedanjim: na vlozno knjižico, ki dne 7. februarja 1935 niso bile višje kot 40.000 din (dosedaj 30.000 din), na stare knjižice od 40.000 do 45.000 din nadaljnjih 15%, na stare knjižice od 45.000 do 50.000 din nadaljnjih 10% (kot doslej), na stare knjižice od 50.000 do 100.000 nadaljnjih 5% (kot doslej), na stare vloge v tekočem računu od 100.000 do 250.000 din se plača nadaljnjih 10% (doslej 5%).

Maksimiranje cen parafina na Hrvatskem. Banovina Hrvatska je odredila za svoje področje maksimalne cene parafina in sicer 18,60 din za 1 kg ocarinjen postavno skladišče Zagreb in sicer za prodaje nad 5000 kg, 19,10 din za prodajo od 1000 do 5000 kg, 19,60 za prodaje od 1 do 1000 kg. V teh cenah je že vračunan zaslužek uvoznika odn. posrednika, odn. trgovca, tako da se za vagonске, polvagonске ali detaljne prodaje na področju banovine Hrvatske lahko določenim cenam postavno skladišče Zagreb morejo dodati le še efektivni prevozniki stroški in ostali efektivni izdatki na javne davjate ali takse.

Nova delniška družba. Minister trgovine in industrije je dovolil ustanovitev delniške družbe »Jugoslovanska azbestna rudarska družba« s sedežem v Belgradu. Glavnica znaša 1,5 milij. din. Ustanovni občni zbor 9. junija 1940.

Jugoslovanska, jugoslovanskočeska tekstilna industrija, Kranj. Lansko leto je bila višina glavnice povečana od 20 do 40 milij. din, nadalje so lani narasle rezerve in skladi od 9,25 na 18,3 milij. din, dočim so se upniki zmanjšali od 92,9 na 52,9 milij. dinarjev. Med aktivni so investicije narasle od 28,4 na 30,45, zaloge so se zmanjšale od 50,9 na 48,6, nadalje dolžniki od 17,7 na 8,8, dočim je gotovina z efekti in naložbami v bankah narasla od 26,55 na 33,3 milij. din. Brutodono brez prenosa se je povečal od 25,46 na 30,9, čisti dobiček brez prenosa pa je narasel od 2,1 na 9,96 milij. din.

Nova delniška družba. V Belgradu je bila vpisana v trgovinski register družba »Radjevin« z glavnico 1 milij. din, ki je razdeljena na 4000 delnic po 250 din imenske vrednosti. Družba se bo bavila z rudarskimi posli. V upravni odbor so bili izvoljeni: Milorad A. Bogdanović, Blagoje S. Ilić, Todor P. Todorović in Dragič Zarič.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Svetelje Marije, posestnice v Ljubljani, Bohoričeva ulica 9, narok za sklepanje poravnave 30. julija, rok za oglasitev do 15. julija.

Madžarski izvoz sadja in zelenjave. Med Nemčijo in Madžarsko je bilo te dni dogovorjeno, da bo Nemčija prevzela leta 1940 za 15,1 milij. mark madžarskega sadja in zelenjave, kar je skoraj ves pričakovani presežek letošnje letine. Od skupnega kontingenta bo odpadlo na zgodnjo zelenjavo 8,25 milij. mark. Tudi protektorat bo povečal svoje nakupe na Madžarskem.

Borze

Dne 28. junija 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14,70—14,90

Devizni promet na zagrebski borzi je znašal 2.893.195 din, dočim v efektivnih ni bilo prometa.

Zagreb — zasebi kliring:

Berlin 10 mark 14,70—14,90
Solun, 100 drahem 40,50 blago
Curih, London 125 442,50, Milan
22,40, Berlin 177, Stockholm 106,25.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Zagrebu 425 denar

Zagreb. Držvni papirji: 7% invest. posojilo 94 blago, agrarji 49—50, vojna škoda 425 denar.

Iz Bohinja

Človek bi rad poročal, da imamo v Bohinju lepo vreme, pa je bil letošnji junij tako muhast, kot da je april, če sonce prežene oblake z neba, se čez čas priplazi drugi in trojica dež, da ga je preveč polju in ljudem. Moralo je bilo dvoje, troje dni v tem mesecu brez dežja, sicer pa ga je vsak dan na pretek.

Medtem ko so druga leta že v juniju prihajali stalni gostje, je letos še nedeljski zelo malo. Hoteli ob jezeru imajo po enega ali dva stalna gosta, pa še ti obupano gledajo v oblake in čakajo, kdaj bo nebo toliko mlajstno, da bo razkazalo sončno lepoto Bohinja. Ljudje se zaskrbijo sprašujejo, kako bo s sezono, ko dotok letoviščarjev poleg vojne v zunanjem svetu preprečuje še klaverno vreme. Tudi šolskih izletov je bilo letos zelo malo, bile so samo štiri šolske skupine, pa še izmed teh je zadnja skoraj imela smolo. Ko je namreč avtobus vozil z zgornje doline navzdol po klancu, imenovanem Korita, se je za avtobusom oni zadnji del ceste, ki se združuje s cesto Boh. Bistrica — Bled zrušil in sesul na spodaj ležečo navedeno cesto. Ruševine so pokrile skoraj vso cesto, vendar so jih takoj odstranili, da se promet sedaj neovirano vrši dalje. Porušeni oporni zid podre ceste bodo temeljito popravili, tako da se v bodoče ni več bati nesreče. Isti dan, t. j. v torek tega tedna, se je kaj čudna nezgoda pripetila nekemu kolesarju, ki je v družbi svojega tovariša potoval iz Stajerske v Bohinj. Brezskrbno in lagodno se je peljal na kolesu, ne da bi se držal za krmilo, neprilicno, nepravilno mu odleti prvo kolo, ki so se mu odlomile vilice in kolesar se je brez vsake nezdgo sesedel na cesto, kjer je obseдел, kot da bi mu kdo izpodmaknil stol.

V četrtek, 27. t. m. so odprli Skalaški dom na Voglu, odkoder je edinstven pogled na bohinjsko kotlino z jezerom in na vse Triglavsko pogorje. Kdor hoče zajeti lepoto Bohinja z enim samim pogledom, naj gre na Vogel, kamor se od Sv. Janeza pride v dobrih dveh urah.

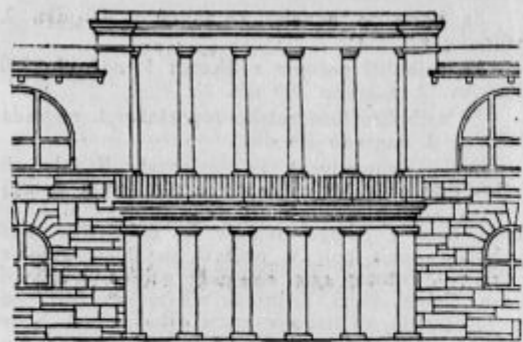
Kranj

Proslava na Vidov dan se je pričela kot običajno tudi letos s cerkvenim opravilom za padle junake ob 9. Zalne slovesnosti so se udeležili vsi državni in banovski uradniki s svojimi predstojniki na čelu, dalje mestni župan s celokupnim občinskim odborom, zastopstvo vojske, žandarmerije in policije ter krajevna kulturna in prosvetna društva. — Ta dan je bil tudi slovesen zaključek šolskega leta na gimnaziji in meščanski šoli. Ob 8 je bila sv. maša, po sv. maši proslava in nato razdelitev nagrad najboljšim učencem in učenkam. Po proslavi so razredniki razdelili spričevala.

Zaklonišča so pričeli z večjo vneto graditi tudi v Kranju. Kranj je že po naravni leži zaradi svojih visokih sten, ki ga obdajajo, eno najbolj primernih mest za ceno in praktično gradnjo zaklonišča. Mnogi hišni posestniki so zgradili zaklonišča v stene, na vrhu katerih stoji mesto. Večje zaklonišče je zgradila elektrarna Majdič, v gradnji je tudi zaklonišče mestne občine in večje število zasebnih zaklonišč. Najbolj zadovoljni bi pač gotovo bili vsi, tudi graditelji zaklonišč, da ne bi bilo treba nikdar uporabljati teh zaklonišč, ampak bi služila le za shrambo.

Nove tržnice za Ljubljano

Končno je mestna občina načela vprašanje, ki je bilo prav gotovo med vsemi problemi ljubljanskega mesta najbolj pereče. — Razpisana so težaška, zidarska, železobetonska, tesarska, krov-ska, mizarska in kamnoseška dela za zgradbo me-sarskih tržnic ob Ljubljani. Začetek za ureditev ljubljanskega glavnega živilskega trga je s tem storjen in lahko upamo, da bo v nekaj letih Ljub-ljana že imela sodobno preurejen ves glavni ži-vilski trg.

Pogled na stebrišče, ki loči skupino tržnic. Tako bo stebrišče pri pogledu s Sempetrskega nasipa. Kakor vsa stavba, bo tudi stebrišče s te strani enonadstropno. Nasproti trgu bo stebrišče seveda pritrjeno in bo takšno, kakršna je na tej sliki zgor-nja polovica stebrišča.

Predstavitev trga nemogoča

Problem živilskega trga in tržnic v Ljubljani je posebno težaven. Ljubljana namreč v svojem osrčju nima več primerne prostora, na katerega bi mogli preseliti trg, če se s sedanjim ne bi za-dovoljili. Proti selitvi tega bi pa verjetno protes-tirale vse gospodinjice, ki so s sedanjo lego popol-noma zadovoljne. Prav tako ne bi bile zadovoljne z razdelitvijo glavnega trga na več manjših trgov za posamezne okraje, ker bi bila potem na teh trgih tudi izbira mnogo manjša. Tako je, češče nočeš, ostala za rešitev ljubljanskega tržnega vprašanja popolnoma določena naloga: ureditev in zgraditev tržnic na prostorih sedanjega trga.

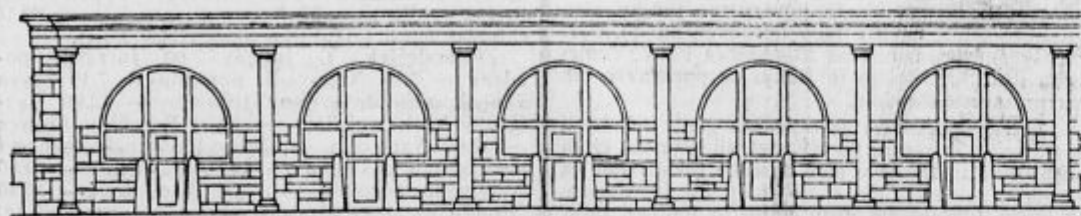
Težka naloga

Ljubljanci smo navajeni na naš živilski trg, na sadni trg na Pogačarjem trgu in na dolgo vrsto mesarskih stojnic za semenščem in ob na-brežju Ljubljane. Tujec pa, ki pride v sicer lepo in sodobno urejeno Ljubljano, se kar zgrozi, ko vidi te najrazličnejše stojnice, ki nimajo ne lica, ne prave lege. Kako obupen je že samo pogled s Sempetrskega nasipa na nasprotno obrežje Ljub-ljanice! Kuliso v ozadju tvorijo mogočni ljubljanski grad na zelenem hribu, v katerega segajo obrisi velike in lepe stolnice. Še nekoliko nižje se začneja zelenje starih kostanjev, pod katerimi na prvi po-gled životvori v srcu mesta obupna barakarska na-selbina, ki jo loči od vode betonski zid regulirane-ga korita Ljubljane. Za arhitekta, ki naj bi na tem mestu reševal ureditev ljubljanskega trga in pripadajočih tržnic, je prav s tem nastala težka, a tudi hvaležna naloga, postaviti nove tržnice tako in na tak način, da se bodo prilagale v lepo oko-lico, ki nosi obeležje davnine, ne da bi pri tem zanemarili načela sodobne urbanistike, higijene in smotrenosti.

Pripravljeni načrt v odlični meri rešuje vse te zahteve in je brez dvoma za Ljubljano edinstvena rešitev. Tržnice, ki bodo postavljene ob Ljublja-nici, ne bodo le zadovoljile mesarjev in strank, ampak bodo tudi s svojo celoto v izredni meri povzdigovala lepoto starega središča mesta in hkrati popravile vsaj na svojem odseku neprijetni vtis, ki ga na slehernega napravljajo brez usmiljenja zabetonirana struga Ljubljane. Ko bodo nove trž-nice postavljene, bo vse nabrežje od Kresije pa do Zmajskega mosta postalo harmonična enota, ki bo najlepši temelj razgibanemu ozadju.

Niz tržnic ob Ljubljani

Nove tržnice bodo stale v dolgi črti od seda-njega Ferantovega paviljona pa do Zmajskega mo-

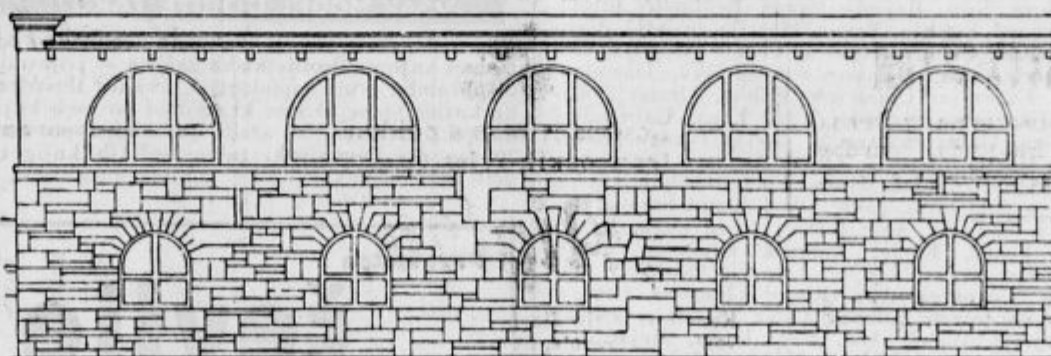

Takšne bodo tržnice s trga. Dobro je videti polkrožna okna z vrati kakor tudi stebrovje, ki nosi napušče strehe nad hodnikom za pešce.

sta. Zidovi, ki bodo gledali proti Ljubljani, bodo postavljeni kar na sedanje oporne zidove regulirane struge. Da pa pogled ne bi postal preveč eno-ličen, bodo tržnice postavljene v štirih skupinah. Prva skupina bo segala od Kresije navzdol in bo imela devet tržnic. Z naslednjo skupino, ki bo imela sedem tržnic, jo bo vezalo lepo stebrišče, zgrajeno v isti stavbni črti. S stebrišča se bo od-pirala razgled s trga na Ljubljano in na Sempetr-sko nabrežje. Ta most bo zgrajen nekako nasproti oglu starega bogoslovja na Vodnikovem trgu in bo širok 2 metrov ter bo tudi nosil tržnice, med ka-terimi bo prehod samo za pešce. Tretjo in četrto skupino tržnic od novega mosta navzdol bo v sredi zopet oživljalo stebrišče. Zadnja skupina, ki bo imela prav tako sedem tržnic, se bo ob svojem kon-cu že naslanjala na Zmajski most. Vse tržnice bodo torej zgrajene v dveh skupinah. Zgornja sku-pina bo imela 16 tržnic in nekako v sredi stebriš-če, spodnja skupina bo imela 14 tržnic in stebrišče v sredi. Med obema skupinama pa bo vodil čez Ljubljano most s tržnicami.

Na trg pritlične — na Ljubljano enonadstropne tržnice

Ako gremo sedaj od Kresije mimo tržnic proti Zmajskemu mostu, lahko opazimo, da svet ni vodo-raven in da razmeroma močno pada proti Vodni-kovemu trgu ter se nato od bogoslovja spet pne navzgor proti Zmajskemu mostu. Nove tržnice bodo postavljene vse v skoraj vodovarni legi, tako da malenkostnega padca sploh ne bo opaziti. Za-radi tega bodo na nižjih mestih trga morali svet precej nasuti. Tržnice bodo na zunaj in znotraj vse enake. Niz tržnic bo seveda pritrjen kljub temu, da bo njihova fasada, ki bo gledala na trg, visoka 6 m. Ker bodo tržnice postavljene prav ob bregu Ljubljane, bo njihova fasada proti Ljublja-nici mnogo višja. Merila bo 10,5 m, tako da bo napravljala vtis enonadstropne stavbe. Zgoraj bodo seveda pritlične tržnice, spodaj pa bodo kleti z okni na strugo Ljubljane. Fasada, ki bo gledala na trg, bo poživljena s stebri, ki bodo postavljeni

Takšna bo fasada tržnice proti strugi Ljubljane. Je to seveda le skica, ki ponazarja celotni vtis.

pred tržnicami in med vhodi v posamezne proda-jalne. Ti stebri bodo nosili 2,5 m široko streho, tako da bo med tržnicami in stebri nastal dva metra širok pokrit hodnik za pešce.

Zunanost tržnic

Zgradba tržnic bo na zunaj v celotni izdelavi nadvse lična in okusna. Fasada, ki bo gledala na trg, bo približno od tal pa do višine 2,5 m oblo-žena z lepo obdelanim rezanim kamnom. Napušč ravne strehe, ki bo prekrivala hodnik za pešce ob tržnicah, bo tudi razgiban tako, da bo poživljal celotni vtis zgradbe. Fasada, ki bo gledala proti Ljubljani, bo v spodnji polovici vsa obložena z rezanim kamnom. Posebno lepo bodo izdelani oboki nad kletnimi okni. Od oken tržnic samih navzgor pa bo zid izdelan v navadnem ometu. Ni treba posebej poudarjati, da bosta tudi stebrišči v lepi harmoniji s tržnicami. Tako tržnice kakor tudi stebrišča bodo bogato okrašeni z umetnim kam-nom.

Notranjost tržnic

Vsaki izmed posameznih tržnic, ki bodo vse enake, pripada dolžina 6 m, vhod v vsako tržnico pa je v sredi velikega polkrožnega okna. Vsako okno bo široko 4 m, v sredi pa bo visoko 3 m. Prav tako bo imela vsaka tržnica tudi na nasprot-nem zidu tak okus, da bo v tržnicah polno svetlobe. Tržnice bodo globoke po 5 m in bo njihova no-tranja razdelitev sledeča: pri vstopu bo stranka prišla pred veliko mizo, ki bo postavljena v vsej dolžini tržnice, stranke bodo tako ločene od pro-dajalcev. Za to mizo bosta lahko stregla kar po dva mesarja in bo na vsakega odpadlo skoraj po 3 m mize. Prehod v prostor za mesarja bo na-pravljen seveda v mizi, toda tako, da se bo dala miza zapreti z vraticami. Za svoje delo bodo imeli mesarji dovolj prostora, prav v ozadju pa bodo vodile stopnice v klet. Klet bo nadvse primerna shramba, ki bo imela tudi vsaka svoje ločeno stra-

Pogled na sv. Petra in Pavla

Nicefor Kalist, eden izmed najstarejših cerkve-nih življenjepiscev, piše o obeh prvakah apostol-skega zbora: »Iz Petra in Pavla je sijalo nekaj božjega. Bila sta polna Sv. Duha in polna milosti božje, kadar so verniki pogledali prvega ali dru-gega izmed obeh, jim je že sam pogled vžil skriv-nostno moč, da so sprejeli vero in poboljšali svoje življenje.«

Verjamemo, da je bilo tako; saj se to bere tudi o mnogih drugih svetnikih, zlasti onih, ki so bili posebno srčni in goreči za sveto Cerkev. Kaj drugega je pomenil in pokazal ta skrivnostni sij, kakor zaupanje v Kristusovo besedo: »Jaz ostanem z vami vse dni do konca sveta.« Kako bi nam bilo treba danes mož s takim zaupanjem!

Po svoji vrnitvi iz Rima je škof Slomšek leta 1862 napisal svojim vernikom pismo, ki se jim je bralo prav za praznik sv. apostolov Petra in Pavla: »Klečal sem na grobovih sv. Petra in Pavla in veliko drugih svetih služabnikov božjih ter sem molil tudi za vas, naj bi vaša vera ne opešala in ne ugasnila med nami krščanska ljubezen, katero sta učila sv. Peter in Pavel... Za vas sem svetemu očetu dal besedo ter se zanašam, da ne bom na sramoti ostal. Samo, varujte se lažnivih prerokov, veli Kristus...«

Pač je moral tedaj Slomšku od veselja in sve-tega navdušenja sijati obraz, saj je komaj čakal, da se razodene, kar je napolnjevalo njegovo srce. Cisto naravno je po zgledu apostolov Slomškova bogoljubnost pronicala v vse njegovo bitje.

Kakor o Slomšku, poroča življenjepis tudi o apostolskem možu, linskem škofu Fr. Jožefu Rudi-gerju. Pol leta pred svojo smrtjo je še klečal na grobu sv. Petra v Rimu ter zase in za svoje prosil neustrašene in stanovite ljubce do Kristusove cerkve, kakor je Kristus ljubil svojo Cerkev, kakor sta jo ljubila sv. Peter in Pavel.

Taki so bili služabniki božji, v katerih je bil upodobljen Kristus. Ako imajo otroci podobo star-šev, ako so otroci po telesnih in dušnih lastnostih podobni roditeljem, bomo tudi mi kristjani po-dobni Kristusu.

Kopalne obleke — čista volna — stare nizke cene
ALOJZIJ POTRATO PREJ
JOS. KUNC & Co.
LJUBLJANA - MIKLOŠEVA CESTA

Bled čaka na sezono

Bled, 28. junija.

Bled se je zopet prebudil v svoji lepoti. Bled kot vsa okolica je zopet v cvetju in zelenju, lepo Blejsko jezero zopet valovi. Z eno besedo: Bled je isti, kot je bil, narava ga je zopet obdarila z vsemi krasotami.

Vendar, kdor je bil navajen Bled videti druga leta ob koncu junija ali v začetku julija, to je v dnehi, ko se je na Bledu začela glavna sezona, bo letos opazil, da se je le nekoliko spremenil. Ulice so letos še vse nekam prazne, hoteli in penziji so še bolj prazni, nekaj jih je še zaprtih kot po-zimi, kavarne in zabavišča, ki dajejo Bledu tisto veselost velikega letovišča, so še zaprta in, kakor pravijo, se bodo odprla šele julija, dasi so bila druga leta že odprta pa tudi zasedena. Kopalnišča

tudi še čakajo kopalcev in Blejsko jezero, ki je bilo polno čolnov in ladij, je sedaj skoraj prazno; le če pride kaj romarjev in izletnikov, se vidi malo več prometa na jezeru. Ljudi mirno rečemo, da Bled letos še zdaleka ni tisto, kakor druga leta. Tak je pač Bled letos, ko besni po Evropi ta strašna vojna, ki prinaša s seboj prav nič manj strašne po-sledice, ki jih lahko opazimo povsod. Te posledice se bodo prav občutno pokazale tudi pri nas. Sezona letos najbrž ne bo preveč prida, in to bo imelo go-tovo svoje posledice. Za Bled je znano, da je zelo zadolžen. Ravno sedaj je bilo objavljeno v časopi-sih, da imajo blejski hotelirji dolga za 29,5 milij. dinarjev, kar je bilo pač investiranje v to, da se Bled res razvije v moderno letovišče. Poleg hote-lirjev pa je še ogromno drugih: izvoščkov, taksijev, čolnarjev, tudi kmetov, ki žive v glavnem od tuj-cev in denarja, ki ga ti puste pri nas. To vse bo letos skoraj brez dohodkov. Vendar je še vedno upanje, da bo kaj gostov in da se bo Bled vsaj v začetku julija malo napolnil vsaj za dva glavna meseca sezone, t. j. za julij in avgust. Saj poročila iz Dobrne, Rogaške Slatine in drugih tujkopromet-nih krajev nam govorijo, da je še nekaj ljudi, ki gredo v letovišča oziroma zdravilišča.

Letos bo seveda bolj malo tudi političnih in di-plomatskih počitnic in bo s tem tudi gotovo manj diplomatov in ministrov prišlo na Bled, kar je pač dalo Bledu še posebno živahnost.

V drugem oziru pa se je Bled zopet malo po-lepsal in uredil in gre pravo pot naprej, da se po-časi izgradi v lepo urejeno letovišče svetovnega glasu. Občina kot zasebniki so k temu mnogo pri-pomogli. Krasi občinski park ob jezeru in ob cesti, kjer je bilo prej Pongratzovo posestvo z vilo Zoro, se je letos še povečal in polepsal. S tem je Bled ogromno pridobil in je ta park prava privlačnost za goste. Asfaltirana cesta, ki je bila lani zgrajena ob jezeru, se je letos še podaljšala mimo Park hotela do kavarne Toplice. Tudi Park hotel sam je letos mnogo prenovljen tako od zunaj kakor zno-traj in nudi precej lepši pogled. Najvažnejše pa je, da se je sedaj začelo z regulacijo ceste od hotela Toplice do hotela Petran. To je velike važnosti, ker sedanja cesta nikakor ni zmogla vsega prometa, kakršen je bil poleti na Bledu, in se je stalno bilo treba bati nesreč, ker so bile ceste tako zelo ozke. Sedaj se je že začelo z delom in upamo, da bomo drugo leto že imeli krasno asfaltirano cesto ob jezeru. Do sedaj so že podrti tri hiše, ki so bile med jezerom in cesto in ki so bile najbolj napoti. To so vila Stuhly, Sosnovka, Zirovčeva hiša na Mlincu in v kratkem pride proč tudi »Zmagac«. Z odstranitvijo teh hiš bo sedaj cesta peljala pre-cej naravnost, bo dovolj široka in kar je zelo važ-no, ob samem jezeru Z odstranitvijo teh hiš se je zopet odprl razgled na to lepo naše jezero. Torej ima vse to dvojno korist. Da se odstrani veliki ovi-nek pri Praprotnikovi vili, pa so zgradili skozi ska-lo lep predor, kar bo zelo lepo, bo do dodelano.

I. Kalan.

+ Matiji Malešiču cvet na grob

Kako si moral vendar ravno ti, dobri mož, zapustiti nas tako mlad in tako nepričakovano! Nas: svojo ljubo družinico, sv. je prijatelj in zna-uce pa svoj loški okraj, ki te je v kratkem času tako vzljubil! Ti, ki si bil, kakršnih si želimo mno-go, pa jih je malo. Ti zdel krščanskega, resnično inteligentnega moža. Eden najboljših svoje vrste — brez dvoma. Po človeško sodeč govorimo in vzdihamo vsi: Kako ga je škoda! Družini, okraju, narodu škoda!...

Jaz ga nisem osebno poznal prav do zadnjih tednov. Pač pa sem slišal o njem na Notranjskem v logaškem okraju. Bil je dober. Na nedeljo sv. Trojice, ko smo blagoslovili Marijin kip na mest-nem trgu, sem šele zvedel, da je on glavar v Loki. Ta je pri vsi! eem rekel. Srečna Luka! To je izvrsten mož! Tega pa moram iti pozdravit.

Drugo dopoldne je imel v uradu toliko strank, da nisem mogel priti na vrsto. Popoldne pa grem na njegovo stanovanje v Planinovo vilo v Vincar-jih. Zagal in sekal je drva. Pozdravil me je z ve-seljem kot starega znanca. (On je mene poznal, jaz njega ne, ker naravno mladi ljudje bolj poznajo stare, kakor pa narobe). In sedela sva skupaj dve uri. Gospa soproga mi je postregla s čajem; otro-čiči njegovi, danes sirotke, so tam okoli skakljali. Govorila sva o osebnih in javnih zadevah. Izpraševal sem ga natančno, kaj more storiti politična oblast za ljudsko moralno: proti pijačevanju, pre-klinjavanju in vsakovrstni razuzdanosti. Kako ravnati on, kako drugi. Rekel mi je, da ne dovoli brez izjeme nobene gostilne — tudi če bi mu jo župnik priporočal, ker jih je že davno preveč. (Kako dru-gače pa delajo nekateri njegovih tovarišev; kakor n. pr. tisti, ki je v občini »1000 dušami dovolil« v teku enega leta tri nove gostilne. Ta je gotovo nepričnan, da imamo v deželi pretepot in pojbov

premalo, da je treba to stvar malo pomnožiti! Ta-ka slepota na mestu, ki ima ekrbeti za red in mir!)

Prvič sva bila skupaj, a popolnoma enega du-ha. In če duha, tudi srca. Ob slovesu me je po-vabil, naj ga še obiščem. In rekel sem sam pri sebi: Da, k temu pridem še, kadar bom v Loki! — In prišel sem na pogreb...

Zakaj si moral torej ravno ti, dobri mož, nas zapustiti tako mlad in tako nepričakovano?...

Nepričakovano! Nenadno je prišla bela žena ponj, — a ni ga našla nepripravljenega. Bil je inteligent in v najbolj pravem pomenu besede. Po-znal je smisel življenja; vedel, zakaj smo na svetu. Dočim mnogim »inteligentom« te najpotrebnejše inteligence manjka. Menijo kako so inteligentni, ko tavajo kot božji volki po zemlji, ne vedoč, ne odkod, ne zakaj, ne kod, ne kam... Blagi pokoj-nik je vedel, zakaj živi in je temu primerno do-sledno tudi živel. Vedel, da Bogu služiti, se pravi kraljevati. Vedel, da z Bogom občeati je za člo-veka največja čast. Vedel, da kdor se ponižuje pred Bogom, se dviga nad zemljo. Zato se ni sra-moval molitve, je prejemal zakramente in bil pri-jatelj duhovnikov.

Povedal mi je, da se je njemu nasproti, ko je bil še mlad uradnik, neki uradni sluga zaničljivo izrazil, kakor da je nekaj manj vrednega, ker je tako cerkven; on, sluga, da je vzvišen nad take stvari! — Posmešnili eva se oba domišljavosti ne-izobraženega naduteča. Sluga nad uradnikom — samo zato, ker je ta izobraženec cerkvenega duha, oni butec pa ne! Treba ti je samo Boga ignorirati in cerkev prezirati, pa si inteligent in »napreden«. Zelo poceni je tako inteligentnost in »naprednost!« Ni treba nič študirati, samo visoko nos nositi in prezirati, kar je božjega in cerkvenega in ljud-skega, pa si »napreden« in »inteligenten!« Zelo poceni!

Blagi pokojnik je bil daleč od vsake naduto-sti. Sola mu ni glave zmešala in srca pokvarila. Naš visoko inteligenten, plodovit in razborit pisa-

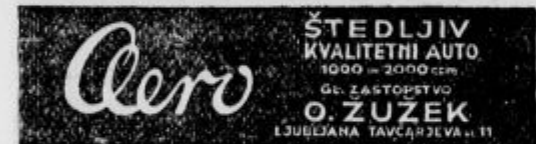
Droblne novice

Koledar

Sobota, 29. junija: Peter in Pavel, apostola.
Nedelja, 30. junija: 7. pobinkošna nedelja.
Spomin sv. Pavla.
Ponedeljek, 1. julija: Presveta Rešnja Kri.
Teobald, puščavnik.
Torek, 2. julija: Obisk Marije Device, Martij.
nijan, mučenec.

Jesne novice

— Poročita se danes v škofijiški kapeli v Ljubljani g. Prime Karel in gđc. Pogačnik Alice. Poročil jih bo prevzvišeni gospod knezskof dr. Gregorij Rožman. — Obilo sreče in božjega blagoslova.
— Poroka. Danes se poročita v kapeli cerkve sv. Jožefa g. Roman Rus in gđc. Minka Marinko, oba iz uglednih katoliških družin. Poročil ju bo g. p. Remec, D. J. Mladima poročenca želimo obilo božjega blagoslova!

Dijaki in dijakinje!

Letošnji tabor Slovenske dijaške zveze bo v dneh od 20. do 27. julija v Kamniku. V čistem planinskem zraku bo plavala naša pesem in v močnem planini bo odmeval naš strumni korak. Nabavite si uniforme, pripravite se za taborne večere! Tudi s kolesi in peš v naše taborno mesto! Dekleta in fantje, naredi Pogumno, brez malodušja! Čas in zvezno vodstvo kličel!

Dekliški dnevi na Betnavi

Sestre, danes gremo na pot! Vse je pripravljeno. Naš praznik se začne. Na veselo svidenje na Betnavi.

Povsod Boga po Mariji!

Slovo od Joška Prestrla

Radovljica, 27. junija.
Prelep pogreb si imel, preteklo nedeljo, dragi Joško! Bil je bolj manifestacija Tvojih načel, kot žalna svečanost. Stotine prijateljev in znancev Ti je prišlo izkazati zadnjo čast. Ljubljansko Trnovo je prišlo s svojim prekrasnim praporom, zavedni kroparski, breški in radovljski FO in KD s svojimi mladci so te s strumnim korakom in v krogih pospremlili na božjo njivo, združeni pevski zbor Ti je občuteno zapel: Blagor, ki si v Gospodu zaspal in trije govorniki so Te blagovajali, ker si našel mir, za katerega se mi še bojimo. Joško, šel si pred nami pripravljen, naj pridemo kdaj tudi mi za Teboj pripravljeni. Spomin nate pa ohranimo svež in trajen. Odpočij se v Bogu!

Pogreb Matija Malešiča v škofji Loki

Danes je bil v Škofji Loki pogreb okrajnega glavarja in pisatelja Matija Malešiča. Ne samo Škofjeločani, temveč vse okraj se je zbral po svojih predstavnikih in organizacijah, da se udeležijo zadnje poti tako dobrega, veseloščno priljubljene in v vestnega glavarja, kakor je bil pokojnik. Vsa Škofja Loka se je odela v žalost te dni, ko so zvonovi iz vseh cerkva oznanjali smrt poglavarja vsega škofjeloškega okraja, ki je tako nagloma umrl za pisalno mizo v svojem uradu. Na dan pogreba se je že pred peto uro zbralo na njegovem domu v Vincarjih mnogo občinstva, dočim so šolski otroci vseh mestnih šol od vrta pa do meščanske šole in učiteljice čakali na spoved na glavnem trgu. Truplo je blagoslovil ob asistenci mestnih duhovnikov staroškofski dekan g. kanonik Mrak. Skoraj vsa duhovščina iz vsega okraja je prihitela na pogreb tako odličnega katoliškega moža, kakor tudi vsa samostanska družina iz kapucinskega samostana. Po blagoslovitvi je združeni pevski zbor loških pevcev pod vodstvom g. Mateka zapel poslovnico pesem, na kar se je začel spoved proti farni cerkvi. Za križem so stopale številne skupine slovenskih fantov iz Loke, Stare Loke, Gorenje vasi in Seč z zastavami, nato dekleta, zastopstvo škofjeloškega Sokola, katoliška prosvetna društva s svojimi zastavami iz Loke in Železnikov, vsi župani okraja, zastopstvo JRZ, Slov. kat. akademskoga starešinstva s predsednikom loškega pododpora dr. Hubadom, Kmečka zveza z dr. Kocijanom, Jugoslov. strok. zveza, predstavniki lokalnih slovenskih in obrtnih združenj ter celotni mestni odbor z županom M. Žihorlom na čelu in častna četa vojakov planinskega polka. Krsto samo so spremljali slovenski fantje v krogih, vojaki in mestni cunfartji s svečami, kajti pokojni je takoj po svojem prihodu v Loko stopil v starodavni lončarski cunf, ki poleg drugih nadaljuje srednjeveško obrtno tradicijo. Za krsto je stopala užaloščena rodbina pokojnika, ga. vdova s štirimi malimi otroki, sorodniki pokojnika iz Bele Krajne. Za njimi je stopal predstavnik vse politične oblasti v Sloveniji g. ban dr. M. Natlačen s komandantom I. planinskega polka polkovnikom Kostičem, za njim načelnik notranjega oddelka dr. Hubad s podpolkovnikom Mamulo, ljubljanski župan dr. Adlešič, potem uradništvo banovine z dr. Bogatajem, načelnikom Ruehom, ing. Porento, večina slovenskih okrajnih glavarjev, tako zlasti iz Črnomlja, kjer je bil pokojnik doma in Stajerske, kjer je služboval. Iz Maribora sta poleg okrajnega glavarja Šiške prišla senator dr. Schaubach in podžupan Zebot. Rojstno mesto so predstavljali poleg okrajnega glavarja tudi župan in dekan mesta Črnomlja in dr. Bano kot predsednik Društva

— Škofijsko društvo za varstvo sirot bo imelo letošnji občni zbor dne 5. julija 1940 ob pol 5. popoldne v Karitativni pisarni v Ljubljani (Marijanišče, Poljanska cesta 28) s sledečim sporedom: 1. Branje zapisnika občnega zbora z dne 9. junija 1939. 2. Tajniško poročilo. 3. Blagajniško poročilo. 4. Volitev vodstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Tečaj za duhovnike priredi Zveza fantovskih odsekov v sredo, 3. julija v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani. Začetek ob 9. Obravnavat se bo načrt za delo v prihodnjem letu. Poleg gg. duhovnih vodij, ki so prejeli posebna vabila, so na tečaj vabljeni tudi vsi drugi gospodje duhovniki ljubljanske škofije.
— Katoliška akcija za učitelje priredi v Lichtenurnu v dneh od 20. do 25. julija 1940 dva tečaja in duhovne vaje, ki jih bo vodil preč. g. kan. Simenc. Prvi tečaj bo 20. in 21. julija, duhovne vaje od 21. do 25. julija, na to bo drugi tečaj KA. K tečaju in duhov. vajam so vabljene učiteljice, ki bi hotele delovati v smislu KA. Prvega ali drugega tečaja se lahko udeležijo tudi učiteljice, ki bodo opravile učiteljske duhovne vaje v Lichtenurnu ali pri Uršulinkah. Pridite in prijavite se na ZKU, Ljubljana, Miklošičeva 17.

KRUPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUŽEK
TOVARNI AVTO LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11

— Zaključni izpit Enoletnega trgovskega tečaja s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2, je bil od 12. do 24. junija. Izpit so napravili: Babnik Josipina (z odl.), Bačak Ladislav (z odl.), Bahun Jože, Bajželj Pavel, Benkovič Jožefa, Bernard Emilija, Brvar Alojzija (z odl.), Cencič Ana, Čebulj Avgusta, Černič Alojzija, Debevec Anica, Delakorda Frančiška, Demetrovič Evgenija, Dobovšek Milena, Dremelj Antonija, Erjavec Nada, Fink Erna, Gabrijelčič Anica, Gabrijel Zvonka, Godec Ivanka, Godina Marija, Goršič Olga, Germek Stanislav, Habicht Zdenka, Hren Ema, Hribal Lidija, Iskra Apolonija, Jakič Olga, Justin Stanka, Jerasa Stanislav, Ješe Jelena, Jurin Olga, Kastelec Franc, Keržič Rafaela, Kremžar Marta, Kroupa Franc, Kocjan Antonija, Kočvar Marija, Kogovšek Ana, König Eleonora, Lampič Slavka (z odl.), Lesar Cilka (z odl.), Levčar Alojzija, Maček Ana, Mate Ivana, Mejač Marija (z odl.), Miklošič Majda, Mejda Anica, Mencinger Mihael, Miklavčič Slavka, Ničman Cvetka, Novak Stanislava (z odl.), Nester Katarina, Oven Ivan, Pirman Drago, Pivk Majda, Polanc Božidar, Poličar Vida, Perdan Bogomira, Piskar Viktorija, Rehar Marica, Resman Minka (z odl.), Ribič Marija, Rogel Vera, Riha Lado, Setnikar Silva, Stražar Janež, Stražar Rafaela, Šušljaj Alma, Tomšič Irma, Trebše Črtomir, Triller Zofija, (z odl.), Turnšek Anton, Urbanija Ferdinanda, Ulešar Malči, Vrhovnik Vina, Vrolih Jožica, Zadnikar Ivana, Zakotnik Matilda, Zihel Mimica, Zorman Marija, Župan Matilda, Železnik Jože. Na 3 mesece je bilo odklonjenih 21 kandidatov(inj). — Prijave in

Ing. Prezljev MORTOMOLI

prešek in tekočina zanesljivo pokončuje molje v vseh razvojnih oblikah. Zahtevajte ga v drogerijah in specer. trgovinah. Navodila in pojasnila daje fitopatolog poob. agronom inž. Prezlj, Wolfova ulica 3, tel. 34-73. Ljubljana.

ZASTOPSTVO VSEH VRST

VARTA

AKUMULATORJEV

PRI TVRDKI

A. GOREC • poleg nebotičnika

pojasnila za vpis za prihodnje šolsko leto daje vodstvo zavoda.

— V počastitev spomina blagopokojne gospe Marije Malnarič je darovalo uradništvo Pokojniškega zavoda v korist Rdečega križa 275 din. — Iskrena hvala.

— Požar pri Grosuplju. Sredi poldneva je izbruhnil požar v kozolcu-dvojniki last posestnika Štupnika iz Spodnje Slivnice pri Grosuplju. Prihiteli so elivniški gasilci in nato še gasilci iz Grosuplja, ki se jim je z velikim trudom posrečilo omejiti požar, da se ni razširil na sosednja poslopja, dočim je kozolec, v katerem je bilo že precej detelje in sena, zgorel do tal. Posestnik štupnik ima veliko škodo, ker je menda zavarovan le za majhno vsoto.

— Vlom v cerkev. Iz Špitališča pri Motniku poročajo: V noči od 26. do 27. junija so zločinci s silo odprli zakristijska vrata, vlomili v tabernakelska vrata in v nabiralnik. Zjutraj so ljudje našli v vodi cepin, sekiro, rovnico, žabco in tudi gnojne vile. Monstranco in ciborij so pustili, denarja pa so našli komaj nekaj dinarjev.

ZÜNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUŽEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11
VSAK MODEL DOBITE TAKOJ.

— Ali že imate za vsakogar neobhodno potrebno knjigo »Profiletalska zaščita« — pojasnila in obramba proti napadom iz zraka? Ilustrirana knjiga stane 25 din, ki se dobi po vseh knjigarnah. Društva in uradi jo dobijo po ceni 20 din pri Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani.

Prvovrstno

čevlje

x garancije prodaje najugodnejše

»TRIUMF«

Miklošičeva cesta šte. 12

Leina roba po znižanih cenah

O rekvizicijah in poškodbah

izvršenih o priliki zadnje svetovne vojne na do vojaštvu zasedenih ozemljih, pripadlih Jugoslaviji in Italiji.

Ko je v zadnji svetovni vojni italijansko vojaštvo zasedlo nekaj ozemlja, pripadlega Jugoslaviji, je to vojaštvo tam rekviriralo in tudi povzročilo dotičnim prebivalcem nekaj škode, kakor se to v vojnih časih dogaja. Četudi je od tega preteklo že približno 20 let, je vendar potrebno o tem še sedaj pisati, ker se do sedaj nekateri prizadeji naši državljani niso dobili odplačil za te rekvizicije, oziroma odškodnin za škodo, povzročeno jim pri okupaciji vojaštva, navzlic tako imenovanemu St. Margariškemu sporazumu od 23. oktobra 1922, sklenjenemu med Jugoslavijo in Italijo za poravnavo teh rekvizicij in odškodnin.

V tem sporazumu je določeno glede rekvizicij in poškodb, izvršenih po oblasteh ali vojaških četah Jugoslavije in Italije v teku zasedbe (okupacije) na ozemljih, pripadlih naj si bo Italiji ali Jugoslaviji, da imajo Jugoslovani proti Italiji in Italijani proti Jugoslaviji take pravice do plačila teh rekvizicij in odškodnin za te škode, kakršne imajo domačini. V preteklem povedano: Italija se je zavezala v tem sporazumu plačati našim državljanom tako, kakor plačuje svojim državljanom rekvizicije in škode, napravljene v teku okupacije po njenem vojaštvu ali njenih oblasteh našim državljanom.

Imenovani sporazum ima dalje še sledeč določbe:

Te listi imajo pravico na plačilo teh rekvizicij in škod, kar vse kratko imenujemo okupatorno škodo, ki so to prijaviteli do 1. maja 1922 oblasti v Jugoslaviji ali Italiji; škode in rekvizicije, napravljene na ozemljih, na katerih je vojaška okupacija še obstajala 1. maja 1922, pa je prijavitelj v 45 dneh po nehanju okupacije.

Okupatorne škode, ki ob času, ko je bil navezani sporazum stopil v veljavo, še niso bile ugotovljene, je bilo ugotoviti po lokalni oblasti z intervencijo prizadete države, ki je dolžna plačati odškodnino, in sicer v treh mesecih in v krajih, ki niso bili še izpraznjeni od zasedenja, v 4 mesecih po nehanju zasedbe.

Pogojeno je končno v imenovanem sporazumu, da je likvidirati po pristojnih oblasteh zneske za ugotovljeno okupatorno škodo v treh mesecih, potem plačati v sledečem mesecu od dneva, ko je sporazum stopil v veljavo, ako je bila škoda do takrat ugotovljena, sicer pa od dneva ugotovitve škode.

Navzlic temu pa del okupatornih škod, ki so jih utrpeli naši državljani na ozemlju pripadlemu Italiji, še do danes ni plačan in deloma še niti likvidiran ni. Kdaj se bo to zgodilo, če ne sedaj? Gotovo je nujno, da se ta zadeva končno reši sedaj, ko je stopila Italija v vojno. Tudi hoče to urediti Italija, ki je ponudila plačati naši državi sporazumno globalno vsoto, ki sta jo določili obe državi, za še ne poravnano okupatorno škodo, in sicer potem kliringa, kar se pa zaradi pomislekov proti plačilu v kliringu do sedaj še ni izvršilo. Proti takemu plačilu bi pač ne moglo biti pomislekov sedaj, ko je naš kliringški račun proti Italiji postal pasiven in ko je skrajni čas, da se uredi ta zadeva, pri kateri so večinoma prizadeti Slovenci o italijanski meji, ki čakajo na odškodnino za okupatorno škodo, mp.

»Obisk« razpisuje literarne nagrade

Uredništvo in uprava ilustrirane revije »Obisk« sporočata cenjenim naročnikom, da se bo št. 7, za kake tri dni zakasnila zaradi praznikov konec meseca in zaradi vpoklica tiskarniškega osebja na orožne vaje.

Uredništvo »Obisk« razpisuje v želji, da bi nudilo svojim naročnikom čim boljše in čim zanimivejšo vsebino, nagrade za najboljšo novelo ali črtico, najboljši potopis s slikami in najboljšo fotografsko reportažo. Nagrade so naslednje:

Za najboljšo novelo: 1. nagrado 700 din, 2. nagrado 300 din.

Za najboljši potopis s slikami: 1. nagrado 700 dinarjev, 2. nagrado 300 din.

Za najboljšo fotografsko reportažo: 1. nagrado 500 din, 2. nagrado 200 din.

Pogoji: zanimivost in izvirnost. Novela ali črtica sme obsegati največ 2 in pol strani čistega tiska v »Obisku«. Prednost pri ocenjevanju bodo imela dela z mnogo dejanja in dramatičnosti, ker prihajajo tako bolj v poštev za ilustriranje z risbo. — Potopis sme obsegati največ 2 in pol strani čistega tiska. Priloženo mu morajo biti vsaj tri fotografije ali risbe v zvezi z besedilom. Snov potopisa je lahko domača ali tuja. Lahko je potopis tudi večji kakor je določeno zgoraj, da bi se nadaljeval v več številkih, vendar mora obsegati zaključene dele v gornjem obsegu, da bi bila v vsaki številki priobčena zaokrožena celota. — Fotografska reportaža mora obsegati najmanj šest med sabo povezanih slik o katerem koli domačem ali tujem dogodku, zanimivosti, osebnosti, delu, običaju itd. Prispevke je treba poslati uredništvu »Obisk«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna do 1. septembra 1940. O razdelitvi nagrad bo oddalo posebno razsodišče, čigar sestavo bomo objavili pozneje.

Rokopisi naj bodo v treh tipkanih izvodih, fotografije v kopijah ali povečavah oblike 13x18 centimetrov. Uredništvo si pridržuje pravico do objave vseh, tudi nenaagrajenih prispevkov, za katere bo izplačan običajni honorar. Običajni honorar dobe tudi avtorji nagrajenih prispevkov (za besedilo in za slike). Razdelitvi nagrad bo objavljena v oktobrski številki Obiska ter v dnevnikih »Slovenec« in »Slovenskem domu«.

Ljubljana, 29. junija

Radio Ljubljana

Sobota, 29. junija. 9 Napovedi, poročila — 9.15 Verski govor (p. Valerian Učak) — 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Petra — 10.30 Iz slovenskih krajev (plošče) — 11 Koncert vojaške godbe — 12.30 Objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 17 kmet. ura: Vzreja in nega mladih prašičev (g. ing. Padar Jože) — 17.30 Kmečki trio in Fantje na vasi — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Veselo rajanje (plošče) — 20.30 Operni spevi. Sodeluje koncertni pevec g. Ado Darian in Radijski orkester, Dirig. D. M. Sijanec — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Cimermanov kvartet.

Nedelja, 30. junija: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Sestri Kregar poleta narodne s spremili, harmonike (A. Stanko) — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Verski govor (g. prof. Filip Terčelj) — 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 10.30 Soplek slovenskih kesmic (plošče) — 11 Koncert francoske glasbe. Sodeluje g. prof. L. M. Škerjanec (klavir) in Radijski orkester. Dirigent D. M. Sijanec — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Zbor učencev orglarske šole — 14 Oddih pri Waldteufelu (plošče) — 17 Kmet. ura. ura: Strelja in gozd (g. ing. Mirko Šušteršič) — 17.30 Koncert lahke glasbe. Sodelujejo: Mladinski zbor s Trate, 14 letni Edo Prestor (harmonika) in Poljanski fantje (šramel) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Koncert opernih napevov. Sodelujejo: ga. Ivanka Ribičeva, g. Svetozar Banovec, člana ljublj. opere in Radijski orkester. Dirigent D. M. Sijanec — 21.30 Vesel drobiž (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Citraški dueti (gg. Vilko Skok, Ivan Kosi).

Ponedeljek, 1. julija: 7.00 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12.00 Razigrani zvoki (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13.00 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14.00 Poročila — 19.00 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20.10 Mesečni slovenski pregled (g. prof. Fr. Vodnik) — 20.30 »Od zore do mraka« — Domači glasbeni spored. — Sodeluje: Radijski komorni zbor in Radijski orkester. Dirigent D. M. Sijanec — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Operni odlomki (plošče).

Drugi programi

Sobota, 29. junija: Belgrad: 20.40 Zab. konc. — Zagreb: Opera — Bratislava: 20.30 Pisan spored — Praga: 21.30 Iz Smetanovih del — Solija: 20.40 Instrumentalni konc. — Beromünster: 22.10 Orgelski konc. — Budimpešta: 23.20 Ciganski ork. — Bukarešta: 20.20 Zabavna in plesna gl. — Rim-Bari: 22.25 Vok. konc. — Trst-Milan: 22.15 Izbrana gl. — Florenca: 20.45 Madame Butterfly opera — Sottens: 20.30 Narodne in vojaške pesmi.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18): 19.45 Poročila v slovenščini, YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko, YUG (19.69): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Naše dijaštvo

Kulturno-socialni teden SKAD Zarje. Zaradi nestalnih splošnih razmer letošnje počitnice nameravane tečaja ne bo. — Odbor.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek 4. julija v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob petih bo prva sv. maša, ob pol šestih pridiga, ob šestih sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Vse častilce sv. Rešnjega Telesa vabimo, da s v obilnem številu udeležijo prihodnji četrtke evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne v soboto in nedeljo: mr. Sušnik, Marjani trg 5; mr. Kudat, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec del., Cesta 29. okt. — V ponedeljek: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komofar, Viš Tržaška cesta.

LJUBLJANA

Vidov dan v Ljubljani

Vsako leto praznuje Ljubljana Vidovni, žalni dan srbskega naroda in po zedinjenju tudi spominski dan vseh Jugoslovancev. Že na predvečer je začel ljubljanski grad v siju reflektorjev, v ranem jutru pa so vihrale zastave že z vseh hiš. Žalne službe božje pa so bile v stolnici, v pravoslavni in protestantski cerkvi.

Najbolj slovesna je bila pontifikalna sveta maša zadušnica v stolnici. V cerkvi je bil postavljen močan katekiz. Ko je pristopil k oltarju knezoškof dr. Gregorij Rožman ob asistenci kanonikov dr. Klinarja, Volca, dr. Zupana in dr. Žerjave, je bila vsa razsežna stolnica nabito polna. Zbrali so se najodličnejši predstavniki oblasti in uradov ter ljubljanskega javnega življenja. Navzoči so bili g. ban. dr. Marko Natlačen, divizijski poveljnik general Dragoslav Stefanović z generalom Jovom Kuvavicom, ljubljanski župan dr. Jure Adlešič s podžupanom dr. Ravniharjem, rektor univerze dr. Matija Slavič, predsednik apelacije dr. Golia, upravnik policije dr. Hacin, poveljniki orožništva polkovnik Barle, direktorji in načelniki raznih državnih uradov in ustanov, načelniki banke uprave, občinski svetniki ter tukajšnji predstavniki tujih držav. V častnem številu je bil zastopan častniški zbor, dobrovoljci, Legija koroskih borcev, Zveza bojevnikov, rezervni častniki in podčastniki, Gasilska zajednica ter zastopniki raznih kulturnih društev in korporacij ter številno občinstvo.

V pravoslavni cerkvi pa se je ob 11 pričelo žalno bogoslužje, pri katerem so bili navzoči divizijski poveljnik Dragoslav Stefanović, podban dr. Majcen, podžupan dr. Ravnihar, številni častniki in člani pravoslavne cerkvene občine. Po vseh ljubljanskiholah pa so bile dopoldne spominske slovesnosti, ki se jih je udeležila vsa mladina s svojimi vzgojitelji. Tako je Ljubljana počastila spomin junakov, padlih za krščanstvo vero in svobodo zlato.

Sardelna pasta »NEPTUN« Je na višku kvalitete

Proizvod največjih domačih tovarn sardin:
»NEPTUN« d. d. — Split

1 Celonočno češčenje presv. Zakramenta bo v stolnici v noči na prvi petek julija (od 4. na 5. julij). Vsako uro od 9. zvečer do 4. jutraj se bodo iz knjige »Večna molitev« opravljale molitve 14., 15. in 16. ure: Vera, upanje in ljubezen. Molitvenik je v cerkvi na razpolago. Vhod v stolnico v nočnih urah skozi stransko zakristijo. Vabimo vse ljubljanske moške in mladeniče, da se udeležijo te lepe pravne pobožnosti vsaj eno nočno uro. Predvsem se želi udeležba pri popolnočnih urah.

1 Izpričevala so bila razdeljena — sodbja je izrečena. Včeraj so bile ob 8 in 9 za vse šolske zavode v Ljubljani šolske maše, s katerih je po hitela mladina v učilnice k pravemu koncu šole. Le še razdelitev izpričeval je ločila mladež od počinčev in zato ni težko razumeti nestrpnega pričakovanja, da bo končan še ta kratki epilog minulega šolskega leta. Kratki so ti trenutki ob razdelitvi izpričeval, toda ne za vse. Marsikdo preživi v teh minutah vse šolsko leto, slaba vest mu nabrenka vse grehe končnega šolskega leta. Grehe, ki mu bodo najbrž popakali izpričevalo pa tudi počinčev. Marsikdo je bil tudi hudo razočaran, ni se izmazal kakor je računal, drugega so zopet pritisnili, tretjemu pa napravili krivico, jo, tako gromozaneko krivico, čeprav je niče od njegovih tovarštev, ki ga poznajo, ne prizna. So pa krivice dobro zdravilo. Z njimi se namreč da oblažiti jezna očetova roka, ki navadno ob prihodu domov krepko uveljavlja izrek, da šiba novo mašo poje. Slovesen je trenutek selitve izpričeval za vse, tudi za razrednika in učitelje. Za vse seveda ni vesel in zato je razumljivo, da je v vseh razredih med veselje kanilo precej grenkih solz. Pravijo, da so bile letos v vseh razredih solze na dnevnem redu, bilo je torej veliko razočaranja, bilo je torej veliko razočaranja srh in mnogo stoka za počinčevami, ki so zgubile svoj blesk. Nekateri vzgojitelji, ki so se hoteli izogniti tej zadnji in brezuspešni žalosti mladine, so razdelili izpričevala z izvesti tako, da je vsak učenec, ko je dobil izvestje, moral takoj zapustiti razred, ne da bi pogledal izpričevalo. Šele na hodniku se je lahko prepričal, kaj mu je naklonila usoda. Marsikoga so pred včerajšjo pričačevali stari, tako, da je bil poslednji obračun še bližji. Kakor čujemo posebnih rekordov ni bilo, menda je bilo največ »dvojk« v tistem spričevalu, kjer jih je bilo »samo« devet.

Ob priliki najfine slatke poroke sva prejela toliko iskrenih častilk in izrazov pristrčnosti, da nama je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Zato se tem potom najtopleje zahvaljujemo vsem in vsakemu posebej z željo, da dobri Bog v polni meri uresniči vse kar so nama za nojni družinski praznik lepega in bogatega izražala Vaša čustva.

Bog plačaj vsem!

Vekoslav in Minka Trtnik.

1 Nov rekord se obeta ljubljanski bolnišnici. Včeraj popoldne ob 5 je zadnji bolnik, ki ga je letos sprejela ljubljanska splošna bolnišnica, dobil že številko 17.951. Če upoštevamo, da nas do konca prve polovice leta ločita še dva dneva, potem ni dvoma, da bo bolnišnica v prvem polletju sprejela več kakor 18.000 bolnikov. To da na leto nad 36.000 bolnikov, kar pomeni, da bo ljubljanska splošna bolnišnica letos zopet posekala svoj lastni rekord. Posebno zadnje čase je naval bolnikov na bolnišnico velikanski in bolnišnica sprejema na dan povprečno po 120 bolnikov. Če bo to povprečno število ostalo še naprej, zna bolnišnica doseči letos celo 40.000 sprejetih bolnikov.

Zobozdravnik dr. Puher ne ordinira do 18. avgusta

1 Pri zaprtju, močnji v prebavi — vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

1 Namesto venca na krsto blagopokojnega gospoda Karla Pollaka je darovala Vincencijevi konferenci sv. Jakoba v Ljubljani gospa Frančiška Pečan, Ljubljana, Zvonarska ul. 2, znesek 100 din. Bog obilo povrnil!

1 Lep jubilej. Danes, na Petrovo, praznuje 85 letnico svojega rojstva skrbna mamica gospa Marija Weidhauserjeva tam v prijetni in mirni hišici delavske kolonije na Galjevič. Bila je vedno poštena, krepka in zdrava žena ter dobra mati, ki je dala svojim otrokom pošteno in krščansko vzgojo. Rojena je bila v Smledniku kot hčerka gozdarja, ki je bil zaposlen v graščini grofov Lanzhijerjev. 17 letno dekle se je poročila z nadgozdarjem Matijem Weidhauserjem. Živela sta prav srečno in zadovoljno. Gospa je prinesla božji blagoslov. Bilo je 7 otrok v zakonu, od teh štirje še žive. Gospa še vedno čita vse naše časopise, posebno »Slovenec« in se zanima kljub svoji starosti za vse svetovne dogodke ter jih po svoje tolmači in razmišlja. Z globoko dušo visi na domačiji in skrbi, da bi bili še vsi živi sinovi in hčere srečni. Mnogo je doživela in tudi pretrpela. Njen sin Matija, velik prijatelj lova, je posestnik v Zeleni jami, drugi sin Karel je vpokojen orožnik v Zgornji Šiški, hčerki Julka in pa Ivanka prebivata na Galjevič. Ga. Julka, omožena Topolavšek, uživa skromno pokojnino po svojem možu,

MESEC JULIJ — MESEC PRODAJE OSTANKOV

V najkrajšem času želimo prodati večjo količino lepih in uporabnih ostankov avile in pralnega blaga in smo zato znižali cene, kar je bilo najnižje mogoče!

Nasa znana bogata izbira krasnih svilenih in pralnih tkanin za poletne obleke vam je neobvezno na ogled. — Pestrim, res lepim vzorcem blaga smo cene ponovno znižali.

MANUFAKTURA NIZKIH CEN IN DOBREGA BLAGA

BRATA VLAJ — Wolfova ulica 5

rostiti za vse svetovne dogodke ter jih po svoje tolmači in razmišlja. Z globoko dušo visi na domačiji in skrbi, da bi bili še vsi živi sinovi in hčere srečni. Mnogo je doživela in tudi pretrpela. Njen sin Matija, velik prijatelj lova, je posestnik v Zeleni jami, drugi sin Karel je vpokojen orožnik v Zgornji Šiški, hčerki Julka in pa Ivanka prebivata na Galjevič. Ga. Julka, omožena Topolavšek, uživa skromno pokojnino po svojem možu,

dobra žena je in skrbi za svojo mater in ima poleg sebe še svojo dobro sestro Ivanko. Skromno bodo praznovali jubilej svoje dobre mamice Marije, ki je še vedno vedrega duha in ki zna ljudem pripovedovati mnoge zanimivosti iz starih časov. K 85 letnici ji želimo še mnogo zdravja, sreče in zadovoljnosti.

1 Kopalne obleke, kopalne plašče, kopalne brisače itd. nudi najceneje Gorihar, sv. Petra c. 1 Zahvala. Uprava »Dečjega doma kraljice Marije« v Ljubljani se zahvaljuje gojenkam III. in IV. letnika drž. učiteljske v Ljubljani za podarjeno perilo.

1 Podpornemu društvu za gluhe in slihe mladih sta darovala v počastitev spomina blagopokojne gospe Fani dr. Papežve soproz g. dr. Milan Papež, okrajni san. referent v pok., znesek 300 din. g. Zdenko Papež, kapetan fregate pa znesek 200 dinarjev. Blagima dobrotnikoma naših gluhih otrok iskrena hvala!

1 V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

Ne samo kot zdravilna voda ampak tudi za mešanje z vinom in sadnimi sokovi je Rogaska Tempel mineralna voda odlična. Tudi tako pomešana pospešuje ugodno delovanje prebavnih organov.

1 V Ljubljano je padel. Komaj so se začele počitnice, pa si jih je pokvaril 8-letni učenec prvega razreda ljudske šole Bolta Marjan. Včeraj dopoldne je stal na Krakovskem nasipu ob strugi Ljubljanice in metal čez strugo papirnate aeroplančke. Ko je zopet zamahnil in vrgel papirnate letalo, se je pri tem spodtaknil, padel ter se kotilil po strmem bregu navzdol do obrežnega zidu, čez katerega je odletel v betonirano korito Ljubljanice. Pri padcu v vodo se je potolkel, vode pa je bilo toliko, da ga je nesla kar naprej proti mostu Sv. Jakoba. Fantka je zapazil žagar Ašič Leopold, ki je hitro stekel do zasilne lestve ob obrežnem zidu. Splezal je v strugo in potegnil fanta iz vode.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

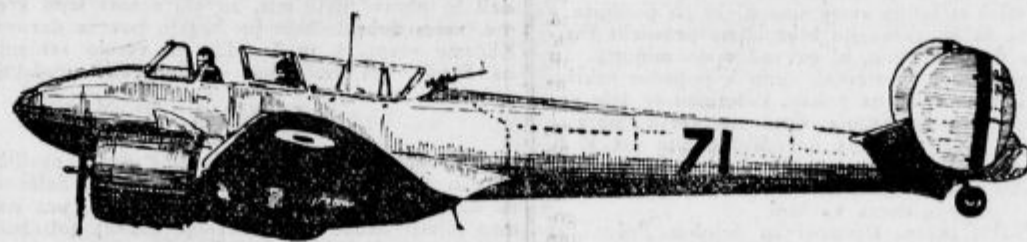
1 Ponesrečenci iz dežele. 5letno hčerko delavca iz Doba pri Domžalah je na Viru povozila kolesarka. Pri tem si je mala Beden Terezija zlomila desno nogo. Mizarski vajenec, 15letni Gorup Ivan iz Vel. Lašce se je z dletom močno usekal v levo roko. Oba se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

Zobni atelje Franjo Radovan

Dentist-tehnik

se nahaja sedaj v Frančiškanski ulici št. 2/I

Nekaj o modernem vojnem letalstvu

Francoski lovski trisedežnik »Potez 63«, ki spada prav za prav v razred aeroplanov za več svrh, ker služi tudi kot lahki bombnik in kot daljni izvidnik.

Lovska aviatika. Kot že v prvem delu uvida omenjeno, je lovška aviatika čisti defenzivni instrument, čeprav obstaja njegova naloga prvenstveno v napadu na nasprotnikove bombne formacije. Moderno lovsko letalstvo tvorijo trije tipi lovskega letala: lovski enosed, lovski dvosed in lovski trosed (večsed). Vsa lovška letala — brez ozira na formulo tipa — morajo imeti zelo veliko horizontalno brzino, da v vsakem primeru obdrže brzinsko prednost pred katerim koli drugim tipom vojnega letala. Prav tako je važna brzina vzpenjanja, kajti v kolikor razpolaga kdo z večjo brzinjo vzpenjanja, v toliko ima večjo prednost pred nasprotnikom. Lovska letala morajo biti predvsem izredno gibljiva in okretna, da morejo v zračni borbi manevrirati tako, kot to zahtevajo posamezni trenutki in okoliščine. Nesporno je solidna in močna obozrožitev prvi predpogoj.

Lovski enosed. Večinoma so danes lovška letala še vedno enosedi. Obozrožitev modernega lovca obstaja iz 2 do 4 (6) strojnici in celo 8 strojnici, kot je to primer pri znanih dveh angleških enosedihi Hawkerju »Hurricane« in Vickers-Supermarineu »Spitfire«. Vse strojnice so postavljene paralelno s smerjo letenja in so vdelane v trup, v krilo ali pa pod krila. Pilot meri (cilja) na nasprotnika vedno s celim letalom, ker je orožje fiksno (trdno) vdelano. Strojnice, ki delujejo skozi propelerjevo rotacijo, so sinhronizirane, to se pravi, da je strel dovoljen samo takrat, kadar je propelerjev krak odklonjen za 5 do 10 stopinj od strojnicijske ustja.

Močna obozrožitev bombnikov, ki je — kakor že omenjeno v poglavju o bombni aviatiki — postavljena tako, da ni v nobeni smeri mrtvih oglov, je lovskemu enosedu napad izredno otežilo, kajti lovski enosed, obozrožen samo z lahкими strojniciami s probojno municijo, se bombniku ne more in ne sme približati na tako majhno oddaljenost, da bi bil zadetek točen in učinkovit. Zaradi tega so se pojavile tako imenovane »težke« strojnice (12 mm do 13 mm), ki so močnejše in učinkovitejše. Silni in nagli razvoj bombnega letala pa je nujno zahteval še močnejše orožje na lovcu-enosedu, da bi se povečala njegova borbena udnost. Pojavil se je letalski top, ki ga v nekoliko primerih poznamo že v svetovni vojni. Moderni letalski topovi so kalibra od 20 mm do 23 mm in je pripadajoče strelivo ne več probojno nabol, temveč eksplozivna granata z izredno občutljivim detonatorjem. Strojnični zadetek ima za posledico nasprotnikov pad ali pa vsaj njegovo onesposobljenje za nadaljno borbo samo takrat, kadar je zadet kateri koli vitalni del letala, n. pr. pilot, motor, rezervoar itd. Strojnični zadetki v trup, krila ali repne površine so na splošno brezpomembni. Nasprotno pa more biti topovski zadetek tudi v te dele usoden. Ti letalski topovi so prav tako kot strojnice, fiksno vdelani vzporedno s smerjo letenja, in sicer so postavljeni v krilo ali pa v motor. V tem zadnjem primeru teče top med obema cilindrijskima blokoma in ima svoje ustje v votlem propelerjevem stožcu. Take lovcu imenujemo »lovec-top«. Obozroženi so z 1 topom in 2 do 4 strojniciami ali pa z 2 topoma in 2 strojniciama.

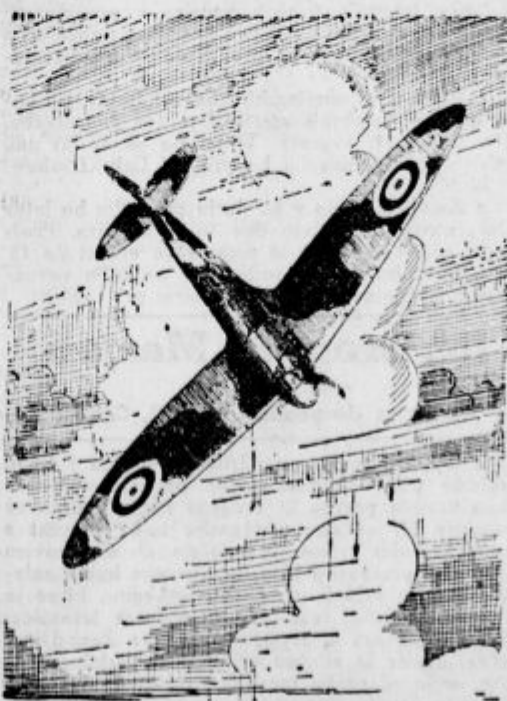
Brzine modernih lovskih enosedov se gibljejo nekako med 480 km do okoli 650 km na uro, praktični vrhunec od 10.000 do 11.000 m in več, ter čas vzpona na 5000 m od 10 do 6 (4) minut.

Lovski dvosed in lovski trosed (večsed). Velika prednost lovca-enoseda je v tem, da sta pilot in strelček ena sama oseba. Nasprotno pa je velik nedostatek dejstvo, da je enosed brez vsake obrambne možnosti pred napadi od zadaj. Ta nedostatek je poskušala tehnika odpraviti že med svetovno vojno z ustvarjenjem lovskega dvoseda.

Pod lovskim dvosedom razumemo lovsko letalo, pri katerem je zadržano načelo pilotske obozrožitve, to je fiksna obozrožitev (1 do 2 strojnici) kot pri enosedu, samo da je pomnožena še s premakljivo strojnico, s katero upravlja strelček v vrteči se kupoli in ki ima nalogo kriti hrbet. Kot lovski dvosed so bila še do pred nekoliko leti uporabljena enomotorna letala, ki so po splošni izdelavi zelo podobna enosedom. S privzemom drugega člana posadke in nove obozrožitve pa se je povečala teža letala, kar je imelo za posledico odgovarjajoče povečanje letala in zaradi tega — naravno — zmanjšanje performans, tako da lovski dvosed v tej obliki ni popolnoma uspel, dokler mu niso bile dane posebne naloge: nočni lov, zaporno letenje itd. Današnji lovski dvosed odgovarja vsem zahtevam, ki jih nanje stavlja strategija in taktika moderne zračne vojne.

V poslednjem času se je pojavil nov tip lovskega letala: lovski trosed (večsed), imenovan tudi rušilec (der Zerstörer, the air destroyer). Pri tem tipu lovskega letala — ki ga označujejo tudi z letalom za več svrh, — ker more brez nadaljnega služiti kot daljni izvidnik in lahki bombnik — gre za dosledno dvomotorno letalo z veliko brzinjo, z velikim vrhuncem vzpona in z 2 ali 3 člani posadke. Obozrožitev tega tipa obstaja večinoma iz 2 topov, 2 fiksnihi strojnici in 1 vrtljive strojnici. Velika razmerja so sicer zmanjšala njegovo gibčnost, toda ta nedostatek je izravnal s povečano nosilnostjo, ki dovoljuje precejšno množino streliva. Pri posadki treh mož obstaja delo tretjega v polnjenju strojnici ali pa vrši službo radiotelegrafista.

Brzine modernih lovskih večsedov se gibljejo približno med 470 km do preko 500 km na uro in potemtakem samo malo zaostajajo za enosedi. (Prav v zadnjih mesecih sta vodili angleša in nemška strokovna literatura zanimivo polemiko, ki se je nanašala na dva znana tipa, in sicer na angleškega ali pa na iste napadajo, kadar jih pošlje nasprotnik.

Angleški lovski enosed Vickers-Supermarine »Spitfire«, ki je obozrožen z osmimi strojniciami.

Ti lovci so opremljeni s kolesi in se z ozirom na obozrožitev in konstrukcijo razlikujejo od kopnenih lovcov samo po posebnih pripravah, ki jim omogočajo gladek in siguren pristane na tako ome-lovskega enoseda Vickers-Supermarine »Spitfire« in nemškega lovskega dvoseda Messerschmitta »Me-110«. Nemci pobijajo sposobnosti »najmočnejšega lovca na svet«, kot imenujejo Angleži svojega »Spitfire«, z dejstvom (?), da je kot lovski enosed samo za 2 milj (2) hitrejši od Messerschmitta »Me-110«, ki je kot lovski dvosed relativno težji in večji. Ta brzinski presežek 2 milj — pravijo Nemci — je pri primerjanju lahkega in relativno težkega letala tako minimalen, da praktično niti ne prihaja v poštev. (Podčrtavam, da gre pri tem izključno samo za horizontalno brzino.) — Velika prednost lovskega troseda (večseda) pred enosedom je njegov velik akcijski radij odnosno čas trajanja letenja, kar ga usposablja za to, da lahko vrši v omejenem prostoru večurno zaporno letenje ali pa spremlja kot zaščitna lastne bombne formacije. Vsi moderni lovski večsedi so opremljeni z radio-telefonskimi aparati, ki jim omogočajo zvezo med letali samimi in z zemljo.

Tudi v pomorskem letalstvu poznamo lovška letala, ki so večinoma enosedi, redkeje dvosedi. Obozroženo letišče silo na nosilnih letal (matičnih ladjah), tvorijo poleg bombnikov odnosno torpednih letal, izvidnih letal in strmoglavcev vedno tudi lovci, ki imajo nalogo ščititi lastne bombnike odnosno torpedna letala pred napadi sovražnih letal.

Francoski pomorski lovski enosed »Loire 21«, ki je katapultni hidroplan.

jenem prostoru kot je ploščad na matičnih ladjah. V mnogih primerih — danes še skoraj povsod — nosijo vojne ladje katapultne lovske hidroplane s plovc, ki preprečujejo nasprotniku napade in izvidne polete. Poznamo tudi pomorske lovske enosede, ki so po svoji konstrukcijski formuli letišči čolni (das Flugboot, the flying boat). Zaradi posebne konstrukcije pomorski lovci za kopnenimi zaostajajo, vendar pa v večini primerov zadošča njihova borbena sila, saj prihajajo v poštev večinoma tudi samo hidroplani s plovc odnosno letišči čolni.

To je kratek pregled lovske aviatike in njenih sestavnih delov, prihodnjič pa bomo zaključili s poglavjem o kooperativnem letalstvu. T—y.

Litija

Divjanje strele. Pretekli četrtek so se nad našo dolino zgrnili črni oblaki, ki niso obetali nič dobrega. S skrbjo smo se spraševali, kaj nam bodo prinesli Parkrat se je zablikalo in zagrmelo, vtila se je ploha in že je zgladalo, da je dobro šele zvečer smo zvedeli, da je bilo takrat v Stangarskih Poljanah pri Litiji zelo hudo. Strela je udarila v trgovino, katere lastnik je g. Mahkovec iz Litije, in jo precej poškodovala. Za palec debele luknje je zvrtila v stenah, razbila nekaj šip, se vračala iz ene sobe v drugo, čudovito razsvetlila kuhinjo in od tam je švignila na prosto. Ljudje, ki so bili takrat v hiši, so preživeli precej strahu, a ostali so zdravi. Človek se mora čuditi silni moči in igri strele.

Litijska gasilska četa je priredila uspeši samarijanski tečaj. Javilo se je precej gospa in deklet, ki z zanimanjem slede predavanjem domačih gg. zdravnikov, škoda le, da so morali tečaj časno prekiniti, ker se je vršil v prostorih ljudske šole, kjer je sedaj nameščena časna bolnišnica. Ko preneha epidemija meningitisa, bodo nadaljevali s predavanji.

Draginja raste iz dneva v dan tudi pri nas in zgodi se celo, da še dobijo ni vsega, kar se rabi za vsakdanje življenje. Litija je tako blizu Ljubljane, da so naši trgovci, mesarji in okoliški posestniki vedno dobro informirani o cenah na ljubljanskem trgu. Nočejo verjeti, da se v Litiji manj zaživi kakor v Ljubljani. Naša tovarna slabo dela, ker je pomanjkanje bombaža in zato delavstvo opravljeno s skrbjo gleda v bodočnost. Tudi drž. uslužbeni, ki žive pri nas, imajo težko stališče, saj je Ljubljana v prvem, a Litija le v drugem druginjskem razredu. Oblasti bodo morale tudi tu napraviti red.

MARIBOR

Znamenita 20 letnica v Mariboru

Danes pred 20 leti je obiskal Maribor kralj Aleksander I.

Maribor, 29. junija.

Danes slavi Maribor znamenito obletnico. Danes poteče namreč 20 let, ko je obdružavska prestolnica v svoji aredi pozdravila kralja Aleksandra I. Takratni regent jugoslovanske države je pred 20. leti prvič uradno obiskal osvobodjene kraje in nazadnje med njimi Slovenijo. Njegova pot je bila triumfalna. Prišel je v Slovenijo iz Sarajeva in Zagreba v spremstvu našega voditelja, tedanjega ministra dr. Korošca ter ministrskega predsednika dr. Vesniča. Potoval je z avtomobilom ter se je bil najprej dne 27. junija v Ljubljani, nato v Celju, potem pa je na današnji dan prišel v Maribor. Njegova pot po Slovenijo je bila slovesna, povsod so ga sprejemali nepregledne množice navdušenega ljudstva. Najlepši pa je bil sprejem v Mariboru, kjer je bil spomin na tuje gospodstvo najbolj živ ter se je mesto zavedalo, kaj je pridobilo s svojo osvoboditvijo. Mariborčani so sprejeli vladarja pred mestom na Tržaški cesti. Prišel je z avtomobilom okrog 10. ure popoldne ter so ga na Tržaški cesti kot prvi pozdravili slovenski železničarji. Po tem pozdravu se je razvil sprevod čez draveki most na

Glavni trg. Na čelu je jezdila fanfara gardne konjenice. Na pričetku mosta so sprejeli vladarja častniki mariborske garnizije ter se mu poklonili. Potem se je podal regent z Glavnega trga na magistrat, kjer so se mu poklonili uradni predstavniki Maribora in obmejnih Slovencev s škofom dr. Napotnikom in vladnim komisarjem na čelu. Nad 100 deputacij je sledilo nato v sprejemu ter je izrazilo vladarju vdano in hvaležno Mariborčanov in prebivalcev severnega dela Slovenije za osvoboditev izpod tujega jarma. Regent Aleksander se je razgovarjal s številnimi člani deputacij ter se je živo zanimal za naše razmere. Po teh sprejemih si je visoki obiskovalec ogledal Maribor. Peljal se je v avtomobilu po glavnih mariborskih ulicah. Naše mesto, ki je bilo zavito v zastave, zelenje in cvetje, mu je zelo ušlo. Opoldne se je vrnil v veliki dvorani Narodnega doma slavnosten banket, katerega so se udeležili povabljeni iz Maribora in severnega slovenskega ozemlja. Popoldne se je vladar odpravil iz Maribora ter se je z dvornim vlakom vrnil v Beograd. Njegov obisk je globoko odjeknil v naših obmejnih krajih ter je Slovence še tesneje povezal z našo narodno dinastijo.

m Vidovdanska proslava. Maribor je letos z vso slovesnostjo praznoval veliki naš narodni praznik Vidovo. Mesto se je že včeraj zavilo v zastave, ki so danes kljub temu, da so vsi uradi in vsa podjetja delala, dajale mestu praznično lice. Ulice so bile nenavadno živahne, po njih pa je bilo videti predvsem mladino, ki je prihajala dopoldne od šolskih vidovdanskih praznov ter razdelitve izpričeval. Uradne proslave narodnega praznika so se vršile danes dopoldne v vseh mariborskih svetiliščih. Glavna slovesnost je bila v mestni stolnici, kjer je opravil žalno sv. daritev za narodne junake škof dr. Ivan Tomažič ob asistenci stolnih kanonikov. Navzoči so bili mestni poveljnik general Golubović s polkovnikom Božovičem in podpolkovnikom Maslačem ter številnimi častniki, potem oba sreska glavarja dr. Šiška in Eileta, predsednik okrožnega sodišča Hudnik, prvi državni tožilec dr. Zorjan, starešina okrajnega sodišča Lovrenčič, zastopstvo mariborskega mesta s podžupanom Žebotom na čelu, predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec, predstojnik mestne policije. Kos in komisar obmejne policije Zun. ravnatelj Hrstelj, intendant Narodnega gledališča dr. Brenčič, ravnatelj in predstojnik vseh mariborskih državnih in samoupravnih uradov ter zastopniki družtev in obrtnišva.

Trgovina „ZVEZDA“ Maribor, Ulica 10. oktobra 5 se priporoča

m Občni zbor Napredka. V četrtek zvečer je bil v dvorani hotela Novi svet četrti redni občni zbor podružnice hrvatskega kulturnega društva Napredka. Predsednik industrijalet Drago Paljaga je pozdravil navzoče, nakar je podal tajniško poročilo Mario Ivančič. Iz poročila je posebno odmevalo prizadevanje za zblizanje med Hrvat in Slovenci, ki se je začelo na kulturnem polju. Društvo je izrazilo željo, da bi se to hvalevredno delo nadaljevalo. Ravno podružnica Napredka v Sloveniji so poklicane, da goljijo tesne zveze med Slovenci in Hrvati na vseh področjih. Sledilo je poročilo blaginjskega podpolkovnika Berkica. Dohodkov je imela mariborska podružnica 8545 din, izdatkov pa 8510 din, in sicer večinoma za razne podpore. Sledilo so volitve. Predsednik je zopet industrijalet Drago Paljaga, podpredsednik podpolkovnik v p. Ivan Krpan, tajnik zas. uradnik Mario Ivančič, blaginjski dr. Marjan Cigančič.

m Avtobus iz Betnave v Maribor. Danes zvečer po slavnostih vozi iz Betnave v Maribor avtobus, na kar se udeleženci opozarjajo.

m Prosvetna zveza v Mariboru sporoča, da bo s 1. julijem uvedla v svoji pisarni poletno nedeljno uradovanje od 7 do 12.

m Drevi ob 8 vprizori fantovski odsek v Studenčih v samostanski dvorani dramo »V temotič«.

m Na zavodu šolskih sester v Mariboru je vpisovanje na vadnici dne 1. julija od 8 do 12 in popoldne od 15 do 17. Učenke naj predložijo zadnje šolsko izpričevalo, novinec za vpis v I. razred pa rojstni in krstni list, izkaz o cepljenju in domovnico.

LOTERIJA LKB V CELJU

21. julija

bo dan prijetnih presenečenj.

m Marijina družba za matere priredi romanje na Sveto goro pri Sv. Petru dne 7. julija. Odhod z avtobusom ob 5 izpred stolnice. Udeleženci naj se prijavijo do 1. julija pri Ljudmili Paletov, Smetanova ulica 36. Vožnja tja in nazaj stane 70 din.

m Prvenstvo slovenske plavalne zveze v Mariboru. Mariborskemu plavalnemu klubu je poverjena izvedba plavalnih tekem za prvenstvo Slovenske plavalne zveze, ki se bo vršilo dne 10. in 11. avgusta na mariborskem otoku. Vsi plavalni klubi se že marljivo pripravljajo na to pomembno prireditev, ki naj pokaže, kaj pomeni in premore Slovenija v plavalnem sportu. Mariborski plavalni klub bo prireditev gotovo dostojno izvedel.

m Zeganje v stolnici. Jutri, v nedeljo, obhaja stolna in mestna župnija v Mariboru praznik svojega patrona sv. Janeza Krstnika. Ob 9 bo procesija s sv. Rešnjim Telesom po cerkvi, ob 9.30 bo pridiga, ob 10 pa slovesna sv. maša.

m Poročili so se v Mariboru: Kos Karel, učitelj iz Ruš in zasebna uradnica Bibi Genovefa; Koren Milan, nizarski pomočnik in zasebna uradnica Klančnik Berta; Lačen Anton, posestniški sin in posestnica Trško Julijana; Neubauer Edvard, trgovski pomočnik in hči posestnika Prelog Marija. Mladim parom iskreno čestitamo.

m Zensko lahkoatletsko tekmovanje priredi SSK Maraton jutri, v nedeljo ob 9 na stadionu SK Železničarja. Nastopijo državne prvakinje iz Zagreba ter atletinje iz Ljubljane in Maribora.

m Rezervni podčastniki mariborskega vojnega okrožja se opozarjajo, da bo ustanovni občni zbor pododpora v Mariboru, dne 7. julija ob 9 dopoldne v Narodnem domu. Vabilo se vsi, da se tega občnega zbora gotovo udeležijo.

m Nesreča na splavu. Na splavu, ki je pristal na Pristanu v Mariboru, se je ponesrečil 19 letni splavar Ivan Vogrin. Vsekal se je tako močno, da so ga morali reševalci zapeljati v bolnišnico.

m Vse žile si je prerezal. 40letni Valentin Valner si je prerezal vrat ter žile na obeh rokah.

Nagel prevoz v bolnišnico mu je rešil življenje, ker je že skoraj izkrmavel.

m Mladit tati medenastih kljuk. Zadnje čase je bilo v Mariboru ukradenih zelo veliko medenastih kljuk z vežnih vrat. Te tatvine je izvršil 13 letni nepridiprav; prijel so ga, ko je skušal devet ukradenih kljuk prodati pri trgovcu s starim železjem. Kljuko je policija oškodovanim hišnim lastnikom vrnila.

m Neprijetna šala. V gostilni »Pri turistu« na Betnavski cesti je neki nepoznan, okoli 50 let star gost pri odhodu vrzel čez prag prižgano raketo v gostilniško sobo, kjer se je razpočila z močnim pokom ter silno prestrašila vse pivce in domače. Raketa ni napravila steer nobene škode, vendar bo čudni šaljivec za svoje dejanje dajal odgovor.

Ptuj

Dijaški dom v Ptuj sprejema tudi za prihodnje šolsko leto 1940-41 v oskrbo dijake, ki bodo obiskovali ptujsko realno gimnazijo ali meštansko šolo. Starši, ki ne veste, komu bi poverili z novim šolskim letom svoje sinove, ki jih pošiljate v mestne šole, zahtevajte brezplačno prospekt Dijaškega doma v Ptuj, ki ga vodi o. o. minoriti. Tu se sprejemajo za zmerno ceno v popolno oskrbo dijaki, brez ozira na poklic, kateremu se žele gojenci posvetiti. Vzgoja sloni na versko-moralni podlagi. Vsa potrebna navodila dobite pri Vodstvu Dijaškega doma v Ptuj.

Nova pošta, telegraf in telefon Polensak. Dne 1. julija 1940 se odpre nova državna razredna pošta, telegraf in telefon Polensak. Okoliš nove pošte tvorijo kraji: Osluševci, Kogel in Zasadi, Brezovci, Lasigovci, Polenci, Prerad, Slomi z zaselek Strmec, ki se izločijo iz okolišne pošte Moškanjci in Hlapenci, ki se izločijo iz okolišne pošte Juršinci. Nova pošta bo vsak dan v zvezi s pošto Moškanjci.

Krajevni dostavni okoliš tveži hišne številke 34-49 in 53 kraja Polensak ter hišne številke 35 do 39 in 41 do 43 kraja Polenci. V širšem dostavnem okolišu bo dostavljali selski pismošoja po krajih: Hlapenci, Kamenšak, Gotsak, Zasadi, Bratislave (I. okraj) ob ponedeljkih, sredah in petkih, Polenci, Lasigovci, Prerad, Brezovci, Strmec, Slomi (II. okraj) pa ob torkih, četrtnih in sobotah. Z otvoritvijo nove pošte so se izpolnile dolgoletne želje tukajšnjega prebivalstva, ki ima istočasno tako na razpolago tudi brzojavno in telefonsko zvezo.

Celjske novice

c Praznovanje Vidovega dne. Slovensko Celje se je tudi letos na pomembnem prazniku praznično odelo v državne trobojnice. Ob 8 zjutraj je bila v opatijski cerkvi slovesna služba božja, katero je opravil ob asistenci g. opat Peter Jurak. Službi božji so prisostvovali poveljniki 39. p. p. polkovnik g. Defar Caska, okrajni načelnik g. dr. Zobeč, senator g. A. Mihelič, predsed. občine g. dr. Voršič, poveljnik celjske orožniške čete major g. Vinčakovič, predsednik upravnega in okrožnega sodišča s sodniki, zastopniki upravnih in političnih uradov, korporacij in društev. Fantovski odsek, Dekliški krožek in Sokol so poslali k sv. maši po 20 glavnih in nad 200 drugih dragocenih dobikov: avio »Opel«, motor, šivalni stroj, spalnica, kuhinjska oprema, več koles itd. itd.

sebno zastopstvo v krojih. Šolska mladina se je udeležila internih šolskih praznov v posameznih šolah. Železničarska godba je priredila sinoči od 8 do 9 ob priliki praznika pred kolodvorom promena koncert.

c Nacionalni amaterski šahovski turnir, na katerem se bodo zbrali amaterji iz vse Jugoslavije, bo v Celju, 11. avgusta. Trajal bo okrog 20 dni. Vodstvo in organizacijo bo prevzel Celjski šahovski klub.

c Kmetijska šola v St. Jurju pri Celju bo letos začela novo šolsko leto dne 16. septembra. Prošnje za sprejem v šolo je najkasneje vložiti do 15. julija. Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo banovinske šole v St. Jurju pri Celju.

Dr. Bregant Marjan

specijalist kirurg

ordinira Gosposka ulica 7/I, Celje

c Dijaški konvikt sv. Cirila in Metoda v Celju sprejema pod ugodnimi pogoji na stanovanje in hrano učence prvega in drugega razreda državne gimnazije ter celjske meštanske šole. Konvikt s svojim krasnim vrtom in igriščem ob smrekovem gozdu ima prekrasno lego, ki s svojim bujno zelenim ozadjem vzbudi in ohrani vsakomur, ki se je tu mudil le nekaj časa, vtis in občutek letovišča, vabljivega tatišja in nepozabnega čara. Zavod ima zračne, svetle in sončne učilnice in spalnice; odmaknjen je od prahu ter daleč proč od tovarn in industrije. Prostora je v njem za okrog 50 dijakov. Hrana je izdatna in dobra. Dijaki so v konviktu pod nadzorstvom, imajo svoj dnevni red in dobi-

Mežiška dolina

Sv. Urh na Strojni. Ze 20 let se v stolpu naše prijazne romanske cerkve na krasni izletniški in planinski koči (1000 m) nad Prevaljami in Libeličami mlo oglašal dan za dnem samotni zvonček, kakor bi se vedno jokal za močnimi svojimi tremi tovariši, ki so jih vzeli za vojno. Dolgo smo že želeli mu dobiti vsaj dva nova tovariša, ki bi naj potem z dosedanjim zvončkom skupno vabili v prijazni gorski kraj, v svetilišče, posvečeno velikemu priprošnjiku in dušnih in telesnih potrebah, posebno še v priprošnji ljubega miru, sv. Urhu.

Začeli smo zato že lani zbirati prispevke in darove za nabavo zvonov. Lepo so nas podprli domači in tudi nekateri dobrotniki sosednjih župnij, vendar smo zaradi visoke cene materiala zaenkrat mogli naročiti samo en zvon, ki bo veljal okrog 20.000 din. Izdelala ga bo livarna Bühl v Mariboru. Blagoslovitev zvana bo na »Lepo« ali »Urhovo nedeljo«, dne 7. julija letos na Strojni. Slovesno bomo vozili zvon iz prevaljske postaje na Strojno najbrž že teden poprej, da bo zvon na god farnega patrona sv. Urha (4. jul.) že pri cerkvi.

Vljudo vabimo torej vse, od blizu in daleč, k tej naši slovesnosti tako na god (4. jul.), kakor še bolj na »Lepo nedeljo« (7. jul.), ko bo blagoslovitev. Obenem še lepo prosimo vse blagotnih darov, ker nam še k omenjeni vsoti manjka skoraj polovica, da bomo mogli ves račun čimprej poravnati. Posebej se še obračamo s prošnjo na tiste, ki so nam v ta namen že kaj dobrohotno obljubili, a se obljube dosedaj še niso izpolnili. Zelo bi nas veselilo, če bi prišlo toliko skupaj, da bi se kaj ostalo za drugi zvon, ki bi ga, če nas bodo blagi dobrotniki še podprli, v doglednem času naročiti. Sami smo preslabi in prerevni, ker nas je premalo in je naš gorati kraj večji del bolj nerodovit.

Na god sv. Urha (4. jul.) bosta tu dve sv. maši, prva ob 8, druga ob 9 s pridigo; mogoče bo še več sv. maš, če nas bodo sosednji gg. duhovniki prišli obiskat. Spored na »Lepo« ali »Urhovo nedeljo« pa bo ta-le: Ob 7.30 prihod procesije iz Libelič, nato ob 8 prva sv. maša, zatem pri pokopališčnem vhodu pozdrav g. blagoslovitelja ter deklaracija na novi zvon, ki jo je zložil naš domači pesnik; nato blagoslovitev zvana in prenovljene pokopališčne kapelice (križja), pridiga, slovesna sv. maša, med katero bo darovanje okoli oltarja za novi zvon; po tej sv. maši slovesna procesija z Najsvetejšim, katero bi naj že spremljal tudi glas novega zvana; po procesiji bo še ena sv. maša s petjem in blagoslovom na koncu. Popoldne pa bodo ob 3 slovesne večernice s petimi litanijami. Ker najbrž mnogim ne bo mogoče k darovanju okoli oltarja med slovesno sv. mašo, se bodo pobirali darovi pri vseh sv. mašah tudi po cerkvi in okrog cerkve.

Naj nam ljubi Bog po priprošnji sv. Urha podeli in ohrani ljubi mir, za slovesnost lepo vreme, vsem dobrotnikom pa bogato povrne darove! Kličemo vsem: 4. in 7. julija na veselo svidenje na Strojni pri sv. Urhu! — Cerkevno predstojništvo.

Jesenice

Vincencijeva konferenca prireja danes cvetlični dan v korist domačim revežem. Naša dolžnost je, da podpiramo človekoljubno akcijo, ki ima namen lajšati budo in pomanjkanje najbolj potrebnih v naši ere. Naj nihče ne odkloni cvetja — pač pa daruje iz ljubezni do bližnjega.

Danes se predvaja barvani velefilm ob 3 in ob pol 9 »Za vas Madama«, jutri ob 3 »Moja mala žena«, ob pol 9 zvečer »Za vas Madama«. Odlični dodatki.

Hrušica pri Ljubljani

Fantovski odsek in dekliški krožek v Hrušici imata dne 7. julija na društvenem vrtu v Hrušici celodnevno prireditev in blagoslovitev prapora po elednem sporedu: Od pol 9 do 9 dopoldne zbiranje na društvenem vrtu, ob 9 sprejem kuma in kumice pred gostilno Korbar, nato odhod na društven vrt k sv. maši, med sv. mašo ljudsko petje, po sv. maši blagoslovitev prapora. Nato pozdravi in kratek nagovor. Ob 3 popoldne istotam telovadni nastop, po telovadbi prosta zabava.

Iz Julijske Krajine

Tri nove maše

Nova maša je pri nas na Pivki redkost. Letos smo pa doživeli izredno srečo, da smo v začetku junija praznovali kar dve novi sv. maši. Umevno, da smo se obeh slavnostnih nedelj močno veselili in smo si tudi prizadeli, da smo ju kar moč slovesno obhajali.

V nedeljo, 2. junija, v St. Petru na Pivki

Prvo novo sv. mašo je daroval g. Rudolf Zafran iz Hrastrja v nedeljo, 2. junija, v farni cerkvi v St. Petru na Krasu. Vsa obširna duhovnija je bila v radostnem razpoloženju, z vseh strani Pivke pa so privrele še trume vernikov, da so dvignile pomen in slovesnost večnega dneva. Novomašnikov kmečki dom v Hrastrju so pozhrtvalne roke okusno okrasile, v cvetje in zelenje se je odela tudi župna cerkev in njena bližnja okolica. Svojo prvo sveto daritev je pel g. novomašnik, obdan od številnih sobratov in bogoslovcev, na čelu jim domači župnik g. Kramarič. Pridigal je g. Janez Kalan, župnik v Knežaku. Govoril je, kakor zna pač on: močno, živahno, iskreno, iz srca k srcu in ganil nabit polno cerkev. Prepeval je domači pevski zbor, ki se je z vneto izvežbal in dosegel popoln uspeh.

Ko se je novomašnik po sv. opraviču vračal na svoj dom, kamor je bil povabil svoje duhovne sobrate in številne svate, so ga pred njegovo domačjo pričakovali fantje in dekleta, ki so ga priščno pozdravili in mu izročili lep dar, za katerega se je toplo zahvalil. Cestitkam in voščilom mladine se pridružujemo tudi mi, ko zaključujemo to kratko poročilo, in prosimo: Vsemogočni, ljij milostno svoj božji blagoslov na vsa pota svojega novega maziljenca!

V nedeljo, 9. junija, v Trnju pri St. Petru na Pivki.

V nedeljo, dne 9. junija, smo preživeli v Trnju lep in spodbuden dan. Vsi, ki smo ga bili deležni — in bilo nas je na stotine in stotine izpod Nanosa do Knežaka —, ga bomo ohranili v nepozabnem spominu.

Dan svoje prve sv. maše, svoj najlepši dan v življenju, je praznoval domačin g. Avguštin Zele. Če pomislimo, da je bila to prva nova maša v Trnju, potem si lahko predstavljamo ponos, ki je navdajal Trnovljane, in se ne bomo čudili, če se niso plašili ne dela ne žrtve, da je vsa vas kar tonila v okrasju. Nadvse lepo je bila ovenčana nova cerkev, dva visoka, vitka mlaja in pet močnih slavolokov so pa glasno pričali, kako ljubečo vdanost gojijo vaščani do svojega dragerega rojaka. Slovesno razpoloženje velikega praznika je še povečalo prekrasno vreme. Če si izpred cerkve užival pogled na Pivko, se ti je srce v veselju radovalo. Med vsem tem sijajem in med prelivanjem sončnih barv se je od rojstnega doma skozi vas proti cerkvi pomikal pester sprevod številnih svatov in duhovnikov z novomašnikom. Sredi vasi pred sv. znamenjem je novomašnika v imenu fantov in deklet pozdravila s preprostimi pa iskrenimi besedami gđ. Tončka Avcin. Vojaki, ki so na vajah tabornili ob cerkvi, so sami od sebe napravili spreduro spalir, za kar se je novomašnik poveljniku toplo zahvalil. Med prepevanjem znane in veličastne pesmi »Novomašnik, bodi pozdravljen!« je skozi do zadnjega kotička napolnjeno cerkev sprevod dospel do oltarja. Nato se je pričelo sveto opravilo, ki ga je novomašnik pel s krepko donečim glasom. Pridigal je g. župnik Požar iz Stivana pri Postojni. Toplo in prepričevalno je očrtal trpljenje in žrtve, ki čakajo maziljenca Gospodovega. Pevski zbor se je skrbno potrudil in lepo, ubrano rešil svojo težko nalogo.

Svatovska gostija v novomašnikovem rojstnem domu je potekla v vedrem veselju. Izrečena je bila marsikaka spodbudna beseda, za živahnost in dobro voljo pa so poskrbeli gg. bogoslovci.

Nedelja, 9. junija, v Trnju je bila pravi pivški praznik. Zdržila je številne množice iz vseh predelov Pivke. To se je zlasti videlo pri darovanju, ki ga ni bilo mogoče zaključiti. Ko so se ljudje vsi srečni in zadovoljni vračali na svoje domove, si slišal samo kratke besede: »Kako je bilo v Trnju lepo!«

V nedeljo, 23. junija v Vrtojbi

V cerkvi Srca Jezusovega v Vrtojbi je daroval prvo sv. mašo g. Kazimir Humar, tukajšnji domačin, sin trdne krščanske hiše. To je bila v zadnjem desetletju tretja nova maša v Vrtojbi. Slovesnost je bila kljub hudemu nallvu nadvse lepa in ganljiva. Cerkevni govor je imel vrtojbenki rojak g. Izidor Zavavlad, župnik v Gorenjem polju ob Soči. — Cestitamo vrlim, gostoljubnim staršem in g. novomašniku, ki se jeseni povrne na vseučilišče v Rim, ter želimo vsem trem še veliko zadoščenja na življenjski poti.

Duhovniška vest iz tržaške škofije. Novomašnik g. Rudolf Zafran iz St. Petra na Pivki je imenovan za župnega upravitelja duhovnije Sveti Ivanac pri Zmjunj. Fara leži na skrajni južnovzhodni meji tržaškopokopske škofije globoko v Istri v bližini labinjskih rudnikov.

Zena sledi možu. V Ložah na Vipavskem je za binokstne praznike ležal na mrtvaškem odru tamonjši aspoštovani posestnik, 68 letni J. Renner, bivši župan. Čez mesec dni je prva za njim v duhovnji umrla njegova zvesta žena Terezija. Pokojna sta bila ugodna in priljubljena vaščana. Svojo številno družino — 6 sinov in 4 hčere — sta lepo vzgojila. Na zadnji poti ju je spremljala velika množica in domači pevec so jima zapeli več pretresljivih nagrobne slovo. Naj jima sveti večna luč, globoko žalujočo družino naj pa tolaži dobri Bog!

Polovična voznina po železnici v Gorico. Od 1. do 31. avgusta bodo imeli vsi, ki obiščejo Gorico, polovično znižano voznino po železnici. V avgustu praznuje Gorica obletnico priključitve k Italiji. — Prometno ministrstvo je zato dovolilo polovično voznino vsem, ki v tem mesecu obiščejo Gorico.

Škofja Loka

Vidov dan je naše mesto lepo proslavilo. Službe božje v župni cerkvi: se je udeležilo izredno mnogo občinstva, pa tudi vsa šolska mladina. Navzoč je bil tudi komandant mesta g. polkovnik Kostič z večjim številom častnikov in vojakov. Pa tudi vse druge oblasti in društva so se po zastopnikih udeležila cerkvenih obredov, ki jih je opravil mestni župnik g. svetnik Podbevšek ob asistenci.

Člani in članice tukajšnje ZSD prirede danes popoldne izlet v Cragrob.

Kino Društvo dom bo predvajal drevi in jutri zvečer, obrakrat ob pol 9, najmonumentnejši film ameriške produkcije »Antonio Adverso« (Carijev pustolovec)

Trbovlje

Tomboło priredijo gasilci Trbovlje-trg to nedeljo popoldne ob dveh na svojem gasilskem vrtu. Lepi dobutki so razvidni iz letakov.

Neveljsko branje

Ob bretonskem ognjišču

Mož in žena sta sedela na pragu hiše vrhu griča, glava jima je počivala v dlaneh. On je bil velik, ona majhna, oba sta bila prava Bretonca starega rodu. Mrak se je pričel spuščati.

Rdeč, kot nit tenak trak, nekaj milij dolga, tu in tam bolj ozek zaradi daljine valovitosti zemlje, je razgrinjal pred njunimi očmi vso brezmejnost obzorja, ki je ležala pred njima. Svetloba je vedno bolj pojenjavala, ni je bilo več v razkropljenih gruclah oblakov, ki so pregrinjali nebo, niti poslednji žarki sonca. Dolinice in parobki so bežali v neprestanem valovanju. Vse je viselo v eno smer, tropi oblakov na nebu, kepice megel v gubah listja. Vse je spalo. Kot rezka vonjava se je v presledkih širilo naokoli dihanje gozda v noči. Na gozlni meji nekaj sto metrov pod hišo je ležala rjavemu madežu podobna goljava. Poleg je bil še mršav košček polja, na katerem so ajdo že poželi in prav blizu je v majhnem, s košeničico posejanem bregu visela pristava Ros Oritton.

Bila sta revna. Ko je odločil vojaško sukno, se je poročil s dekletom, ki je služilo v župnišču d'Yffinaie, ki ni mnogo oddaljeno od ploeske fare. Njen oče je bil mornar. Prihranila si je nekaj sto frankov, imela je nedolžne oči, ki so ji živo strmele izpod avbice s krajci, zavihanimi kot ciklarnovi listi. On pa ni imel niti božjaka. Kaj naj bi le imel vojak, ki se povrne od polka? Toda ne zaradi njenega denarja, ampak zaradi tega, ker jo je imel rad, se je poročil s njo. In ker je bil na slovesu kot priden, vztrajen delavec, je mogel vzeti v zakup štiri hektarje slabe zemlje, dvajset jablan ter kočico, ki je bila pol hlev, v katrem je bilo njuno edino živinče, krava in pol bivaljišče za ljudi. Vsi, ljudje in živali so spali pod istim slamnatim, meter debelim in od mahu porjavelim krovom. To je bila pristava Ros Guignon. Vendar se jima ni dobro godilo. V šestih letih zakona se je rodilo troje otrok, od katerih je bil najmlajši Joël, star komaj šest mesecev. Mati je komaj zmogla pomagati možu v težkih dnevnih tegob in bolečin, ko je bilo treba sejati, orati, pletiti in žeti. Oves se je slabo prodajal, ajde je bilo skoro za dom premalo, gozdna senca, globoke korenine hrastov in bodičevja pa so vedno bolj zmanjševale že itak pičlo žetev.

Noč se je spuščala, vsa tiha in vlažna, prav taka kot tiste poslednje septembarske noči. Za Jeanom Louaroum in njegovo ženo se je v izbi slišal šum, enoličen šum zibelke, ki jo je petletna Noëmi vztrajno gugala z vrvice, privezano okoli prsta. Hotela je uspavati malega Joela. Vsi so molčali, strme gledali nekam v daljavo, morda v vedno bolj ozek trak rdečega sija, ki je še visel nad gozdom. Zrak rose so se zdaj pa zdaj spustile iz slamnatih biljk strehe in padale možu za vrat, ne da bi ga mogle zbuditi iz sanj. Počivala sta, prsi so poželjivo vdihavale svežo sapo, zdelo bi se, da ne mislijo na nič, če jima ne bi skrb vrezala globokih gub v obraz, skrb, ki jo je rodila njuna revščina. In ta skrb jima ni dala počivati.

Skrpanje zibke je zamrlo, slabo uspavani otrok je zavokal. Žena se je obrnila proti kotu sobe:

»Potegni vendar, Noëmi! Zakaj ne vlečeš?«

Dva francoska begunčka na vozu. (»Neue Zürcher Zeitung«.)

Noëmi ni odgovorila, rahli šum zibelke se je znova začel.

Toda oče se je zbudil iz misli, v katere je bil zatopljen in trudno dejal:

»Morali bomo prodati kravo.«

»Da,« je mrtvo ponovila žena, »prodati jo bomo morali.«

Nista prvokrat govorila o tem, da bosta peljala na semenj edino žival, ki sta jo imela v hlevu. Le odločiti se nista mogla, čakala sta drugega sredstva za rešitev, ne da bi vedela za katerega.

»Še pred zimo jo bomo morali prodati,« je pristavil Louarou.

Potem je umolknil. Mali Joël je zaspal. Nohen šum se ni več vzbudil v pristavi, niti ne v brezkončni planjavi, ki se je razprostirala okoli nje. Luč zahajajočega sonca je postala skoro nevidna. Bližala se je ura, ko se dvignejo iz goščav divje živali, volkovi, lisice in potkujoče se kune, ko z napetim vratom hovajo v noč in hipoma, s šapami stresaje pričnejo divjati po mračnih in skritih stezicah, za pleonom. (René Bazin — V. B.)

Iz Brežic na Bizeljsko

Brežice (165 m) so staro zgodovinsko mesto ob levem bregu Save v bližini zliva Krke v Savo. Mesto ima 15.000 prebivalcev in je 2,2 km oddaljeno od železniške postaje. V glavni ulici se nahajajo 5 cerkve, in sicer cerkev sv. Roka (iz l. 1740.), franciskanska cerkev sv. Antona Padovanskega (sežidana v drugi polovici 17. stoletja, popravljena in podaljšana po potresu l. 1917.), župna cerkev sv. Lovrenca (iz l. 1782.), dvonadstropna uradniška hiša, kjer so nastanjeni okrajno sodišče, davčna uprava in poštne ter brzojavni urad, dvonadstropni Narodni dom, župnišče, rotovž iz l. 1769. poslopje okrajnega načelnstva in starodavni dvonadstropni Attemsov grad iz prve polovice 16. stoletja, v stranskih ulicah pa so narodna šola, meščanska šola, 47 m visok vodovodni stolp in moderna urejena javna bolnišnica. Na periferiji mesta so lepe vile z urejenimi vrtovi, dva drevoreda in ličen mestni park. Mesto je važno vlogo igralo za časa turških napadov in kmetijskih uporov l. 1515. in l. 1575.

Brežice ležijo ob glavni železniški progi Ljubljana—Zagreb—Belgrad, so važno križišče cest in imajo na vse strani živahen poštni in avtobusni promet (Brežice — kolodvor — pošta, (2,2 km), Brežice — Novo mesto (45 km), Brežice — Bizeljsko (24 km). Glavna prometna žila vodi od kolodvora skozi mesto in nato po

524 m dolgem mostovju čez Savo, Vrbino in Krko do državne ceste Ljubljana—Novo mesto — Kostanjevica — Čatež — Samobor — Zagreb. Onkraj mostovja leži zaradi prijetnih kopeli v Krki (do 26° C) in zaradi bližnjih Čateških toplih (60° C) priljubljeno letovišče Čatež (160 m) in nad njim cerkev sv. Vida (384 m) z lepim razgledom na prijazno mesto, na vijugasto Savo in zeleno vinorodno Orlico z ličnimi belimi cerkvicami, kar daje posebno prijetno in pestro sliko. Brežice z okolico imajo milo, subalpinsko podnebje in so v zadnjem času postale važno letovišče.

Brežiška okolica se odlikuje po lepih izletih. Med najvažnejše izlete spada brez dvoma izlet na Bizeljsko, v znani vinski kraj z odlično kapljico.

Iz Brežic pelje avtobusna cesta mimo novega pokopališča v Mostec, Dobovo, Kaple in na Bizeljsko.

V Mostecu (142 m) je edina podružnica dobovške župnije: cerkev sv. Fabijana in Sebastijana iz l. 1767. O tej podružnici pripoveduje naslednje: L. 1767. je razsajala na Mostecu strašna kuga, ki je pomorila razen treh rodin, vse Moščane. Te rodine so zaradi obljube s pomočjo Brežičanov postavile to podružno cerkev. Iz Mosteca posreduje savski

brod zvezo z bližnjimi Čateškimi Toplicami, ki so 3 km oddaljene od postaje Dobovo.

Sedanja zelo velika in lepa župna cerkev v Dobovi je bila zgrajena l. 1865., prejšnja cerkev je bila zidana l. 1659. Najstarejša cerkev v Dobovi je najbrž iz dobe pokristjanjenja Slovencev. O početku te cerkvice pripoveduje naslednje: O priliki neke velike povodnje je prinesla Sava na dobo (hrastu) soho Mater božje. Na mestu, kjer se je dob ustavila, so sežidali cerkev. Iz doba so napravili vrata, soho Mater božje pa so postavili na veliki oltar. Ta soha je sedaj v mihalovski kapelici, kjer še dandanes Dobovčani Marijo častijo. Po drugi pripovedki je bil nekoč tukaj velik doblov gozd, skozi katerega je vodila cesta. Sredi tega gozda je stala mala kapelica, imenovana Marija v Dobovic. V dobovski župniji ima skoro vsaka vas svojo lepo kapelico.

Župnija Kaple ima lepo cerkev Marijinega vnebovzeta iz l. 1798, oziroma l. 1884. in še dve podružnici: Sveto Trojico iz l. 1777 in Sv. Križ iz začetka 19. stoletja. Kaple se raz-

Brežice in most čez Savo in Krko.

prostirajo po podolgovatem Kapelskem griču in po sosednji obsoletski ravnini, kjer je nekoč bilo jezero, župnija se je imenovala »Kapele na jezeru«. V Kapelah je še precej nizkih, starinskih, in večidel lesenih kmečkih hiš krvavordeče barve. Severozahodno od Kapel se nahaja velik gozd »Dobrava«, skozi katerega pelje tudi cesta iz Brežic na Bizeljsko.

Bizeljsko je kolektivno ime za občino in župnijo in se tako imenuje po graščini »Bizeljsko« (Bizeljski grad 389 m) nad Bizeljsko vasjo pod Kunšpergom (598 m). Grad je bil zidan najbrž l. 1278. Sedež občine je v Sp. Sušici. Župna cerkev sv. Lovrenca, zidana l. 1725., se nahaja na 201 m visokem hribu v Bračni vasi. Izpred župne cerkve je lep razgled po Bizeljskem, hrvaškem Zagorju in na hrvaško Slemo. Lep razgled je tudi od podružnih cerkva sv. Vida na Jančkovem bregu (365 m) in sv. Antona v Drenovem (308 m). Znamenita je tudi mala kapelica sv. Florijana na polju v Sp. Sušici. Ta kapelica služi takorekoč za »borzo dela«. Vsak dan pride namreč semkaj veliko Hrvatov, ki jih bizeljski posestniki najamejo za delo v vinogradih. Bizeljsko leži severno od

Kapel, sega proti vzhodu do Sotle, proti severu do Sv. Gor (621 m) in sosednjih vrhov Orlice (698 m), proti vzhodu pa do potoka »Dramljac«, ki prihaja iz Silovca (689 m). Ta gora je Bizeljsčanom zanesljiv vremenski prerok. Bizeljsko je zelo lep in prijeten kraj, občudovan od domačinov in tujcev. Bizeljsčani so gostoljubni in dobrega srca ter vsakega radi postrežejo. Dobro bizeljsko belo in rdeče vino je daleč po svetu znano. Na Bizeljskem je kaplanoval od l. 1825—1827. poznejši škof Anton Martin Slomšek; tukaj je spenil pod še sedaj stoječo staro lipo pri župnišču, danes »Slomškovac« imenovano, pesmi, ki opevajo vino, oziroma vinogradništvo. Najbolj znani sta:

Zdravica Slovencev.

Sloven'e Slovencevabi,
Če se ti pit' ne gabi,
Tak pridi v gor'co k nam,
Smo dobre volje tam!...

Veseli hribček.

En hribček bom kupil,
Bom trte sadil;
Priateljje povabil,
Se sam ga bom pil...

Severno od Bizeljskega se nahaja župnija Sv. Peter pod Svetimi gorami, pod katero je nekoč spadala tudi sedanja bizeljska župnija. Župna cerkev sv. Petra je zelo stara in se omenja že l. 1054. Na bližnjih 3 km oddaljenih Sv. Gorah (621 m) je veličastna romarska cerkev Marijinega rojstva (524 m), ki je bila zgrajena že v 13. stoletju in je postala že v 14. stoletju znamenita romarska cerkev. Prenovljena je bila v drugi polovici 19. stoletja. Sv. Gore spadajo med najstarejša božja pota.

V šentpeterski župniji se nahajajo tudi razvaline Kunšperga (Kraljevega gradu) (411 metrov), kjer so nekoč gospodarili bojeviti Kravljčevani (Kunšperski gospodje). Vzhodno od tega gradu se je dvigal onkraj Sotle še močnejši Cesargrad (Cesarjev grad) (465 m), ki je bil nekoč last redovnikov templarjev.

Pravljica pripoveduje, da je živel v Kraljevem gradu ob času pestne pravice hrabri in kruti vitez Kuno, ki je s svojim spremstvom vdrl v Cesargrad, napadel nič hudega sluteče redovnike in jih pobil. A tudi njega je zadela kazen. Sovražniki so sežgali grad, in ko se je plamen visoko dvigal, so zapustili divje krič, kraj neskončnega gorja, kraj smrti. Prvi, ki je zbehal iz razdejane gradu, je bil vitez Kuno. Ko je v burnem skoku pognal konja, je udaril z glavo ob kameni obok grajskih vrat tako silno, da se je smrtno ranjen zgrudil raz svojega konja. Roparska druhal zapazivši, da je izdihnil njen vodja, je hitela nazaj v Kraljev grad, ga oropala in se razkropila potem na vse strani. — Oba gradova sta že davno v razvalinah, med razvalinami pa teče mirno med grmovjem Sotla, ki dela mejo med dravsko banovino in banovino Hrvatsko in se pri Kluču nasproti mokrškega gradu izteka v Savo.

Dr. V. T.

Na božji prvi

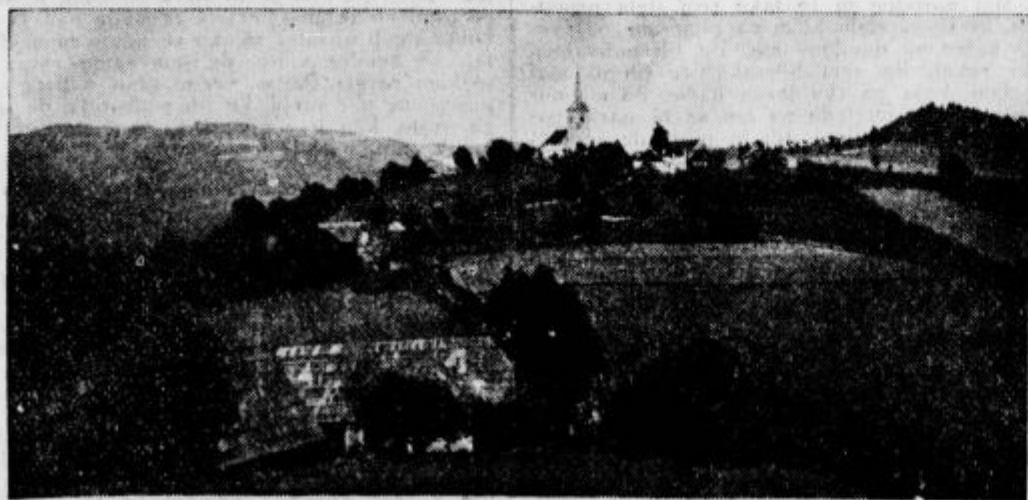
»Varujte se lažljivih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblathih«. K temu opominu en sam zgled. Amerikane Prentice Mulford je med drugimi svojimi spisi napisal knjigo z vabljivim in radovednost vzbujajočim naslovom: »Neumnost umiranja«. Posamezna poglavja so odeta v lepa bodrila, prav v ovčja oblathila. Nekje sredi svojih mnogovrstnih navodil pa pravi pisatelj čitatelju: »Ne misli, da ti žajem nauke in zapovedi, marveč ti kažem le na vroke in učinkite.« Tako vodi bralca skozi razne življenjske razmere — mimo vseh božjih zapovedi.

Postav našega življenja si ne moremo delati sami. Te so že od zgoraj dane naši naravi. »Ako hočeš v življenje iti, spošluj zapovedi.« Žival moreš dresirati, da gotovo dejanja pravilno izvršuje; človek se mora notranje iz svoje vesti ravnati po božjih zapovedih. Kdor koli se jim z novimi izreki in iznajdbami ustavlja, je lažni prerok.

Ne bodimo vendar otroci! Ne segajmo in ne hlatajmo po knjigah, ki se sladkajo naši naravi. To je za mnoge strašna skušnjava. Verujemo, da nam Bog, ki je dal desetero zapovedi, hoče le dobro. Kar Bog hoče, je vedno dobro samo v sebi ter dobro tudi za nas. Bolj se ravnamo po božji volji, večji bo tudi blagoslov v našem življenju.

Božje zapovedi so delo božje modrosti in ljubezni. Katere zapoved pa hočete izbrisati? Preve tri? Teh ne, nikakor ne! Saj v Boga verujemo, pravijo tudi lažnivi preroki. Torej morda hočete izbrisati četrto? Ako ni treba, da bi bil človek pokoren prvi družbi, družbi, ki ga je rodila in redila, potem tudi ni treba, da bi bil pokoren kateri koli drugi družbi. Četrta naj le ostane! Morda bi radi črtali peto? Potem niste nikjer varni za svoje življenje. Peta naj tudi bo! Morda bi se morala zavreči šesta? Pa kam pride potem človeški rod! V živastvo! Pa saj še žival pozna svoje meje. In sedma zapoved? Kdo bo še delal, če lahko krade, ker krasti ni greh? In osma, deveta ter deseta zapoved božja? Brez njih ni več zvestobe in odkritosrčnosti; sebičnosti so proste vse poti.

Le ne verujmo lažnivim prerokom. Blagor človeške družbe raste samo iz zvestobe do božjih zapovedi. Tako v sleherni duši, družini, deželi...

Bizeljsko z okolico.

Hlapec Martin

Martin je bil hlapec pri Skalarjevih. To se pravi, da ni bil samo hlapec, temveč tudi dekla, skoraj bi rekli, da je bil tovarna živina, ki so mu prav vse napravili. Martin je vse prenesel. Saj je bil pa tudi temu primerno močan! Njegovo telo je bilo kakor voz »parizarske« in »kolesni« kolese in debelim dnom. Kar mu je bilo naročeno, to je opravil, čeprav so kosti pokale. Resnično je ni bilo stvari, ki bi ji Martin ne bil kos.

Ko je bil teden mimo, težki teden pri Skalarjevih, in ko se je vse razveselilo nedelje, se je brez dvoma zgodilo, da so dekle, ki so se nedelje najbolj radovali, rekli Martinu: »Ti, veš, v sosednji fari je žeganje — daj, postori ti za nas v hlevu!« Martin se je začel hudovati in jeziti na te vražje ženske, ki jim ni nič, če bi zavoljo malo godbe živina stradala v nedeljo, a pri tem je imel že kos v rokah. Tudi molsti je znal, o, od nikogar se ni dal pobiti! In čeprav je malce godrnjal, vendar je bil toliko častihlepen, da se je lotil dela in je zmeraj spet iznova pokazal, da je fant od fare. Svojo debelo bučo, okrogli hrbet, grčave roke in noge, svojo razkuštranost in grdo zunanost je prekril s svojim delom. V ozkih Martinovih prsih je plapolal ogenj gorčnega častihlepa. Po zunanje je bil Martin kakor žival, da se ga je človek kar zbal, toda v duši je bil človek, človek, ki je neprestano hotel kaj doseči. Ljudje so ga presojali po zunanem videzu in so dejali, da je norec, a Martin je imel ponos gospoda. Vse njegovo notranje življenje, vse njegovo častihlepije se je skušalo utesiti v delom. Če so rekli: »To bo pa Martin opravil, ta zna vse!« tedaj je postal njegov obraz kar lep, tako je začelo na njem iz notranjosti, tako srečen je bil zaradi takega priznanja.

Martinov ponos so bile tudi njegove obleke — njegovih dvanajst parov čevljev in njegovih pet oblek. Res je, Martin je bil samo hlapec in si je moral sleherni novič kravo zaslužiti, toda obleke je imel lepše kot kak gruntar. Sicer je komaj kdaj utegnil, da bi se lepo oblekel, nemara mu tudi obleke niso dobro pristojale in njemu samemu je bilo najbolje v delavni obleki, vendar — imel je pa le svoje obleke. In to mu je zadoščalo. Nedeljo za nedeljo jih je jemal iz omare, izkrtačil jih je in jih spet spravil. Vse pare čevljev je zapovrstjo osušil, da so se svetili ko luč in jih spet postavil na njih mesto. Dekle so se norčevale in ga vlekile: »No, Martin, boš šel malo ven?« A on ni odgovoril. On se je po svoje zabaval in je bil s tem zadovoljen.

Tako je živel Martin. Bilo je prvega aprila — in dekle so se pomenkovali, koga bi potegnile za prvega aprila. Tudi gospodarja so vprašale, saj, si je dejal, spás le mora biti, da se življenje malo prezračil. A ker so že vsi vedeli da je danes prvi april, ni bilo drugega, ki bi ga potegnili, kot samo Martin. In saj so prav nanj že spočetka vsi mislili.

»Martin,« je rekel gospodar pri zajtrku, »pojdi no k Oreškovecu po umetno gnojilo, po »aprilat«, pravi, da mi ga eno vrečo odstopil. Kar samokolnico vzemi s seboj!«

Martin je še postrgal žgance iz skleda in dejal: »A po —, no, ta prekleška imena teh tujih gnojil!«

»Po aprilat,« je še enkrat povedal gospodar. Martin je vzel samokolnico in se je odpravil k Oreškovecu.

Pri Oreškovecu so bili tudi vprav pri zajtrku, ko je Martin prištokljal v hišo, rekoč, da je prišel po tisti aprilat.

Oreškovci se ni ničesar spomnili in je bil v zadregi. Ozrl se je okrog mize, a tudi družina se ni ničesar spomnila. Vsi so prislunili in so bili radovedni. Oreškovci je prenehali jesti — vendar se ni mogel spomniti: »Kako praviš?« je vprašal še enkrat hlapca, in Martin je s poudarkom povedal, da je on, Oreškovci, obljubil njegovemu gospodarju, da mu odstopi vrečo umetnega gnojila aprilata. In zato ima tudi samokolnico s seboj.

Tedaj se je začela najmlajša dekla hihitati, zaletelo se ji je in vsi so jo začeli udrihati po hrbtu, da se ne bi zadušila. Pri tem so se pa spomnili: prvi april! Oreškovci pa seveda tudi ni smel špasa pokvariti.

Dekle so koj odložile žlico in vse so šle po »aprilate«. Martinu so dejali, naj se usede, ker da bo precej časa trajalo. Vsi so začeli tekati sem in tja, in Martinu se je zazdela velika čast, da se tako trudijo zaradi njega.

A ti so zunaj pobirali kamenje in okruške od opeke in so jih metali v vrečo.

Ko je bila vreča polna, je rekel gospodar: »A ti ne bo pretežko, Martin?« V prav to je bilo Martinu všeč. Poskusil je. Presneto je bila vreča težka! Da se le kolo ne bi zlomilo, on bo že zmogel! A samokolnica je cvilila in pokala in se upogibala.

»Prekleti aprilat!« je zagodrnjal Martin, ko je spetoma počival. Od Skalarjevih so se zaskrbeli klici dekel: »Hej, Martin, ali ti naj pridemo pomagat?« Pa je spet porinil samokolnico in je sopihal pod bremenom po hribu navkreber, da mu je v kosteh kar pokalo. Kakor bi mu bili dali kamenja in svinca v vrečo!

Na pragu so stali gospodar in družina in so se smejali. Dekle bi bile skoraj popokale

Ranjene nemške vojake z letali prevažajo z bojišča.

od smeha, ko se je Martin prizibal s svojim bremenom. Dekle so zavpile: »Prvi april, prvi april!« Tedaj je Martin spustil samokolnico iz rok.

Za hip je izginila vsa moč iz njega. Komaj se je še oddržal na nogah. Z vseh strani je slišal grohotanje in roganje, iz vseh hiš so se norčevali iz njega. Tedaj se mu je vrtilo v glavi.

Martin je sunil v vrečo. V njej je bilo za pest debelo kamenje. Začel je besneti. Pograbil jih je in jih začel lučati v Skalarjeve, ki so se razbežali v hišo. Pobil je vse šipe v oknih. S polnimi žepi je stekel nazaj k Oreškovecu. Tudi tam je lučal kamenje v vsakogar, ki ga je zagledal, in je tudi ondi pobil vse šipe. In kdor koli se je v vasi pojavil pred njim, v slehernega je zalučal kamen. Bila je divja, nebrzdana besnost, ki je poglajala sleherni kamen, da je kar grmel.

Vsa krotkost je izginila iz Martina.

Njegova čast in njegov ponos, ki je na njima slonela njegova človeškost boljše vrste, sta bila osramočena. Izbruhnil je pračlovek iz njega in nobena dobra beseda ga ni več ukrotila. Iz vseh besed mu je odmeval le še zasmeš in sramotenje in postajal je zmeraj bolj besen. Nobene pomoči ni bilo več zanj.

Zbežal je iz vasi v gozd. Kakor izbičana žival se je zaril v grmovje in je začel tuliti. In jokati se je dan in noč, da je odmevalo po gozdovih in so se ptice plašile.

Lakota ga je poglajala nazaj v vasi. Koder koli se je pojavil, se je razširila groza in strah. Dali so mu, kar je zahteval, da bi le že skoraj odšel. Martin je to opazil in ljudi tem bolj sovražil, čim več so mu podelili v svojem strahu pred njim. Čutil je, da je zaničevan, izobčen — in ostajal je pri živilih. A tudi živali so bežale od njega. Tedaj je iznova pobegnil iz vasi, drevil je na slepo po gozdu in je padel v prepad. Našli so ga z razbito glavo med grušcem.

Pri Skalarjevih še vedno visi njegovih pet oblek v omari in zraven stoji dolga vrsta njegovih čevljev. Nihče se ne upa dotakniti se jih, zakaj nekaj gospodstvenega veje z njih in še zmeraj napolnjuje kamrico hlapca.

TEHNIKA

Vžigalniki granat

Z razvojem eksplozivnih snovi se je začel tudi razvoj orožja. Prvotno je bila izdelava orožja, ki deluje s pomočjo razstreliv, razmeroma preprosta. Zadoščala je dovolj močna cev, v katero so na dno vložili primerno količino smodnika, nanjo so vložili kroglo, ki je bila prvotno celo kamnita. Na zadnji strani, t. j. na dnu je vodila iz cevi izvrtina, v katero so vtaknili vžigalno vrstico, ali pa natesali smodnika do vrha. Strelec je s plamenico (lunto) zažgal smodnik v izvrtini in s pomočjo tega smodnika se je vnelo streljivo v strelno cev in izstrelilo kroglo.

Po muzejih lahko vidimo še dandanes topove, ki so delovali na opisan način. Pri puškah je bila stvar bolj zapletena. Prve puške, muškete, so bile tako težke, da jih je moral strelec nasloniti na po-

orožja tudi izpopolnitev streljiva. Nosilni smodnik s seboj v posebnem rogu, je bilo zelo neprimerno, če zaradi tega, ker se je smodnik lahko hitro pokvaril, čim je prišel na vlago. Poleg tega je bil smodnik v odprti posodi nevaren, pa tudi nabijanje orožja skozi sprednjo odprtno cev je bilo za praktično uporabo zelo neprimerno. Nabijanje orožja od zadaj in izdelava primerne zaklopa je zahtevala izdelavo naboja v tako obliki, da sta bila potrebna količina smodnika in kroglja skupaj. Z naperdujočo popolnostjo v izdelavi orožja, pa so se pokazali v novejših časih še novi problemi. — Predvsem se je pokazala potreba pri izdelavi izstrelkov, potreba po izdelavi v masah, pri tem pa se je morala obdržati vsa potrebna preciznost, ki se v izdelavi izstrelkov še poveča z vgradnjo vžigalnika v izstrelke.

Pri prvih topovih so imeli za izstrelke kar železne ali pa kamnitne krogle. Pozneje so začeli uporabljati krogle, ki so bile znotraj votle in napolnjene s smodnikom. Od notranje strani navzven je bila napravljena izvrtina, v katero je bila vložena vžigalna vrstica. Pri strelu se je vrstica vžigala in ko je dogorela do konca, se je vžigalo razstreljivo v notranjosti in kroglja se je razletela. Sedanja izstrelki imajo v glavo vdelane posebne vžigalnike, s pomočjo katerih se vname razstreljivo, ki se nahaja v izstrelku v določenem času po strelu, ali pa v tistem trenutku, ko granata zadene. Vsaka granata ima prav za prav dva vžigalnika. Eden vžigalnik zažge razstreljivo ob udarcu, drugi pa po določenem času. Tehnično najbolj zanimivi so vžigalniki, ki zažgejo razstreljivo po določenem času. Tukaj lahko izbiramo v glavnem med dvema načinoma: med kemičnim vžigalom in mehaničnim vžigalom. V svetovni vojni so uporabljali skoraj izključno kemične vžigalnike. Ti vžigalniki so še danes precej uporabljajo. Njihova prednost je predvsem v preprosti izdelavi: v glavi je vdelan primeren kanal napolnjen z gorivom, ki izgori v določeno hitrostjo. Ko dogori gorivo v tem kanalu do konca, zažge razstreljivo znotraj v izstrelku in izstrelke eksplozija. Čas, ki preteče od strela do eksplozije se regulira na ta način, da izpreminjamo mesto vžigalnika na kanalu v glavi. Ti vžigalniki pa ne zadoščajo veliki preciznosti, ki se zahteva od vžigalnikov streljiva za zračno obrambo. Njihova slabost je v tem, da se izpreminja čas, ki ga rabi gorivo v vžigalnem kanalu, da dogori. Ta čas je odvisen od temperature, ki vpliva od hitrosti vrtenja izstrelkov, in od zračnega pritiska. Z ozirom na to, da se cilji za zračno obrambo nahajajo v višinah od 0 do 10.000 m, je najbolj neprijeten vpliv izpremenljive višine na hitrost vžigalnika. K temu pride še kot nedostatek dejstvo, da se smodnik v vžigalniku na skladiščih lahko pokvari. Vse te nedostatke nadomeščajo, mehanični vžigalniki. Pri mehaničnih vžigalnikih določa čas vžigalja mehanizem, ki je sličen mehanizmu v uri. Njihova slaba stran pa je v tem, da zahteva precizno mehanično izdelavo in v zvezi s tem je tudi, cena izdelave. Točnost eksplozije se da regulirati do desetinke sekunde, kar odgovarja poti do 80 m. Nemška obrambna artilerija uporablja sedaj izključno mehanične vžigalnike.

Zaklop pri puški in pri topu je tako sam po sebi preživel dolgo pot, preden je dobil današnjo obliko. Ravno tako važna pa je bila za razvoj

Na počitnicah!

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Zadenč sem poudne duma pr vokne sedela, pa ena soja pluzna sem štihala, ke se m je začela na kumouce neki cefedrat. Uzuni je blu pa tku jaseh, koker ribi uku, in tud sonce je tku prpeku, de sem se kar vorenk putila. Kar naumen se m je zdel, de b jest duma čepela in pluzna štihala. Lepu vas prosem, pluzne lohka člouk ja tekat štihla, keder gre dež. Al ne? Kar vrgla sem pluzna iz rok in se namenila jiti rajš ven mal na lft Letas mama že tku taka smola, de gre skori usak dan dež, učaseh pa tud še toča puvrh. Če b m cela lblana prnesla pluzne za štihat, b lohka use ub slabem uremen puštihala. Če pa tku lepu sonce sije, b bla pa res naumna, de b kar duma čepela. No, al ni tu res?

Kar hiter sem se začela ublačit. Pred sem s pa še mal frizura puštimala in pa žnabile frižen puštihala, ke taka, koker sem duma, na morem jiti na cesta. Pa na smete miselt, de se jest zatu nafrulem, de b se dedem dupadla. Dedi sa ja men deveta briga. Ampak jest holt na vorenga velik držim, zatu pa nečem jiti spufana med ldi.

Ke sem vidla, de je duma use tuku, koker more bit, sem pa stanvajne zaklenila in šla dol na cesta. Ke pridem pred hiša, sem pa začela premšlat, na kera stran b se ubnila, de b se m splačat ukul tavat. De b pu mest ausloge ugledvala, m ni dost. Če b mela gnar, b šla šla mal pu mest naukul in s kašne čevlečke kepila, ke te mam že precej pušvedrana. De b

s sam gusta delala, b m blu pa tud hedu. Kar preke Zvezd ja bom ubrala, de bom vidla, kuku sa ja že puštimal, sem s mislela in ja zavila ke preke Zvezd. Ke pridem u Zvezda in začnem gledat ukul, ki b se dubila kašna klop, de b se usedla, pa videm, de ni u Zvezd nubene klupi več. Same grabna sem vidla in pa kupe prsti. Če b na mela kurjeh učes na nugah, b že putrpela. Sej glih puseben trudna nisem bla, ampak če ma člouk kurje učesa na nugah, se pa le rajš kam usede, koker de b stavu. Ke se začnem uzirat ukul sebe, pa zagledam ud zedeč tam nasprut nunske šule neki taga, koker enem klupi. Kar hiter ja uberem gor skuz, ke pridem du ke, pa zagledam res ene tri al šter klupi, ampak tku natlačen, de b se še muha na mela kam usest. Sami star mužakarji, mende penzjunisti, sa sedel na nh. Kar pu trije sa sedel eden drugmu n naročju, ke ni blu dost prustora, de b se usedu eden zraven drugu. Oh, luba moja Zvezda, deleč s pršla. Kuku je blu soje čase lušten u Zvezd Penzjunisti se m kar smilja. Kam se boja djal te srumaki? Druza res na bo kazal, koker de se jim boja penzjoni saj tulk puvišal, de boja šli lohka kam u štarija na vrt sedet. Če maja kulčkej srca, se jih boja mogel usmilt. Kar tku na cest jih tud na morja pestit. Tu b na blu čluyek in tud ne kršansk. Duma pa tud na morja zmeri tičat. Duma je še takem douhčes, ke maja usega zadost, Penzjunisti sa pa reveži. Pa duma tud lde mrjeja, koker prauja. U špetale pa glih tku, če je glih slučajen še kašna pojstla za dubit. Je holt križ na svet

En čas sem holt stala pred tistem klupni, ke sa se penzjunisti tku drejnali na nh, in pusebale, kerga maja glih u grif. Ke sem slišala, de se menja ud same vojske, koker de b bli sami diplomati, sem šla pa rajš naprej, ke ud vojske nočem nič slišat. Če m začne kdu ud vojske prpoudvat, me začne kar mraz stresat. Mož mož je glih tak. Keder pride bli pozen dam in puvrh še mal nasut, mu morem jest vojska

napuvedat, ni drgač. Kar moučat tud na morem. Sej tu glih dost na pumaga, tulk pa le zaleže, de tkula preke kone mesca, ke je že bl na suhem, pride navaden u pravem čas dam. Pa tud na naleze se ga tku, koker se ga naleze tkula ukul ta peruga. Noja, pa dumača vojska ni glih puseben huda, sam enkat u žulejn sem mu u jez vrgla en jaje u glava, pa m jo še dions žou zajnga. Pa na smete miselt, de m je žou ze muža. Za tist jaje m je žou, ke se je na možu betic razbou. Kene, muža sem dubila zastojn. Jaje sem mogla pa pušten plačat. Pa še precej draga sa bla tekat jajca. Člouk pa na sme z gnarjam preveč frečkat, ke b mu ga znal glih tekat zmankat, ke b ga še ta narbl nujn putrebvou.

Asten, zdej že veste, kuku je ta reč. Ud sameh jajc in pa penzjunistu vam tud na morem kar naprej klubasat. Zdej vam morem puvedat tud še naprej, kuku je blu pol, ke sem se enkrat tisteh natlačen klupi nagledala in šla pučas naprej preke Selenburgu ulc.

Mal naroden m je take reči tlela prpoudvat, ke se nē rada ldem na zamerem. Sej veste, kašen sa dondons lde. Če jih puhvale, boja rekel, de sem hinauka, če jih pa mal speglam, boja pa tku jezen name, de me nubeden več še pugledu na bo. Še ta narbl pameten je, če je člouk tih in pesti, de se svet kar naprej pu soje vrti.

Še ni douh tega, ke me je ena habenca na sred ceste tku nahrulila, de me je blu skori strah pred no, če prou sem kurajžna. Use m je rekla, sam člouk ne. Škoda, de navem več, zakua se je šlu. Člouk more bit holt previden, preden kera zine. Puseben ženske sa strašen ubčutlive.

Ta habenca m je zažugala, tle m bo urat zavila, če ja bom še kerkat u »Slovece« skuz zube ulekla. Ke sem ja prašala, kua bo mela ona ud tega, če m bo urat zavila, m je pa rekla, de pol na bom mogla več pisat u »Slovece«, če m bo urat zavila. Vite, kuku sa lde naumen. Ta prsmoda mende misel, de jest z uratom pišem. Tulk b mogla bit pa že pr pamet, de b vedla, de jest na pišem z uratom, ampak

z ruko, koker tud drug pisateli mende pišaja. Jest b rada puznala tacea pisatela, de b znou z uratom pisat.

Noja, jest bom useglih reskiralu in puvedala, kuku je blu naprej. Sej veste, de ena ženska težku drži jezek za zubi. Nej bo že koker če. Obesu me mende nubeden na bo zavle tega.

Ke sem pršla že ke du sred Selenburgu ulce, pa zagledam tam pred eno štacuno use pouhen ldi. Ta peru sem mislela, de se je zgudila kašna nasreča, ke autumobilu in pa tist motociklu tku deujaja ke pa sem, koker de b bli naumen. Sej ni nē čudenga, če se zgudi tulk eneh nasreč u lblan, de b mogel met časupisi še ena pusebna priloga za nasreče, če b tli use naprej prnest. No, ke sem bliz pršla, sem pa vidla, de tle na gre glih za kašna nasreča. Ena elegantna dama je stala tam na sred tiste trume ldi, pa ena plehasta škotelca je držala u rok, koker jih zdej večkat držaja, če nabiraja za kašne reveže, al pa za kašne druge take putrebe. Ena že bl stara habenca je stala pa pred no in je zmerjala in upila nad gespo, koker de b nurela: »Kuku se upate mene fehtat, ke vender vidte, de sem sama reva. Če se vam reveži smilja, vrzite sami u tista vaša pušca ene par jurju, ke jih mate tulk, de sami na veste, kua b z nim. Reveže pa pestite prgmah, ke sami nimaja tulk, kulker je za nuhtam črnga.«

Jest mislem, de je mogla gespa puberat za kašen križ. Za kašen križ pa na morem vedet, ke mama tulk eneh križu in težu na svet, de se člouk res na more spuznat najne. Ud tiste gespe je ja tu lepu, de je za reveže fehtala. En revež na more fehtat še za druge reveže, če se zase na more dost nafehtat. De b pa bugatini kar jurje tlačel u tiste plehaste pušce, pa pa tud na more pugervat. Tista ta stara habenca je bla mende prsmujena, ke je tu pugervala. Če sama ni tla nē dat, nej b bla tih in šla pu sojah poteh naprej, pa b blu use dober. Kua se bo tle repenčla in delala škandal na cest. Tu je še dober zavla, de ni blu k sreč nubenga pulcava pr rakah. Vem, de b ja prec pustu zamehurl. K. N.

V bolnišnici

Svojega tovariša, doktorja Joco, sem imel zelo rad. Z njim sem preživel svoja otroška leta in mislil z njim tudi leči na jelovo desko. — Pogostoma sem komaj čakal, da ga najdem, in sem bil potem pripravljen tudi na to, da sem ga spremljal celo na njegovih zdravniških obiskih in da sem čakal nanj pred tujimi vrati.

Neko popoldne sem se kakor navadno sprehajal z njim. Prišel je v bolnišnico, kjer sem navadno sedel v njegovi pisarni, dokler ni opravil svojega odhoda in pogledal, ali je kaj novega. Ta dan se je zadržal nenavadno dolgo, jaz pa sem iz dolgega časa stopil ven in se začel sprehajati po dolgem hodniku. Sam ne vem zakaj nisem mogel nikdar pogledati v sobo, kjer so bolniki. Tako se mi je zdelo, da je tam nekaj težkega, temnega in skrivnostnega!

Ravno sem med svojim sprehajanjem po hodniku začel razmišljati o tem, ko pride tisti trenutek iz neke sobe Joca; ko me opazi v hodniku, me prime pod roko:

»No, prijatelj, kar noter! Saj te ne bo nihče ugriznil!»

»Vem, da me ne bo!»

Strežnik, ki ga je spremljal, odpre neka vrata. Postalo me je sram.

»Prosim,« reče Joca.

»Pojdi ti naprej!»

Vstopil je. Vstopil sem tudi jaz. Za nama njegov asistent, nato pa oni strežnik.

Vrata so zaprli.

Videl sem veliko, svetlo, visoko, čisto sobo. Po obeh straneh postelje z belimi pogrinjali. Zraven postelj majhna mizica s kozarci, pljuvalniki, zdravili in bolnišničnimi jedili. Strežniki v dolgih belih predpasnikih in mehkih čevljih nalahko stopajo po tleh in pazljivo gledajo v Joco. — V sobi je bilo na obeh straneh sam ne vem koliko postelj. Dve ali tri so bile prazne, na drugih so ležali bolniki. Nekateri so ležali visoko vzklonjeni, drugi sedeli. Zdi se mi, da so vsi enako oblečeni, a nisem videl, kako. Vem, da je bilo v sobi tiho. Vsi so pazljivo gledali v Joco in mu odgovarjali nekam kratko, a ne vem kaj. Še to se mi je zazdelo, da so ga s spoštovanjem in zaupljivostjo spremljali od postelje do postelje.

No dobro! Pa kaj je za vrata tisto, kar mi je tako strašno leglo na prsi? Saj tem ljudem je dobro! V čistem so, jedo dobro, postrežejo jim, imajo dobrega zdravnika! To torej ni tisto, radi česar mi je tako težko. A vseeno in kljub vsemu mi je težko!

Z neko žalostjo in strahom sem gledal shujšane obraze in njihov izraz. Ničesar nisem slišal, kaj je govoril Joca z njimi. Niti tega nisem občutil, kako sem se vlekel za njim iz sobe v sobo.

Vstopili smo v neko majhno sobo. Bili sta samo dve postelji. Ena je bila prazna, na drugi pa je bil nek človek. Sedel je z licem obrnjen proti nam in gledal v nas! O Bog, kakšen pogled je to?

Gleda v nas; videlo se je, da gleda v nas, a pogled mu je bil uprt za cel pedenj preko nas. I čim bolj smo se mu približevali, tem bolj se je njegov pogled bližal stropu.

A licel! Na njem je bilo nekaj žalostnega pa — ne znam vam drugače opisati — pa vselega! Zaupljivo, mlo, drzno in spet obupano. Vse skupaj pa tako strašno, nejasno in togo.

Tudi na mojem tovarišu Joci se je videl težak utis. Z veliko resnostjo in ljubeznijo stopi k bolniku in mu poda roko:

»Kako ti je, brate Džoko?»

Bolnik zagrabí ponudeno roko z vsem srcem in z obema rokama, prikloni se sedé na postelji tako globoko, kakor da je hotel poljubiti zdravniku roko, in med tem, ko gleda mojemu tovarišu preko glave, odgovori z glasom, v katerem sem slišal zaupanje, obupno nado, slepo udanost...

»Bog bo že dal dobro!»

Strašno in neotlažljiva misel mi blisne skozi glavo. Saj to je slepeel!

»A?«, vprašam z očmi Joco.

Pokaže mi z roko tablo nad glavo bolnikovo. Na tabli je bilo napisano z latinskimi besedami: »sušenje očesnega živca«.

»Ali čutiš, da ti je kaj bolje?«, reče Joca z glasom, ki je hotel kazati ravnodušnost in trdnost,

nost, a sem vendarle slišal iz njega, da hoče na silo tolažiti.

»Bolje, hvala Bogu!«, reče bolnik. »Točno čutim, kadar me gospod pomočnik posadi na tisti telegrafski stroj ter mi izvablja ogenj, kako mi delujejo živci!»

Dotaknem se Jocovega rokava ter ga skušam s kretnjami rok in z obračanjem oči vprašati: »Ali ni res nikakega upanja?»

Joca napne nohet od palca za sekalec in ga sproži ter mi s tem naznači: »Niti trohe!»

Mednarodnega turnirja v Trenčanskih toplicah od 1.—14. julija se bo od naših mojstrov udeležil Tomovič. Tomovič je pokazal lansko leto na turnirju v Zagrebu izredno močno igranje in je bil najvarnejši konkurent dr. Vidmarju, za katerim je zaostal le pol točke. Njegov prvi nastop na mednarodnem turnirju vzbujal med našimi šahisti veliko zanimanje.

Turnir amaterjev Hrvatske šahovske zveze bo od 1. do 20. julija v Borovu. Turnir bo imel največ 16 udeležencev in ga bo izvedel agilni šahovski klub iz Borova, ki praznuje letos 10 letnico svojega obstoja. Hrvati imajo več dobrih amaterjev, tako da je pričakovati napetega poteka.

Mandat za letošnji amaterski turnir Jugoslovanske šahovske zveze ima Celjski šahovski klub, ki je tudi jubilar. To bo 17. amaterski turnir Jugoslovanske šahovske zveze. Ta turnir bo v avguštu v Celju, ni pa še znano, koliko bo imel udeležencev.

V okviru medklubskih tekmovalj Slovenske šahovske zveze je bila odigrana druga tekma med mladinsko sekcijo LSka in drugim moštvom Centralnega šah. kluba. Moštvo Centralnega š. k. a je moralo tudi to pot nastopiti okrnjeno, a je kljub temu pokazalo zadostno premoč. Izgubilo je dve partiji po kontumaciji, zmagalo pa je v treh partijah in ima tudi v prekinjenih treh partijah izglede na boljši rezultat.

Obliž me je nekak hladen pot. Zbežal sem iz sobe in sedel na klopi na hodniku. Skoz odprto okno je pihljaj tam z lipe sladke, dišeč dih.

»Nek, sem rekel. Oni tam gori je večji tudi od mojega tovariša Joca! Dal mu bo.«

Takrat zaslišim iz neke sobe zamolkel, boleden vzklík:

»Oh, mati moja!»

O! In knjiga življenja se mi je začela odpirati.

To bo tisto, kar mi tako tišči na prsi, kadar vidim te ljudi! Res imajo vse in vsega, a vseeno nimajo ničesar! Nimajo svojega, ki bi sotrpel z njimi, nimajo... matere!

L. Lazarevič.

V matchu med ruskim velemojstrom Botvnikom in mojstrom Ragozinom je pokazal Botvnik veliko premoč. Po 9. partiji je vodil z rezultatom 6 in pol: 3 in pol, tako da je match, ki je določen na 12 partij, že odločen.

Iz manjšega dvokrožnega aturnirja ruskih mojstrov je današnja partija.

Abramov : Iljin Zenevskij

1. e2—e4, e7—e5. 2. Sg1—f3, Sb8—c6. 3. Lf1—b5, a7—a6. 4. Lb5—a4, Sg8—f6. 5. o—o. 9. h2—h3 (na takoj d2—d4 je vezava Lc8—g4 neprijetna za bele). Sc6—a5. 10. Lb3—c2, c7—c5. 11. d2—d4. Sa5—c6. 12. Sb1—d2, Dd8—b6 (običajnejše je Dd8—c7). 13. d4—d5, Sc6—d8. 14. Sd2—f1, Sf6—e8. 15. Sf1—g3, g7—g6. 16. a2—a4, Ta8—b8. 17. a4×b5, a6×b5. 18. Lc1—h6, Se8—g7. 19. Sf3—d2, f7—f6 (črni si je izbral znan način obrambe v španski partiji, proti kateremu beli zelo težko prodeje). 20. Dd1—b1 (vpustev je prihajalo takoj 62—b4). Sd8—f7. 21. Lh6—e3, Db6—c7. 22. b2—b4, c5—c4. 23. f2—f4 (s tem napadom doseže beli oblast nad poljem d4, zato pa mora črnemu prepuštili polje e5). e5×f4. 24. Le3×f4, Sf7—ec. 25. Te1—f1, Lc8—d7. 26. Sg3—e2, Tb8—a8. 27. Se2—d4, Dc7—b7. 28. Db1—b2, Sg7—h5. 29. f4—e3, Sh5—g3. 30. Ta1×a8, Tf8×a8. 31. Tf1—a1, f6—f5. 32. Kg1—h2, Sg3×e4. 33. Sd2×e4, f5×e4. 34. Lc2

N O C O J

Nocoj, kaj vse se dogaja po svetu nocoj, česar človek niti ne sluti v tej eni sami minuti?

Če zdajle bi mogla široko razpreti svoje oči in se z njimi razreči v vsako srce, ki kleše si v njem gorje svoj kip; če zdajle bilo bi mi dano za droben le hip razreči se v dušo s prejasno lučjo obsijano, kaj videla pač bi tedaj?

Mar bi se ustavila tam na razpotju med dobrim in zlom, morda pa bi v tisti prečudni minuti udaril mi v dušo prelom?

(L. Sešek.)

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

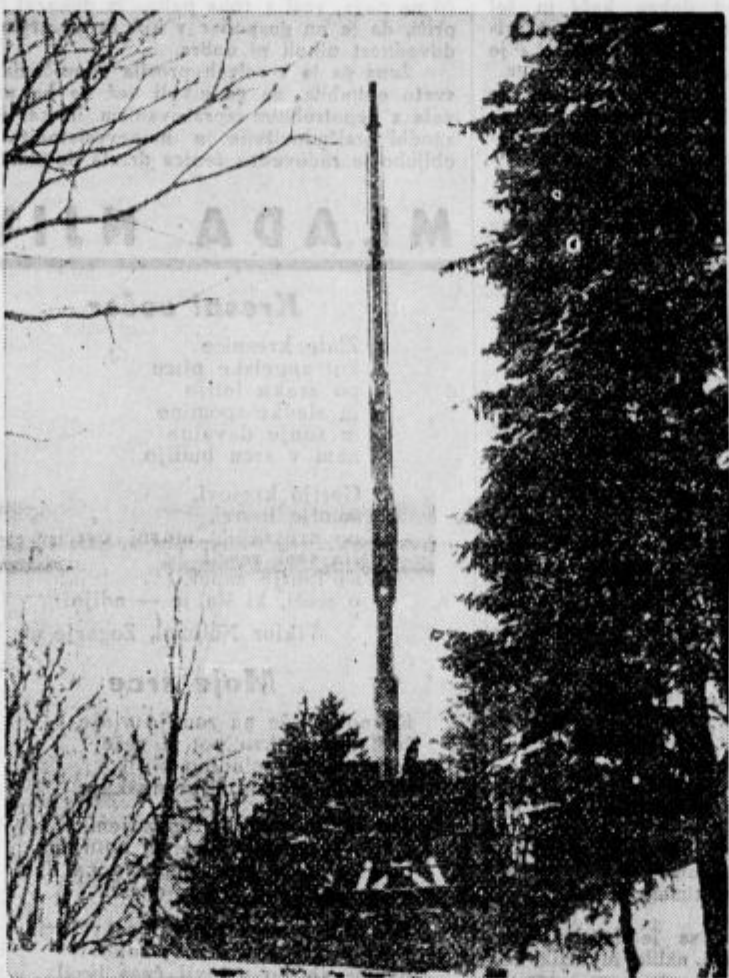

Dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, prevozniki trikotnikov, pnevmatika

Tribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovška c. 4

Podružnice: MARIBOR, Aleksandrova 26.

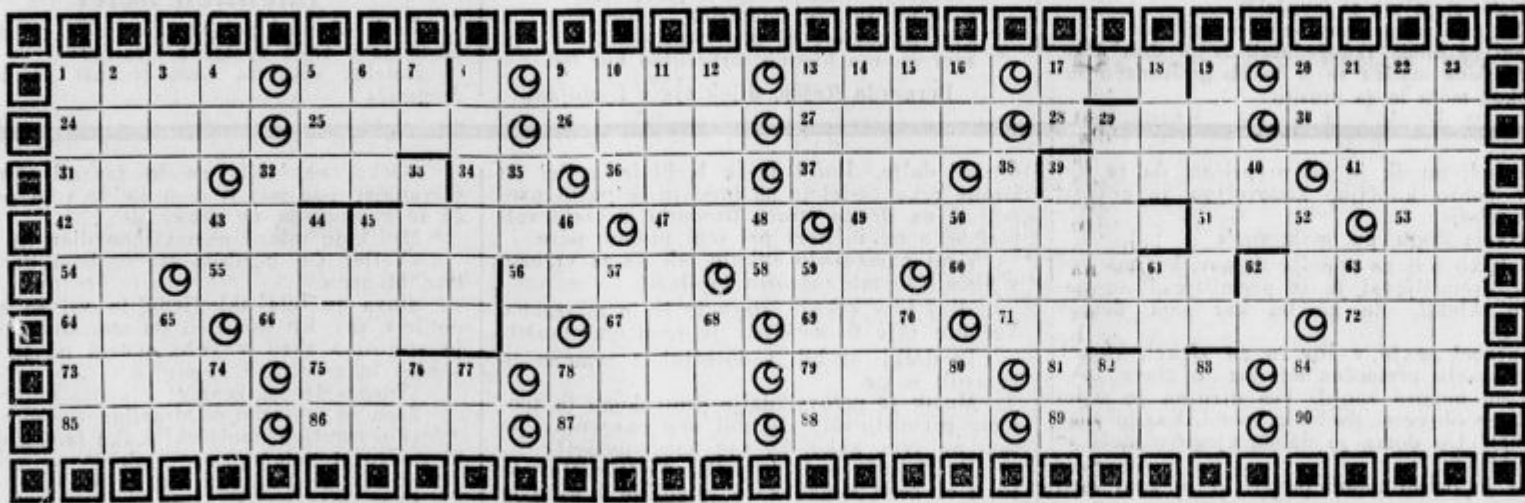
×c4, Le7—f6. 35. Ta 1—a2, Se5—d3. 36. Db2—a1, Lf6—e5+. 37. Kh2—g1, Ta8×a2. 38. Da1×a2, Ld7—f5 (črni energično napada in ne pazi na svoje oslabljeno kraljevo krilo). 39. Lc4×f5, g6×f5. 40. Sd×f5, Lec×c3. 41. Da2—e2! (s tem dobi beli naenkrat silen napad na črnega kralja). Sd3—e5. 42. De2—c2!, Lc3×b4. 43. Sf5—h6+ (proti napadu bele dame in lahkih figur črni sedaj nima obrambe). Kg8—f8. 44. Do2—f5+, Kf8—e8. 45. Lc1—g5, Db7—d7. 46. Df5—f6, Se5—g6. 47. Sh6—f5, Dd7—a7+. 48. Kg1—h1 in črni se je vdal, ker ne more več dolgo braniti mata.

Nemški dolgocevní top naréd. — Protiletalski top na krovu nemške ladje.

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Drag kamen. 5. Kraj v cerkvi. 9. Mala žabica, žabji glas. 13. Poldrag kamen. 17. Strelno orožje. 20. Prva dnevna svetloba. 24. Slabo, težko spanje. 25. Ilirška oblika za Antona. 26. Rimski pesnik. 27. Tovarna pri Ljubljani. 28. Velik zločin. 30. Del glave. 31. Zensko ime. 32. Pokveka, deformiranost, škrt. 34. Prihodnjik, beseda, s katero se odlaš. 36. Zaimke, dvojina, ženski spol. 37. Pod, temelj. 39. Prebivalec določenega cerkvenega okoliša. 41. Kožna tvorba, tvor. 42. Planina v Kamniških planinah. 45. Zensko krstno ime, znanka italijanskih motornih vozil. 47. Zensko krstno ime. 49. Znan letoviški kraj na otoku Krku. 51. Mlečni izdelek. 53. Kazalni zaimke. 54. Starejši (kratica). 55. Naša najbolj strupena 54. Začetni črki imena in priimka slovenskega pisatelja (Izba kongresa, Cvetje v jeseni, Visočka kronika). 55. Naša najbolj strupena kača. 56. Zdravilno zelišče. 58. Trenutek. 60. Kmečev snov za odstranjevanje laka in barv. 62. Izgubljena bitka, tekmovalje. 64. Vrsta žvečilnega gumija, domač izraz za cigaretni opreke. 66. Čevlarska potreščina, reka v Sloveniji. 67. Koziaško

bivališče, tabor, okrožje. 69. Lahna kretnja, znamenje. 71. Koziaški poveljnik. 72. Hoditi, nameniti se. 73. Vrsta žita, iz njegove moke so dobri žganci. 75. Prav tako, enako. 78. Stran blaga, predmeta, del obraza. 79. Močan mahljaj, sunek; včasih dobi pridevek »državni«. 81. Krogovna črta, krožnica. 84. Bivši slovenski minister. 85. Grški otok v Egejskem morju. 86. Znamenje, ki ga nosijo vojskoviči. 87. Grška sveta gora, eden izmed Dumasjevih treh mušketirjev. 87. Rižev žganje. 88. Vrsta kač, drugo ime za naočarke. 89. Voznik. 90. Tuja beseda za kvadrat.

Navpično: 1. Prebivalec zemeljske celine. 2. Druga beseda za nered, prekučijo, prepri. 3. Romunsko mesto v ozemlju, ki ga Madžari zahtevajo nazaj. 4. Kazalni zaimke. 5. Strešni okrajek bolezni. 6. Osební zaimke žensk. 7. Konček kopnine. 8. Prebivališče blaženih. 9. Grška črta, polmer vrtanega kroga. 10. Pogled! Na primer! 11. Vrsta domače močnatne jedi. 12. Angleška trdnjava v Rdečem morju. 13. Konica, igla. 14. Tebanski vojskovodja proti Spartancem, Epaminondin prijatelj. 15. Najmanjši delec snovi. 16. Pevska nota, romanski določni člen. 17. Kazalni za-

imek — kje? 18. Povratina. 19. Nadvse lepa. 20. Dva soglasnika proti koncu abecede. 21. Nedoločni števniki. 22. Tisti, ki posname, ponareja (tupka). 23. Najprometnejši in poznani kraj v Belgradu. 29. Angleški otok in pomorsko oporišče v Sredozemskem morju med Sicilijo in Afriko; ga zahtevajo Italijani. 32. Zborovanje, zbrano ljudstvo. 33. Znak pri množenju. 35. Nemška reka, izvira v Sudetih in se izliva v Baltsko morje. 38. Rečica, pritok Ljubljane na Barju. 39. Sin grškega boga sonca; padel z ognjenega voza na zemljo. 40. Nikalnica. 43. Pamel, razum. 44. Pražarna v Ljubljani, vrsta pražene žitne kave. 45. Listnato drevje; francosko pristanišče in vojno oporišče. 46. Začetni črki imena in priimka slovenskega pesnika in dramatika (Kacijanar, Za pravdo in sree). 48. Vzklík. 50. Oslovski glas. 52. Grška črta kot pri 9. navpično. 57. Član starega svetopisemskega naroda. 59. Nedovzet (n. pr. proti bolezni), nedogovoren. 61. Ovitek, zavitek. 62. Pismenka kratice pri naslovih. 63. Kratko žensko krstno ime. 65. Kratica bivše jugosl. politične koalicije (kmečko-demokratska koalicija). 68. Denarno nakazilo, plačilno sredstvo. 70. Majhen gozdček, vrt; hrva-

ški pesnik, utemeljitelj ilirizma. 74. Prvak, favorit, igralna karta. 76. Kazalni zaimke. 77. Središče krožnega gibanja. 78. Pevska nota, kot pri 16. navpično. 80. Egiptovski bog. 82. Označka za kemično prvino. 83. Predlog, pevska nota (c). 84. Kratica za športni klub.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Gosenica. — 4. Miloba. — 7. Beračija. — 10. Lika. — 11. Kikl. — 12. Zenta. — 14. Bata. — 16. Zetev. — 17. Sila. — 18. Kitara. — 20. Marka. — 22. Njgoš. — 25. Merilo. — 27. Doga. — 28. Biti. — 29. Vale. — 31. Paka. — 33. Čakati. — 35. Vaba. — 36. Goba. — 37. Kopica. — 38. Napaka. — 40. Lipe. — 42. Baku. — 44. Lokomotiva. — 47. Tovarišija. — 48. Napor. — 50. Raka. — 52. Tihota. — 53. Golida. — 57. Muca. — 58. Brinje. — 59. Butalci. — 61. Komar. — 63. Jama. — 64. Lipa. — 65. Peka. — 66. Pogača. — 68. Zarod. — 70. Gobi. — 72. Ranitev. — 74. Vaza. — 75. Model. — 76. Biga. — 78. Roža. — 80. Niče. — 81. Pera. — 82. Minareti. — 83. Netivo. — 84. Mirovati.

Navpično: 2. Selitev. — 3. Nika. — 4. Miki. — 5. Lepota. — 6. Bazen. — 8. Raba. — 9. Čitanje. — 11. Kita. — 13. Tamar. — 15. Seme. — 16. Zelo. — 17. Siga. — 18. Kitica. — 19. Ravana. — 21. Kapa. — 23. Gošča. — 24. Biti. — 26. Riba. — 27. Doba. — 28. Bipi. — 30. Lepa. — 32. Kali. — 34. Kaba. — 35. Valona. — 36. Gomora. — 37. Kovati. — 39. Katoda. — 41. Perica. — 43. Kuhanje. — 49. Portal. — 51. Kako. — 53. Hoja. — 54. Tamara. — 55. Golitev. — 59. Lipa. — 57. Muka. — 58. Briga. — 59. Buča. — 60. Ciza. — 62. Margo. — 65. Peza. — 66. Podel. — 67. Cabar. — 69. Rodbina. — 71. Biro. — 73. Nihati. — 74. Vače. — 75. Morava. — 77. Gara. — 79. Zane. — 80. Nivo. — 81. Pero.

Zlogovnica

Sestavi iz zlogov: bri, ga, grad, li, jan, mo, no, pe, put, sin, ski, tain, tev, vec

Besede sledečega pomena:

a) domače žganje. b) državni prvak v nogometu. c) prošnja k Bogu. d) francoski maršal; e) angleško trdnjavo v Indijskem oceanu.

Rešitev nedeljske zlogovnice:

a) dalija; b) Deseti brat; c) Korzika; d) Latvija; e) nevihta.

MLADI SLOVENEČ

Skrivnostna palica

(Nadaljevanje.)

Tudi dekli se je nesrečni Jakob zasmilil in svetovala mu je:

»Zabij omaro, saj je vseeno, ali stenska ura gre ali ne. Palica pa le ne bo mogla skozi zaprta vrata v omaro!«

Ta nasvet se je Jakobu zdel vreden zlatega denarja. Zabil je omaro — a tudi to je bilo brez uspeha. Prihodnji petek se je palica spet znašla v njegovih rokah, sam ni vedel kdaj in kako. Moral je iti od doma, moral je romati od zore do mraka. Proti večeru se je vrnil truden, kakor ni bil še nikoli.

Tudi hlapec je hotel nesrečnemu Jakobu pomagati s svojim nasvetom.

»Če bi bil jaz na tvojem mestu, bi že vedel, kaj moram storiti,« je zamodroval. »Vzel bi sekuro in razsek palico na drobne kose!«

Jakob si tega ni pustil dvakrat reči. Pri priči je vzel sekuro in začel udrihati po palici. A glej: palica je ostala nedotaknjena, pač pa se je na drobne kose združila — sekira.

Potovati... potovati... potovati! Vsak petek hoditi iz kraja v kraj in gledati človeško gorje, ki je bilo prikrito drugim očem. Vsak petek gledati pred seboj vojne trume, ki bodo razdeale pokrajine, povodnji, ki bodo pokopale pod seboj mesta in vasi, vso grozo, ki jo prinaša bodočnost s seboj. Potovati... potovati... potovati!

Nekega dne je Jakob priromal v vas, kjer je divjal hud požar. Goreči jeziki so se širili na vse strani in spreminjali hiše v prah in pepel. Jakob je ob pogledu na požar šinila v glavo rešilna misel: v ogenj s palico! Zavihtel jo je po zraku in vrvel na gorečo streho, kjer je obvisela in zagorela v krvavem siju.

»Hvala Bogu, zdaj sem rešen!« je vzdihnil Jakob in se olajšane srca vrnil domov.

A komaj je stopil v izbo, je v stenski omari nekaj zahrčalo in vrata, ki so bila zabita z nestetimi žebli, so se sama od sebe odprla. Skrivnostna palica je cela in nepoškodovana stala v njej.

Jakobu se je zameglilo pred očmi. Ves onemogel in obupan se je zgrudil v materino naročje in bil je prepričan, da zanj ni nobene rešitve več.

In je spet potoval iz kraja v kraj, čeprav so ga izmučene noge komaj še nosile in se mu je hrbet globoko ukrivil.

4.

Dva in petdeset petkov je šlo mimo, dva in petdesetkrat je moral Jakob potovati, naj se je upiral ali ne. In čeprav je bil truden do smrti in so mu bili udje že napolnjeni hromi — ko se je teden okoli obrnil in je napolnil nov petek, je moral spet iti na težko pot. A palica je postala usmiljena. Ko je videla, da Jakobu pešajo moči, ga je po zmerom krajših krajih vodila nazaj v domačo vas. Za razdaljo, ki jo je Jakob ob začetku prehodil v eni uri, je nazadnje potreboval ves dan, tako onemogel je bil. Postaral se je za dvajset let.

Ze sta bila prepričana oba — on in njegova mati — da bo moral umreti. V noči na tri in petdeseti petek pa je imel Jakob čudne sanje. Videl je natančno, kako so se vrata stare omare odprla in kako je palica stopila predenj in začela govoriti:

»Poslušaj! V meni je častljiva starost. Že z očajom Jakobom sem stopala čez reko Jordan. In ko je Mojzes govoril s Bogom, sem počivala v njegovih roki in se spremenila v kačo, nato pa spet v palico. Bila sem tudi v Aronovi roki in pokončala palice Faraonovih čarovnikov. Roka Mojzesova me je spet pobrala in Rdeče morje se je raz-

Moder mora človek biti

Janezek je bil zelo majhen dečko, a kljub temu je bil že leto dni pri nekem trgovcu za tekača. Nekega dne se je odpravil in stopil pred svojega gospodarja s prošnjo, naj mu zviša plačo.

»Koliko poviška pa hočeš?« ga je trgovec neprijazno vprašal.

»Vsaj petdeset dinarjev,« je odgovoril fant.

»Kaj pa misliš?« se je zadržal trgovec. »Za takšno plačo si vendar še premajhen.«

»Ves čas, odkar sem pri vas, sem tako zaposten, da nisem utegnil rasti,« se je odrezal Janezek.

Trgovcu je bila fantova modrost tako všeč, da mu je plačo res takoj zvišal.

delilo pred menoj. Mojzes je dvakrat udaril po suhi skali in iz nje je privrel osvežujoč studenec in utešil žejo živalim in ljudem. Čigava sem zdaj, ostane skrivnost. Le to ti povem, da si storil velik greh, ko si ubogemu popotniku vzel edino oporo. Bog ti je naložil hudo pokoro: potovati si moral iz kraja v kraj in gledati vse trpljenje tega sveta. Gospodu je zdaj pokore dovolj. Njegova milost je prišla vate!«

Jakobu je bilo pri srcu, kakor da bi poslušal angelsko petje z višave, ki mu oznanja pokoj in mir. Ko se je prebudil, je bil kakor prerojen. Ta petek je bil — veliki petek. Jakob je pohlevno in vdano čakal, kdaj se bo palica spet znašla v njegovih rokah in bo moral odriniti na pot. A glej: ta dan palice ni bilo.

Radovednost je hčerka pekla

Ruska narodna pripovedka.

Živel je lovec, ki je imel dva psa. Nekega dne je z njima odšel na lov. Dolgo je kolovratil po livadah in gozdovih, a ujel ni ničesar. Že se je začel mračiti in lovec je hotel odriniti proti domu. Nenadoma je zagledal pred seboj nekaj čudnega: posušen stor je gorel z močnim plamenom, sredi ognja pa je sedela kača.

Kača ga je nagovorila: »Reši me iz ognja, človek božji in osrečila te bom: razumel boš, kaj govori žival in kaj poje ptica.«

»Prav rad bi ti pomagal, pa ne vem kako,« je rekel lovec.

»Pomoli mi svojo palico, da zlezem po njej iz ognja,« je svetovala kača.

Lovec je storil, kar mu je velela in kača se je srečno rešila iz ognja. Izkazala mu je svojo hvaležnost z besedami:

»Hvala za dobroto! Poslej boš razumel vse, kar živali govore in ptice pojo. A ne povej tega nikomur, sicer boš moral umreti!«

Lovec se je poslovil od dobre kače in šel dalje. Temnilo se je zmerom bolj, da kmalu ni videl pet ped pred se. »Do doma je še daleč,« je pomislil. »Najboljše bo, če kar tukaj prenočim.«

Rečeno — storjeno. Zakuril je ogenj in se zleknil zraven njega po tleh. Pa je zdajci kar zajel od začudenja: razumel je vse, kar sta se njegova dva psa pomenkovala.

Slišal je, kako je prvi pes rekel drugemu:

»Bratec ostani pri gospodarju, jaz pa stečem domov, da ne bo hiša brez čuvaja. Svet je dandanes poln malopridnežev, ki izkoristijo noč za svoje hudobne namene.«

Drugi pes je rekel prvemu:

»Kar pojdi, bratec! Srečno pot!«

Proti jutru se je pes vrnil in rekel tovarišu, ki je z gospodarjem prenočil v gozdu:

»Dobro jutro, bratec!«

»Bog ga daj,« je odgovoril drugi pes.

»Ali sta z gospodarjem srečno prebila noč?« ga je povprašal prvi.

»Srečno, hvala Bogu. Kako pa je bilo doma?«

»Oh, slabo, bratec! Komaj sem pritekel domov, že je gosposinja zarenčala nad menoj: »Mrha pasja, kje imaš pa gospodarja?« Za večerjo mi je dala ožgano skorjo. Poduhal sem jo, a pojesti je nisem mogel. Gosposinja se je raztogotila in začela udrihati po meni, da je bilo jo. Ponoči so se od nekdaj prikradli tatovi in hoteli vlomiti v šitnice in ehrambe. Zalajal sem in se zakadil vanje, da so pri priči pokazali pete. Očesa nisem zatisnil vso noč.

Lovec je poslušal, kar sta psa govorila in razjezil se je, da bo ženo hudo ozmerjal in kaznoval.

Ko je stopil čez prag domače hiše je pozdravil:

»Dobro jutro, žena!«

»Dobro jutro, mož!« je odgovorila žena, nič hudega sluteč.

Mož je napravil nedolžen obraz in vprašal:

»Ali je pes prišel sinoči domov?«

»Seveda je prišel,« je prikimala žena.

»Pa si mu dala večerjo?«

»Dala, dala, ljubi moj,« se je lagala žena.

»Polno skledo mleka sem mu nalila in velik kos kruha vjaj nadrobila.«

Mož je udaril z nogo ob tla in zakričal:

»Lažeš! Samo suho skorjo si mu dala in s korobacem si ga namlatila.«

Žena je sprevidela, da mož vse vé. Ni ji preostajalo drugega, kakor da je priznala svojo krivdo. Ker pa je bila na vso moč radovedna, je začela tiščati vanj:

»Kako si pa vse to izvedel?«

»Teža pa ne povem,« je odgovoril mož.

Ženi pa žilica radovednosti le ni dala miru. Kakor mlada mačica se je začela prilizneno sukati okoli moža in ga prositi:

Proti večeru so se odprla vrata in skrivnostni tujec je spet stopil v izbo in pozdravil:

»Bog z vama in mir tej hiši!«

Mati in sin sta ostrmela. Spoznala sta popotnika in čudna tesnoba ju je obšla.

Takrat pa so zahrčala vrata v stenski omari. Palica, ki je bila prislonjena v njej, je planila v tujčovo roko in križ sedmerih čeblicev na njej je svetlo zažarel.

Popotnik se je še enkrat obrnil k materi in sinu in jima zaklical v slovo:

»Bog z vama in mir tej hiši!«

In ni ga bilo več.

Jakobu in materino srce se je v tem trenutku do roba napolnilo s sladkim, presladkim mirom.

Palica trnjenja je za zmerom šla od njiju.

»Daj, daj, povej, ljubi moj!«

»Ne morem, res ne morem,« se je branil mož.

»Če ti povem, moram pri priči umreti.«

Radovednost njegove žene pa je bila večja od ljubezni in moledovala je kar naprej.

»Povej, povej, moj ljubile!«

»Dobro, povedal ti bom, a prej se moram pripraviti na smrt,« se je vdal mož.

Nataknil si je belo srajco, legel je pod svete podobe v kot in že odprl usta, da bi povedal ženi vso resnico o kači in njenem čudežnem darilu.

Ta čas pa so v hišo vdrle kokoši. Za njimi je mogočno prikorakal petelin in jih začel kar po vrsti kljuvati in renčati:

»Jaz vam bom že dal! Nisem tak osliček kot naš gospodar, ki ima eno samo ženo, pa še te ne more ukrotiti in spametovati! Jaz vas imam dvajset, pa ne morate ubogati vse, sicer vam vse perje populim!«

Lovec je to slišal in sramotno se mu je zdelo, da bi se mu celó kokoši posmehovale. Hop! je skočil na noge, vzel v roke palico in dokazal ženi pri priči, da je on gospodar v hiši in da prehuda radovednost nikoli ni dobra.

Žena ga je v solzah prosila odpustčanja in mu sveto obljubila, da ga nikoli več ne bo nadlegovala z nepotrebnim izpraševanjem. In kar je v tej zgodbi najčudovitejše in najneverjetnejše: svojo obljubo je radovedna ženica držala do smrti...

MLADA NJIVA

Kresni večer

Zlate kresnice kot angelske ptice po zraku letijo

in sladke spomine in sanje davnine nam v srcu budijo.

Gorijo kresovi, šumijo lesovi,

po travnikih murni cvrčijo.

Na vasi veseli so fantje zapeč,

o sreči, ki šla je — adijoi!

Viktor Nolimaj, Zogarje ob Savi.

Moje srce

Ko noč se že na zemljo vleče,

še ladja moko pot si reže;

samotna čez gladino pluje,

valovom morskim prisuškuje.

Jaz ladjo v duhu opazujem,

z njo v duhu vozim se, potujem

in srce moje zmerom, dan na dan se dviga, pada kakor ocean.

Oj, tudi v srcu mojem so valovi,

zdaj mrzli, vroči zdaj tokovi;

nekoč jih bo ustavil časa brod

in z mano v večnost bo odplul odtod.

Radmirski.

V tujino

Po sinjem morju ladjica plava,

z valovi srebrnimi se poigrava.

Plove tja v daljni, tja v širni svet,

kjer ni ljubezni materine,

kjer ni toplote ni domovine,

kjer je vse hladno, brezčutno kot led.

Bernarda Rajšp, dijakinja v Ljubljani.

Gobe na morskem dnu

Kadar vzamete v roko gobo za brisanje šoleke table ali gobo za umivanje, vam gotovo niti na misel ne pride, kako dolgo potovanje mora takšna goba napraviti, preden pride do vas.

V ozadju na prvi sliki vidite gobo, ki ima obliko kroga ali venca. To je najbolj navadna goba, ki jo poznajo in uporabljajo povsod. Goba v ospredju te slike pa ima neko posebno lastnost. Navadno se naseli na hišici morskega raka in jo povsem preraste.

Goba za umivanje iz Sredozemskega morja je znana po svoji kakovosti in ima visoko ceno. Te gobe spravljajo na dan potapljači, ki se spretno in pogumno potopijo na morskno dno in odrežejo gobo z nožem. Na sliki vidimo gobo, ki se je naselila na stanku razbite in potopljene ladje, nad njo pa potapljača, ki se pravkar pripravlja, da jo odreže in ponese s seboj na morskno površino.

Na tretji sliki vidimo dve čudovito oblikovani gobi. Goba na levi strani je podobna umetno izrezljani cevi, ki ima na vrhu situ podobno pokričilo, njena notranjost pa služi za bivaljske majhnemu raku. Na desni pa vidimo dve tako imenovani Neptunovi časi. Ta vrsta gob zraste čez en meter visoko.

ZA KRATEK ČAS

Spreten računar

Teta: »Praviš, da si v računstvu prvi, ali ne?«

Janezek: »Sem, teta.«

Teta: Dobro. Če ti dam dvanaest jabolk in tri izmed njih poješ, koliko jih imaš?«

Janezek: »Dvanaest.«

Teta: »Ni res. Samo devet jih še imaš.«

Janezek: »Nak! Dvanaest: tri znotraj, devet zunaj.«

Imeniten hotel

Gost: »Gospod hotelir, povejte mi po pravici, ali imate v vaših posteljah stenice?«

Hotelir: »Seveda, kam pa nai jih denemo drugam?«

»Očka, ne laži!« ga je zavrnil starešina.

»Dvanaest voz soli ti dam in še vole povrhu, če te gosposinja ne ozmerja.«

Mužik je udaril nastavljenjo dlan in rekel:

»Velja! Če izgubim stavo, bom do smrti tvoj hlapec.«

Stava je bila sklenjena in vsi so se napotili v vas. Ko so prišli do mužikove hiše, se je starešina skril v vežo, mužik pa je stopil v hišo in pozdravil ženo:

»Pozdravljena, žena!«

Žena je prijazno odzdravila:

»Pozdravljen, možiček! Kako je s kupčijo? Si zamenjal vola?«

»Sem,« je prikimal mož.

»Kje imaš vol?«

»Zamenjal sem ga za kozo.«

»Kje imaš kozo?«

»Zamenjal sem jo za mošnje.«

»Kje imaš mošnje?«

»Dal sem jih namesto plačila brodnikom.«

Žena je prijazno rekla:

»Nič ne de, možiček. Hvala Bogu, da si se vsaj ti vrnil. Sedi za mizo in jej, gotovo si lačen. Zaradi volov si ne delaj sivih las. Bo že kako.«

Mužik je sedel za mizo in zakričal:

»Hej, starešina, si slišal? Stopi noter, stopi in povej, kdo je stavo dobil!«

Starešina je s kislim obrazom prištorkljal v hišo in rekel:

»Vzemi si vseh dvanaest voz s soljo in volmi — Bog ti jih blagoslovi!«

Tako, vidite, je ubogi mužik kar čez noč postal bogat in je z ženo srečno živel do smrti. Dobra žena je vredna zlatega denarja!

Janko: »Mama, ali smem nocoj gledat zvezdo, ki ima rep?« (Misli je zvezdo repatico.)

Mati: »Le pojdi, a glej, da mi ne hodiš preblizu!«

Dobra žena je vredna zlatega denarja

Ruska narodna pripovedka.

Nekoč sta živila mož in žena, ki sta imela jareme volov, voza pa nobenega. Kadar je naneslo, da bi se morala kam peljati, je moral mož prositi sosede, naj mu posodijo voza. So sedli so se s tega s časom naveličali in odganjali se gozda od praga s hudimi besedami:

»Gospodar pa tak! Z voličkoma se baha, voza pa nima niti enega.«

Mož se je praznih rok vrnil domov in potožil ženi svoje gorje. Žena mu je svetovala:

»Jutri je v mestu semenj. Zenj vola tja, prodaj ju, in kupi za izkupiček voz. Tako bomo tudi mi imeli voz in ga ne bomo posodili nikomur.«

Mož je bil ženin nasvet kaj všeč. Vstal je na vse zgodaj in odgnal vola v mesto. Ne daleč od mesta je srečal starca, ki je peljal nove vozove na semenj. Stopil je predenj in ga nagovoril:

»Pozdravljen, prijateljček! Ali imaš te vozove na prodaj?«

»Imam jih, imam,« je prikimal starec.

Mož je predlagal:

»Veš kaj? Zamenjajva! Jaz ti dam par volov, ai kaj daj meni enega izmed voz.«

Starec je koj videl, koliko je ura bila. Misli si je: ta je za tepec! Par volov stane sto in petdeset rubljev, vozovi pa vsi skupaj komaj dvajset. In se je požuril z odgovorom:

»Pa naj bo, izteri si voz.«

Mužik si je izbral največji voz in dal zanj par volov. Ves vesel imenitne kupčije, je starec hitro odhlačal v mesto. Bal se je, da bi se prismojenci mužik utegnili premisliti in zahtevati vola nazaj.

A tudi mužik je bil prepričan, da je napravil dobro kupčijo. Zadovoljno je govoril sam s seboj:

»Hvala Bogu, pa imam voz!«

A kako naj ga odpelje domov, ko ima več volov? Premišljeval je in premišljeval in nazadnje sklenil, da ga bo kar sam domov zvlekel.

Vpregel se je v voz in ga vlekel, vlekel. Bil je kmalu premočen od nog, lo glave, tako se je od napora znojil. Ves utrujen je sedel na kamen ob cesti, da bi se spočil. Kaj bi zdaj z vozom? Do doma je daleč, njegove moči so pri kraju...

Pa je prišel mimo pastir, ki je gnal kozi na semenj.

Mužik mu je zaklical:

»Hej, hej, kam pa ti?«

»Kozi ženem na prodaj,« je odgovoril pastir.

»Čemu bi ju tako daleč gnal! Daj meni eno kozo, jaz pa ti dam svoj voz. Lej, čisto nov je še.«

Pastirju je bila zamenjava kaj všeč in rekel je:

»Velja! Izberi si kozo, katero hočeš. Samo glej, da se pozneje ne boš skesal.«

»Ne bom se,« je obljubil mužik, izročil pastirju voz, vzel kozo in jo odgnal proti domu.

Žužina

Vera beračice

Clankar iz Luksemburga poroča, kar je sam doživel:

V letu vojske 1939.

Ka se je z bojišč tudi sem do nas razlegalo hrumenje in bobnenje in je bila naša dobočnost zagnjena v oblake, ki so bili prešinjani z bliski, so naši ljudje v nepričakovano velikem številu prišli na bojišče po s prošnjo in spokorniško procesijo. Sredi mrslega, vihravega vremena so molili in njihova molitev je bila glasnejša ko burja in besneča ploha dežja. Borili so se z nebom v sliski in nevarnosti.

Resnično, to ni bila zgolj usna molitev.

To je bil krik iz preplšenih in z grozo prežetih srce k Bogu po pomoč. Krik po zadoščenju iz pregrešnih prsi, ko je grozeča usoda oprezovala na mejah domovine. Solze so tekale, molitve so hitele, tisoči so prosili usmiljenja. Po besedah nekega resnega misleca izhajajo šele iz spoznanja smrti to, kar nazivamo svetovno naziranje, Oceanski letalec pa je zapisal: »A komur si ti, Gospod, pokazal podoba smrti, ta upogne koleno in občuti le eno: Kdor se ni nikoli ponižal sprito križa, ni zagledal luči nikdar v vsej tistosti.« V takih urah spoznanja so vse premišljene in preudarjene besede brez pomena.

Ko sem bil še mlad, je prišla večkrat beratica k nam. Ta je imela moža, ki je bil zaprt v ječi, in veliko majhnih, nepreskrbljenih otrok. Do skitčenosti se je izgubila in nasrbelala. Bodočnost je bila pred njo brez dvoma tako kakor to sivo nebo brez trokice kake svetlobe ali poživljajoče toplote.

Francoskim beguncem v Boncourtu postrežejo z juho. (»Neue Zürcher Zeitung«.)

Ta mi je nekoč v zahvalo za neko mojo prijaznost povedala molitvico, katere jo je bila naučila njena babica in ki jo je vsak dan molila za jutranjo molitev — saj ji v njenih mladih letih ni bil nihče povedal, kakšna bo nekoč njena usoda: »Češćena si Marija, rdeča rožica Ti! Kako ta svet neskončno trpi! Kako se ta svet na tvojo žalost! Kako rada v nebesih bi bila! — Prišla na pravo sem pot. Pa prišel je eden, ki hotel me je od tod. Še zmeraj sem jaz od Boga in bom še od Boga. Jaz nosim ta

Švicarski vojaki strežejo francoskim beguncem, ki so po trdnopolnem romanju prispeli do švicarske meje. (»Neue Zürcher Zeitung«.)

sveti križ, a Bog dal mi je luč, za večno življenje ključ. Amen.

V duhu vidim rumeni, košeni obraz, njene štrnaste, obledle lase in oči, ki so bile brez sijaja. Bila je na glasu, da je prav, prav resna.

Ta je doživela v resnici, kar sem jaz doživel samo polujče, gledajoč in misleč. Ta je bila drugače prizadeta po nezakonitosti tega sveta kakor jaz po svojih akademskih skrbih. Ta je dobro vedela, da so tu spodaj drugačna nebesa, kakor je nebo vere, upanja in ljubezni. Ta je bila izven vsakršne ideologije, izven krščanskega bogastva, prav tako kakor izven pismouškega junakstva, ki si domišlja, da je krščanska vera to, če človek stoka kajoč moleduje milosti, in da je hrabrost, če človek brez misli zapira oči pred kruto resničnostjo.

Ona je zares nosila križ.

Vera ji je bila zares luč. Imela jo je z vso dušo, ne kot sad razmišljanja, ne kot izhod iz modroslovske težko, marveč iz svoje praduše, brez ponašanja in osabovanja. Samo enkrat je govorila z nami o tem.

V katalombah sem se spet in spet vprašal, ali bi bil jaz kristjan v takem peklu? Ali bi znal moliti kakor tista žena, če bi me usoda krivično zadela? Če bi bila v moji družini bolna moja žena, če bi sam začel hirati, če bi mi umazali dobro ime in bi bili vsi ljudje zoper mene?

Kako rad sem zmeraj izgovarjal »češćena si Marija!«

Kako lepo je bilo, da si bil v maju katoliški in da si v vzhlenosti pozemske pomladi še više poletel z dušo, više ko škrjanček in da si se razcvetel še lepše ko rože! — A ta »češćena si Marija, rdeča rožica Ti« na teh bledeh ustnicah — kako je padel cvetel v duši te žene, da mi je mogla tako lepo povedati to molitvico! Kako je bila njiva te duše lepo obdelana, da je mogel na njej namesto trnja in osata cveteti tak lep vrt!

Resnično, le dvoje je potrebno, da imaš za življenje: voljo in vero. A tudi najbolj jeklena volja se nekega dne zlomi, če ne veruješ.

Mleko v poletju

Mleko je eno od najpopolnejših in najbolj-ših živil, kar jih imamo. Vsebuje vsa hraniva, ki so potrebna za življenje v lahko prebavljivi in ugodni sestavi.

V toplih dneh se večkrat pripeti, da se mleko sesiri ali skisa in je le težko uporabljivo.

Mleko je treba takoj, ko ga dobiš, zavreti in dati na hladno. Najbolje je, da izliješ mleko v ledeno posodo, ki jo postaviš na hladno. Šele ko je mleko mrzlo, se sme pokriti.

Po mnogih mestnih stanovanjih pa ni nobenega pravega hladnega mesta. Vendar je moči

Neredna stolica

mleko nepokvarjeno ohraniti, ako ga zvečer še enkrat prevreš in spet ohladiš. Prostor, kjer imaš mleko, mora biti tihan in hladen, kjer se na svetlobi ali na soncu tvorijo bakterije in se mleko skisa. Nikoli pa ne smeš mleka pustiti v stekleni posodi ali v steklenici.

Smetano z mleka in tudi koščke, ki je nihče noče v kavi, je treba spravljati na hladnem in temnem prostoru. Če je drugače ne uporabiš za kuhjo, pa napravi presno maslo iz nje, kadar je je dovolj skupaj.

Za na pot

1. Čim manj prtljage imaš s seboj, tem bolje je. Pošljaj rajši kak zavoj ali kovček že vnaprej po pošti.

2. Nikar ne misli, da prideš v pravilno deželo, če greš kam na počitnice!

3. Na pošti pravočasno oddaj svoj novi naslov in prejšnjega.

4. Priskrbi si pravočasno vozovnico, da ti ne bo treba deset minut pred odhodom vlaka stati pri okencu ko na žerjavici.

5. Če se hočeš odpočiti in si nabrati novih moči, se nikar ne preizkušaj v rekordih v turistikah in tudi ne v plavanju, plezanju ali veslanju.

Sadje kot zdravilo

Zdaj je že za nami »sveti Vid, ki je češčen sile« — in češnje so že povsod zrele. Zelenjave je povsod dovolj. Toda sadje ja zdravilo. Kako vpliva kot zdravilo sadje, kar ga je zdaj?

Češnje čistijo kri; če so sladke, redijo kri; če so kislaste, pa pospešujejo delovanje jeter in ledvic. Kdor ima slab želodec, naj uživa le sladke češnje.

Jagode redijo kri in jo tudi čistijo. Jagode vsebujejo mnogo železa, soli, apna in silicila.

Ostrožnice vsebujejo železo in fosfate in so zdrave za slabokrvne.

Borovnice vsebujejo sadno kislino. Priporočljive so zlasti za škrofulozne bolnike in take, ki imajo bolno kri. (Črne jagode so sploh bolj zdrave kot rdeče ali bele).

Polétne rokavice

(Ce si jih želiš)

Vezene poletne rokavice so moderne in lahko si jih sama vežeš. Pričnujoče rokavice so črne, svilene rokavice, vezene pa v rdeči, modri, zlatorumeni, rumeni in zeleni barvi.

Sredino cvetlič vez z rumeno nitjo. Cvet je rdeče, ozir. modro ali zlato, listje zeleno.

Poišče sredino narti na rokavici in prišije sredino cvetlice s tremi ubodi. Nato vežeš cvet, slednjič liste. Drugo cvetko narediš za 2 cm od sredine proti levi, nato tretjo, tudi v razdalji 2 cm, a proti desni. Vse tri cvetke tvorijo trikot. Narediš še za 2 cm proti trikot nad prvim trikotom in še enega pod njim. (Glej sliko!)

Tole je pa iz rdečih jagod

Ce vkuhavaš jagode, moraš imeti najbolj sveže in najbolj izbrane jagode.

Cele jagode

Dodatek: Na ½ kg jagod daš pol kilograma benecojevokislega natrija.

Jagode opereš, jih močno posušeš s sladkorjem in pustiš, da stojijo do drugega dne. Nato jih daš na ogenj in naj trikrat zavrže. Vsakokrat posodo od-taviš in odstraniš pene. Ko v tretje zavro, vzameš pene popolnoma proč, dodaš sredstvo za konzerviranje, ki ga prej razmočiš v topli vodi (a ne vreli!). Jagode daš nato še vroče v kozarce in jih takoj prevežeš.

Jagodova žollica

Jagode opereš, jih stlačiš in daš v posodo, kjer naj stojijo do prihodnjega dne. Sok pre-

Jagodov punč

Imaš: ½ kg jagod, dve steklenici belega vina in pol steklenice slatine.

Polovico jagod daš v veliko ponev. Drugo polovico poliješ s sladkorno vrelo vodo. To naj stoji nekaj ur, nato pretlačiš skozi sito. Ta sok poliješ na vse jagode v ponvi, nato priliješ še belega vina. Punč daš na led, in preden ga daš na mizo, priliješ še slatino. Pijačo naliješ v kozarce in v vsakem kozarcu mora biti vsaj po ena jagoda.

Domáci vrt

Stezičice bele, tralice zelene

Ne samo lepo urejene gredice in bujno razvita zelenjad, pa tudi ne samo obilica raznovrstnega, po lepotnih načelih urejenega cvetja, ampak tudi lepo izpeljana in primerno negovana vrtna pota in pestro zelena, gosta, na kratko pokošena vrtna trata — še posebno to dvoje mnogo pripomore k prikupljivi zunanjosti vsakega vrta.

Vrtna pota, ki naj bi bila v večjih vrtovih vsaj po 1,20 m široka, trdno utemeljena in posuta z drobnim belim peskom, delé vrti v razne oddelke. Mejé na obdelano zemljo, torej na vrtno gredico in rabate, ali pa na trato. Pota, ki mejé na obdelane gredice, brez primerne obrobke, niso nikdar lepa, ker se ostrá črta med gredo in potom vedno posipava z zemljo z gredic. Zato je nujno potrebno, da je črta med potom in gredico na kakršen koli način obrobljena. Izmed živih obrobkov je najnavadnejši 15–20 cm širok pas iz travnate ruše. Starjši vrtovi so imeli navadno vsa pota obrobljena z zeleniko, ki se pa dandanes močno opušča. Vsi živi obrobki imajo to slabo lastnost, da so pač »živé in se na vse strani razraščajo. Lezejo s koreninami in z zelenjem v gredice in na pota in če jih večkrat čez poletje z obrezovanjem ali obsekavanjem ne zavračamo v njihovo prvotno lego, imamo kmalu širok pas, ki sega daleč v grede in na drugi strani v pot. Obenem silijo pa tudi v višino. Obrobek iz travnate ruše moramo večkrat kositi ter zunanaj in znotraj ob napeti vrvi obsekati, zeleniko pa obstriti.

V novejšem času so začeli delati namesto živih obrobkov, zlasti pa namesto zelenike, ki je varno zavetje za polže, nizke robnike iz betona, okroglega kamena in labore. Obrobek iz betonskih plošč ali na mestu betoniran je kaj pripraven in praktičen, ker je stanovit in so pota ob njem vedno ravna in vedno čista. Seveda z lepotege stališča je tak obrobek enoličen, mrzel in pust, kar pa pri vrtovih, ki služijo bolj v praktične kakor okrasne namene, ne prihaja toliko v poštev. Lepši in tudi cenejši, pa zato manj trpežen je obrobek iz okroglega enakodebelega kamena. Še lepši pa je obrobek iz labore, ako je pravilno narejen in nekoliko z betonom zvezan in utrjen.

Končno budi omenjeno, da se da jako lepo združiti obrobek iz kakega mrtvega gradiva z živim obrobkom. V to svrhu obsadimo mrtvi obrobek (n. pr. iz kamena ali iz labore) ob notranji strani s kako nizko rastlino, ki stalni obrobek preraste in popolnoma ali vsaj deloma pokrije. Primerne rastline bi bile n. pr. navadni repnjak (arabis), ali aubricija, ki se razraste v nizke blazine konec aprila pokrite z drobnim, modrim cvetjem. Lepo se poda tudi binkoštni nagelj, nizka plamenica (flox), razne nizke perunike in še razne druge.

Vrtna pota, ki mejé na trato, ne potrebujejo nikakega obrobka, ker tvori trata trdno in izrazito mejo, ki jo moramo pa večkrat od pomladi do jeseni obnoviti na ta način, da robove trate v določeni črti obrežemo ali obsekamo z ostro lopato ali kakim drugim primerim orodjem. Nazadnje pot do roba trate, do čistega oplevemo in z grabljami poravnamo. Vrtna pota naj bodo vedno, brez plevela in poravnana.

Na vsakem količnjak večjem vrtu naj bi bil tudi prostorček vrtné trate, okusno in nepriljubeno okrašene s cvetličnimi gredicami, grmi in drevesi. To je višek lepote, ki jo je moči doseči na preprostem domačem vrtu. Idealne trate iz samih travnatih rastlin pri nas sploh ne najdemo nikjer, zlasti ne v večjih ploskvah. Vse naše vrtné trate so preraščene večinoma s plevelom; pravih, žlahtnih trav je kaj malo vmes. Tudi če useje čisto (tako imenovano angleško) mešanico, dobimo iz početka res lepo nežno trato, toda že čez nekaj tednov se pojavi vmes vse polno raznih rastlin, ki niso travnatega rodu in torej bolj ali manj kvarijo trato, ker dušijo nežne travnate rastline. Razen mnogih drugih plevelov in nepovabljenih gostov se prikažejo v trato posebno razne detelje, največkrat bela plazeča detelja, marjetice in pa regrati, ki ga moramo pristevati k najhujšim sovražnikom vrtné trate. Lepa čista vrtna trata ne zraste kar sama od sebe. Treba jo je sejati na čisto, dobro pripravljeno zemljo. Že to stane precej truda in denarja. Še več dela prizadene pa vzdrževanje in nega, torej pletev, pogosta košnja, valjanje, namakanje, gnojenje itd.

Kratka, gosta, tršata, smaragdno zelena trava raste le na rodovitni, sprstnasti, čisti vrtni zemlji, ki je popolnoma brez plevela. Pred setvijo zemljišče do 20 cm na globoko obdelamo (preštihamo), skrbno poravnamo in povaljamo, da se zemlja vleže. Potem šele sejemo primerno mešanico travnih semen. V to svrhu priporočajo: 30 delov pasjega repa (cynosurus cristatus), 70 delov trde bilnice (festuca duriuscula), 20 delov travniške latovke (poa pratensis) in 130 delov angleške ljujke (holium perenne). Na vsak kvadratni meter računimo 30–40 gramov omenjene mešanice. Sejati je treba kar močeno enakomerno; to dosežemo, ako sejemo večkrat v raznih smereh, n. pr. vse seme razdelimo na tri enake odmerke ter posejemo eno tretjino čez vse zemljišče podolgem, drugo počez, tretjo v diagonali. Setev z grabljami prav na drobno zakopamo, da se seme skrije in nazadnje temeljito povaljamo ali poodimo. Najlepše se setev obnese aprila meseca, ko je vreme navadno dovolj vlažno.

Ko je mlada travica 5 do 6 cm visoka, jo je treba povrh pozebi z ostrim srpom. Od tedaj dalje bi morali trato žeti ali kositi prilično na vsakih 10 do 14 dni. Po vsaki košnji pometemo travo z brezovo metlo, potem ves prostor povaljamo in temeljito zalijmo, zlasti če je suho vreme.

Vsako jesen je treba trato pognojiti, in sicer na ta način, da potrosimo po njej, ko je nazadnje pokošena (oktobra ali novembra meseca), drobnega komposta ali prav starega, drobnega gnoja.

Najhujši sovražnik vrtné trate je, kakor že rečeno, plevel. Ako ga ne zatiramo, ne plevemo, ne bomo imeli nikdar lepe trate. Zlasti se bojmo regrata, ki ga je posebno v Ljubljani toliko, da hoče zadušiti vse drugo zelenje. Izmed živali delajo trati škodo krti in ogreji.

Grobnice in spomenike

kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah

kamnoseško kiparsko podjetje

FRANJO KUNOVAR

pokopališče Sv. Križ-Ljubljana

telefon 49-09

Naš domači zdravnik

Pavla: V nedeljskem »Slovenec« dne 2. junija sem odgovoril na vašo vprašanja. Priporočal sem vam zdravljenje na morju. Ker pa ste pisali, da nimate denarja, sem pripomnil, da prosite banovino. Oglasila pa se je pri meni dobrotnica, ki je pripravljena plačati za vas zdravljenje na morju. Pošljite mi takoj vaš naslov!

S. J. Ž. K.: Pred 8 leti ste bili operirani na kliniki v Zagrebu. Odstanili so vam žlezo pod čeljustjo. Nekaj let sem pa čutil neprijetnosti v ušesu na levi strani, kjer ste bili operirani. V ušesu slišite utripanje žile. Slišite pa dobro. Leta 1938 ste bili operirani v kolenu. Nategala se vam je kita. Danes za silo pokleknete na ravno. Težko pa hodite navzdol ali v hrib, ker vas skrčena noga le težko dvigne. V kolenu čutite pokanje in škripanje.

Operacija, katero ste srečno prestali v Zagrebu, prav gotovo ni vzrok neprijetnostim, ki jih imate v ušesu. Vzrok temu so najbrž arteriosklerotične spremembe. Malo verjetno pa je, da bi vam povzročal te neprijetnosti kakšen ognjok (absces). Dajte se preiskati. Zaradi noge pa vam svetujem, da gredite v bolnišnico, kjer so vas operirali. Kaj smatrate za kito v kolenu, si težko predstavljam.

F. Z. Z.: Zelo dvomim, da bi opisana bolezen sama po sebi z leti prešla. Pri vas in pri možu je postala kronična. Kaj je vzrok, pa na daljavo ne morem dognati. Po opisu sklepam, da sta nalezila drug od drugega. Povzročajo jo najbrž kakšni zajedalci. Svetujem, da se obrnete na strokovnjaka za kožne bolezni.

Druge nadloga pa, ki se pojavlja vsake 4 mesece, mislim, da je posledica vašega neurejenega življenja. Težko si je sicer drugače v zakonu kaj takega razlagati. Tudi ne vem, kakšen smisel ima tak zakon. Mislite na bodočnost. Vsako goljufanje narave se hitro maščuje. Že zdaj to mislite, kar boste pozneje, če se vam želja ne izpolni, kadar boste najbolj želeli. To prav lahko pripelje do poloma.

I. S. P. G.: Stari ste 23 let, kmečko dekle. Že leto dni bolehte na želodcu. Želodec imate otečen. Muči vas huda zapeka. V trebuhu čutite napetost. Ugotovili so vam pobešen želodec, ki sega do male medenice, vnetje želodčne sluznice in premalo kisline. Močno ste shujšali. Priporočili so vam trebušni pas, določili dieto in dali navodila, kako se morate ravhati.

Kakor vidim, so storili vse, kar je potrebno. Ne manjka vam ničesar sicer, potrebujete samo nekoga, ki vas bo priganjal k vztrajnosti in potrpežljivosti. Če kar čez noč niste imeli uspeha, še ne pomeni, da bolezen ni ozdravljiva. Moj recept za vas je: Vsak dan 3 krat zvrhano mero potrpežljivosti in vztrajnosti!

A. Z. J.: Stari ste 18 let, visoka 148 cm, tehtate pa 65 kg. Kako bi shujšali in nekoliko zrastle. Če vam priporočam toliko opevane tablete. Jeste ne veliko, redite se pa kljub temu. Ste v pisarni. V prostem času se vozite s kolesom in telovadite.

Debelost ima več vzrokov. Preslabo delovanje žlez z notranjim izločenjem na eni, preobilna hrana na drugi strani. Prvo bi lahko imenovali notranji vzrok, drugo zunanji vzrok. Po starem enostavnem pravilu bi morali tehtati okrog 49 kg. To pa je samo povprečno merilo. Teselni ustroj, rast okostja, mišičevja itd. določajo razlike.

Debeluhi navadno veliko jedo in imajo dober tek. Ker so debeli, se manj gibljejo in potrebujejo manj hrane. Vsako večje hujšanje se mora vršiti pod zdravniškim nadzorom. Različne tablete navadno ne koristijo tistemu, ki jih izdeluje, kakor pa tistemu, ki jih uporablja — Vaša razvojna doba, vaša rast, še ni končana. Z leti pride dostikrat do harmonije med velikostjo in težo. V splošnem se ogiblajte vseh tolšč (mast, slanina, olje, surovo maslo, smetana, mastno meso). Jejite čim manj močnih in sladkih jedi. Jejite veliko zelenega sočnega, solate in sadja. Uživati pa smete nemastno meso.

J. L. Dol. Topl.: 19 let ste stari. Že pred poldrugi letom ste čutili v nogah bolečine. Včasih nekakšno vročino. Čutili ste, kako je kri tolkla po žilah, to za zlasti pri sedenju. Čez pol leta ste šli k zdravniku, ki vam je te neprijetnosti s praški popolnoma pregnal. Po nekaj mesecih pa ste začutili v zgornjem životu, zlasti v hrbtu in vratu nekako slabost. Zdravila ne pomagajo. Vročina vas obhaja, kri vam sili v glavo. Pri napirih in hoji čutite slabosti v hrbtu, ki prenehajo, če se vsedete. Vprašujete, če so vse živčne bolezni vedno težko ozdravljive.

Če je to živčna bolezen ali pa kaj drugega, ne morem trditi. Iz opisa sklepam, da so živci, ki vam delajo neprimerni. Vse živčne bolezni niso težko ozdravljive. Nekateri se dajo tudi hitro pozdraviti. Priporočam pa vam, da si daste rentgenizirati hrbtenico. Potem pa se obrnite na strokovnjaka za živčne bolezni, upam pa, da tega ne boste rabili.

A. P. Kranj: Že nad dve leti vam pokajo pete. Koža na njih je silno pusta. Iz pok večkrat krvavite. Delate v tovarni, kjer morate ves dan stati.

Pete si mažite s salicilno vazelino, da se omeča koža. Pote požite z lapisom. Prav bi storili, če bi menjali tudi delo. Preveč stojite! Ste sicer popolnoma zdravi?

V. J. Lj. Z. c.: Na opisanem mestu opažate oteklino, ki vam povzroča ne sicer hudo, ampak neprijetne bolečine. Včasih pa vas tudi huje boli. Zjutraj in zvečer pa vas navadno več ne boli. Zdi se vam, kakor bi silila neka tekočina v ta del. Ker gredite na nabor, se bojite, da bi zaradi tega ne bili potrjeni.

Kaj in kod so te težave, ki jih opisujete, na daljavo ne morem ugotoviti. Morda je kila, ali pa vodna kila. Možnosti so pa še druge. Zato bo potrebna preiskava.

Pravni nasveti

Služnostna pravica pota. S. M. G. M. - Služnostne pravice pota, ki ga omenjate, niste še mogli priprosestovati. Po madžarskem državljanstvu, ki je veljavno v Medijemurju, bi to pot mogli priprosestovati v 32 letih. Po odločbi bivšega madžarskega vrhovnega sodišča hoja po tujem zemljišču brez gospodarskega interesa ne more ustvariti kakšne služnosti. Zato bi bilo v primeru, da bi mogli dokazati hojo skozi 32 let, treba tudi dokazati gospodarsko korist te hoje. Druga odločba istega sodišča pa se glasi, da okolnost, da neko zemljišče služi kot splošen prehod, še ne ustvari služnosti. Iz tega vidite, da tudi madžarska sodna praksa ni bila naklonjena pridobivanju služnostnih pravic. Po madžarski sodni praksi ima lastnik zemljišča, ki ni zvezano s kakšno javno cesto, služnostno pravico pota, brez obzira na čas hoje. Ta odločba pa pri vas tudi ne pride v poštev, ker imate drugo daljšo pot. Zato vam pravde ne svetujem.

Pokojnina po možu. M. S. - Vaše vprašanje ni jasno. Povejte nam, iz kakšnega razloga vam je bila prošnja za rodbinsko pokojnino odklonjena, pa vam bomo povedali, ali je odklonitev pokojnine utemeljena ali ne. Treba je tudi vedeti, kdaj je mož umrl, da vemo po katerem zakonu je treba vprašanje vaše pokojnine presoditi.

Omožitev z italijanskim državljanom. H. P. - Obrnite se na italijanski konzulat, kjer vam bodo gotovo povedali, kakšne podatke je treba navesti o prošnji in kakšne listine je treba priložiti. Ni treba za to potovati v Belgrad, ker imamo italijanski konzulat tudi v Ljubljani.

Zvaničnik. K. F. - Za zvaničniško službo se zahtevata najmanj dva razreda srednje šole ali nje enake druge šole. Na kakšne pridobljene pravice iz prejšnjih zakonov se ne boste mogli uspešno sklicevati, ker sedaj velja novo predpis uradniškega zakona iz leta 1931. Če vam je vaš predstojnik prošnjo zavrnil, po našem mnenju ni kršil kakšnih službenih dolžnosti. Proti njegovi rešitvi imate itak pravico pritožbe.

Izvrševanje trgovinske obrti. Z. A. - Za izvrševanje trgovinskih obrti je potreben dokaz posebne izobrazbe. Za ta dokaz velja dvoletno učenje kot vajenec in dvoletna zaposlitev kot pomočnik v trgovinskem obratu. Izobrazba se dokazuje praviloma z učenim potrdilom ali s pričevalom o dovršeni uči. Pri vas pride le prva možnost v poštev. Glede ostalih podrobnosti, ki bi jih radi izvedeli, se obrnite na obrtnega referenta pri domačem okrajnem načelstvu.

Električna naprava. C. E. - V vsakem primeru imate pravico zahtevati od podjetnika odškodnino, ako bi se njegove naprave raztevale tudi na vaše zemljišče. V kakšni obliki naj se odškodnina plačuje, je pač odvisno od dogovora med obema. Če vam ne plača zahtevane odškodnine ali vam ne dovoli popusta pri uporabljenem toku, mu pač ni treba dovoliti

električnih naprav na vašem zemljišču. Opozoriti vas pa moramo, da je v primeru, ako je električno podjetje splošno koristno, mogoča tudi razlastitev vašega zemljišča, ali pa ustanovitve služnosti v breme vaše zasebne lastnine. Ako pride od tega in se glede odškodnine ne bi mogli sporazumeti, jo bo določilo sodišče. Sodišče pa more določiti odškodnino samo v denarju in ne tudi v brezplačnem oddajanju električnega toka.

Tekstilna šola. A. K. M. - Izgledi za namestitve absolventov tekstilnih šol so boljši kot pa za absolvente raznih trgovskih tečajev, ker je pač število prvih omejeno. Glede pogojev za sprejem itd. vprašajte naravnost pri vodstvu šole v Kranju.

Mapne meje niso vedno točne. A. V. L. - Katastralne mape so bile napravljene zato, da se je mogla obdavičiti zemlja. Takratni zemljemerci niso pogledali take važnosti na točen potek meje, ker se je malenkostna površinska razlika na enem kraju krila za drugo na drugem mestu. Zato je pogrešno, če mislite, da so meje nekdanje res v naravi tako potekale, kakor so še sedaj zarisane v mapah. Svojo mejo boste morali obnoviti tako, kakor je stal stari plot, čeprav bi po mapni meji smeli še za 1 m v sosedov svet. Dogovor z mejšajem na ureditev sedanje meje po mapni meji je veljaven le, če se oba mejšaja pisмено zavežeta, da bosta priznala po zemljemercu odmerjeno mapno mejo.

Zastaranje kupnine. W. P. Z. - Kupnino za stvar prodano po zasebniku v letu 1934, lahko še tekom 30 let iztožujete. Terjatev za dobavo stvari v obrtnem ali trgovačnem obratu zastara v 3 letih. Odstop terjatve je veljaven, če o njem obvestite tudi dolžnika.

Lahkomisljena prodaja posestva. I. T. R. - Če ste se s kupcem pogodili radi prodaje vašega posestva, to je, če sta se zedinila glede kupnine in predmeta, je bila ustana pogodba veljavno sklenjena in je ne morete razdreti. Kupec vas lahko toži na izpolnitev pogodbe in bo ta sodba po tej tožbi tista, s katero se bo mogel vršiti prepis posestva na kupca.

Pot preko dvorišča. L. M. D. - Nekaj sosedov ima priprosestovano služnostno pravico hoje preko vašega dvorišča. Dvorišče smete zgraditi in tudi napraviti s ključem. Seveda pa morate dati vsakega mu upravičenca ključ od teh vrat.

Malak ob meji. J. K. - Na svojem svetu imate kopati malako ob meji, vendar morate sosedov svet primerno zavarovati, da se ne podsuje v malako niti sedaj ob kopanju in tudi ne tekom let ob uporabi malake po živini.

Slabo zastopanje. P. O. K. - Ko ste zastopnik izročili zadevo vaše matere zaradi ponovne pridobitve obrtne pravice, bi moral zastopnik vse potrebno ukreniti, da bi zamogel pristojno oblastvo izdati rešitev. Če tekom dveh let sploh ni bilo rešitve in na vaše povpraševanje pri oblastvu sploh niso vedeli za vlogo vaše matere, tako, da ste sami brez zastopnika ponovili vlogo in je bila tekom treh mesecev ugodno rešena, je verjetno opravičen vaš sum, da zastopnik sploh ni napravil nobene vloge. Če mu to dokažete, da niti vloge ni oddal na pristojno oblastvo kljub danemu naročilu, potem odgovarja za škodo, ki jo je vaša mati utrpela zaradi zavlačevanja. — Terjatev na zastopniških stroških zastarajo tekom treh let. Od zastopnika izdano potrdilo, da mu nič več ne dolgujete, bo zadosten dokaz v zvezi z vašim zahtevanjem, da je bila stvar popolnoma poravnana.

Mož nima nujnega deleža po ženi. I. J. K. - Žena, ki je zemljiškoknjižna lastnica hiše, lahko z lastnoročno spisano in podpisano oporoko veljavno zapusti to hišo svoji rejenci in ne bo mogel njen mož te oporoke ovrči.

Posledica poroke proti volji staršev. P. P. K. - Dekle, ki se proti volji svojih staršev poroči, iz-

gubi pravico zahtevati od svojih staršev doto. Na predlog neveste bo sodišče preizkusilo, ali je vzrok neodobranja utemeljen ali ne. Če bi sodišče ugotovilo, da starši neuteemeljeno branijo hčerki sedanjega ženina, bo sodišče določilo doto, ki jo morajo starši hčerki dati. — Tudi proti volji staršev omožena hči ne izgubi pravice, da po smrti svojih staršev zahteva njeni delež.

Odpoved stanovanja z vrtem. L. M. V. - Odpovedni rok za stanovanje velja tudi za vrt. Prečen ste vrt pognojili in zasadili, bi se morali z gospodarjem dogovoriti, da vam stanovanja pred jesenjo ne bo odpovedal. Sedanja odpoved je pravilna in morate ob izteku roka izprazniti tudi vrt, ne da bi smeli zahtevati od gospodarja kakšno odškodnino. Dogovorite se z naslednikom za primerno prevzemnino. Če na to ne pristane, pa poberte vse z vrta, kar ste zasejali. — Stroškov za obnovljeno šipo ne morete zahtevati nazaj.

Nepremišljeno zavarovanje. G. I. B. - Na prigovarjanje zavarovalnega agenta ste podpisali ponudbo za nezgodno zavarovanje. Po odhodu agenta pa ste v miru premislili, da mesečnih premij ne bi zmogli. Ker bi pogodba stopila v veljavo šele po zdravniškem pregledu, vprašate, če jo lahko razderete. — Če med vama ni bil določen krajši rok, ste vezani na stavljeno ponudbo mesec dni. Če v tem času ne sprejmete potrdilnega odgovora od zavarovalnice, lahko od ponudbe odstopite, sicer pa ne.

Pravice hčerke gospodinjke. A. J. G. S. - Hčerka, ki vodi gospodinjstvo očetu in nima drugih dohodkov, ima kot svojka zavarovanega člana — očeta, pravico do brezplačnega zdravljenja, zdravlil in potrebnih pomožnih priprav za zdravljenje skozi 26 tednov. — Po smrti očeta, ki ima pokojninsko zavarovanje, nima hčerka, stara preko 18 let, čeprav je očetu vodila gospodinjstvo, nobene pravice do pokojnine po očetu.

Dolg umrlega moža. Z. A. S. - V letu 1928 je umrl mož posestnice, ki ni zapustil nobenega imetja in je bila zapušćinska razprava ustavljena.

Davčni nasveti

U. L. Š. - Darilna taksa: Mož vam je ob prihodku od dno 30. marca 1940. M. S. št. 475 (Sl. nov. z dne 1. aprila 1940, št. 75—XXVI) se od 1. aprila 1940 dalje večina dohodkov javnopravne prirode iz področja banovine Hrvaške pobira v korist te banovine. Uredba pa v čl. 4 še posebej poudarja, da se je treba pri tem izogibati dvojnemu obdanju. V vašem primeru je za odmero darilne takse pristojna davčna uprava iz naše banovine, ker leži večji del darovane nepremične imovine na področju naše banovine in to v smislu čl. 43 Uredbe o neoplatnih prenosih imovine (Sl. nov. z dne 1. 4. 1937, št. 73—XXIII, Sl. list z dne 15. maja 1937, kos 40.). Sklicujte se na ta člen in predlagajte davčni upravi iz področja naše banovine, da stopi v stik z davčno upravo iz področja banovine Hrvaške, ki naj svojo zahtevo po odmeri darilne takse umakne. Seveda pa bo morala pristojna davčna uprava iz področja naše banovine ustrezajoči del darilne takse nakazati banovinski blagajni banovine Hrvaške, ker leži del posestva na področju te banovine. Približno 31% posestva leži na področju banovine Hrvaške, zato bo tudi 31% darilne takse dobila blagajna banovine Hrvaške. Če je gornja vrednost posestva čista vrednost brez vsakih bremen, znaša darilna taksa 4% od skupne vrednosti in prenosna taksa 1% od skupne vrednosti, kar da 9500 din. Od tega pripada blagajni banovine Hrvaške 31%, t. j. 2945

din. Ostalo pa pripada državni blagajni. Posebna banovinska prenosna taksa v korist naše banovine pa znaša 2% od vrednosti posestva, ležečega na področju naše banovine, t. j. od 130.000 din, kar da 2600 din, ako pa gre za kmečko posestvo, znaša taksa le 1%, t. j. 1300 din. Ta račun pa velja le v primeru, če je darilna pogodba sestavljena po 1. aprilu 1940. V nasprotnem primeru je račun v toliko drugačen, da gre vseh 9500 din v državno blagajno.

I. S. Lj. Mineralne vode: Vprašujete, o kakšnih posrednih davščinah so obremenjene mineralne vode? Na potrošnje mineralnih vod v dravski banovini se pobira banovinska trošarina, ki znaša pri steklenicah izpod 1 litra vsebine 0.20 din, pri steklenicah od 1 do 2 litrov vsebine 0.30 din, pri večjih steklenicah pa 0.20 din od vsakega začete litra vsebine. Banovinsko trošarino na mineralno vodo, ki se proizvaja in potroši v dravski banovini, plačujejo proizvajalci sami na podlagi mesečnih obračunov, in sicer najkasneje do 10 dne prihodnjega meseca. V ta namen morajo voditi in deset-dnevno predlagati pristojnemu oddelku finančne kontrole dnevne izkaze o prodaji mineralnih vod. Za točno plačevanje trošarine lahko zahteva kr. banska uprava varščino do višine povprečne enomesečne trošarine.

Uvoz mineralne vode iz inozemstva ali drugih banovin mora prejemnik prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole (mesnemu trošarinskemu uradu v Ljubljani) v 24 urah po prejemu in hkrati plačati ustrezno banovinsko trošarino. Mineralna voda, ki jo domače prebivalstvo zajema neposredno iz prostih vrelcev in jo potroši za lastne potrebe, je oproščena plačevanja trošarine. To so določila zaradi banovinske trošarine na mineralne vode. Proti kršilec teh predpisov se postopa po čl. 80, 33 in 34 zakona o državnih trošarinah. Država ne pobira posebnih davščin na mineralne vode. Zaradi eventualnih občinskih dajatev na te vode pa vprašajte na občini.

Kmetijski nasveti

Komati za krave. S. M. G. M. - Vozite s kravami in obdelujete sedem oralov orne zemlje. Potrebovali bi pa za nje komate, ker jih jarem preveč tišči. Čitali ste, da so najboljši Egertovi jarmi. Radi bi vedeli, kje jih je dobiti. — V Prekmurju vozijo in delajo kmetje večinoma s kravami ter uporabljajo deloma jarme, največkrat pa komate. Obrnite se na okrajnega kmetijskega referenta v Murski Soboti ali v Dolnji Lendavi, ki vam bodo navedli sedlarje, ki izdelujejo komate za krave. Kdo in kje izdeluje Egertove jarme, nam ni znano.

Lesni črv v podu. R. S. B. V lesenem podu sobe tik kuhinje se nahaja črv, ki je že pred desetletji pod razgrizel. Zdi se je zopet pojavil. V tej sobi stoji tudi stara črvena omara, ki ima noge že vse črvice. Nabavili ste si novo pohištvo iz brestovega lesa, ki ste ga postavili tudi v to sobo. Bojite se, da pride črv tudi vanjo, zato želite nasveta, kako bi se obranili te škodljivca. — Prav verjetno je, da bo lesni črv napadel tudi novo pohištvo. Lesni črv je prav za prav ličinka raznih hrščev, kakor lubadar kuček ali trdočlav, hišni kozliček in še nekaj hrščev iz vrste kozličkov. Samice teh izležajo jajčeca v les, iz njih se razvije ličinka, ki začne svoje pogubno delo, ki traja večkrat do deset let. Po določenem dobi se ličinka zabubi in pozneje se iz nje razvije nov hrščec, ki se plodi in množi. — Zatiranje tega škodljivca ni lahko, ker mu je težko priti do živega v njegovih dolgih rokih v lesu. Pri pohištvu ga skušamo vničiti s petrolejem, bencinom, terpentinom in salmiakom; to so enovi, ki izpuhtevajo strupene pline, ki vdirajo v luknje lesa in tam umore ličinke in hrščce. Pri podu ga zatiramo s tem, da namažemo tla s katranom, karbolijem ali prašnim moljem. Če ga pa hočete sigurno zatreti v podu in pohištvo ter vam ni žal za par stotakov, bi vam svetovali, da pozovete okraj. desinektorja, ki bo voo robo s pohištvo vred temeljito razkužil s cianovnim plinom, ki prode v vse luknjice poda pohištva. To je najbolj zanesljivo sredstvo, s katerim boste ohranili pohištvo in pod nepoškodovan.

Šipkove jagode kot zdravilo. K. H. - V vašem goratem kraju raste in obilo obrodi šipek, ki je zdravilo zoper kamne v drobovju. Imate že posušene, jeseni bi ga radi pripravili svežega s sladkorjem. Najbolj zamudno delo je izluščiti iz jagod semena. Vedeli bi radi, kako bi se to bolj praktično izvedlo. Kuhanje in precejevanje se ni obneslo. — Kar se tiče šipkovih jagod kot zdravila, piše P. Donand v svoji knjigi »Naše zdravilne rastline« sledeče: »Čaj iz plodov, ki smo jih očistili semen, čisti ledvice in mehur ter učinkuje zdravilno pri pesku, pri kamnih v ledvicah in mehurju (1 žlica na 1 skodelico čaja). Čaj iz svežih pešk pijemo kot šibko dristilo, posušene pečke pa učinkujejo nekoliko krčljivo. — Šipkova

RADENSKO KOPALISCE

po naravni oglikovki kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji **zdravi z uspehom** bolezni srca, ledvice, živcev, jeter, žolča, zelodca, notranjih žlez in spolne motnje.

Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, kavarina, ton-kino, tenis itd. - Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča **SLATINA RADENCI.**

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopališča!

Letos je umrl neki trgovec in dedič tega zahtevalo od vdove v letu 1928 umrlega moža, da plača dolg, ki ga je pokojni mož napravil v trgovini. — Žena ni dolžna plačati dolgov, ki jih je napravil mož. Dolg zaradi dobave blaga v trgovskem obratu zastara v treh letih in je ta dolg, če je obstojal, v letu 1931 za zastaral in je sedaj neiztožljiv.

Zaščitna sestra. J. S. R. - Pri nastopu službe so bili določeni delovni pogoji in mesečna plača. Če se je delo kopičilo, tako da prvotno določeni delovni čas ni več zadostoval, je morala sestra zahtevati tudi temu primerno zvišanje plače. Če napram upravi tega ni zahtevala, se je pač smatralo, da je molče pristala na spremembo (povečanje) delovnega časa proti nespremenjeni mesečni nagradi. — Od tistega časa pa, ko je sestra zaradi povečane dela vsled upeljave hišne lekarne zahtevala zvišanje plače in ji je bila ta sicer obljubljena, ne pa izplačana, lahko uveljavi tudi s tožbo plačilo sorazmernega povišja plače. — Glede zavarovanja pri Pokojninskem zavodu pa vprašajte tam, če so bili prispevki plačani. Za tri leta nazaj jih lahko PZ še vedno predpiše in izterja.

ODREZITE

»SLOVENECEV SVETOVALEC«

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek

»Slovenec« 29. junija 1940

Poslednje ure pred podpisom

Težavna pogajanja — Počastitev padlih

V compiégneskem gozdiču, 23. junija 1940. Nemški vojni poročevalec piše:

Minula je noč nad gozdičem v Compiègneu, ki jo rjavi železniški voz 2419D skoraj samotno in mirno prebil. Le nemški stražniški vojaki so hodili okoli. Pogajanja so trajala, dokler se ni začelo daniti. Šele ob pozni uri se je poslovil od Francozov načelnik vrhovnega poveljstva generalni polkovnik Keitel, ki je vodil pogajanja z nemške strani. Francozi so ostali in se telefonsko posvetovali s svojo vlado.

Dolg je bil razgovor, ki ga je imel francoski general Huntzinger z Bordeauxjem. To je bilo prvič, da je mogel sporočiti svoji vladi, kje da so pogajanja. Ko so francoski odposlanci prejeli dan pri Toursu prestopili mejo v predele, ki so bili zasedeni po Nemcih, brez dvoma niso niti malo mislili, da bo premirje v Compiègneu.

Danes, v soboto, točno ob deseti so se vozovi s Francozi pripeljali spet mimo Rondella. Za čez noč so jim pripravili v Parizu 670 nadstropje v hotelu in seveda tudi vso svobodo. Vožnja po veliki Narodni cesti iz Pariza v Compiègne je zastopnike francoskega ljudstva brez dvoma spominjala na njihovo velikansko odgovornost. Bolj kot vse besede pa so jim segle v srce po vojski opustošena polja, vasi in mesta.

Trideset minut od granitne plošče z imenom maršala Focha, ki so nanjo zapeljali vagon za pogajanja, stoji med drevjem belo-modro šotor, ki je na razpolago tehniškemu pomožnemu osebju francoskih vojaških pooblaščenec kot prostor za delo in bivanje. Krog velike, rjave mize stojijo lagodni stoli. Ondi je tudi pisalni stroj in je telefon za tipkarico in za tajnico. Medtem ko general Huntzinger in drugi odposlanci takoj vstopijo v vagon, ostanejo častniki, tolmači in ordonanci v šotoru, kamor jim iz nemške vojaške kuhinje prinesejo kosilo.

Pod prostim nebom, v kotu med jelkami, zdravem modro-belega šotora šklopotajo pisalni stroji Nemcev. Za majhno šotorsko mizo, ki je na njej zemljevid in pisanje, sedi general Keitel. Častniki se pomenkujejo o tehniški izvedbi pogodbe za premirje.

Ob pol ene se pogajanja nadaljujejo. Čez pet minut stopi general Keitel v vagon in se s svojimi

telefonskimi vprašanji. Čez dve uri se bodo pogajanja nadaljevala.

Iz dveh ur pa je nastalo več ko še enkrat toliko, ker se je morala francoska komisija za premirje še telefonsko pogovoriti s svojo vlado. Spet in spet je skušal francoski vodja poročevalske službe dobiti zvezo, pa so se zmeraj pojavile motnje med Toursom in Bordeauxjem. Francozi pooblaščenca so razburjeni. Z velikim potrpljenjem pričakuje general Keitel zunaj na robu gozdiča, da se bo nadaljevalo pogajanje. Ura je bila pet, bila je že šest!

Tedaj je slednjič vendarle začel delovati telefon. Krog njega se strnejo člani delegacije. General Huntzinger vzame slušalko v roko. Govori z Bordeauxjem. Ne moremo ga videti v obraz, ker nam obrača hrbet. Toda njegove besede so živahne, nato pa se dozdeva, ko da je potreben opore. Slušalko izroči Noel. Mahoma je zveza pretrgana. Spet nemir, razburjenje.

Ob šestih je naprošen Schmidt, zastopnik zunanjega ministrstva, naj stopi v vagon, kjer mu Huntzinger nekaj sporoči. Preteklo je že pet ur po koncu pogajanj. Francozi bi radi še podaljšanja.

General Keitel dovoli Francozom še do pol oemih časa. Ob pol sedmih dobi to sporočilo general Huntzinger. Podadmiral Leluc, ki mrko sedi na stolu in kad cigareto, vstane in pokliče tolmača. Francozi se strnejo krog njega. Čez nekaj časa pokličejo Nemce v vagon. Prvi vstopi general Keitel, nato mu sledijo drugi. Hkrati se z desne pojavijo še francoski člani delegacije. Še deset minut traja razgovor. Nato Francozi izjavijo, da so pripravljeni za podpis.

Ob šestih in petdeset minut (23. junija 1940) je podpisano premirje med Nemčijo in Francijo. To je veličasten trenutek. Podpisujejo stojé. Francozi začno. Podadmiral Leluc ne more skriti svoje ganjenosti.

Po podpisu prosi general Keitel navzočne nemške in francoske člane komisije za premirje, naj se spomnijo francoskih in nemških vojakov, ki so padli za domovino. Sledi minuta molka. Nato izstopijo Francozi iz vagona, in koj nadaljujejo pot v Italijo, kjer se naj pogajanja tudi koj začno.

Ob sedmih in 6 minut sporoči general Keitel Hitlerju, da je premirje podpisano.

Francosko odposlanstvo pred znamenitim vagonom v Compiègneu. Sredni v trojci je voditelj francoskega odposlanstva, general Huntzinger. Na levi od njega je poslanik Noel, na desni general Bergeret. Na levi od trojice v temni uniformi podadmiral Leluc.

Za tekoče zlato se bije boj

Petrolej ali tekoče zlato, ki je bil spetka pomemben samo za razsvetljavo, se je bolj in bolj razvil v najvažnejšo pogonsko snov. Avtomobilskega in letalskega prometa si sploh ne moremo misliti brez petroleja, a tudi ladje so se izneverile premoči v prilog petroleju. Vpravi tukaj se jasno zrcalijo petrolejske vrline. Petrolej je kot kurivo bolj izdaten, s petrolejem je moči z ladjami delj priti, petrolej je laže naložiti in ravnanje z njim zahteva manj osebja. Za petrolej (bencin) ni treba toliko prostora kot za premog; ravnanje z njim je bolj čisto in ne povzroča nič dima. Vojno ladijsko brodogradje je že povsem preurejeno na kurivo s petrolejem (bencinom).

Iz tega je razviden pomen nafte (petroleja, bencina) za obrambno gospodarstvo in za vojno namene. Vsi smo zdaj v znamenju vojnega gospodarstva in tako ima petrolej prvo in poglavito besedo v gospodarstvu s surovinami sploh. Tista država, ki ima petrolej, ima v sedanjih borbah za oblast pač neizmerno prednost. Ali še bolj povedano: močna država, ki vsebuje v svojih mejah petrolej, ali ki se zna od zunaj opomoči s takimi zakladi; slabotna država pa more postati vpravi zaradi takih zakladov predmet napada močnih držav. Ker imajo torej velesile le razmeroma majhen del petroleja na svoji zemlji, je borba za njegove vrelce zelo kruta. Še bolj kruta zato, ker bi lastniki vrelcev izmed velikih sil radi varovali svoje zaloge, saj je nafte mnogo manj na svetu kakor premoga. Vesti o tem, da bodo sedanje zaloge petroleja, to je kakih 500 milijonov ton na leto, zalegle le še za 20—30 let, je treba s previdnostjo poslušati, saj se zdavnaj niso dogana vsa najdišča nafte na svetu in tudi niso še vsa zadostno izrabljena. In še nekaj utegne spremeniti množino naftinih zalog; to, da je moči sintetično proizvajati petrolej iz črnega premoga in rjavega premoga, kar je videti, ko da bi se premog maščeval, da so ga zaradi

iz Marakaiba v Newyork manjša kot iz Galvestona v Teksasu do Newyorka. Sledi dolg seznam srednjih in majhnih držav, ki vse oskrbujejo svetovni trg s petrolejem, celo najmanjši, kot so otoki Bahrein v Perzijskem zalivu, ki proizvajajo na leto več ko en milijon ton petroleja in so tozadevno na 13. mestu petrolejskih pokrajin. Na debelo povedano, si je Standard Oil osvojila petrolejske pokrajine Novega sveta in s tem severno-južno smer petrolejskih najdišč, a Royal Dutch Shell ima v rokah zahodno-vzhodno smer najdišč Evrazije. To je le površno povedano, saj se v praksi izrabljanje vrelcev v poedinih conah zelo križa.

Spor za petrolejska tržišča je redno trgovsko tekmovalstvo, a ta sega krog vrelcev globoko v imperialistični boj in tvori bistveni del tega borenja. Pri tem se pa angleški imperij nič manj ne bje kakor tako zvan nemanici, zakaj matična dežela sploh nima nič petroleja, ves imperij pa vsebuje samo dva odstotka svetovne proizvodnje. Edino večja proizvodnja angleškega imperija je na Trinidadu, čigar množina nafte pa je v letih 1938-39 celo nazadovala. Ze zaradi deviz je za Anglijo važno, da ima v svojih deželah kraje z nafto, ker more biti na ta način plačan produkt veljavnosti funta.

Navzlic temu, da Irak ni več v mandatsnem razmerju z Anglijo, pa zavisi ta važna proizvodna dežela bližnjega vzhoda od Anglije. Tu si je Velika Britanija za mosulsko nafto pripravila vod, čigar ena veja se konča v Haifi, torej na njenem palestinskem ozemlju, a druga veja se konča v sirijiskem mandatsnem ozemlju Francije, in sicer v Tripolisu, tik Sredozemskega morja. Ta bogati, v začetku l. 1935 začetni petrolejski vod, naj služi angleškemu brodogradu na poti v Indijo. Isto velja za neizmerna naftna polja Anglo-Iranian Oila na jugozahodu Irana in za najdišča v zahodnoindijski Burmi, ki pripadajo isti trgovski zvezi. Značilno je, da Anglo-Iranian ni le angleška (v nasprotju

Gizeh v Egiptu. Pogled z letala na piramide. — Egipt je tudi v ospredju sedanjih homati.

opremljevalci usede. Francozi sedijo v štem vrstnem redu kot so prejšnji dan: podadmiral Leluc, general Huntzinger, poslanik Noel in letalski general Bergeret. General Huntzinger živahno maha z roko. Nato odhiti podadmiral Leluc kar razoglavlja čez prostor v modro-beli šotor, odkoder prideta tolmač in tipkarica k vagonu. Nemški stenograf se vsede k stranski mizici v vagonu.

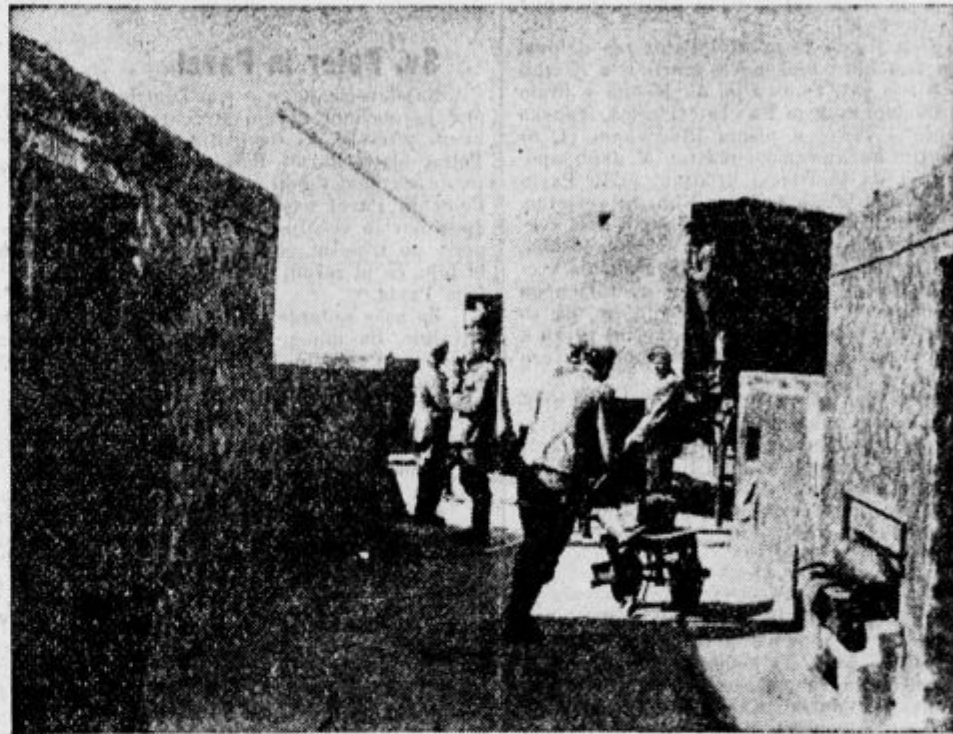
Spet se začne bitka za posamezne točke. Pojasnila hitijo sem in tja. Zapisniki gredo iz rok v roke. Videti je, kako se mali, živahni general Huntzinger večkrat skloni naprej in govori na obe strani. Njemu nasproti sedi mirno general Keitel in si gladi brke. Preberejo točko za točko pogojev, govorijo o njih in jih razlagajo. To se vrši že več ko uro dolgo, pa ni še prav nič videti, da bi soglašali drug z drugim. Očitno so opazne nervozne kretnje podadmirala Leluca. Z obema rokama si pokrije obraz. Ves prepaden in mrk sedi poslanik Noel na svojem stolu. Francozi so vsi tako strahotno in napeto razburjeni. Videti je, kako se oklepajo poedinih določb in jih skušajo spremeniti.

Posvetovanja so že prekorčila prvotno določeni čas. Nihče se ne zveni za nemška letala, ki krog ene popoldne krožijo nad prostorom. Tedajci gospodje vstanejo. Ali je že? Še ne. Le kratek odmor. Dopoldanska seja je trajala do ene in štiri-deset minut. Nekaj vprašanj je treba pojasniti s

Zvezde bodo sešтели

Ameriška Harvardska univerza si je naložila, kot poročajo iz Newyorka, velikansko delo: da bo seštel zvezde Rimske ceste in še dalje do zvezd petnajstega reda. Pri tem si bodo pomagali s posebnim strojem, ki sta ga izumila harvardska zvezdoslovec Machuskey in Scott, ki dela avtomatično in ni nič navezan na nepopolnosti človeških oči in možganov. V tem stroju je človeško oko nadomeščeno s foto-električno celico, ki proizvaja električni tok, kadar je osvetljena. Po tem načelu se zgodi po sleherni posamezni sliki zvezde, ki nastane na plošči, da celica oz. električni tok natančno napravi beležko. Pravi seštevalec zvezd je profesor Bart I. Bok, ki upa, da bo zmogel to veliko delo. Seveda pa ne more rešiti te zadeve sama harvardska univerza, čeprav je velika. Sprejete plošče bodo zatorej poslali raznim drugim zvezdoslovnim zavodom in jih bodo ondaj razbrali oz. seštel zvezde. Nemara da v Evropi ni dosti takih, ki bi imeli toliko mirnih živcev, da bi v teh časih še mogli zvezde seštevati.

Zlati časi. Župan v Butalah je gledal med nevihto skozi okno. Nenadno zablene in zagrti, župan pa dela velike oči skozi okno: »Hudika, šele enkrat je treščilo, pa že na treh krajih gori.«

Obrežne utrdbе v Boulogne.

nafto tako odrinili. A doslej je spreminjanje premoga v tekočino le še vojaško izrabljeno in ni pomembno za splošno gospodarstvo, a tudi pomen za vojaške namene je še veliko vprašanje, saj so premogovni rudniki v nevarnosti, da jih letala obstreljujejo, ker je spreminjanje premoga v tekočino navezano na sam rudnik. Spreminjanje premoga v tekočino zahteva tudi mnogoštevilne rudarje, ki potem niso uporabljivi za na bojišče. Slednjič je pa ta način pridobivanja petroleja tudi zelo drag.

Tozadevne številke nam vpravi iz Nemčije mnogo povedo. Nemčija potrebuje na leto (za mirno dobo) 8 milijonov ton petroleja, a umetno ga proizvaja samo eno desetino. V času vojne je potreba po petroleju še enkrat večja. Pač pa ima sovjetska Rusija mogočne petrolejske vrelce in pa Romunija (6—7 milijonov ton na leto). Rusija je sicer glede na proizvodnjo petroleja na drugem mestu na svetu, vendar ga pridobiva le 30 milijonov ton na leto, medtem ko ga pridobiva Amerika, kot prva tozadevna država na svetu, 170—180 milijonov ton na leto.

Koj za Rusijo je na vrsti Venezuela. Ta dežela, kjer deluje mogočni ameriški petrolejski trust, Standard Oil, in pa angleško-nizozemski Royal Dutch Shell, je za petrolejsko gospodarstvo posebno zanimiva. Venezuela porabi le majhno količino svojega petroleja in ga utegne torej vsega odprodati. Izvažajo ga celo v Združene ameriške države, ker je razdalja

z Royal Dutch Shellom), ampak da predstavlja tudi britsko državno posest, ker je 56% vseh delnic v rokah angleške vojne mornarice. Tudi petrolejska najdišča Royal Dutch Shella v nizozemski Indiji in na britskem Borneu so preskrbovališča za pot v Indijo.

Sedanja vojna, ki se od vsega začetka tiče tudi petroleja, se nemara zmeraj bolj bliza borbi za petrolej. Angleško-francoska orientirana armada je brez dvoma postavljena v varstvo angleških koristi za petrolej v Iraku in Iranu in prav tako za primer kakega napada proti kavkaški petrolejski posesti Rusije. Onstran petrolejskega Bakuja, na bregovih Kaspijskega morja, pa vabi Turčijo stari Turan, pradede Turkov, ki se je Enver paša po svetovni vojni boril zanj z Rusijo. Takrat je Enver paša ondaj padel in na novo vstajajoča Turčija je imela takrat dovolj drugih poslov, ko da bi se bila podajala v azijske pustolovščine. A kar je bilo včeraj še pustolovščina, ali ideal ali utvara, to utegne biti jutri že najvažnejši smoter kake države.

(Po švicarskem listu.)

Telefon v tramvajih

V San Franciscu imajo zdaj v tramvajskih vozovih telefon, tako da potniki utegnejo govoriti s svojo in znanci. Ta novost se je že tako priljubila, da mislijo imeti odslej po dva telefona v tramvajskih vozovih.

Težko nemško protiletalsko lopništvo.

Sveti Peter v Rimu

Starodavno soglasje

Petrovo bivanje v Rimu, njegovo mučeniško smrt in njegov grob v Rimu potrjuje nepretrgana krščanska tradicija (izročilo). Grob svetega Petra je bil vedno posebno čeden med drugimi mučeniškimi grobovi v Rimu. Že v prvih stoletjih so k Petrovem grobu v Rimu prihajali kristjani z vseh strani tedanjega rimskega cesarstva. Ko je krščanstvo doseglo svobodo, je cesar Konstantin Veliki svetemu Petru sezidal veličasten nagrobni spomenik, namreč cerkev svetega Petra; grob sam pa je obdal z ogromno bronasto ploščo, da bi tako ostal za vedno nedostopno zavarovan.

Nikoli si ni nobeno drugo mesto lastilo časti in odlike Petrovega groba, kar bi se bilo gotovo zgodilo, če bi bilo kolikaj mogoče dvomiti o Petrovem rimskem mučeništvu in grobu. Niti vzhodni niti zahodni kristjani niso nikoli dvomili, da je bil sveti Peter resnično rimski škof in mučenec.

Šele protestanti so pričeli širiti dvome proti tej starodavni, na vzhodu in zahodu složno priznani resnici. Očitno je, da so ti dvomi v bistveni zvezi s protestantskimi napadi proti papeštvu; očitno je, da so tukaj odločevali verski in polemični (borbeni) razlogi, ne pa zgodovinski dokazi. V novjšem času pa tudi protestantski znanstveniki skoraj splošno priznavajo veliko zgodovinsko verjetnost starega izročila o Petrovem bivanju in mučeništvu v Rimu.

Po vatikanskem cerkvenem zboru (1870) so v boju proti papeštvu začeli tako imenovani starokatoličani zopet pogrevati zastarele protestantske dvome o Petrovem bivanju v Rimu. Tudi znano brezvestno skrupulo ponarejenega govora, ki ga je mehiški pustolovec J. Escudero podtaknil škofu Strossmayerju, zanika Petrovo bivanje v Rimu. S ponatiskevanjem in širjenjem tega skrupula se ta zmotna obnavlja in skuša širiti tudi pri nas. Pod vplivom protestantov in starokatoličanov se to zmotno mnenje včasih oglašja tudi med pravoslavimi.

Razumljivo je, da važni dogodki iz prvih krščanskih stoletij niso tako obilno potrjeni po listinah kakor poznejša krščanska zgodovina. Zato pa tem glasnejše pričja že omenjeno splošno in starodavno soglasje krščanskega vzhoda in zahoda, ki niti po mnogih nesoglasjih in po razkolu ni bilo pretrgano. Razen tega pa je ta zgodovinska resnica potrjena tudi po mnogih zgodovinskih dokazih.

Zgodovinska dejstva

V starih zgodovinskih izročilih in spomenikih o Petrovem delovanju in mučeništvu v Rimu je treba razlikovati, kaj je brezdvomna zgodovinska resnica, kaj pa so samo bolj ali manj verjetni legendarni dodatki in okraski. Kakor spomine vseh slavnih starih mož iz starejše dobe, tako je ljudstvo tudi spomin svetega Petra okrasilo z raznimi zgodbinami, katerih zgodovinska resničnost se ne more dokazati, a tudi ne povsem zavreči.

Negotovo je, koliko let je sveti Peter deloval v Rimu. Pobožna legenda trdi, da je bil v Rimu celih 25 let, namreč od leta 42 do 67. A to je jako negotovo. Gotovo je, da je v tem primeru bilo Petrovo rimsko bivanje pretrgano, vsaj leta 49, ko Petra srečamo na zboru apostolov v Jeruzalemu.

Negotovo je, če je bil res devet mesecev v verigah uklenjen v Mamertinski ječi, ki je sedaj nekoliko ohranjena. Negotovo je, kje je bil njegov službeni sedež in kje je krščeval; ali v kateri hiši v Rimu ali v katakombah. Prav tako malo je mogoče dokazati pobožno povest o njegovem poskušanem begu iz Rima in o Kristusovi prikazni, ki ga je od te namere odvračila. (Quo vadis, Domine? Kam greš, Gospod?)

Gotovo pa je, da je apostol Peter res deloval v Rimu in tam umrl mučeniško smrti leta 67 (ali morda celo leta 64). Gotovo je, da je bila v Rimu že pred prihodom svetega Pavla cvetoča krščanska občina; apostol Pavel v pismu Rimljanom (1. 8) hvali vero rimske krščanske občine. V delih apostolov beremo, da so rimski kristjani prišli Pavlu naproti, ko je kot jetnik prišel v Rim. Ni verjetno, da bi bila rimska krščanska občina toliko časa cvetela brez sodelovanja enega ali drugega apostola. Krščansko izročilo pa kot tega apostola navaja svetega Petra. Kdaj je bil apostol Peter opozorjen na Rim? Dela apostolov (2, 10) pripovedujejo, da so bili med Petrovimi poslušalci na binkoštni praznik tudi Judje iz Rima. Judje so torej posredovali zveze med Rimom in Jeruzalemom.

Ker se je Peter tako očitno odlikoval med apostoli, je razumljivo, zakaj je ravno on odšel v glavno mesto tedanjega rimskega cesarstva, ki je takrat obsegalo tudi Jeruzalem in Palestino. Kot apostol in od prihoda apostola Pavla edini apostol, ki je bil v Rimu, pa je bil brez dvoma načelnik, škof rimske krščanske občine.

Dokazi

Najstarejši zgodovinski spomenik o Petrovem bivanju v Rimu je njegovo prvo pismo, poslano kristjanom v Mali Aziji. Na koncu pisma je zapisan pozdrav: Pozdravlja vas soizvoljena cerkev v Babilonu in moj sin Marko. Kakor je gotovo, da je tukaj omenjen evangelist Marko le v duhovnem pomenu Petrov sin, tako je gotovo, da je treba tudi Babilon umevati v prenesenem pomenu. Jude so Rim kot veliko in razuzdano mesto večkrat imenovali Babilon, kakor je razvidno iz Janezovega Razodetja, iz sibilskih prerokb in iz Talmuda. Mezopotamski pravi Babilon je bil takrat opustošen in izročilo ne pozna nobenih sledov o Petrovem ali Markovem delovanju v Babilonu. Še manj moremo misliti na egiptski Babilon (pri sedanjem Kairu), kjer pred 5. stoletjem še ni bilo krščanskega škofa. Nasprotno pa je Petrovo bivanje v Rimu zgodovinsko obilno potrjeno. Prav tako je potrjeno rimsko bivanje svetega Pavla. O njem pripovedujejo pisatelji že v prvi polovici drugega stoletja (Papir in dr.), da je svoj evangelij pisal v Rimu po označevanju svetega Petra.

Petrovo bivanje v Rimu potrjujejo krščanski pisatelji od konca prvega stoletja dalje: Klement Rimski, Ignacij Antihijski, Irenej, Tertulijan. Od konca drugega in začetka tretjega stoletja pa je že nenavadno veliko zanesljivih prič. Protestantski zgodovinarji papeštva (E. Caspar) poudarjajo, da so prvi legendarni spisi v slavo svetega Petra nastali okoli leta 200 na krščanskem Vzhodu, a ne v Rimu; vsi govore o Petrovem bivanju v Rimu. Torej so vzhodni krščanski pisatelji okoli leta 200 splošno trdili, da je bil sveti Peter v Rimu. Torej je bilo Petrovo rimsko bivanje znano po vsem krščanskem svetu, celo na ljubosumnem Vzhodu.

V zadnjih dveh desetletjih se je tem pričam pridružil še posebno očitni in trden dokaz iz katolikom svetega Sebastiana ob cesti Via Appia pri Rimu. Pod tlakom sedanje cerkve tega mučenca so namreč odkopali starokrščansko dvorano, kjer so stari kristjani častili spomin mučencev in njim v čast prirajali obede. Značilno rjave stene te dvo-

rane so popisane s še danes posebno razločno vidnimi napisy v čast svetemu Petru (in Pavlu). S tem je neovržno potrjeno, da so tukaj častili sv. Petra in da je bilo njegovo truplo nekaj časa tukaj pokopano. In res je staro rimsko izročilo pripovedovalo, da so bili Petrovi ostanki leta 258 semkaj preneseni in da so tukaj ostali, dokler ni bila sezidana cerkev svetega Petra v 4. stoletju. Ti skoraj kričeči jasni napisy še danes s prstom otipljivo kažejo, da je bil sveti Peter res v Rimu. Kdor bi

Cerkev sv. Petra v Rimu

hotel to tajiti, bi se moral zateči k neverjetni trditvi, da je bilo njegovo truplo v dobi preganjanja od drugod preneseno v Rim, v središče preganjanja kristjanov, torej v najnevarnejše mesto, od koder so izhajali najkrušnejši odloki proti kristjanom, a da se ni ohranil niti najmanjši sled, odkod naj bi bilo Petrovo truplo prineseno.

Kdor pride v Rim, si v cerkvi svetega Sebastiana še danes lahko ogleda otipljivo jasno pričevanje o rimskem bivanju in mučeništvu sv. Petra. S tem pričevanjem je Petrovo bivanje in škofovanje v Rimu potrjeno prav za tisto dobo nepretrganega rimskega izročila, kjer so zgodovinarji prej še pogrešali neovržno zapisanega potrdila.

Kakor je neovržno potrjeno rimsko bivanje in škofovanje svetega Petra, tako in še bolj je potrjeno, da ima prvak apostolov v Rimu svojega naslednika. Peter mora imeti neke naslednika. A tega nasledstva si doslej še nikoli ni prisvajal noben škof zunaj Rima. Če bi kdo hotel overiti Petrovo nasledstvo v Rimu, bi moral pokazati, kje drugje ima sv. Peter svoje naslednike.

Iz tega vidimo, kako neosnovana je trditve starokatoličanov: »Ne iz sv. pisma, pa tudi iz zgodovine se ne da dokazati, da bi bil sv. Peter sploh kdaj v Rimu, še manj pa, da bi bil tam škof.« — Ta trditve ni resnična, ni dokazana, ni znanstveno podprta.

Sv. Peter in Pavel

Najstarejše priče o rimskem bivanju sv. Petra pričajo obenem tudi o svetem Pavlu. Mnogi cerkveni pisatelji, ki slave Rim zaradi groba svetega Petra, slave hkrati tudi svetega Pavla. Resnično je, da sta med vsemi mučenci in apostoli prav sveti Peter in Pavel najodličnejša. Prvi je prvak vseh apostolov in vesoljne Cerkve, drugi pa je še odličnejši po uspešni gorečnosti in vesoljnosti. Čudno bi bilo, če bi zaradi svetega Petra zamolčevali svetega Pavla.

Za naše sedanje pojmovanje pa je nekoliko ne-navadno, da mnogi cerkveni pisatelji oba slavna apostola, Petra in Pavla, imenujejo ustanovitelja rimske cerkve. Tako sveti Irenej okoli leta 180, presbiter Gaj okoli leta 200 in mnogi drugi. Očitno je, da ne moreta biti oba apostola v pravem smislu ustanovitelja rimske cerkve. Prav tako je očitno, da je mogel biti samo eden izmed njiju rimski škof. Oba sta namreč istočasno živela in istočasno umrla.

Sedaj bolj pazimo na natančno izražanje in se ogibljemo vsega, kar bi se moglo napačno razumeti. Krščanska tradicija jasno pravi, da je bil sv. Peter prvi rimski škof in v tem smislu ustanovitelj rimske cerkve. Starejši pisatelji na to zgodovinsko resnico niso tako natančno pazili, ker ni bilo potrebno; saj o Petrovem prvenstvu in o njegovem rimskem škofstvu ni takrat nihče dvomil. Staro izročilo o sv. Petru kot prvem rimskem škofu je bilo že v drugem stoletju zabeleženo v zapisnikih (katalogih) rimskih škofov; v vseh takih zapisnikih je na prvem mestu omenjen sv. Peter. Sv. Pavel nikoli ni naveden v vrsti rimskih škofov.

V tretjem stoletju se je udomačilo izražanje, da je v Rimu Petrov prestol. S tem je bila odličnost rimske cerkve tako izrečno zvezana s svetim Petrom, da za svetega Pavla v tej zvezi ni bilo več toliko prostora. V četrtem in petem stoletju pa se je Petrovo in rimsko prvenstvo še očitneje poudarjalo. A še v teh stoletjih so kot dokaz rimske odličnosti včasih navajali tudi sv. Pavla. Poudarjanje sv. Pavla je dobro služilo v zvezi z naukom o treh Petrovih prestolih, v Rimu, Antihi in Aleksandriji. Rim se pred vsemi drugimi cerkvami odlikuje po delovanju, mučeništvu in grobih kar dveh najodličnejših apostolov, Petra in Pavla. Papež Innocencij I. je v začetku 5. stoletja pisal, da mu je sveti Pavel vzor kot organizator vesoljnega misijonstva. Papež Leon Veliki, jasni pričevalec za rimsko prvenstvo, je sredi petega stoletja slavil sv. Petra in Pavla kot ustanovitelja rimske veličine. Na koncu istega stoletja je papež Gelazij slavil Rim, da vsa druga krščanska mesta prekaša tudi zato, ker ga je razen svetega Petra še sveti Pavel odlikoval s svojo navzočnostjo in zmagovalno smrtjo.

Razumljivo je, da se je to starinsko izražanje na Zahodu dalj časa ohranilo kakor na Zahodu. Tako srbski menih Domonijan še sredi 13. stoletja v življenjepis sv. Save piše, da je ustanovitelj srbske cerkve svojega škofa Metodija poslal v Rim k sv. Petru in Pavlu ter k velikemu neprestolniku teh dveh apostolov.

V bogoslovnih spomenikih rimske Cerkve je to starinsko izražanje v poznejših stoletjih redkejšo. A nespremenjeno je še ohranjeno v rimskih bogoslovnih molitvah in spevih. Sv. Peter in Pavel

sta namreč v bogoslužnem praznovanju in čiščenju še danes nerazdružna tovariša. Njun glavni praznik dne 29. junija je v rimski Cerkvi obema skupen. V rimskih bogoslužnih spevih se še danes večkrat ponavlja izražanje prvih dveh krščanskih stoletij, da sta sv. Peter in Pavel prvaka apostolov ter ustanovitelja (roditelja) krščanskega Rima.

Skupno čiščenje sv. Petra in Pavla pa ni potrjeno samo po skupnem glavnem prazniku obeh

apostolov (29. junija), ampak sploh na vsak praznik sv. Petra se Cerkev v svojih molitvah spominja tudi svetega Pavla in vsak praznik svetega Pavla je združen tudi s spominom svetega Petra. Tako se katoliška Cerkev dne 18. januarja, na praznik Stola

ŠPORT

Nedeljski športni spored

V Ljubljani: Mars : Kranj, tekma za »Slovenski pokal«. Igrišče SK Ljubljane, 16.45! Predtekma Mars jun. : Svoboda jun.

V Mariboru: SK Železničar : L. SSK Maribor. Druga finalna tekma za prvenstvo Slovenske nogometne zveze.

V Zagrebu: Gradjanski : Rapid (Bukarešta). Polfinalna tekma za »Mali srednjeevropski pokal«.

V Beogradu: BSK : Ferenevaroš. Polfinalna tekma za »Mali srednjeevropski pokal«.

Razen tega bo danes ob devetih dopoldne na Stadionu pričetek atletskega dvoboja med juniorji SK Planine in SK Ilirije.

Stadion ŽSK Hermesa bo imel tudi teniška igrišča

V eni zadnjih številčk smo pisali o velikem stadionu, ki ga v Šiški gradi agilni klub naših železničarjev. Danes k poročilu dostavljamo še nekaj zanimivih podatkov:

Novi stadion bo imel — kakor je že zamišljeno, in če bodo naši merodajni činitelji pokazali za idealne namene smisel ter ga primerno podprli — na zahodni strani tudi veliko zidano tribuno, ki bo dolga 60 m ter bo imela kapaciteto 2000 gledalcev. Za tribuno bo moderno kegljišče po iniciativi ravnatelja »Spectrum«, g. Ciglarja, ki ustanavlja hermežansko kegljaško sekcijo.

V severozahodnem delu Stadiona bodo tri teniška igrišča, ki bodo pozimi spremenjena v drsališča odnosno v hokejske prostore. Razen tega bodo na zahodni strani stadiona igrišča za otroke, prostori za sončenje, prhe itd. — vse kar spada k moderno urejeni športni napravi.

Prav bi bilo, da bi merodajni činitelji pri nas pokazali tolikšno razumevanje za šport, ki koristi vsemu narodu, saj krepi njeno mladino in jo ohranja v zdravju — prav bi bilo, če bi pokazali tolikšno sodobno razumevanje kakor ga n. pr. kaže hrvatska banovina in zagrebška mestna občina, ki šport podpira celo z milijonskimi zneski, ker se živo zavedata, da je ta kapital odlično naložen in se bo v zdravni mladini stoodstotno obrestoval!

Juniorski dvboj SK Planine in SK Ilirije

Danes, v soboto, 29. t. m., bosta pomerila svoje najmlajše moči dva vodilna hokaejska kluba iz Ljubljane: SK Ilirija in SK Planina. V prejšnjih letih sta ta dva kluba večkrat prirejala juniorske dvboje, ki pa so pozneje prenehali. Sedaj pa sta se vodstvi obeh klubov zopet sporazumeli glede tovrstne prireditve. Kluba bosta postavila najboljši juniorski moštvi, ki ju trenutno premoreta. Med Ilirijani bomo videli talentiranega skakača v višino Milanoviča B., ki se je s 175 cm povzpel med prve slovenske skakače, dalje šprinterja Kolencina, metalca Veharja in dolgoprogista Megušarja. Za Planino pa bodo nastopili Gunde, ki se je že lani izkazal v raznih disciplinah, potem Dolinar, odlični kopjaš, Bratož, Strupi in Potočnik, ki je že lani dosegel na 1000 m lep rezultat s časom 2:46.2, poleg drugih manj poznanih.

Ker so moči obeh juniorskih moštev precej izenačene in ker so posamezniki dosegli že upoštevane vredne rezultate, bo borba le še bolj napeta in bodo gledalci prav gotovo prišli na svoj račun. Vsi, ki se za lahkonletno količino zanimata, pridite in s svojo prisotnostjo moralno podprite tekmovalce, ki se vam bodo oddolžili z napetimi borbami v naslednjih disciplinah: 1. tek na 100 m, 2. skok v višino, 3. met krogla, 4. tek na 300 m, 5. tek na 1000 m, 6. met diskla, 7. skok v daljavo, 8. met kopja, 9. troskok, 10. štafeta 4x100 m.

Tekmovanje bo v soboto (na praznik, 29. t. m.) ob 9. na Stadionu. Vstopnine ne bo. Vstop z Vodovodne ceste.

sv. Pavla v Rimu, spominja tudi svetega Pavla, ob praznovanju Spreobrnjenja svetega Pavla (25. januarja) pa se spominja tudi svetega Petra. Krščanska pobožnost pa je ta dva praznika v novjšem času še tesneje združila s praznovanjem molitvene osmine od 18. do 25. januarja za zedinjenje vseh kristjanov v eni Kristusovi Cerkvi pod vodstvom prvaka vseh apostolov. Značilno je, da se je ta po svojem cilju katoliška pobožnost začela med ameriški protestanti (anglikanci).

Ako ločeni kristjani na Vzhodu in Zahodu včasih poudarjajo, da je rimska Cerkev enostransko Petrova in pravna, naj pomislijo, da katoliška Cerkev skupno s Petrom slavi tudi svetega Pavla, apostola krščanske vesoljnosti in globokega učitelja notranjega verskega življenja v Cerkvi kot skrivnostnem Kristusovem telesu.

Skupno čiščenje svetega Petra, predstavnika vrhovne pravne oblasti, in svetega Pavla, apostola mistične globočine Cerkve kot skrivnostnega Kristusovega telesa, nas nazorno opozarja na notranjo organsko zvezo pravne in ljubezenske Cerkve, pravne organizacije in mističnega organizma. Pravna in mistična ljubezenska Cerkev zajemata moč iz istega Kristusa, ki je obenem poglavitni pravni poglavar in edina mistična glava Cerkve.

Katoliška Cerkev torej ni le Petrova, ampak tudi Pavlova in Janezova. V bogoslužnih molitvah na praznik sv. Petra in Pavla se Rim enako raduje ob spominu obeh apostolov:

O srečni Rim, ki si posvečen po slavni krvi dveh apostolov.

Danes je Simon Peter stopil na les križa, aleluja; danes je ključar nebeškega kraljestva radosten hitel k Kristusu; danes je apostol Pavel, luč vseh narodov, nagnil glavo in bil za Kristusovo ime z mučeništvom ovenčan.

Katoliška Cerkev v svojih spomenikih in praznikih po pravici poudarja zvezo med sv. Petrom in sv. Pavlom v Rimu. Saj je veliki apostol narodov res tudi v Rimu širil in utrjeval krščanstvo; torej je res v nekem pomenu soustanovitelj rimske Cerkve in rimske cerkvene veličine. Čudno bi bilo, če krščanski Rim tega ne bi pomnil in slavil. Poleg tega pa je v rimskih spominih in v krščanski zgodovini neizbrisno začetno zgodovinsko dejstvo, da je prvak apostolov, sveti Peter, kot prvi rimski škof ustanovitelj vrste rimskih škofov in s tem ustanovitelj rimskega cerkvenega prvenstva.

Zvezo med sv. Petrom in Pavlom v Rimu je duhovito in zgovorno pojasnil veliki francoski govornik Bossuet. Primerno je, pravi Bossuet, da sta se v Rimu sešla oba najodličnejša apostola, Peter kot prvak krščanske Cerkve in Pavel kot odbrani apostol poganskega sveta. Saj je bil Rim prestolnica poganstva in je torej še posebno spadal v Pavlovo področje. A bil je tudi prestolnica krščanstva, torej je bilo primerno, da je sveti Peter tukaj ustanovil krščansko občino. Zato je Rim pač Petrovo in Pavlovo mesto, toda Petrov, a ne Pavlov prestol.

Fr. Grivec.

Tekme mladcev polhovgrajskega okrožja ZFO na Dobrovi

Za prve tekme mladcev, ki jih je razpisalo letos vodstvo ZFO, je vladalo pri vseh odsekih veliko zanimanje. Saj se naši najmlajši še celo radi postavijo in pokažejo, kaj so se naučili. Razumljivo je torej, da so bili sedaj, ko so prišli do besede v tekmovalstvu, zelo veseli.

Polhovgrajsko okrožje ZFO, ki je najmlajše in šteje 7 odsekov, se je za tekme dobro pripravilo. Mnogo truda si je dal okrožni vodja mladcev, da je pregledoval delo in navduševal mlade fante. Uspeh zato ni izostal. Nedeljske tekme na Dobrovi pri Ljubljani so dokazale, da je polhovgrajskemu okrožju zagotovljena lepa bodočnost. Že udeležba tekmovalcev, ki je štela 76 mladcev, mnogo pove.

Koristno združiti s prijetnim je bilo tudi geslo prireditelja teh tekem. Zato je bil napravljen načrt, da bodo odseki iz Ljubljane, Viča, Kozarja, Polhovgrada in Brezovice »napadli« odsek Dobrovo in ga skušali ugnati, le-ta pa se mora na določenem terenu skriti tako, da ga ne najdejo, in jim nato uiti. Razni strategiji so si belili glave, kako se bo to napravilo, pa je vendar bil zaključek »remis«, ker so napadalci pozabili odnesti zastavo, ki je bila določena kot dokaz zmage. Svoj namen pa je tudi ta načrt dosegel in fante dobro razpoložil in razvzel.

Vse mladčeve čete so se nato formirale v sprevod in skupno odkorakale v farno cerkev k sv. maši, katero je daroval okrožni duhovni vodja g. p. Jožef Savora in pri kateri so peli mladci sami. Pred sv. mašo je imel g. pater za mladce lep cerkven nagovor. Po sv. opravi so mladci odkorakali na tekmovalni prostor, kjer je bila slovesna otvoritev tekem, nakar pa sta takoj začeli poslovati dve komisiji, ena za prosvetno, druga za tekmovalno snov. Prisostvovala sta tudi dva zastopnika ljubljanske podzveze. Ob nastopu vseh odsekov je bilo veselje pogledati dolgo vrsto, 26 mladcev F. O. Ljubljana-mesto, ki so bili enotno oblečeni s posebnim znakom odseka na prsih. Izmenoma so se nato vrstili odseki v raznih tekmovalnih točkah in navdušeni so bili tako, da se niso zbal dežja, ki je parkrat precej izdatno poskropil.

Organizacija tekem je bila brezhibna, zato pa je bil večji del končan že dopoldne. Po kosilu so se mladci nekoliko odpočili, nato pa se udeležili tudi krščanskega nauka, katerega je imel domači g. župnik. Komisiji pa sta računali dosegljive točke in končno oceno posameznega odseka.

V težkem pričakovanju, kateri odsek bo prvi so se mladci vrnili iz cerkve in se razvrstili po odsekih v štrikot. Sapa jim je zastajala, ko so se bližali okrožni odborniki s papirji v rokah in z lepim kipom orla, katerega je razpisalo okrožje kot prehodno darilo za najboljši odsek. (V trajno last ga dobi odsek, ki si najprvo pribori dvakratno zmago na teh tekmah.)

Rezultat tekem je objavil duhovni vodja g. p. Savora. Prvo mesto je zasedel F. O. Ljubljana-mesto, ki je od 100 dosegljivih točk dosegel 89.75. Drugi je bil F. O. Brezovica z 75 točkami, tretji Vič z 72 točkami, četrti Dobrova 62 točk, peti pa Polhovgradi 51.75. F. O. Ljubljana-mesto je dobil predhodno darilo in veliko diplomu, Vič in Brezovica malo diplomu, ostala dva pa pohvalno pismo. S kratkim nagovorom je bil ta del končan, nato pa je sledila slovesna zaobljuba mladcev vseh odsekov. Opravil jo je duhovni vodja ob navzočnosti vseh okrožnih odbornikov.

Končno je sledila še tekma v odbojki med odseki Ljubljana-mesto in Vič, ki je končala v dobro Viču.

Tri žrtve med atleti v zadnji svetovni vojni

Ko sedaj od časa do časa čitamo kako je na tem ali na onem bojišču padel ta in oni športnik, se nehoti spominjamo na one žrtve svetovne vojne, katere je vojna Moloh pokosil v letih 1914-1918.

Smrt Gunnara Höckerta, ki je padel v borbi za svobodo domovine nam daje povod, da lahko nadaljujemo s serijo onih najboljših, katere je vojna odgnala športu.

Hans Braun je bil svetovno znan, zelo uspešen in zaradi tega najbolj poznan atlet Nemčije pred svetovno vojno. Jean Bouin pa je bil enak prvemu v Franciji. Oba sta bila prvaka evropskih zemljah in sta priložila svojima državam premožneje latorike. Oba sta žela mnogo pred stockholmsko olimpijado leta 1912 uživala svetovni sloves in sta upala tamkaj, da se bosta ovcenala z olimpijskimi latorikami. Oba pa sta bila premagana in oboje sta se morala odreči olimpijskim zlatim medaljam. Prav ista usoda je kasneje doletela dr. Peltzera, Haubena in Francoza Ladoumgea.

Oba sta padla na bojni poljanah, kajti kmalu po olimpijadi je izbruhnila vojna. Jean Bouin je padel že v septembru 1914., a Hans Braun komaj en mesec pred koncem vojne; na zapadnem bojišču ju je doletela smrt.

Hans Braun — trikratni prvak Anglije na pol milje

Ako pregledujemo imena na spomeniku, ki je postavljen žrtvam svetovne vojne v Münchenu, bomo našli v kamen vklesano tudi ime Hansa Brauna.

Kaj pa je pomenil v atletskem športu Nemčije in v mednarodni areni?

Hans Braun je bil veštraneški športnik, tudi v teku preko zaprek, čeprav je bila njegova disciplina na 400 in 800 metrov. Na tej slednji progi, ki je klasična proga za srednjeprogaše, je bil Braun najmočnejše orožje v rokah Nemčije pri tekmovanjih z mednarodno udeležbo. Trikrat je prišel v Stamford Bridge in se tamkaj pomeril z ondolnimi srednjeprogaši. Trikrat se je vrnil domov kot zmagovalček »pol miljskega« teka. Bilo je to v letih 1909, 1911 in 1912. Kot nedomačin in biti trikrat prvak na »pol milje«, v Angliji, to je vredno, da se mu da mesta v svetovni športni zgodovini.

Hans Braun je kot prvak Anglije bil nadev Evrope za tekovanje proti Amerikancem na olimpijskih igrah v Stockholmu. 75 tekačev je nastopalo v predtekmovanjih, a le osem se jih je kvalificiralo v finale. In to: 6 Amerikancev, 1 Kanadčan in 1 Evropejec: Hans Braun! Finalni tek je bil njegova tragedija. Ta tek je bil najlepša borba na 800 metrov odkar se vrše olimpijske igre. Amerikanci, ki so si bili v svesti svoje številčne premoči — so tudi preračunali kakšno taktiko bodo diktirali na tem tekmovanju. Oni so ob začetku teka »zaprl« Brauna in so menjaje prevzemali vodstvo, da bi Nemcem preprečili tako vsako iniciacijo.

Pri zadnjem zavoju je izvedel Braun pravcati podvig, s katerim je dohitel voditelje Amerikance — ali nič več: Trije Amerikanci so istočasno tekli skozi cilj: Meredith je postavil slijan čas 1:51,9, pred Sheppardom in Davenportom, katere sta imela enak čas 1:52,0!

Malo kasneje pa je tolkel svoje ameriške zmagovalce v Berlinu. S tem je ostal Braun kot vzor človeka športnika. In tega se mnogi spominjajo. Leta 1914 je prišel kot navaden pešak na bojišče, 1916 je bil premeščen k aviaciji in kmalu je bil, a predvsem leta 1918, poznan kot najboljši pilot-lovca. Kot letalec je bil leta 1918 smrtno zadet. Mesec dni kasneje pa je bil sčlenjen mir... V počastjenju tega talenta se vrše zadnja leta v Münchenu spomenika tekmovanja.

Jeanne Bouin — predhodnik Nurmija v teku na eno uro

Dve znani športni igršči v Franciji nosita ime Jeanne Bouina. To sta »Stade Jeanne Bouin« v Parizu in »Stade Jeanne Bouin« v Marseillu. Poslednji stadion služi vsakovrstnim športnim prireditvam. Jean je bil nemreč rojen v Marseillu in zato nosi tamkajšnji stadion tudi njegovo ime. (Rodil se je Jean Bouin dne 25. decembra 1880).

Na tekašcu pariskega »Stade Bouin« je postal poslednji veliki francoski dolgoprogaš Ladoumgeu nekoliko svetovnih rekordov.

Kakor je Ladoumgeu presedlal iz teka čez drn in strn na dolgoprogaštvu, isto je storil tudi Bouin. Prvikrat je zmagal v teku čez drn in strn že leta 1904 v Marseillu ko je bil šele 16 let star. Že leta 1906 je presenčil s svojim dobim časom na francoskem državnem prvenstvu, kjer je zasedel četrto mesto. Leta 1907 je bil ogorčeno borb z znamenitimi francoskimi dolgoprogaši: Kayserjem in Raguencaom. Bil je na tretjem mestu in je tako prišel med predstavnike Francoske, ki bodo nastopili v »teku čez drn in strn petih narodov«. V tem teku je zasedel 13. mesto, od Francozov pa je bil drugi. Leta 1909 pa je že osvojil prvo mesto v teku čez drn in je to mesto držal brez prestanka cela štiri leta. Leta 1909 je bil v teku »petih narodov« samo dva metra za zmagovalcem. V letih 1911, 1912 in 1913 pa je bil zaporedno prvak tega znamenitega tekmovanja »petih narodov«.

Se bolj znan pa je postal Bouin na teku 5000 metrov na olimpijskih igrah leta 1912 v Stockholmu. Od 77 prijavljenih tekmovalcev sta bila Bouin in Fincc Kolehmainen glavna favorita. Bouin je vodil na večji progi, a Kolehmainen mu je sledil v zadnjem krogu eta ei že bila v leti črti. Kolehmainen je centimeter za centimetrom prehajal v ospredje, petil Bouina in zmagal z novim svetovnim rekordom 14:36, 6. Kolehmainen je dobil zlato kolajno za tek na 10.000 m in sicer tokrat za cel krog prednosti pred drugimi.

Znameniti, stockholmski tek je prinesel Jeanu Bouinu svetovni sloves, čeprav mu je olimpijska zmagala ušla.

Sedaj mu je bil za cilj rekord v teku ene ure. Po dolgem pripravljanju in treningu je najprej v Franciji, nato pa v Stockholmu potokel 6. julija 1912 ta rekord, ki je bil postavljen že leta 1899. Njegov novi rekord v enournem teku z 19021 m je veljal 15 let. Šele 7. oktobra 1928, ga je Nurmijev rekord popravljal na 19210 m. Ta rekord je bil Bouinov zadnji bleščeči uspeh.

Ko je izbruhnila svetovna vojna je bil vpoklican tudi on in je že 29. septembra 1914 padel na zahodnem bojišču.

Njegovi francoski rekordi na dolgih progah od 5000 m dalje še danes niso porušeni. Vsako leto prirejuje v Parizu jesenski tek na 5000 m pod njegovim imenom. Vsi svetovni tekači na dolge proge se s ponosom udeležujejo tega teka in hočejo zmagati ter izboljšati doseženi čas.

Gunnar Höckert — stockholmski tek

Z letim namenom kot njegovi olimpijski predhodniki Bouin in Braun je prišel na olimpijske igre

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda i dim: ščitovanjski oglaš i dim: Debelo tiskane naslovene besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. - Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročitvi. - Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokratonska, 3 mm visoka črtna vrstica po 3 din. - Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Zasluzek

Sejmarji! Trgovci!

V komisijo oddam razno tekstilno in plieno blago. Pismene ponudbe v upravo »Slov.« pod »Jamstvo« št. 9443.

Za 10 din

vam pošljem seznam 25 praktičnih predmetov, ki bi jih izdelovali doma. Stalen zaslužek tudi v teh kritičnih časih! — Lindič, Ljubljana, Predal 245/c. (z)

Zanesljive, veljavne

osebe, vnete za dobrodelnost, zmogne prevzeti povojništvo za domači kraj, sprejemoma. Primeren posttranski zaslužek. Ponudbe (znamko za odgovor!) »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nastip 17. (z)

Službe iščejo

Soboslikarski pomočnik

Išče zaposlitev. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9492.

Popoldansko zaposlenje išče gospodinja. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9540.

Hlapec

zmogel vseh kmečkih del, pošten, išče službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9616. (b)

Trgovska pomočnica

manufakturne stroke, stara 19 let, želi premeniti službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9602. (a)

Za gospodinjno grem

k eni osebi ali k dvočlanski (najraje kmečki) družini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9484.

Trgovski pomočnik

vodilna moč, z večletno prakso — želi premeniti mesto. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9512.

500 din dobi

kdor ml preskrbi stalno delo v tovarni ali kjerkoli. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Pošteno deklet« št. 9465.

Mlado deklet

čedne zunanosti, z malo maturo in znanjem strojeplasa, želi primerne službe kot začetnica. Ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod »Poštena 9592«. (a)

Vzgojiteljica - Slovenka

z znanjem nemškega in srbohrvaškega jezika, lepega ročnega dela, zanesljiva in poštena, perfektna v vzgoji otrok, sedaj v službi v Bački, želi premeniti službo v ali blizu Slovenije. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Vzgojiteljica« 9539.

leta 1936 Gunnar Höckert, najmlajša vojna žrtev atletika. Bil je tako bel na tekašcu kot list papirja. Prvikrat je nastopal.

Morda mu je prav zaradi tega, ker ni poznal strahu kakor njegovi znani favoriti, uspelo, kar ni uspelo niti Bouinu niti Braunu: Dobil je zlato olimpijsko kolajno.

Zveza Fantovskih odsekov Razpis

televodnih tekem Zveze fantovskih odsekov za člane in mladce, ki se vrše dne 17. in 18. avgusta 1940 na Stadionu v Ljubljani. Tekmovanje obsega v smislu tekmovalnega reda za leti 1940-41 sledeče:

Člani: 1. Tekme v nižjem oddelku; 2. tekme v srednje moddelku; 3. tekme v višjem oddelku; 4. tekme posameznikov v dvanaesterboju; 5. tekme posameznikov v deseterboju; 6. tekme starejših članov (nad 38 let) posameznikov v deseterboju; 7. tekme odsekov za prehodni papir veze.

Mladci: 1. Tekme vrsti; 2. tekme posameznikov v deseterboju.

Pravico nastopa imajo vsi člani, ki so bili vsaj tri mesece pred tekami člani onega društva, za katerega tekmujejo in da so se udeležili splošnih okrožnih tekem. Vsi ostali pogoji so razvidni iz tekmovalnega reda za leti 1940-41, upoštevajoč pri tem vsa določila, ki se nanašajo na lahkoatletsko tekmovalstvo. (Glej omenjeni tekmovalni red str. 44-46). Pravice nastopa imajo vsi člani in mladci, ki so na podveznih tekmah dosegli v posameznih disciplinah zahtevani minimum. (Podvezne tekme so oziroma bodo razpisane v mesecu juliju 1940.) Prijave je poslati preko podzve za nas naslov najkasneje do 13. avgusta 1940.

Natakarica

mlada, simpatična - 1880 mesto v boljše gostilno v Ljubljani ali na Gorenjskem. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Natakarica« št. 9446.

Službo išče

priden, pošten, oženjen, najraje v kako skladišče ali za hišnika ali hlapca (stalna služba s stanovanjem). Naslov v upravo »Slov.« pod št. 9601.

Vajenci

Brivskega vajenca

pridnega fanta, sprejemom. Polane, Kopitarjeva. (v)

Vajenca

za čevljarstvo obrt, sprejme — Pavlin, Tyrseva 53.

Čevljarkega vajenca

sprejemom. Vovk Andrej, Mestni trg 25. (z)

Krojaškega vajenca

sprejemom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9496.

Gostilniško učenko

ter deklet za kuhinjska dela, sprejemom. Ivanka Dermastija, gostilna, Maribor, Aleksandrova c. 18

Brihtno učenko

ki ima veselje do fotografije, sprejemom v fotografovno. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9638 (v)

Vrtnarskega vajenca

sprejemom takoj. Stanovanje in hrana v hiši. — A. Zelenko, vrtnarstvo, Celje. (v)

Za dimnikarsko obrt

iščem močnega in pridnega fanta-vajenca. Nastop takoj. Štefe Martin, dimnikar-mojster, Kranjska gora. (v)

17 letna deklica

poštenih kmečkih staršev, se želi izučiti v trgovini mešanega blaga. Romšak Marica, Gozd p. Stahovica. (v)

Vajenec

za čevljarstvo obrt se sprejme. Hrana in stanovanje pri mojstru, drugo po dogovoru. Suštaršič Ivan, čevljarstvo, Bezenškova 29, Ljubljana Moste.

Učenko

za trgovino z mešanim blagom, z dežele, pridno in pošteno, z zahtevajočo šolsko izobrazbo, takoj sprejemom. Hrana in stanovanje v hiši. Primožič Franc, trgovina z meš. blagom, Slap - Tržič. (v)

Učenko

pridno, pošteno, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme trgovina mešanega blaga na Gorenjskem. Ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod »Poštena 9578«. (v)

Mesarskega vajenca

močnega, sprejme Jakob Ložak, mesar, Oplotnica.

Vajenca

za vrtnarsko obrt, takoj sprejme M. Keše, Linhartova 6, Ljubljana.

Sodarskega vajenca

sprejme takoj sodarstvo Sulzer, Maribor, Vojašniška 7.

Učenec

pošten — se sprejme v špecerijško trgovino. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pošten« št. 9647. (v)

Vajenca

z dovršeno meščansko ali 3 gimn. razredi, sprejme železnina. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9658. (v)

Vajenca

za krojaško obrt, poštenega, sprejemom takoj. — Zvezda Ivan, Cankarjeva c. 5, Jesenice. (v)

Vajenca

z najmanj dvema razr. meščanske šole, zdravega in močnega, sprejme po dogovoru Polane Josip, trgovec, Petrovče pri Celju.

Za svojo hčerko

katera je dovršila štiri-razredno meščansko šolo s prav dobrim uspehom, iščem ueno mesto v trgovini kakršne koli stroke. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9483.

Pouk

Visokošolec

uspešno pripravlja za popravne izpite iz vseh realnogimnazijskih predmetov. Naslov v upravi »Slov.« št. 1618. (u)

Za popravljalne izpite

iz matematike za I. do IV. razr. srednjih šol — poučujem. — Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Sigurne uspehe« št. 9450.

Privatna šola Josephinum

Zagreb, Ilica 35-II. Dva razreda letno, temeljita izobrazba v vsem, zlasti pošteno in vestno delo. Brez razočaranja! Internat. Pišite!

Oblastv. koncesionirana šoferska šola

za poklicne šoferje in amaterje

I. Gaberšek

bivši komisar za šoferske izpite

Kolodvorska ulica št. 43

Telefon 28-28

Vrstni red disciplin je sledeč:

I. del 24. avgusta 1940 s pričetkom ob 15:

Tek 100 m člani — predteki, tek 100 m mladci — predteki, tek 200 m člani — predteki, tek 200 m mladci — predteki, tek 400 m člani — predteki, tek 400 m mladci — predteki, tek 800 m člani — predteki, tek 800 m mladci — predteki, tek 1600 m člani — predteki, tek 1600 m mladci — predteki, tek 3200 m člani — predteki, tek 3200 m mladci — predteki, tek 6400 m člani — predteki, tek 6400 m mladci — predteki, tek 12800 m člani — predteki, tek 12800 m mladci — predteki, tek 25600 m člani — predteki, tek 25600 m mladci — predteki, tek 51200 m člani — predteki, tek 51200 m mladci — predteki, tek 102400 m člani — predteki, tek 102400 m mladci — predteki, tek 204800 m člani — predteki, tek 204800 m mladci — predteki, tek 409600 m člani — predteki, tek 409600 m mladci — predteki, tek 819200 m člani — predteki, tek 819200 m mladci — predteki, tek 1638400 m člani — predteki, tek 1638400 m mladci — predteki, tek 3276800 m člani — predteki, tek 3276800 m mladci — predteki, tek 6553600 m člani — predteki, tek 6553600 m mladci — predteki, tek 13107200 m člani — predteki, tek 13107200 m mladci — predteki, tek 26214400 m člani — predteki, tek 26214400 m mladci — predteki, tek 52428800 m člani — predteki, tek 52428800 m mladci — predteki, tek 104857600 m člani — predteki, tek 104857600 m mladci — predteki, tek 209715200 m člani — predteki, tek 209715200 m mladci — predteki, tek 419430400 m člani — predteki, tek 419430400 m mladci — predteki, tek 838860800 m člani — predteki, tek 838860800 m mladci — predteki, tek 1677721600 m člani — predteki, tek 1677721600 m mladci — predteki, tek 3355443200 m člani — predteki, tek 3355443200 m mladci — predteki, tek 6710886400 m člani — predteki, tek 6710886400 m mladci — predteki, tek 13421772800 m člani — predteki, tek 13421772800 m mladci — predteki, tek 26843545600 m člani — predteki, tek 26843545600 m mladci — predteki, tek 53687091200 m člani — predteki, tek 53687091200 m mladci — predteki, tek 107374182400 m člani — predteki, tek 107374182400 m mladci — predteki, tek 214748364800 m člani — predteki, tek 214748364800 m mladci — predteki, tek 429496729600 m člani — predteki, tek 429496729600 m mladci — predteki, tek 858993459200 m člani — predteki, tek 858993459200 m mladci — predteki, tek 1717986918400 m člani — predteki, tek 1717986918400 m mladci — predteki, tek 3435973836800 m člani — predteki, tek 3435973836800 m mladci — predteki, tek 6871947673600 m člani — predteki, tek 6871947673600 m mladci — predteki, tek 13743895347200 m člani — predteki, tek 13743895347200 m mladci — predteki, tek 27487790694400 m člani — predteki, tek 27487790694400 m mladci — predteki, tek 54975581388800 m člani — predteki, tek 54975581388800 m mladci — predteki, tek 109951162777600 m člani — predteki, tek 109951162777600 m mladci — predteki, tek 219902325555200 m člani — predteki, tek 219902325555200 m mladci — predteki, tek 439804651110400 m člani — predteki, tek 439804651110400 m mladci — predteki, tek 879609302220800 m člani — predteki, tek 879609302220800 m mladci — predteki, tek 1759218604441600 m člani — predteki, tek 1759218604441600 m mladci — predteki, tek 3518437208883200 m člani — predteki, tek 3518437208883200 m mladci — predteki, tek 7036874417766400 m člani — predteki, tek 7036874417766400 m mladci — predteki, tek 14073748835532800 m člani — predteki, tek 14073748835532800 m mladci — predteki, tek 28147497671065600 m člani — predteki, tek 28147497671065600 m mladci — predteki, tek 56294995342131200 m člani — predteki, tek 56294995342131200 m mladci — predteki, tek 112589990684262400 m člani — predteki, tek 112589990684262400 m mladci — predteki, tek 225179981368524800 m člani — predteki, tek 225179981368524800 m mladci — predteki, tek 450359962737049600 m člani — predteki, tek 450359962737049600 m mladci — predteki, tek 900719925474099200 m člani — predteki, tek 900719925474099200 m mladci — predteki, tek 1801439850948198400 m člani — predteki, tek 1801439850948198400 m mladci — predteki, tek 3602879701896396800 m člani — predteki, tek 3602879701896396800 m mladci — predteki, tek 7205759403792793600 m člani — predteki, tek 7205759403792793600 m mladci — predteki, tek 14411518807585587200 m člani — predteki, tek 14411518807585587200 m mladci — predteki, tek 28823037615171174400 m člani — predteki, tek 28823037615171174400 m mladci — predteki, tek 57646075230342348800 m člani — predteki, tek 57646075230342348800 m mladci — predteki, tek 115292150460684697600 m člani — predteki, tek 115292150460684697600 m mladci — predteki, tek 230584300921369395200 m člani — predteki, tek 230584300921369395200 m mladci — predteki, tek 461168601842738790400 m člani — predteki, tek 461168601842738790400 m mladci — predteki, tek 922337203685477580800 m člani — predteki, tek 922337203685477580800 m mladci — predteki, tek 1844674407370955161600 m člani — predteki, tek 1844674407370955161600 m mladci — predteki, tek 3689348814741910323200 m člani — predteki, tek 3689348814741910323200 m mladci — predteki, tek 7378697

Posvetva

»REALITETA«

posredovalnica nepremičnin (za hiše, vile, parcele, posestva, gozdove itd.) je samo v Prešernovi ul. št. 54-I, nasproti glavne pošte. — Telefon 44-20. Posluje hitro in solidno. Vse informacije so brezplačne. Prepričajte se!

Novo hišo

ob tramvajski progi, prodam. Trata 21. St. Vid nad Ljubljano.

Dvostanovanjska hiša

z vrtom, naprodam. Ljubljana - Stozice, Funtkova ulica 27.

Hiša z vrtom

novi, se prodaja. Informacije Podlimbarskega ulica št. 39.

Stavbna parcela

na Vodovodni cesti, po zelo ugodni ceni naprodam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »O. K.« 9495.

Hišo

s približno 1 jhom zemljo, kupim v bližini Maribora, Celja ali v Savinjski dolini. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Zemlja« št. 9491.

Parcele

v St. Vidu in Vižmarjih, po nizki ceni prodam. Lega zelo ugodna za obrt, trgovino, vrt, vilo in male hišice. Vižmarje 78 — nasproti »Mizarske zadruge«.

Hiša

v Škofji Loki, trlistanovanjska, naprodam. V hiši je elektrika, vodovod in pritlikline. Poizve se ob nedeljah ves dan in ob delavnikih samo od 16. ure. Sink, Virmasov št. 39, p. Škofja Loka.

Naprodaj

v neposredni bližini Osljaka 215 oravov prvotne obdelane in posejane zemlje v enem kosu z gospodarskim poslopjem vred. Cena 9500 din po oralu. Vse informacije daje Josip Galovc, zasednik v Zdravilišču Slatina Radenci.

Prodajo

gozdno parcelo, zaraščeno z mlado bukvino, v izmeri 272.234 m², in travnik v izmeri 7834 m², ležeče v kat. obč. Govejdi dol pri St. Janžu na Dolenjskem. — Natančnejša pojasnila daje Vojna posojilnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

Posestvo

lepo v neposredni bližini velikega industrijskega kraja, arondirano v enem kosu 44 ha. Od tega 8 ha njiv, 9 ha travnikov 26 ha gozda večinoma na polnem, deloma zasajen, okrog 500 prvovrstnih sadnih dreves, 3 stanovanjske hiše, 6 gospodarskih poslopj, vodovod — se iz prostre roke skupno, ali deloma prodaja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sava« 9591. (p)

Več stavbnih parcel

prodam ob Celovski cesti. Mišec, Jernejeva 22. (p)

Enostanovanjsko hišo

z velikim vrtom, naprodam. Cesta na Brdo, Vič 189. (p)

Moderno vilo

(sveta 1000 m²) v Mednem, ceno prodaja Habicht, Ljubljana, Tabor 5. Vse litve takoj mogoča. (p)

Malo hišico

ali polovico — kupim v ljubljanski okolici. — Kocjan, krojaštvo, Dolenjska cesta 23a. (p)

Ugodna prilika!

Prodaja se štiristanovaljska hiša. Poizve se v gostilni Margon, Brdo 77, Ljubljana. (p)

Posestvo

arondirano, krasna lega, vinograd, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9173. (p)

Dvostanovanjsko hišo

s 7000 m² vrta prodam v Brezovici pri Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9685. (p)

Hiša z delavnico

in stavbna parcela v centru naprodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Resen kupec« 9687. (p)

Hišo v Celju

tudi polovico (za 49.000 din) ugodno prodam. Naslov v pisarni LKB, Celje, Dečkov trg 6. (p)

Manjše posestvo

lepo, oddaljeno do 15 km od Celja, kupim. Ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Sadonostnik« 9693. (p)

Zemljišče 8000 kv. m

za zgradbo prodam v bližini Stadiona. Edinstvena naložba kapitala. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Din 32« 9690. (p)

Enostanovanjsko hišo

z malim zemljiščem med drž. cesto in železnico na Rodici 42 pri Domžalah. naprodam. Pojasnila v hiši. (p)

Dvostanovanjska hiša

z lokalom, 2 minute od tramvaja v bližini bolnišnice naprodam. — Naslov: gostilna Brezovšek, Komenskega ulica. (p)

Lepe stavbne parcele

7200 m² in 3000 m² v lepem trgu Sevnica, tik kolodvorja, bližnja industrije, naprodam. Vprašati Občinski urad Sevnica. (p)

Novo hišo

enodružinsko, 2 sobi, kuhinjo, klet, 10 minut od postaje, Polje, prodam za 54.000 dinarjev. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9630. (p)

Parcelo

za enodružinsko vilo v Ljubljani ali v neposredni bližini, kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sava« 9591. (p)

Vnajem

ISCEJO:

2-3 poslovne prostore z enostavnim stanovanjem isčemo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9524.

ODDAJO:

Skladišče
Tri suha skladišča, vsako posebej ali skupno, takoj oddam na Poljanah. Poizve se: Povšetova št. 38, Ljubljana.

Lokal

primeren za mesarstvo, mlekarstvo ali podobno, takoj oddam. Nahaja se na zelo prometnem kraju na Jesenicah nasproti tovarni. Ponudbe na Delavski dom, Jesenice.

Tri lokale

daje v najem uprava kopalnice v Krap. Toplicah: enega za trgovino, drugega za kavarano, bufet in slaščičarno, tretji je poletna restavracija »Bellevue« z vsemi pritliklinami. Najemna nizka. Ponudbe in vprašanja v upravo Zdravilišča Krap. Toplice.

Stanovanja

ISCEJO:

Enostanovanjsko
išče tričlanska družina izven mesta. Naslov v upravi »Slov.« pod 9466.

Stanovanje

iščem za 2 mirni osebi. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Pritlikline, kopalnica, vrta« 9174. (c)

Stanovanje

enostanovanjsko ali dvostanovanjsko v sredini mesta za avgust. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dve osebi« št. 9661. (c)

Dvostanovanjsko

v centru, išče štirčlansko družino s 1. avgustom. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Šamo odrasli« št. 9532.

3-4 sobno stanovanje

komfortno, v neposredni bližini glavnega kolodvorja iščem za takoj ali do 1. avgusta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Udobno« 9688. (c)

Višji uradnik

sigurni plačnik, išče tri-sobno ali večje dvostanovanjsko s pritliklinami v Ljubljani s 1. avgustom. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »L. S.« št. 9414.

ODDAJO:

Dvostanovanjsko
v 1. nadstropje ugodno oddam za takoj. Dobravec, Janseva 1, Siska. (c)

Trisobno stanovanje

sončno, s pritliklinami, komfortno, na Poljanah, takoj oddam. Vse se lahko takoj. — Vprašati: Povšetova 38, Ljubljana.

MALI glas
v „Slovenca“
in stvar bo uspela.

Enostanovanjsko

5 minut od tramvaja, oddam. Dolenjska cesta 89.

Stanovanje

podstrešno, soba, kuhinja - oddam takoj. Kavčija 500 din. Kolodvorska 11.

Dvostanovanjsko

s kuhinjo, čisto, zračno, oddam dvema osebam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9498.

Enostanovanjsko

manjše, lepo, se takoj odda v Domžalah. Pojasnila v nedeljo popoldne. Domžale, Nova ul. 8. (c)

Dvostanovanjsko

suho, parketirano, s pritliklinami, se takoj odda po din 550.—. Podmliščakova ul. 49. (c)

Enostanovanjsko

s pritliklinami, takoj oddam odraslim osebam za 180 din. Dravice-Sojereva ulica 17. (c)

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob, kuhinje in pritliklin, se odda za mesec avgust. Poizve se pri hišnici v Vošnjakov ul. 4. (c)

Dvostanovanjsko

mansardno — oddam s 1. avgustom za 350 din v Rožni dolini, Cesta II. št. 14.

Dvostanovanjsko

se takoj odda v Zgornji Siski poleg meščanske šole. Poizve se v soboto in nedeljo od 3-4. ure isto tam. Lakotence št. 4.

Stanovanje

V najem se odda s 1. avgustom cela enonadstropna vila v sredini mesta, 5 minut od »Zvezde«, z vsem modernim komfortom, vsa podkletena, štiri sobe, kabinet, dve veliki veži, veranda, balkon in vrt. Kopalnica in stranišče oploščeni. Vse parketirano, elektrika, plin. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9556.

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom oddam. Za Gradom 4. (s)

Eno ali dve prazni sobi

primerne za pisarno, oddam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 9627. (s)

Sobo

lepo opremljeno, popolnoma separirano, oddam s 1. julijem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 9686.

Auto-motor

Motorno kolo

malo rabljeno, po nizki ceni prodam. Dolenjska c. 5. (f)

DKW avto

limuzina, 32.000 km, radi odhoda k vojakom ugodno naprodam. Zor, Brezovica 16 pri Ljubljani.

Avto gume

Michelin 230/18 (9.00/18) skoraj nove, prodaja Motormetan, Celovska cesta št. 38, telef. 2905. (f)

Cene motornim kolesom

dvokolesom in njih nadomestnim delom se višajo vsak dan. — Tvrđki J. Praprotnik v Domžalah se je posrečilo, da si je še pravočasno nabavila Ardie in Horex motorje, kakor tudi razne znane znamke dvokoles, katere oddaja še vedno po prejšnjih cenah. Oglejte si njeno zalogo in se prepričajte osebno o solidnosti cen.

Ženitbe

Mlad fant

strokovno naobrazen, v državni službi, želi spoznati gđ. lepe preteklosti, trgovsko naobrazeno. Dopolne poslati s sliko v upravo »Slov.« pod »Prijaznost« 9557.

Tovarišico

od 30 do 40 let, gospodično ali dvoje, z nekaj gotovine, iščem. Možna tudi priženitev na posestvo, razpolagam s 60.000 din gotovine. Ponudbe v »Poročnico« »Slov.« v Celju pod »Prijaznost« 9557.

STROJI

Prodaj

novi petrolejni in Diesel Deutz motor 5-6 ks z mlatnico s strelali, in težko bor-mašino, Skrbnik Š., p. Sp. Hajdina pri Ptuj.

Stroj za cementno opeko

rabljen, z 300 kosov jeklenih modelov, ugodno prodam. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Cement« št. 9587. (c)

Mizarske stroje

poravnalne, debelinske, reskalne in druge, v zelo dobrem stanju prodam po ugodni ceni takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stroj 300« 9673.

Kupimo

Kupim trikelj

Trgovina Stular, Tyrševa cesta 37 b. (k)

Srebrni jedilni pribor

in preproge kupim. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Srebro« 9679. (k)

Srebro, drage kamne

in vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah Jos. Eberle, Ljubljana Tyrševa 2 (prijazni hoteli »Sion«)

Ping-Pong mizo

z podstavki, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe z navedbo cene na pošti predal 58, Ljubljana. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 8

Cunje

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo dlako (arovec) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15.

Storo zlato, zlato zobovje

in srebrne krone kupujem po najvišjih cenah A. KAJFEŽ
rgovina s urami in slatnino precizna delavnica za popravila vsakovrstnih ur Ljubljana, Miklošičeva 14

Pohištvo

Spalnica

orehova korenina, poceni naprodam. Zagar Vinko, Ljubljana, Dravice, Vodnikova cesta 269.

Vsakovrstno pohištvo

dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi trdka

»OPRAVA«

Celovska cesta 50. Sprejemajo se naročila.

Modroce

pateatne postelne mreže, moderne kauče in fotele nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 18
Otomane od Din 820—

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Grečarjeva ulica št. 5 (pri Gradšču).

OTOMANE

poceni naprodaj.

Puc Danilo
Slomškova 9.
Telefon št. 35-71.

Kam pa kam?

Naznanilo

Cenjeno občinstvo viju: no obveščam, da otvorim 1. julija 1940 na Krakovskem nasipu v Ljubljani v nanovo, okusno preurejenih lokalih

gostilno

pod vodstvom posl. gosp. Ivana Bučarja. Strokovna usposobljenost g. Bučarja v gostilniški stroki, daje jamstvo za dobro postrežbo, prvovrstni kuhinji in dobrih vin. — Sprejemajo se abonenti! Se priporoča Kramar Janko, gostilničar.

Glasba

Brezplačen pouk v igrajah!

Harmonije

razne vrste, izdeluje po nizkih cenah Tramo, Medvode.

Harmonij ali klavir

star a dobro ohranjen — kupim. Kolar Jože, Pilštanj 75. (k)

Gramofonske plošče

po 3 din, gramofon in kitaro ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9674. (g)

Specialna izdelovalnica HARMONIK

JOS. FLEISS

(prej F. Lubas in sin)
LJUBLJANA, Tyrševa 35
Zahtevajte cenik!

Gostilničarji

Dobro ohranjen gramofon »His Masters Voice« s ploščami in stojalom — ugodno prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9645. (m)

Klavirsko harmoniko

in vijolino, prodam. Harmonika z 34 tipkami ter 48 bas in kovčegom. Oba instrumenta v dobrem stanju — nudi se ugoden nakup. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Harmonika« št. 9588. (g)

Naročajte in širite »Slovenca«!

E. Claes: 23 Pokojni župnik Kampens

»Saj veste kako! Takim raztrgancem naše vino dajati! Mislite, da sem znorela?«

Gospodu župniku se vendar dobro zdi, da se Rozalka tako krepko zavzema zanj. Nesrečnega in bednega obraza si naloži na krožnik iz okoli stojišč skledje.

»Rozalka, si ti ti zdaj našla kaj posebnega v moji pridigi o ženitnini v Kani?«

»O ženitnini v Kani, gospod župnik? Ne... Je mar kaj čudnega v njej?«

»Kar Zef Leirs vprašaj! To socialist je izračunal, da so morali biti takrat vsi pijani in to boljše je kot gospod župnik.«

»Kaa! No, saj se mi je zdelo!... Ste že zopet stali pri tem prismojencu? Še prejšnji teden sem vam pravila, da ta mrha prinaša samo sramoto in nečast. Ti prostoški, umazani strgači! Naj ga Bog...«

»Rozalka, tiho bodi! Tudi svojemu najhujšemu sovražniku ne smeš nič slabega želeti.«

»Bomo že videli! Kar pridite v kuhinjo poslušati, kaj mi vse želim! Zaloputnila je vrata in res jo je slišal peti v kuhinji litanije na čast Zef Leirsu.

MLINARJI! Nabavite si moderni stroj

prehodni mlin med malim navadnim in velikim valjčnim mlinom. Novovrstni valjčni mlin, ki vam s svojimi tehnično izpopolnjenimi napravami melje vsakovrstno žito v poljubno fino moko, ker ima vdelano čistilo za žito in stroj za izdelovanje zdroba. Na željo se vključi tudi stroj za izdelovanje ješprenja in kaše.

Pozor! Posesniki — Obrtniki!

Za pogon vseh gospodarskih strojev si nabavite najmodernejši in najboljše CONZ elektromotorje, ki so zaščiteni proti prahu in prskanju vode in imajo že vdelano stikalo. SCHLÜTER diesel motor naj si nabavi vsak, kdor nima električnega pogona, kajti nafta je najboljša in najcenejše gorivo.

Šivalni stroji ROYAL in CODOR. — LACTA mlekarški stroji itd. Nadomestni deli v zalogi. Vse to dobite po zmernih cenah pri trditvi:

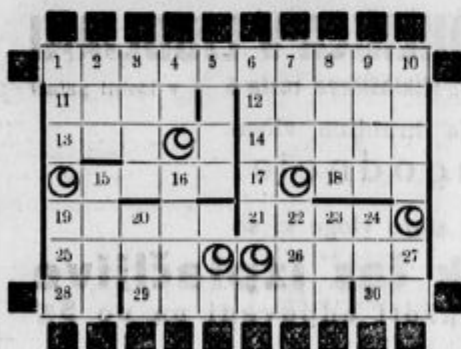
Jelenc Adolf & Tomažin

Ljubljana, Celovška cesta 49

Nagradna križanka

Reševalcem sobotne nagradne križanke v opozorilo!

V četrtniški številki »Slovenec« je bila pomotoma objavljena napačna slika, zato priobčujemo danes celotno križanko še enkrat.

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Prodajalna dvokoles in motorjev v Domžalah. 11. Zensko ime. 12. Največja rastlina. 13. Struja, gibanje. 14. Prva posteljska. 15. Slov. reka. 18. Sedež čutila. 19. Hitro prevozno sredstvo. 21. Sleherni. 25. Začetek, prvi del. 26. Ptica. 28. Pevska nota. 29. Vrsta tkanine. 30. Povratni osebni zaimek.

Navpično: 1. Namizno pregrinjalo. 3. Bufet v Ljubljani. 3. Zensko ime. 4. Veznik. 5. Tekoča voda, primorsko mesto. 6. Odmev, uspeh. 7. Številka. 8. Svod, ozračje. 9. Oblika moškega krstnega imena. 10. Ceneno in potrebno vozilo. 15. Nočna ptica. 16. Najbolj razširjena tekočina. 19. Del ženskega oblačila. 20. Orožje. 22. Začimba. 23. Naplata. 24. Moralni maček. 27. Medmet, beseda, s katero prigovarjamo.

Prešite odeje od vate in puha

dajte obnoviti do polnočja. V poletnem času napravim takoj po po želji in cenah. — Sever, Marilja trg 2

RABLJENA MOTORNJA KOLESA

izredno ugoden nakup!

NSU 500 ccm	din 6.000,—
PUCH 350 ccm	8.500,—
PUCH 200 ccm	5.000,—
2 SACHS na pedale	2.000,—
BSA 250 ccm	1.500,—

IGN. VOK • Delavnica, Resljeva 6

Gospode duhovnike

vljudno obveščamo, da dobe za župne urade potrebne tiskovine v podružnici Jugoslovanske knjigarne v Kranju, Majdičeva hiša, sodnija.

Prostovoljna gasilska četa Griže javlja žalostno vest, da je po daljšem trpljenju umrl gospod

Anton Malus

trgovca v Zabukovci

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 29. junija 1940, ob 14 iz hiše žalosti v Zabukovci na pokopališču k Sv. Kancijanu v Zalec.

Griže, dne 27. junija 1940.

Uprava prostovoljne gasilske čete Griže pri Celju.

Prodamo

Najugodnejši nakup moških oblik nudi Presker, Sv. Petra 14, Ljubljana.

Fižol

od 3.50 din dalje — pri Sever & Komp., Ljubljana.

Zimo

novi, poceni prodam. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Zima« št. 9562.

Izložba

prenovljena — velikost 3x1.5x0.6 m, ugodno napredaj. Kolodvorska ulica 11, hišnica. (1)

Mlatilnico

za motorni pogon, 1800 kg v prav dobrem stanju — prodam. Kmečka gospodarska zadruga, Zgornja Siska.

Mlinarji!

Prodajam dvodelno sloto (Plansichter), v dobrem stanju. Zajc, Jarše št. 1, p. Mengeš.

Prodaj

dobro ohranjeno salonsko garnituro, lovore, olean-dre, Pieteranikov slovar, več letnikov »Mladike«, krasitve 17. Kranj.

Mlatilnico

veliko, z bencinskim motorjem, ki opravi ves postopek mlatve oz. čiščenja žita, prodaj Kmetijska strojna zadruga v Trebnju.

MODERNI VOZIČKI

po vseh cenah

BOGOMIR DIVJAK
Ul. kneza Koclja 4

Poročne prstane

ure, veržice, uhane, kakor tudi očala — kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, Sutna, nasproti farne cerkve. — Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8.

Trgovci z dežele!

Spezijsko opravilo, kompletno, zaradi opustitve trgovine poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 9446. (1)

20 hl cvička

pristnega, belega ali rdečega, prodam. Kvaliteta odlična, pristnost zjamčena, cena solidna. Poslati na upr. »Slovenec« poi »Dolenje« 9589. (m)

VINO

pristno in poceni dobite pri

Centralni vinarni v Ljubljani
TELEFON ŠTEV. 25-73

Dražba bukovih drv

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. okt. št. 24/I., bo prodala na javni dražbi 24. julija t. l. ca. 3600 prn bukovih drv v petih partijah, franko železniška postaja Rogatec in Sv. Rok-Lupinjak. Pojasnila, pogoji in tiskovine so na razpolago pri gornji upravi in pri Revirnem vodstvu v Logu, pošta Rogatec

Otroški vozički

novih oblik, vsa otroška oprava in oprema

Igrače

S. REBOLJ na vogalu Miklošičeve in Tavčarjeve

Seno in otavo

v košnji prodam. Pot na Rožnik 2. (1)

Prvovrstna kolesa

po najnižjih cenah, dobite pri »Tehnik« Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20

Srajce

spodnje hlače, kravate, nogavice se vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (1)

Šivalni stroji Jax

so najboljši. — Rabljeni stroji od 500 din naprej. Ivan Jax in sin, Tyrševa cesta 36. (1)

Kolesa

vsakovrstna, najnovelše izdelave, v krasnih barvah, po nizkih cenah pri »Triglavi«, Resljeva 16. (1)

Najboljša češka kolesa

Es-ka in znamke Diamant dobite pri znani trditvi Ivan Jax in sin, Tyrševa cesta 36. (1)

Stavbni les

za zaklonišča, trame in deske, imam napredaj po najnižjih cenah. I. Oražem, Mošče.

»Anker« šivalni stroji

za gospodinjstvo, šivilje, krojače, tudi za entlanje, z 2 iglama. Malo rabljene krojaške, čevljarke in z dolgim čolnčkom od 300 din naprej. Triglav, Resljeva 16. (1)

Od 100—300 din si lahko prihranite!

Prvovrstna kolesa nudi po reklamnih cenah. — Podobnik Franc, Rudnik, Ljubljana (poleg gasil. doma). Rabljena kolesa jemljem v račun. Odprto tudi ob nedeljah in praznikih dopoldne.

Razno

Nova konjska mesarija Sv. Petra nasip — pod Zmajskim mostom — se odpre 3. julija 1940. Se priporoča Pušnik Rudolf.

Izivali

Male papige

napredaj. 12anska c. 57.

Omladno kozo

prodaj. Marink, Viš-Glince, Cesta VI. št. 7.

Zajce za rejo

ugodno prodaj. Maribor, Ciril Metodova št. 14-II., desno.

Psčka

dakeljna (črna), kupim. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9533.

Dobermane — psice

čistokrvne, trimesečne — krasne eksemplare prodaj Mara Perkič, Stožice 180 pri Ljubljani. (1)

Denar

Družabnika

k tovarni za razširitev obrata, 13cem. Čisti donos 150—200%. Potrebni kapital od 70—100.000 din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9650. (b)

Družabnika

strokovnjaka, za slaščičarske obrt, 13cem, možno tudi oddam dovoljenje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9609.

Hranilne knjižice

kupujemo stalno po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu.

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 12

Kdor posodi 35.000 din

proti prvi vknjizbi na večje posestvo — dobi brezplačno stanovanje na starost, poleg povračila in obresti. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 9443.

Kot kompanjon

k solidnemu starejšemu podjetniku ali pa simpatični dami bi se pridružil gospodarski strokovnjak, 37 leten, samost. z visokošolsko izobrazbo, delaven in pošten, z odlično prakso kot organizator in z 200.000 din kapitala. Resne neanonimne ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Obmojstransko zaupanje« 9684.

Ureditve premoženja

Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkasoterjatev, (tudi kmetijskih) nabavo posojil in družbenikov, dobičkanosno in varno naložitev kapitala, ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb, — sploh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni

ZAJC LOJZE

Ljubljana, Gledališka ul. 7

Objave

Javna dražba

najdenih predmetov bo 3. julija ob 9. uri na železniški postaji Ljubljana.

Poziv ženam in dekletom v Sp. Šiški!

Prostov. gas. četa Ljubljana - Sp. Šiška ustanovi ženski samartjanski oddelček. V to svrhu vas vabi na sestanek v sredo, dne 3. julija, ob 19. v gasilni dom v Sp. Šiški. (o)

Mali pisalni stroj z prednostmi velikega

Nov tip pisalnega stroja! Kljub ročni obliki ima Mercedes Selecta vsestransko opremo velikega pisarniškega stroja. Dvojne funkcije posameznih vzvodov in tast služijo jednostavnemu in hitremu pisanju. Tem najmodernejšim uredbam odgovarja tudi njena lepa oblika.

Prosimo pošljite nam dolnji odrezek.

J. Glad-Mercedes

Zagreb, Nikoličeva 14 / Pošt. predal 49

Želim spoznati brez stroškov in ne dabi bil primoran za nakup, Mercedes mali stroj — Mercedes pisarniški stroj. — Pošljite mi ponudbo — Predvedite mi enkrat stroj — Pošljite mi prospekt.

(Neželjeno črtati!)

Ime: _____

Naslov: _____

DARUVAR mineralno-blatno kopališče.

(Jugoslovanski Franzensbad)

Radioaktivni termalni vrelci 38°—52° C. Zdravilo izredno uspešno REVMATIZEM, ISHIAS in ZENSKE BOLEZNI. Glavna sezona od 15. junija do konca avgusta. Izven glavne sezone znatni popusti.

Vsa pojasnila uslužno daje Uprava kopališča Daruvar.

Cenjeno občinstvo!

Nudimo vam najboljši golaš in druga raznovrstna, dobro pripravljena jedila iz konjskega mesa; tudi v brezmesnih dneh dobite vse. Najboljši cviček in haloška vina, vsaki dan sveže pivo, prijeten vrtiček in prostor za balinanje. — V mesnici se prodaja najboljša kakovostni meso in salame vsak čas. — Kupujem ikone za klanje po dnevni ceni. — Se priporočamo!

Marink Ivan in Marija, gostilna in mesarija, Prečna ulica 6.

v najbolj razširjenem dnevniku imajo

največji uspeh!

Zato oglašujte v »SLOVENCU«!

ZAHVALA

Ob priliki nenadne prebridke izgube našega predragega

FRANA GOLOBA

ravnatelja Tobačne tovarne

sočustvovali so z nami, delili našo bol, njegovi in naši prijatelji in znanci ter se jim za to tem potom najiskrenejše zahvalujemo. — Zlasti se zahvalujemo vsem onim, ki so nam v prvih urah po nesreči blagohotno stali ob strani: gosp. ravn. Aleksandru Friedrichu, gosp. okr. sanit. refer. dr. Polcu, gosp. službojuči uradnici na pošti in orožniški postaji v Kamniku, preč. gosp. župniku v Stranjah, gg. reševalcem in oskrbniku v Kamniški Bistrici i. dr.

Zahvalujemo se tudi predsedniku krajevnega odbora Jadranske straže gener. tajniku T.P.D. gosp. Pogačniku za pretresljivo slovo ob grobu, dalje onim, ki so počastili dragega pokojnika z mnogimi prekrasnimi vencami in šopki ter vsem onim, ki so ga spremili na njegovi poti k večnemu počitku.

Ljubljana, Zagreb, Luzern, dne 29. julija 1940.

žalujoča soproga in rodbina Golobov

Kam pa kam?

Žegnanje

Obveščam cenjene goste in odjemalce, da bo v nedeljo 7. in v ponedeljek 8. julija v Dragomlju žegnanje. Vljudo vabljeni. — Grad Jernej, gostilna in vin. trgovina.

LETOVIŠČA

Omiš pri Splitu

na najlepši kraj ob Jadranu, plaža znana radi zdraviljenja revme in ledvičnih bolezni, pesek se razprostira daleč v morje. »Hotel Bellevue«, vodilna stavba, zdrava in zračna, s modernim udobjem, čisto pri morju. — Lastna plaža, iz sobe direktno v morje, s sončnimi in senčnatimi terasami. Vsak večer elitna zabava. Velik avtomatski hladilnik za hrano in pijačo. V sobah zdrava in pitna voda iz gorskega vodovoda. — Kompletna oskrba 55—65 din.

Razno

Gumbnice, gube, plise, monograme, entel, atur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciskanska ulica nasproti hotela Union
Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

OKAMA MAZILLO

Iz zdravilnih zelišč, — Čudovit uspeh pri ranih, oprekljih, ožiljenih — volka — turih in vnetih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščaji in hkratnih na temenu, za razpoke prane bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Vnajem

ODDAJO:

Komfortno vilo

enostanovanjsko, 8 lepih sob, kuhinja, kopalnica, soba za služkinjo, stanovanje za hišnika in druge pritlikline, plin, centralna kurjava, velik vrt, 15 minut od glavne pošte — oddam takoj. Natančnejše informacije se dobe: Goslar, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta IX. št. 29.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

š. 11.

(211) »Da, punčka,« je rekla čarovnica. »Če to pošast zbudivš, jo nemalo razjeziš. Lahko si svoje sreče vesela, da sem jaz še o pravem času prispela. Ha, ha, ha! To bi si lahko pošteno zagodla!

š. 12.

(212) »Prav zelo lepo se vam zahvalim, gospodična,« je rekla Ančka trepetaje. »Je že prav, otroček! Rajš mi povej, kako si zašla tako daleč v gozdček. Kar z menoj sedaj domov potuj, med potjo pa mi vse pripoveduj!«

Delovodja

tekstilne stroje, prvovrstna razumna moč, dobi službo v Beogradu, Ponudbe pod »Tekstil« na upravo Slovenca 9633.

Zobna ordinacija
dentist Bevc Joško

Ljubljana, Gosposvetska 4
(kjer je lekarna Kurali)

Ordinira se zobozdr. in zobotehniko od 9. do 12 $\frac{1}{2}$ ure in od 2 do 5 $\frac{1}{2}$ ure, ob sobotah le do 3. ure pop. * Po dogovoru izven teh ur

Telefon 82-96

Tekstilne stroje

(statve), rabljene a v neoporečnem stanju, kupim. — Ponudbe na upravo Slovenca pod »Vrednost« 9631.

Dospela je zadnja pošiljka francoskih koles znamke

„Aiglou“

Ker je le malo število istih na razpolago, vabim interese, da si to priznajo izvrstno znamko čimprej ogledajo, ako želijo imeti res lahko in vendar močno, trpežno kolo

Viktor Bohinec

LJUBLJANA — TYRŠEVA C. 12
(dvorišče)

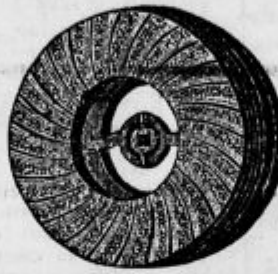
Predilnica

ki bi rada z novim, strokovno izobraženim družabnikom, ki ima kapital, prenesla svoj obrat v Beograd ali Srbijo naj pošlje svoj naslov s pogoji na: Subotica, p. pred. 131.

Znani SALVAT CAJ proti žolčnim kamenčkom in bolečinam žolčnega mehurja se dobi pri glavnem zastopniku: Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kaptol 17. — Prospekt o zdravljenju pošiljamo zastoj.

O. r. s. br. 27870-1936 Bn. 3487.

Vse vrste mlinjskih strojev

umetne mlinjske kamne in domače mline

dobite pri

Prvo jugoslov. mlinsko podjetje
S. Forstnerič, Maribor, Melje

Javna zahvala

Podpisani se zahvaljujem cenjeni upravi Krapinskih Toplic za uspešno zdravljenje. — Bil sem bolan na kroničnem revmatizmu in čez 2 leti v postelji. Vsako zdravljenje je bilo brezuspešno. Po dveh Krapinskih kurah v termalni vodi in blatu pa danes hvala Bogu lahko hodim, kar poprej nisem mogel.

Zato pa me dolžnost veže, da se še posebej zahvalim gosp. ravnatelju kopališča Kraševcu, gospodu zdravniku dr. Ciglarju, uradništvu in vsemu osebju za vso prijaznost in postrežbo.

Vsakemu toplo priporočam Krapinske Toplice, ne le iz razloga ker so najnižje pavšalne cene, temveč, kar je glavno, ker človek ozdravi

Z odličnim spoštovanjem

Kristovič Jakob, Baničje, 80 Vid n. Ljubljano.

Preselili smo se!

Vsem našim cenj. odjemalcem in interesentom sporočamo, da smo se preselili na TYRŠEVO CESTO 35 (Dunajska c., bivše Strojne tovarne in livarne)

»KOTLARKA«

BOŽIČ IVAN, kotlarstvo in kleparsvo
KUK IVAN, ključavničarstvo

LJUBLJANA — Tyrševa cesta št. 35 — telefon št. 37-92

»KUBO« brzoparilniki z bakrenim ali jeklenim v ognju pocinkanim kotlom. Kotli za žganje vseh sistemov in velikosti. Pralni kotli. Asbest filtri za vino. Tovarniške naprave. Kotli za sirarne in mlekarne. Vsa popravila izvršujemo hitro in najceneje. Priporoča se

»KOTLARKA«

BOŽIČ IVAN, kotlarstvo in kleparsvo
KUK IVAN, ključavničarstvo

LJUBLJANA, Tyrševa 35 (Dunajska c. bivše Strojne tovarne)

Telefon št. 37-92

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Električne štedilnike „Sigma“

hladilne naprave, motorje in vse ostale električne naprave dobavlja s skladišča

Jugosl. elektr. d. d. BROWN BOVERI

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 12

Telefon 24-42

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palči

obrestuje hranilne vloge najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so

v celoti vsak čas izplačljive

obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

„ALPEKO“-PLOŠČE

„TERRAZZO“

„KERAMIT“

„MOZAIK“

„MAJOLIKA“

izdelane pod visokim pritiskom v raznih barvah, skrajno higiene, moderne kombinacije, primerne za tlakovanja ter notranjo in zunanjo oblogo cerkev, bolnic, mlekarn, mesnic, stopnišč, vež, kuhinj itd. kot nadomestilo za keramične in klinker plošče ter vse druge proizvode iz umetnega kamna in marmorja izdeluje:

„ALPEKO“ tovarna umetnega kamna Ljubljana, Tyrševa c. 48

PAZITE NA NASO TVORNIŠKO ZNAMKO: A. P.

ZAHVALA. Prijateljem, ki so nas krepili v tako težkih dneh, ko se je od nas za zmeraj poslovila naša predrag

RAJKA

se od srca zahvaljujemo. Posebna hvala g. dr. Grumu, ki je s toliko skrbnostjo lajšal njeno trpljenje, g. župniku in g. kaplanu, ki sta s svojimi obiski dvigala njen pogum, ge. Rozmanovi, gdc. Fančiki Razingerjevi, gdc. Danici Schweitzerjevi, družini Leb-novi, družini Strojnovi in vsem obiskovalcem, ki so med boleznijo in ob smrti z nami plemenito nosili toliko žalost v našem strtem domu. Hvala malim pevkom in pevovodji g. Rozmanu za lepe žalostinke, součenci Dorici za mehke besede nad grobom in še vsem ljubim otrokom, ki so posuli z bogatim cvetjem Rajkino poslednjo pot.

Zagorje, dne 26. junija 1940.

Vipotnikovi.

ZAHVALA. V dneh bolezni, smrti in pogreba našega nepozabnega sina, brata in strica

Jožeta Presterla

se najiskreneje zahvaljujemo č. g. dekanu Faturju Jakobu za njegovo dušnopastirsko tolažbo v bolezni in vodstvo pogreba ter g. dr. Sarcu Janezu za zdravniško pomoč. Iz srca smo hvaležni vsem izredno številnim krpilcem, darovalcem krasnega cvetja in vencev, posebno pa zastopnikom Obrtnega društva v Radovljici, trnovskega Prosvetnega društva, članom, članicam in mladcem Fantovskih odsekov in Dekliških krožkov iz Radovljice, Kroke, Kamne gorice in Ribnega, sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem ostalim, ki ste ga v tako častnem številu spremlili k večnemu počitku. Gani se nas posebno poslovljne besede č. g. dekana Faturja, Prosenca in Pečnika ob odprtem grobu in žalostinke združenega pevskega zbora Prosvetnega društva iz Radovljice in Trnovega. Vsem tem in vsakomur, ki so nam ustno in pismeno izrekli sožalje, bodi Bog bogat plačnik!

V Radovljici, dne 25. junija 1940.

Presterlovi.

ZAHVALA. Za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti ljubljenege očeta, deda in pradedu, gospoda

Blatnik Jožeta

se najtopleje zahvaljujemo. Zlasti pa č. duhovščini, č. sestram zavoda Male ev. Terezike, posebno sestri Kocjani za požrtvovalno nego v njegovi bolezni, gasilski četi, darovalcem cvetja in vsem, ki so draga pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. — Maša zadušnica bo darovana v župni cerkvi v Dobropoljah v sredo, dne 3. julija 1940 ob pol 6 zjutraj.

Zalujoci.

Zahvala

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja ob nenadni izgubi našega draga sina in brata

Ivana Tomana

delavca pri KID

se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo. Izrekamo globoko zahvalo gg. zdravnikom bolnišnice Bratovske skladišce na Javorniku z g. dr. J. Hafnerjem na čelu, kakor tudi vsemu osebju bolnišnice za vso požrtvovalno skrb in nego; tovarišu Francu T. za toliko požrtvovalnost in pomoč, častitim gospodom duhovnikom, zastopstvu KID, g. asistentu Kuhariču in obratovodji Božiču ter zastopniku štaba utrdživanja g. pod-poročniku Aračiču. Prosv. gas. četi, Fantovskemu odseku in Prosv. društvu Kamna gorica, njegovim tovarišem sodelavcem, sploh vsem prijateljem in znancem, ki so prihiteli od blizu in daleč kropit draga pokojnika in ki so ga v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti. Prisrčna zahvala za globoke poslovljne besede tovarišu soimenjaku Ivanu Tomanu. Iskrena hvala vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, najprširnejša zahvala še posebno njim, ki so poskrbeli tudi za njegov dušni blagor in darovali za sv. maše. Obenem izrekamo tudi prisrčno zahvalo vsem, ki so nam pismeno ali ustno izrazili sožalje. Bog bodi vsem bogat plačnik!

Kamna gorica, Kranjska gora, dne 27. VI. 1940.

Užaloščena družina Toman.

LJUBLJANA

Vidov dan v Ljubljani

Vsako leto praznuje Ljubljana Vidovo, žalni dan srbskega naroda in po zedinjenju tudi spominski dan vseh Jugoslovancev. Že na predvečer je začel ljubljanski grad v siju reflektorjev, v ranem jutru pa so vihrale zastave iz vseh hiš. Žalne službe boje pa so bile v stolnici, v pravoslavni in protestantski cerkvi.

Najbolj slovesna je bila pontifikalna sveta maša zadušnica v stolnici. V cerkvi je bil postavljen močan katefalk. Ko je pristopil k oltarju knezoškof dr. Gregorij Rožman ob asistenci kanonikov dr. Klinarja, Volca, dr. Zupana in dr. Žerjave, je bila vsa razsežna stolnica nabito polna. Zbrali so se najodličnejši predstavniki oblasti in uradov ter ljubljanske javnega življenja. Navzoči so bili g. ban. dr. Marko Natlačen, divizijski poveljnik general Dragoslav Stefanović z generalom Jovom Kuvavicičem, ljubljanski župan dr. Jure Adlešič s podžupanom dr. Ravuharjem, rektor univerze dr. Matija Slavič, predsednik apelacije dr. Golia, upravnik policije dr. Hacin, poveljnik orožništva polkovnik Barle, direktorji in načelniki raznih državnih uradov in ustanov, načelniki banske uprave, občinski svetniki ter tukajšnji predstavniki tujih držav. V častnem številu je bil zastopan častniški zbor, dobrovoljci, Legija koroških borcev, Zveza bojevnikov, rezervni častniki in podčastniki, Gasilska zajednica ter zastopniki raznih kulturnih društev in korporacij ter številno občinstvo.

V pravoslavni cerkvi pa se je ob 11 pričelo žalno bogoslužje, pri katerem so bili navzoči divizijski poveljnik Dragoslav Stefanović, podban dr. Majcen, podžupan dr. Ravuhar, številni častniki in člani pravoslavne cerkvene občine. Po vseh ljubljanskih šolah pa so bile dopolne spominske slovesnosti, ki se jih je udeležila vsa mladina s svojimi vzgojitelji. Tako je Ljubljana počastila spomin junakov, padlih za kršćanstvo vero in svobodo zlato.

Sardelna pasta »NEPTUN« je na višku kvalitete

Proizvod največjih domačih tovarn sardin:

»NEPTUN« d. d. — Split

I Celonočno češčenje presv. Zakramenta bo v stolnici v noči na prvi petek julija (od 4. na 5. julij). Vsako uro od 9. zvečer do 4. jutraj se bodo iz knjige »Večna molitev« opravljale molitve 14., 15. in 16. ure: Vera, upanje in ljubezen. Molitvenik je v cerkvi na razpolago. Vhod v stolnico v nočnih urah skozi stransko zakristijo. Vabimo vse ljubljanske moške in mladeniče, da se udeležijo te lepe pravne pobožnosti vsaj eno nočno uro. Predvsem se želi udeležba pri popolnočnih urah.

I Izpričevala so bila razdeljena — sodbja je izrečena. Včeraj so bile ob 8 in 9 za vse šolske zavode v Ljubljani šolske maše, s katerih je po hitela mladina v učilnice k pravemu koncu šole. Le še razdelitev izpričeval je ločila mladež od počitnic in zato ni težko razumeti nestrpnega pričakovanja, da bo končan še ta kratki epilog minulega šolskega leta. Kratkot so si trenutki ob razdelitvi spricivali, toda ne za vse. Marsikdo preživi v teh minutah vse šolsko leto, slaba vest mu nabrenka vse grehe kontanega šolskega leta. Grehe, ki mu bodo najbrž popackali izpričevalo pa tudi počitnice. Marsikdo je bil tudi hudo razočaran, ni se izmazel kakor je računal, drugega so zopet pritisnili, tretjemu pa napravili krivico, joji, tako gromozanski krivico, čeprav je nihče od njegovih tovarišev, ki ga poznajo, ne prizna. So pa krivice dobro zdravilo. Z njimi se namreč da oblažiti jezna očetova roka, ki navadno ob prihodu domov krepko uveljavlja izrek, da šiba novo mašo poje. Slovesen je trenutek selitve izpričeval za vse, tudi za razrednika in učitelje. Za vse seveda ni vesel in zato je razumljivo, da je v vseh razredih med veselje precej grenkih solz. Pravijo, da so bile letos v vseh razredih solze na dnevnem redu, bilo je torej veliko razočaranja, bilo je torej veliko razočaranih src in mnogo stoka za počitnicami, ki so zgubile svoj blešč. Nekateri vzgojitelji, ki so se hoteli izogniti tej zadnji in brezuspešni žalosti mladine, so razdelili izpričevala z izvestji tako, da je vsak učenec, ko je dobil izvestje, moral takoj zapustiti razred, ne da bi pogledal izpričevalo. Šele na hodniku se je lahko prepričal, kaj mu je naklonila usoda. Marsikoga so pred včerajšimi izpričevali stari, tako, da je bil poslednji obračun še bližji. Kakor čujemo posebnih rekordov ni bilo, menda je bilo največ »dvojk« v tistem spricjevalu, kjer jih je bilo »samo« devet.

Ob priliki najine zlate poroke sta prejela toliko iskrenih častilk in izrazov pristrčnosti, da nama je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Zato se tem potom najto-pleje zahvaljujemo vsem in vsakemu posebej z željo, da dobri Bog v polni meri uresniči vse kar so nama za nojn družinski praznik lepega in bogatega izražala Vaša čustva.

Bog pžajaj vsem!

Vekoslav in Minka Trtnik.

I Nov rekord se obeta ljubljanski bolnišnici. Včeraj popoldne ob 5 je zadnji bolnik, ki ga je letos sprejela ljubljanska splošna bolnišnica, dobil že številko 17.951. Če upoštevamo, da nas do konca prve polovice leta ločita še dva dneva, potem ni dvoma, da bo bolnišnica v prvem polletju sprejela več kakor 18.000 bolnikov. To da leto nad 36.000 bolnikov, kar pomeni, da bo ljubljanska splošna bolnišnica letos zopet posekala svoj lastni rekord. Posebno zadnje čase je naval bolnikov na bolnišnico velikanski in bolnišnica sprejema na dan povprečno po 120 bolnikov. Če bo to povprečno število ostalo še naprej, zna bolnišnica doseči letos celo 40.000 sprejetih bolnikov.

Zobozdravnik dr. Puher ne ordinira do 18. avgusta

I Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

I Namesto venca na krsto blagopokojnega gosпода Karla Pollaka je darovala Vincencijevi konferenci sv. Jakoba v Ljubljani gospa Frančiška Pečan, Ljubljana, Zvonarska ul. 2, znesek 100 din. Bog obilo povrni!

I Lep jubilej. Danes, na Petrovo, praznuje 85 letnico svojega rojstva skrbna mamica gospa Marija Weidhauserjeva tam v prijetni in mirni hišici delavske kolonije na Galjevi. Bila je vedno poštna, krepka in zdrava žena ter dobra mati, ki je dala svojim otrokom pošteno in krščansko vzgojo. Rojena je bila v Smledniku kot hčerka gozdarja, ki je bil zaposlen v graščini grofov Lanthierjev. 17 letno dekle se je poročila z nadgozdarjem Matijem Weidhauserjem. Zivela sta prav srečno in zadovoljno. Gospa je prinesla božji blagoslov. Bilo je 7 otrok v zakonu, od teh štirje še žive. Gospa še vedno čita vse naše časopise, posebno »Slovenec« in se zanima kljub svoji sta-

dobra žena je in skrbi za svojo mater in ima poleg sebe še svojo dobro sestro Ivanko. Skromno bodo praznovali jubilej svoje dobre mamice Marije, ki je še vedno vedrega duha in ki zna ljudem pripovedovati mnoge zanimivosti iz starih časov. K 85 letnici ji želimo še mnogo zdravja, sreče in zadovoljnosti.

I Kopalne obleke, kopalne plašče, kopalne brisače itd. nudi najceneje Gorihar, sv. Petra c. I Zahvala. Uprava »Dečjega doma kraljice Marije« v Ljubljani se zahvaljuje gojenkam III. in IV. letnika drž. učiteljskega v Ljubljani za podarjeno perilo.

I Podpornemu društvu za gluhe in slihe mladi- sta darovala v počastitev spomina blagopokojne gospe Fani dr. Papeževe soproj g. dr. Milan Papež, okrajni san. referent v pok., znesek 300 din, g. Zdenko Papež, kapetan fregate pa znesek 200 dinarjev. Blagima dobrotnikoma naših gluhih otrok iskrena hvala!

I V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri frančiškanskem mostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starém trgu. Samo kvalitetna optika.

MESEC JULIJ — MESEC PRODAJE OSTANKOV

V najkrajšem času želimo prodati večjo količino lepih in uporabnih ostankov svile in pralnega blaga in smo zato znižali cene, kar je bilo najnižje mogoče!

Naša znana bogata izbira krasnih svilenih in pralnih tkanin za poletne obleke vam je neobvezno na ogled. — Pestrim, res lepim vzorcem blaga smo cene ponovno znižali.

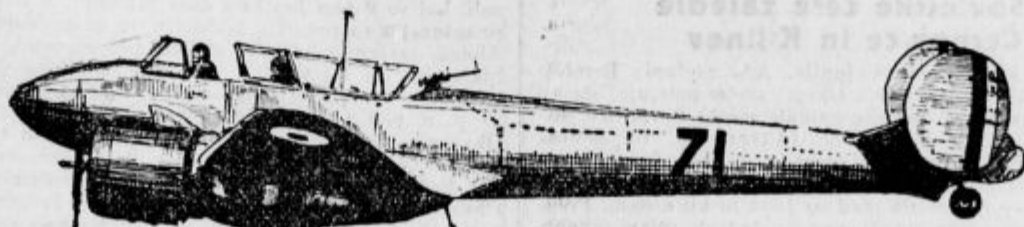
MANUFAKTURA NIZKIH CEN IN DOBREGA BLAGA

BRATA VLAJ — Wolfova ulica 5

rosti za vse svetovne dogodke ter jih po svoje tolmači in razmotriva. Z globoko dušo visi na domačiji in skrbi, da bi bili še vsi živi sinovi in hčere srečni. Mnogo je doživela in tudi pretrpela. Njen sin Matija, velik prijatelj lova, je posestnik v Zeleni jami, drugi sin Karel je vpokojen orožnik v Zgornji Šiški, hčerki Julka in pa Ivanka prebivata na Galjevi. Ga. Julka, omožena Topolavšek, uživa skromno pokojnino po svojem možu.

I Popravni izpit. Učni tečajji za dijake in di-jakinje srednjih in meščanskih šol, ki imajo po-pravne izpite, se prične 2. julija. V tečaju pouč-ujejo profesorji z dolgoletno prakso. Pouk bo trikrat na teden po dve polni uri za vsak predmet. Pri učencih, ki bodo obiskovali tečaj takoj v začetku, je uspeh zagotovljen. Vpisovanje bo 1. julija od 9. do 12. in od 14. do 17. pri gosp. Bombaču, služitelju na II. drž. realni gimnaziji na Poljanski cesti.

Nekaj o modernem vojnem letalstvu

Francoski lovski trisedežnik »Potez 63«, ki spada prav za prav v razred aeroplanov za več svrh, ker služi tudi kot lahki bombnik in kot daljni izvidnik.

Lovska aviatika. Kot že v prvem delu uvodoma omenjeno, je lovška aviatika čisti defenzivni instrument, čeprav obstaja njegova naloga prvenstveno v napadu na nasprotnikove bombne formacije. Moderno lovsko letalstvo tvori trije tipi lovskega letala: lovski enosed, lovski dvosed in lovski trosed (večsed). Vsa lovška letala — brez ozira na formulo tipa — morajo imeti zelo veliko horizontalno brzino, da v vsakem primeru obdržijo brzinsko prednost pred katerim koli drugim tipom vojnega letala. Prav tako je važna brzina vzpenjanja, kajti v kolikor razpolaga kdo z večjo brzino vzpenjanja, v toliko ima večjo prednost pred nasprotnikom. Lovska letala morajo biti predvsem izredno gibčna in okretna, da morejo v značni borbi manevrirati tako, kot to zahtevajo posamezni trenutki in okoliščine. Nesporno je solidna in močna oborožitev prvi predpogoj.

Lovski enosed. Večinoma so danes lovška letala še vedno enosedi. Oborožitev modernega lovca obstaja iz 2 do 4 (6) strojnice in celo 8 strojnica, kot je to primer pri znanih dveh angleških enosediš Hawkerju »Hurricane« in Vickers-Supermarineu »Spitfire«. Vse strojnice so postavljene paralelno s smerjo letenja in so vdelane v trup, v krilo ali pa pod krila. Pilot meri (cilja) na nasprotnika vedno s celim letalom, ker je orožje fiksno (trdno) vdelano. Strojnice, ki delujejo skozi propelerjevo rotacijo, so sinhronizirane, to se pravi, da je strel dovoljen samo takrat, kadar je propelerjev krak odklonjen za 5 do 10 stopinj od strojničnega ustja.

Močna oborožitev bombnikov, ki je — kakor že omenjeno v poglavju o bombni aviatiki — postavljena tako, da ni v nobeni smeri mrtvih oglov, je lovskemu enosedu napad izredno otežkočila, kajti lovski enosed, oborožen samo z lahkim strojnica s probno municijo, se bombniku ne more in ne sme približati na tako majhno oddaljenost, da bi bil zadetek točen in učinkovit. Zaradi tega so se pojavile tako imenovane »stežke« strojnice (12 mm do 13 mm), ki so močnejše in učinkovitejše. Silni in nagli razvoj bombnega letala pa je nujno zahteval še močnejše orožje na lovcu-enosedu, da bi se povečala njegova borbena udarnost. Pojavil se je letalski top, ki ga v nekoliko primerih poznamo že v svetovni vojni. Moderni letalski topovi so kalibra od 20 mm do 23 mm in je pripadajoče strelivo ne več probno nabo, temveč eksplozivna granata z izredno občutljivim detonatorjem. Strojnični zadetek ima za posledico nasprotnikov pad ali pa vsaj njegovo onesposobljenje za nadaljno borbo samo takrat, kadar je zadet kateri koli vitalni del letala, n. pr. pilot, motor, rezervoar itd. Strojnični zadetek v trup, krila ali repne površine so na splošno brezpomembni. Nasprotno pa more biti topovski zadetek tudi v te dele usoden. Ti letalski topovi so prav tako kot strojnice, fiksno vdelani vzporedno s smerjo letenja, in sicer so postavljeni v krilo ali pa v motor. V tem zadnjem primeru teče top med obema cilindrijskima blokom in ima svoje ustje v votlem propelerjevem stožu. Take lovec imenujemo »lovec-top«. Oboroženi so z 1 topom in 2 do 4 strojnica ali pa z 2 topoma in 2 strojnica.

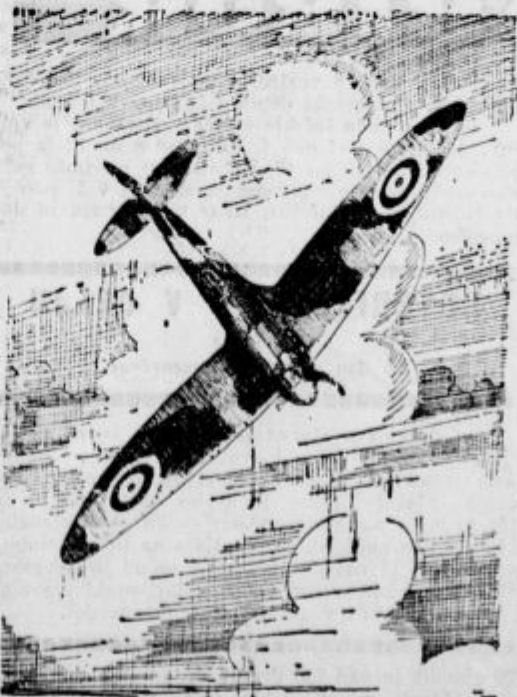
Brzine modernih lovskih enosedi so gibljejo nekako med 480 km do okoli 650 km na uro, praktični vrhunec od 10.000 do 11.000 m in več, ter čas vzpona na 5000 m od 10 do 6 (4) minut.

Lovski dvosed in lovski trosed (večsed). Velika prednost lovca-enoseda je v tem, da sta pilot in strelce ena sama oseba. Nasprotno pa je velik nedostatek dejstvo, da je enosed brez vsake obrambne možnosti pred napadi od zadaj. Ta nedostatek je poskušala tehnika odpraviti že med svetovno vojno z ustvarjenjem lovskega dvoseda.

Pod lovskim dvosedom razumemo lovsko letalo, pri katerem je zadržano načelo pilotske oborožitve, to je fiksna oborožitev (1 do 2 strojnici) kot pri enosedu, samo da je pomnožena še s premakljivo strojnico, s katero upravlja strelce v vrteči se kupoli in ki ima nalogo kriti hrbet. Kot lovski dvosed so bila še do pred nekaj leti uporabljana enomotorna letala, ki so po splošni izdelavi zelo podobna enosedom. S privzemom drugega člana posadke in nove oborožitve pa se je povečala teža letala, kar je imelo za posledico odgovarjajoče povečanje letala in zaradi tega — naravno — zmanjšanje performans, tako da lovski dvosed v tej obliki ni popolnoma uspel, dokler mu niso bile dane posebne naloge: nočni lov, zaporno letenje itd. Današnji lovski dvosedi odgovarjajo vsem zahtevam, ki jih nanje stavlja strategija in taktika moderne zračne vojne.

V poslednjem času se je pojavil nov tip lovskega letala: lovski trosed (večsed), imenovan tudi rušilec (der Zerstörer, the air destroyer). Pri tem tipu lovskega letala — ki ga označujejo tudi z letalom za več svrh, ker more brez nadaljnega služiti kot daljni izvidnik in lahki bombnik — gre za dosledno dvomotorno letalo z veliko brzino, z velikim vrhuncem vzpona in z 2 ali 3 člani posadke. Oborožitev tega tipa obstaja večinoma iz 2 topov, 2 fiksniš strojnica in 1 vrtiljive strojnica. Velika razmerja so sicer zmanjšala njegovo gibčnost, toda ta nedostatek je izravnal s povečano nosilnostjo, ki dovoljuje precejšno množico streliva. Pri posadki treh mož obstaja delo tretjega v polnjenju strojnica ali pa vrši službo radiotelegrafista.

Brzine modernih lovskih večsedov se gibljejo približno med 470 km do preko 500 km na uro in potemtakem samo malo zaostajajo za enosedi. (Prav v zadnjih mesecih sta vodili angleša in nemška strokovna literatura zanimivo polemiko, ki se je nanašala na dva znana tipa, in sicer na angleškega ali pa da iste napadajo, kadar jih pošlje nasprotnik.

Angleški lovski enosed »Vickers-Supermarine Spitfire«, ki je oborožen z osmimi strojnica.

Ne samo kot zdravilna voda ampak tudi za mešanje z vinom in sadnimi sokovi je Rogaska Tempel mineralna voda odlična. Tudi tako pomešana pospešuje ugodno delovanje prebavnih organov.

I V Ljubljano je padel. Komaj so se začele počitnice, pa si jih je pokvaril 8-letni učenec prvega razreda ljudske šole Bolta Marjan. Včeraj popoldne je stal na Krakovskem napisu ob strugi Ljubljanice in metal čez strugo papirnate aeroplančke. Ko je zopet zamahnil in vrzel papirnate letalo, se je pri tem spodtaknil, padel ter se kotil po strmim bregu navzdol do obrežnega zidu, čez katerega je odletel v betonirano korito Ljubljanice. Pri padcu v vodo se je potolkel, vode pa je bilo toliko, da ga je nesla kar naprej proti mostu Sv. Jakoba. Fantka je zapazil žagar Ašč Leopold, ki je hitro stekel do zasilne lestve ob obrežnem zidu, splezal je v strugo in potegnul fanta iz vode.

— Da biste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

I Ponesrečenci iz dežele. 5letno hčerko delavca iz Doba pri Domžalah je na Viru povozila kolesarka. Pri tem si je mala Beden Terezija zlomila desno nogo. Mizarski vajenec, 15letni Gorjup Ivan iz Vel. Laše se je z dletom močno usekal v levo roko. Oba se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

Zobni atelje Franjo Radovan

Dentist-tehnik

se nahaja sedaj v Frančiškanski ulici št. 2/I

Ti lovec so opremljeni s kolesi in se z ozirom na oborožitev in konstrukcijo razlikujejo od kopnenih lovcov samo po posebni pripravi, ki jim omogoča gladek in siguren pristanež na tako omejenem enoseda Vickers-Supermarine »Spitfire« in nemškega lovkega dvoseda Messerschmitta »Me-110«. Nemci pobijajo sposobnosti »najmočnejšega lovca na svet«, kot imenujejo Angleži svojega »Spitfire«, z dejstvom (?), da je kot lovski enosed samo za 2 milj (2) hitrejši od Messerschmitta »Me-110«, ki je kot lovski dvosed relativno težji in večji. Ta brzinski presežek 2 milj — pravijo Nemci — je pri primerjanju lahkega in relativno težkega letala tako minimalen, da praktično niti ne prihaja v poštev. (Podčrtavam, da gre pri tem izključno samo za horizontalno brzino.) — Velika prednost lovkega troseda (večseda) pred enosedom je njegov velik akcijski radij odnosno čas trajanja letenja, kar ga usposablja za to, da lahko vrši v ogroženem prostoru večurno zaporno letenje ali pa spremlja kot zaščita lastne bombne formacije. Vsi moderni lovski večsedi so opremljeni z radio-telefonskimi aparati, ki jim omogočajo zvezo med letali samimi in z zemljo.

Tudi v pomorskem letalstvu poznamo lovška letala, ki so večinoma enosedi, redkeje dvosedi. Oboroženo letoče silo na nosilnih letal (matičnih ladjah), tvorijo poleg bombnikov odnosno torpednih letal, izvidnih letal in strmoglavcev vedno tudi lovec, ki imajo nalogo ščititi lastne bombnike odnosno torpedna letala pred napadi sovražnih letal.

Francoski pomorski lovski enosed »Loire 21«, ki je katapultni hidroplan.

jenem prostoru kot je ploščad na matičnih ladjah. V mnogih primerih — danes že skoraj povsod — nosijo vojne ladje katapultne lovske hidroplane s plovc, ki preprečujejo nasprotniku napade in izvidne polete. Poznajo tudi pomorske lovske enosede, ki so po svoji konstrukcijski formuli letoči čolni (das Flugboot, the flying boat). Zaradi posebne konstrukcije pomorski lovec za kopnenimi zaostajajo, vendar pa v večini primerov zadostajo njihova borbena sila, saj prihajajo v poštev večinoma tudi samo hidroplani s plovc odnosno letoči čolni.

To je kratak pregled lovške aviatike in njenih sestavnih delov, prihodnjič pa bomo zaključili s poglavjem o kooperativnem letalstvu. T—y.

Litija

Divjanje strele. Pretekli četrtek so se nad našo dolino zgrnili črni oblaki, ki niso obetali nič dobrega. S skrbjo smo se spraševali, kaj nam bodo prinesli Parkar se je zabliškalo in zagrmelo, vila se je ploha in že je zgedalo, da je dobro. Šele zvečer smo zvedeli, da je bilo takrat v Stangarskih Poljanah pri Litiji zelo hudo. Strela je udarila v trgovino, katere lastnik je g. Mahkovec iz Litije, in jo precej škodovala. Za palec debele luknje je zvrtila v stenah, razbila nekaj sip, se vračala iz ene sobe v drugo, čudovito razsvetlila kuhinjo in od tam je švignila na prosto. Ljudje, ki so bili takrat v hiši, so preživeli precej strahu, a ostali so zdravi. Človek se mora čuditi silni moči in igri strele.

Litijska gasilska četa je priredila uspeši samarijski tečaj. Javilo se je precej gospi in deklet, ki z zanimanjem sledijo predavanjem domačih gg. zdravnikov. Škoda le, da so morali tečaj začasno prekiniti, ker se je vršil v prostorih ljudske šole, kjer je sedaj nameščena začasna bolnišnica. Ko preneha epidemija meningitisa, bodo nadaljevali s predavanji.

Draginja raste iz dneva v dan tudi pri nas in zgodi se celo, da že dobijo ni vsega, kar se rabi za vsakdanje življenje. Litija je tako blizu Ljubljane, da so naši trgovci, mesarji in okoliški posestniki vedno dobro informirani o cenah na ljubljanskem trgu. Nočejo verjeti, da se v Litiji manj zavlaži kakor v Ljubljani. Naša tovarna slabo dela, ker je pomanjkanje bomba in zato delavstvo opravljeno s skrbjo gleda v bodočnost. Tudi drž. uslužbenci, ki žive pri nas, imajo težko stališče, saj je Ljubljana v prvem, a Litija je v drugem draginjskem razredu. Oblasti bodo morale tudi tu napraviti red.

Najnovejša poročila

Italijanski tisk o dogodkih v Romuniji

Rim, 28. junija. m. V zvezi s sovjetsko noto Romuniji, v kateri se zahteva izročitev severne Bukovine in Besarabije, se v Rimu že čujejo poluradni komentarji. Uradni Rim je bil tekom večerajšnjega dne zelo rezerviran o tem, predvsem pa glede italijanskega stališča. Italijansko časopisje se ni izpovedalo svojega stališča ter je objavilo samo poročila o tem problemu brez komentarjev.

List »Tevere« je v svojem komentarju povedal, da se je sedaj jasno pokazalo, kako malo vredno je bilo francosko jamstvo. Barthou je leta 1934 izjavil, da so meje svete in da revizionizem ne bo nikdar uničil sedanjih mej. Pokazalo pa se je, da je ravno revizionizem sedaj prvi uničil status quo v Evropi in da Romunija ni mogla dobiti nobene pomoči od Francije. Muogo se razpravlja tudi o tem, če je bila Italija obveščena o sovjetskem koraku in na kak način. Na uradnem mestu se enostavno zatrjuje, da je bila Italija diplomatskim potom obveščena o sovjetskem koraku. Iz tega se sklepa, da je Moskva po svojih diplomatskih zastopnikih obvestila Rim in Berlin istočasno, ko je poslala svojo noto romunski vladi ali pa malo pozneje. S tem sta bili formalno zadovoljni obe sili, ki sta isto tako zainteresirani v tem delu Evrope.

Glede italijanskega stališča napram tej noti in napram sovjetski akciji glede zahtev izročitve Besarabije in severne Bukovine se do sedaj še ni nič določeno zvedelo. Edino, kar se je moglo zvedeti, je to, da je Italija pri tem zainteresirana in da bo proučevala novo ustvarjeni položaj v Romuniji. V zvezi s tem je verjetno, da italijansko stališče nekaj časa še ne bo jasno, toda na merodajnih mestih se poudarja, da to prouče-

vanje položaja s strani osišča v nobenem primeru ni smatrati kot opozicijsko stališče napram Sovjetski Rusiji. Politični krogi isto tako smatrajo, da iniciativa Sovjetske Rusije ne posega v interese Italije.

Italijansko-romunski odnosi so bili v zadnjem času zelo dobri. Taki so že od lanskega obiska romunskega propagandnega ministra Sidorovicija. Toda kljub tem odnosom med Italijo in Romunijo italijansko časopisje ponovno poudarja, da njeni interesi v Podonavju segajo samo do Karpatov in ne dalje od njih. Politični krogi smatrajo, da se bo ta linija in tako obrazložitev držala še tudi naprej. Glede Balkana in podonavskega področja izgleda, da bo Italija ostala pri svoji stari izjavi, s katero je odredila svoje stališče napram jugovzhodni Evropi v času, ko je smatrala za možno, da bosta tudi Francija in Anglija poudarjali svoje interese v tem delu Evrope. Italijanski merodajni krogi pravijo, da bo še nadalje ostala osnovna politika Italije, da se ohrani mir na Balkanu in v Podonavju.

»Il Messaggero« komentira v svojem dopisu iz Bukarešte položaj v Romuniji in pravi, da se različno tolmači izjava, po kateri Romunija želi ohraniti še nadalje dobre sosedne odnose s Sovjetsko Rusijo. Italijanski politični krogi z veliko pozornostjo zasledujejo stališče Bolgarije. Italijansko časopisje predvsem poudarja moment, da se je Bolgarija obrnila na Rim in Berlin. Politični krogi z zanimanjem pričakujejo, kakšno stališče bo zavzela v sedanjem položaju Solija. V Rimu ne verujejo, da bi ta korak Rusije imel kake posledice za ostali del Balkana.

Besarabija postane sovjetska republika

Moskva, 28. junija. m. V Moskvi vlada v vladnih krogih velika rezerviranost glede dogodkov v Romuniji. Časopisje samo poroča o odnosih z Romunijo. Politični krogi poudarjajo, da sta Moskva in Bukarešta že dva dni v stalni telefonski zvezi. Romunska vlada se je pogajala neposredno po svojem poslaniku Davidescu ter je zahtevala, da se problem Besarabije odloži in da se to vprašanje reši sporazumno. Sovjetska Rusija je to zahtevo odbila, naker je romunska vlada sprejela sovjetski predlog, po katerem se je Romunija obvezala, da v Besarabiji ne bo organizirala nobenega odpora in da tudi ne bo uprizorila nikakih demonstracij, temveč bo sovjetskim četam omogočila, da čim lažje in hitreje zavzamejo zahtevano ozemlja. Ker so ceste v Besarabiji zelo slabe, je sovjetska vlada sklenila, da bo zasedbo izvršila v štirih etapah. Isto tako je sklenila, da se bo Besarabija proglasila za samostojno sovjetsko republiko v okviru zveze sovjetskih republik. V Moskvi gledajo na problem Besarabije kot nadaljevanje sovjetske akcije na Finskem in v baltičskih državah. V Litvi spremljajo dogodke v Romuniji z veliko pozornostjo in smatrajo, da je proglasitev baltičskih republik kot samostojna republika v okviru SS republik samo vprašanje časa. V istih krogih se poudarja, da sovjetska vlada tu stvari ni pospeševala, ker se razvijajo spontano.

Romunska politika je bila preveč omahljiva

Berlin, 28. junija. m. »Transkontinental Presse« poroča, da se v berlinskih političnih krogih poudarja, da je omahljiva politika Romunije največ doprinesla, da so se odnosi s Sovjetsko Rusijo zaostriili. Rusija je morala zahtevati, da se v najkrajšem času rešijo vsa teritorialna vprašanja, katera je komisar za zunanjo politiko Molotov že marca meseca tega leta postavil na dnevni red. Vprašanje Besarabije je posledica angleške politike oziroma jamstva, ki ga je angleška vlada dala lanske leto Romuniji. Romunska javnost je to jamstvo pozdravila, toda Romunija je morala že tedaj biti na jasnem po tem, da je angleško jamstvo naperjeno proti Nemčiji, čeprav Romunija v nobenem primeru ni bila od Nemčije ogrožena.

Turčija je bila obveščena o zasedbi Besarabije

Carigrad, 28. jun. Dobro obveščeni turški krogi izjavljajo, da je sovjetska vlada že več dni pred tem, preden je sklenila zasedbi Besarabijo, obvestila turško vlado. Sovjetska vlada je že nekaj dni

poprej poslala turški vladi prepis note, ki je bila nato poslana romunski vladi. Istočasno je sovjetska vlada opozorila turško vlado na točko II ankarškega protokola, ki je dodan pogodbi, ki veže Sovjetijo in Turčijo. Sovjetska vlada je obenem obvestila sovjetsko vlado, da bo spoštovala vse svoje obveze, ki izvirajo iz protokola in pogodbe. Zato je predsednik turške vlade Seidam tudi odložil svoj govor, ki bi ga moral imeti pred turškim parlamentom.

Sovjetske čete zasedle Černovce in Kišinev

Bukarešta, 28. junija. AA. Stefani: Poročilo predsedništva ministrskega sveta potrjuje, da so danes sovjetske čete zasedle mesta Černovce, Kišinev in Cetatea Alba (Akkerman). Predsednik vlade Tatarescu je sporočil, da bo vlada podala v parlamentu obširno izjavo o položaju in o tem, kar se je zgodilo pred sovjetskim ultimatom. Predsednik vlade je tudi sporočil, da bodo izdani zakonodajni in upravni ukrepi za podpiranje romunskega prebivalstva o priliki preseljevanja iz zasedenih področij.

Laurentijev je ni izročil svojih poverilnic

Bukarešta, 28. junija. m. Novi sovjetski poslanik v Bukarešti Laurentijev bi moral danes izročiti svoje poverilnice kralju Karolu. Zaradi dogodkov na meji pa je bila slovesnost izročitve poverilnic listin odložena za nedoločen čas.

Nemčija se ne pogađa za mir z Anglijo

Berlin, 28. jun. m. Zastopniku agencije »Transcontinental Presse« so danes izjavili v nemškem zunanjem ministertvu, da so popolnoma neresnične govorice o tem, da bi se vodila kakršna koli mirova pogajanja med Anglijo ter Nemčijo in Italijo. Nemška vlada se sploh ne ozira na take novice in to tembolj, ker jih je tudi angleška vlada zanikala.

Uradni zastopnik nemškega zunanjega ministertva je v zvezi s tem izjavil, da so se podobne govorice širile tudi malo pred tem, preden je Francija položila orožje. V poteku vojne pa je nastopil preobrat, je izjavil zastopnik nemškega zunanjega ministertva in svojo izjavo zaključil z besedami: »Topovi bodo govorili«.

Silne eksplozije ob Rokavskem prelivu

London, 28. junija. t. Reuter: Iz južnovzhodnih angleških mest poročajo nocoj po 10. uri, da se slišijo strašne eksplozije iz smeri proti Calaisu. Eksplozije so tako strašne, da v angleških mestih in naseljih silen pritisk odpira vrata in okna. Pred eksplozijami so opazili, kako so angleška letala letela onstran Rokavskega preliva.

MARIBOR

m Občni zbor Napredka. V četrtek zvečer je bil v dvorani hotela Novi svet četrti redni občni zbor podružnice hrvaškega kulturnega društva Napredak. Predsednik industrialec Drago Paljaga je pozdravil navzoče, naker je podal tajiško poročilo Mario Ivančič. Iz poročila je posebno odmevalo prizadevanje za zblizanje med Hrvati in Slovenci, ki se je začelo na kulturnem polju. Društvo je izrazilo željo, da bi se to hvalevredno delo nadaljevalo. Ravno podružnice Napredka v Sloveniji so poklicane, da gojijo tesne zveze med Slovenci in Hrvati na vseh področjih. Sledilo je poročilo blaginjskega podpolkovnika Berkiča. Dohodkov je imela mariborska podružnica 8545 din, izdatkov pa 8510 din, in sicer večinoma za razne podpore. Sledilo so volitve. Predsednik je zopet industrialec Drago Paljaga, podpredsednik polkovnik v p. Ivan Krpan, tajnik zas. uradnik Mario Ivančič, blaginjak dr. Marjan Cigančič.

Trgovina »ZVEZDA« Maribor, Ulica 10. oktobra 5 se priporoča

m Avtobus iz Betnave v Maribor. Danes zvečer po slavnostnih vozi iz Betnave v Maribor avtobus, na kar se udeleženci opozarjajo.

m Prosvetna zveza v Mariboru sporoča, da bo s 1. julijem uvedla v svoji pisarni poletno nedeljno uradovanje od 7 do 12.

m Drevi ob 8 vprizori fantovski odsek v Studenčih v samostanski dvorani dramo »V temotič«. m Na zavodu šolskih sester v Mariboru je vpisovanje na vadnici dne 1. julija od 8 do 12 in popoldne od pol 15 do 17. Učenke naj predlože zadnje šolsko izpovednico, novinci v vpisju v I. razred pa rojstni in krstni list, izkaz o čpljenju in domovnicu.

LOTERIJA LKB V CELJU

21. julija

bo dan prijetnih presenečenj.

m Prvenstvo slovenske plavalne zveze v Mariboru. Mariborskemu plavalnemu klubu je poverjena izvedba plavalnih tekem za prvenstvo Slovenske plavalne zveze, ki se bo vršilo dne 10. in 11. avgusta na Mariborskem otoku. Vsi plavalni klubi se že marljivo pripravljajo na to pomembno prireditve, ki naj pokaže, kaj pomeni in premore Slovenija v plavalnem sportu. Mariborski plavalni klub bo prireditve gotovo dostojno izvedel.

20 glavnih in nad 200 drugih dragocenih dobitkov: avto »Opel«, motor, šivalni stroj, spalnica, kuhinjska oprema, več koles itd. itd.

Celjske novice

c Nacionalni amaterski šahovski turnir, na katerem se bodo zbrali amaterji iz vse Jugoslavije, bo v Celju, 11. avgusta. Trajal bo okrog 20 dni. Vodstvo in organizacijo bo prevzel Celjski šahovski klub.

c Kmetijska šola v št. Jurju pri Celju bo letos začela novo šolsko leto dne 16. septembra. Prošnje za sprejem v šolo je najkasneje vložiti do 15. julija. Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo banovinske šole v št. Jurju pri Celju.

Dr. Bregant Marjan

specijalist kirurg

ordinira Gosposka ulica 7/I, Celje

c Dijaški konvikt sv. Cirila in Metoda v Celju sprejema pod ugodnimi pogoji na stanovanje in hrano učence prvega in drugega razreda državne gimnazije ter celjske meščanske šole. Konvikt s svojim krasnim vrtom in igriščem ob smrekovem gozdu ima prekrasno lego, ki s svojim bujno zelenim ozadjem vzbudi in ohrani vsakomur, ki se je tu mudil le nekaj časa, vtis in občutek letovišča, vabljivega zatišja in nepozabnega čara. Zavod ima zračne, svetle in sončne učilnice in spalnice; odmaknjen je od prahu ter daleč proč od tovarn in industrije. Prostora je v njem za okrog 50 dijakov. Hrana je izdatna in dobra. Dijaki so v konviktu pod nadzorstvom, imajo svoj dnevni red in dobivajo skupne brezplačne instrukcije. Konvikt je oddaljen od gimnazije četrt ure, pet minut od Glasbene Maticе, kjer se lahko gojenci na željo staršev vpišejo ter strokovno izobrazijo v glasbi. Starši, ki nameravate dati svoje sinove v celjske državne šole in v ta zavod, se ogasite glede pogojev in sprejema čim prej v kapucinskem dijaškem konviktu ali pa v kapucinskem samostanu v Celju.

c Vojaška godba 39. p. p. bo priredila na praznik sv. Petra in Pavla od 11 do 12 dopoldne koncert na balkonu mestnega poglavarstva.

c Mestna knjižnica bo zaprta od 1. do 23. julija. Prvo poslovanje bo v torek, 23. julija.

c Tekme obveznikov telesne vzgoje v Celju. Kot smo v začetku aprila poročali, se je začel izvajati v Celju zakon o obvezni telesni vzgoji. V četrtek ob pol 7 zvečer so bile na Glaziji ob zaključku tečaja tekme, pri katerih so fantje poka-

Srečka LKB samo 5 din. — Dobite jih v vseh celjskih trafikah, v podružnj. »Slovenca« in »Jutra«, v društveni pisarni LKB, Dečkov trg 6.

zali, kaj so v tem kratkem času pridobili. S svojo prisotnostjo so počastili tekme zupan g. dr. Voršič Alojzij, zastopnik vojaške oblasti podpolkovnik g. Stefanovič in šef OTV g. prof. Bitenc Mirko. Na igrišču je pričakovala obveznike vojaška godba 39. p. p. pod vodstvom g. podporoč Fabjanoviča. Obvezniki so strumno prikorakali na igrišče in takoj nato se je pričelo tekmovalje. Prva tekmovalna disciplina je bila štetni tek z medicino. Obvezniki so pokazali dovolj spretnosti in gibčnosti. Druga točka tekmovalja je bilo metanje ročnih granat. Fantje so pokazali odlično znanje v primeri s časom, ki so ga imeli za vajo. Pohvaliti je treba najboljšega obveznika Grbavca, ki je vrzel granato 43 m daleč. Tretja in zadnja točka tekmovalja je bil patrolni tek na 1200 m. Vsi obvezniki so pokazali veliko sposobnost, odločnost in borbenost. Na koncu so bili zmagovalci nagrajeni.

c Predstojništvo mestne policije v Celju opozarja občinstvo na razglas — seznam najdenih predmetov, ki je nabit na uradni deski v hodniku na mestnem poglavarstvu.

Trbovlje

Tombolo prireditelj gasilci Trbovlje-trg to nedeljo popoldne ob dveh na svojem gasilskem vrtu. Lepi dobitki so razvidni iz letakov.

Ptuj

Dijaški dom v Ptuj sprejema tudi za prihodnje šolsko leto 1940-41 v oskrbo dijake, ki bodo obiskovali ptujsko realno gimnazijo ali meščansko šolo. Starši, ki ne veste, komu bi poverili z novim šolskim letom svoje sinove, ki jih pošiljate v mestne šole, zahtevajte brezplačno prospekt Dijaškega doma v Ptuj, ki ga vodi o. o. minoriti. Tu se sprejemajo za zmerno ceno v popolno oskrbo dijaki, brez ozira na poklic, kateremu se žele gojenci posvetiti. Vzgoja sloni na versko-moralni podlagi. Vsa potrebna navodila dobite pri Vodstvu ali poslanem prospektu. Prošnje za sprejem je treba poslati najkasneje do 10. avgusta na Vodstvo Dijaškega doma v Ptuj.

Nova pošta, telefon in telefon Polenshak. Dne 1. julija 1940 se odvori nova državna razredna pošta, telefon in telefon Polenshak. Okoliš nove pošte tvorijo kraji: Osluževci, Kogel in Zasadi, Brezovci, Lasigovci, Polenci, Prerad, Slomi z zaselkom Strmec, ki se izločijo iz okolišja pošte Moškanjci in Hlapenci, ki se izločijo iz okolišja pošte Juršinci. Nova pošta bo vsak dan v zvezi s pošto Moškanjci. Krajevni dostavni okoliš tvorijo hišne številke 34-49 in 53 kraja Polenshak ter hišne številke 35 do 39 in 41 do 43 kraja Polenci. V širšem dostavnem okolišu do dostavljaj selski pismonoša po krajih: Hlapenci, Kamenshak, Gutušak, Zasadi, Bratislavci (I. okraj) ob ponedeljkih, sredah in petkih, Polenci, Lasigovci, Prerad, Brezovci, Strmec, Slomi (II. okraj) pa ob torkih, četrtkih in sobotah. Z otvoritvijo nove pošte so se izpolnile dolgoletne želje tukajšnjega prebivalstva, ki ima istočasno tako na razpolago tudi brzojavno in telefonsko zvezo.

Jesenice

Vincencijeva konferenca prireja danes cvetlični dan v korist domačim revežem. Naša dolžnost je, da podpiramo človekoljubno akcijo, ki ima namen lajšati bedo in pomanjkanje najbolj potrebnih v naši eredi. Naj ničče ne odkloni cvetlja — pač pa daruje iz ljubezni do bližnjega.

Danes se predvaja barvani vefilem ob 3 in ob pol 9 »Za vas Madame«, jutri ob 3 »Moja mala Madama«, ob pol 9 zvečer »Za vas Madame«. Odlični dodatek.

Hrušica pri Ljubljani

Fantovski odsek in dekliški krožek v Hrušici imata dne 7. julija na društvenem vrtu v Hrušici celodnevno prireditve in blagoslovitev prapora po sledečem sporedu: Od pol 9 do 9 dopoldne zbiranje na društvenem vrtu, ob 9 sprejem kuma in kumice pred gostilno Korbar, nato odhod na društveni vrt k sv. maši, med sv. mašo ljudsko petje, po sv. maši blagoslovitev prapora. Nato pozdravi in nagovor. Ob 3 popoldne istotam telovadni nastop, po telovadbi prosta zabava.

Iz Julijske Krajine

Tri nove maše

Nova maša je pri nas na Pivki redkost. Letos smo pa doživeli izredno srečo, da smo v začetku junija praznovali kar dve novi sv. maši. Umevno, da smo se obeh slavnostnih nedelj močno veselili in smo si tudi prizadeli, da smo ju kar moč slovesno obhajali.

V nedeljo, 2. junija, v št. Petru na Pivki

Prvo novo sv. mašo je daroval g. Rudolf Zafran iz Hraštja v nedeljo, 2. junija, v larni cerkvi v št. Petru na Krasu. Vsa obširna duhovnija je bila v radostnem razpoloženju, z vseh strani Pivke pa so privrele še trume vernikov, da so dvignile bomen in slovesnost večnega dneva. Novomašnikov knežki dom v Hraštju so poštvovalne roke okrasile, v cvetje in zelenje se je odela tudi župna cerkev in njena bližnja okolica. Svojo prvo sveto daritev je p. g. novomašnik, obdan od številnih sobratov in bogoslovcev, na čelu jim domači župnik g. Kramarič. Pridigal je g. Janez Kalan, župnik v Knežaku. Govoril je, kakor zna pač on: močno, živahno, iskreno, iz srca k srcu in ganil nabito polno cerkev. Prepeval je domači pevski zbor, ki se je z vnmemo izvežbal in dosegel popoln uspeh.

Ko se je novomašnik po sv. opravilu vračal na svoj dom, kamor je bil povabil svoje duhovne sobrate in številne svate, so ga pred njegovo domačijo pričakovali fantje in dekleta, ki so ga priščno pozdravili in mu izročili lep dar, za katerega se je toplo zahvalil. Cestitkam in voščilom mladine se pridružujemo tudi mi, ko zaključujemo to kratko poročilo, in prosimo: Vsemogočni, ljubi milostno svoj božji blagoslov na vsa pota svojega novega maziljenca!

V nedeljo, 9. junija, v Trnju pri št. Petru na Pivki.

V nedeljo, dne 9. junija, smo preživeli v Trnju lep in spodbuden dan. Vsi, ki smo ga bili deležni — in bilo nas je na stotine in stotine izpod Nanosa do Knežaka —, ga bomo ohranili v nepozabnem spominu.

Dan svoje prve sv. maše, svoj najlepši dan v življenju, je praznoval domačin g. Avgustin Zele. Če pomislimo, da je bila to prva nova maša v Trnju, potem si lahko predstavljamo ponos, ki je navdajal Trnovljane, in se ne bomo čudili, če se niso plašili ne dela ne žrtve, da je vsa vas kar tonila v okrasju. Nadvse lepo je bila ovenčana nova cerkev, dva visoka, vitka mlaja in pet močnih slavolokov so pa glasno pričali, kako ljubečo vdanost gojijo vaščani do svojega dragega rojaka. Slovesno razpoloženje velikega praznika je še povečalo prekrasno vreme. Če si izpred cerkve užival pogled na Pivko, se ti je srce v veselju radovalo. Med vsem tem sijajem in med prelivanjem sončnih barv se je od rojstnega doma skozi vas proti cerkvi pomikal pester spreved številnih svatov in duhovnikov z novomašnikom. Sredi vasi pred sv. znamenjem je novomašnik v imenu fantov in deklet pozdravila s preprostimi pa iskrenimi besedami gđc. Tončka Avčin. Vojaiki, ki so na vajah taborili ob cerkvi, so sami od sebe napravili sprevedu spalir, za kar se je novomašnik poveljniku toplo zahvalil. Med prepevanjem znane in veličastne pesmi »Novomašnik«, bodi pozdravljeni! se skozi do zadnjega kotička napolnjeno cerkev spreved dospel do oltarja. Nato se je pričelo sveto opravilo, ki ga je novomašnik pel s krepko donečim glasom. Pridigal je g. župnik Požar iz Stivana pri Postojni. Toplo in prepričevalno je očrtal trpljenje in žrtve, ki čakajo maziljenca Gospodovega. Pevski zbor se je skrbno potrudil in lepo, ubrano rešil svojo težko nalogo.

Svatovska gostija v novomašnikovem rojstnem domu je potekla v vedrem veselju. Izrečena je bila marsikaka spodbudna beseda, za živahnost in dobro voljo pa so poskrbeli gg. bogoslovci.

Nedelja, 9. junija, v Trnju je bila pravi pivški praznik. Združila je številne množice iz vseh predelov Pivke. To se je zlasti videlo pri darovanju, ki ga ni bilo mogoče zaključiti. Ko so se ljudje vsi srečni in zadovoljni vračali na svoje domove, si slišal samo kratke besede: »Kako je bilo v Trnju lepo!«

V nedeljo, 23. junija v Vrtojbi

V cerkvi Srca Jezusovega v Vrtojbi je daroval prvo sv. mašo g. Kazimir Humar, tukajšnji domačin, sin trdne krščanske hiše. To je bila v zadnjem desetletju tretja nova maša v Vrtojbi. Slovesnost je bila kljub hudemu nallivu nadvse lepa in ganljiva. Cerkevni govor je imel vrtojbenški rojak g. Izidor Zavradlav, župnik v Gorenjem polju ob Soči. — Cestitamo vrlim, gostoljubnim staršem in g. novomašniku, ki se jeseni povrne na vseučilišče v Rim, ter želimo vsem trem še veliko zadoščenja na življenjski poti.

Duhovniška vest iz tržaške škofije. Novomašnik g. Rudolf Zafran iz št. Petra na Pivki je imenovan za župnega upravitelja duhovnije Sveti Ivanec pri Zmujnu. Fara leži na skrajni južnovzhodni meji tržaškopokoperske škofije globoko v Istri v bližini labinskih rudnikov.

Žena sledi možu. V Ložah na Vipavskem je za blinškošne praznike ležal na mrtvaškem odru tamonjšni spoštovani posestnik, 68 letni J. Renner, bivši župan. Čez mesec dni je prva za njim v duhovnjici umrla njegova zvesta žena Terezija. Pokojna sta bila ugodna in priljubljena vaščana. Svojo številno družino — 6 sinov in 4 hčere — sta lepo vzgojila. Na zadnji poti ju je spremljala velika množica in domači pevcu so jima zapeli več pretrpetljivih n-

Zavedni Slovenci! Pokažite svojo narodno zavest in kupujte ter razpečavajte srečke ter tako podprite organizacijo, ki to v polni meri zasluži!

grobnice v slovo. Naj jima sveti večna luč, globoko zalujočo družino naj pa tolaži dobri Bog!

Polovična voznina po železnici v Gorico. Od 1. do 31. avgusta bodo imeli vsi, ki obiščejo Gorico, polovično znižano voznino po železnici. V avgustu praznuje Gorica obletnico priključitve k Italiji. — Prometno ministertvo je zato dovolilo polovično voznino vsem, ki v tem mesecu obiščejo Gorico.

Škofja Loka

Vidov dan je naše mesto lepo proslavilo. Službe božje v župni cerkvi: se je udeležilo izredno mnogo občinstva, pa tudi vsa šolska mladina. Navzoč je bil tudi komandant mesta g. polkovnik Kotič z večjim številom častnikov in vojakov. Pa tudi vse druge oblasti in društva so se po zastopnikih udeležila cerkvenih obredov, ki jih je opravil mestni župnik g. svetnik Podbevšek ob asistenci.

Člani in članice tukajšnje ZZZ prirede danes popoldne izlet v Cragrob.

Kino Društveni dom bo predvajal drevi in jutri zvečer. obakrat ob pol 9. najmonumentnejši film ameriške produkcije »Antonio Adverso« (Cariev pustolovce).